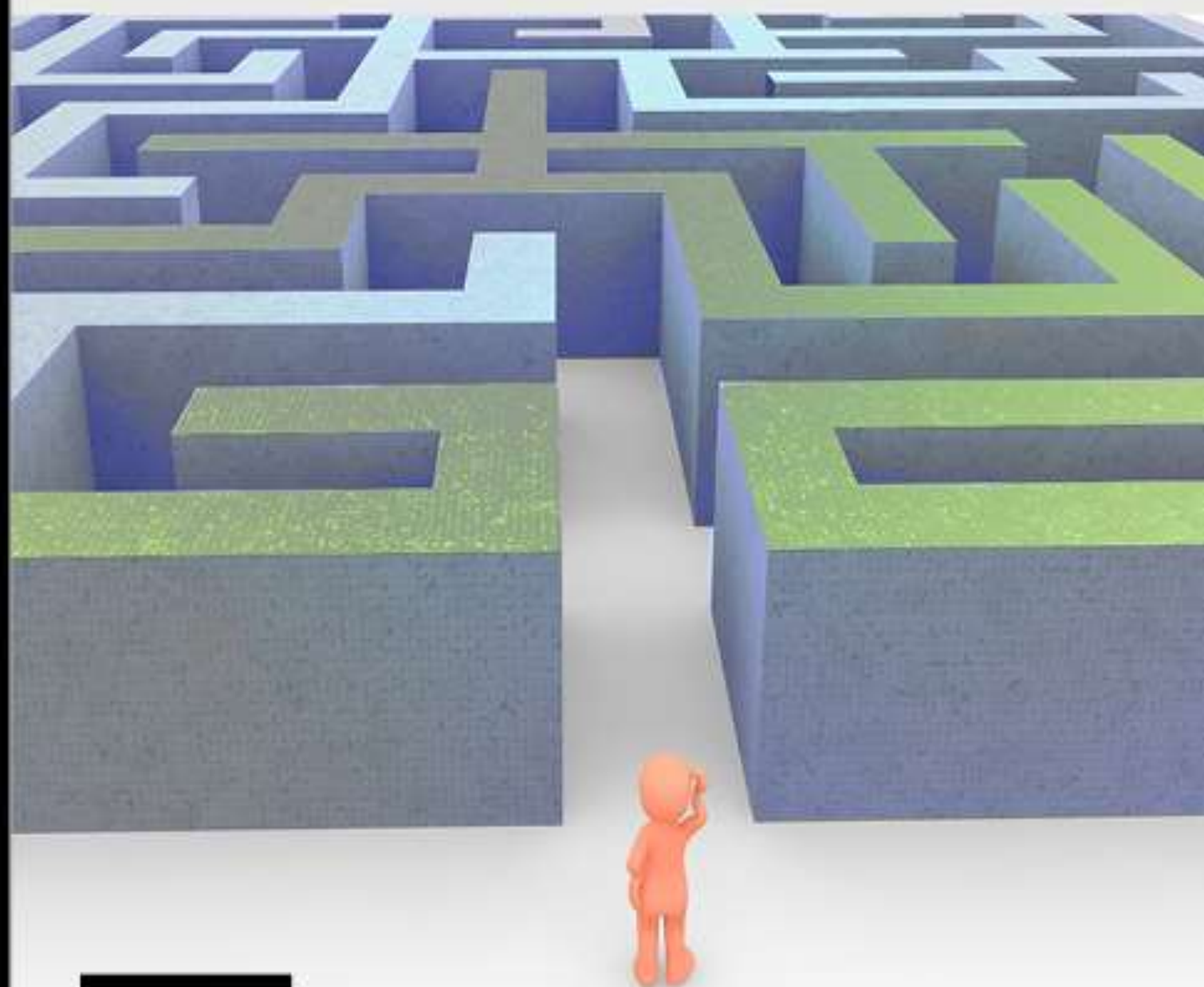

Situació del treball autònom a Catalunya 2021

Col·lecció Estudis i Informes. Número 64

SITUACIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM A CATALUNYA 2021

INFORME

aprovat pel Ple del Consell de Treball, Econòmic i Social en la
sessió extraordinària del dia 19 de setembre del 2022.

Ponent

Ricard Bellera

Director

Joan Antoni Santana

Coordinadora

Roser Ferrer

Autors

Pere Castell
Roser Ferrer
Marta Olivella
Virginia Villar

Membres del grup de treball

Ricard Bellera, Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
Albert Ferrer, Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
Sandra Zapatero, Unió General de Treballadores i Treballadors de Catalunya (UGT)
Maria Vanessa López, Unió General de Treballadores i Treballadors de Catalunya (UGT)
Maria Mora, Foment del Treball Nacional
Àngel Hermsilla, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Moisés Bonal, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Sílvia Miró, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Mar Garriga, Confederació de Cooperatives de Catalunya (CCC)
Víctor Climent, Expert

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Barcelona, 2022

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor o autors i l'editor i no es faci un ús comercial de l'obra original ni se'n creïn obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a: [Llicència Creative Commons](#)

© Generalitat de Catalunya

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Diputació, 284

08009 Barcelona

Tel. 93 270 17 80

Adreça Internet: ctesc.gencat.cat

A/e: ctesc@gencat.cat

ISBN: 978-84-19326-37-9

Imatges: Lonely" / llicència de domini públic (CC0 1.0)

Barcelona, setembre 2022

Aquest document compleix les pautes d'accessibilitat WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) 2.1.

Índex

1. Resum executiu	7
2. Introducció	12
3. El treball autònom segons les estimacions de l'Enquesta de població activa	13
4. El treball autònom segons l'afiliació a la Seguretat Social	30
4.1. Importància del treball autònom i tipologies d'afiliació	30
4.2. L'afiliació al règim especial de treballadors autònoms: tipologies d'afiliació	31
4.3. Els autònoms afiliats al règim especial de treballadors autònoms. Distribució provincial i evolució	34
4.4. Evolució, composició i distribució comarcal del col·lectiu de persones afiliades al règim especial de treballadors autònoms	35
4.5. Les persones estrangeres afiliades al règim especial de treballadors autònoms.....	44
4.6. Les persones registrades com a treballadors autònoms econòmicament dependents.....	46
4.7. Els cooperativistes i els membres de societats col·lectives.....	49
4.7.1. Els cooperativistes i les cooperatives.....	49
4.7.2. Distribució del col·lectiu de cooperativistes i membres de societats col·lectives a Catalunya	49
4.8. Els autònoms persones físiques.....	53
5. El treball autònom a Catalunya en relació amb la resta d'Europa	61
6. Protecció social del treball autònom	73
6.1. Introducció.....	74
6.2. Pensions i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social.....	75
6.2.1. Pensions contributives	76
6.2.2. Altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social	82

6.3.	Prestació per cessament d'activitat	85
7.	Foment i consolidació del treball autònom.....	88
7.1.	Definició i delimitació de l'àmbit d'anàlisi.....	89
7.2.	Les mesures adoptades pels ens locals per donar suport al treball autònom arran de la pandèmia de la COVID-19	90
7.3.	Mesures de foment i consolidació dirigides a persones treballadores autònomes.....	94
7.3.1.	La prestació d'atur com a recurs per iniciar una activitat per compte propi.....	94
7.3.2.	El programa Consolida't, de suport a la consolidació, l'enfortiment i la reinvençió del treball autònom.....	97
7.3.3.	El programa de Garantia Juvenil i l'autoocupació	98
7.3.4.	Les mesures de suport econòmic	98
7.4.	Mesures de foment i consolidació dirigides a altres formes de treball autònom 102	
7.4.1.	La Finestreta Única Empresarial	102
7.4.2.	Serveis d'informació i assessorament tècnic per a la creació, consolidació i renovació d'iniciatives empresarials	103
7.4.3.	Foment i suport de segones oportunitats	105
7.4.4.	Els ajuts a l'ocupació.....	105
7.4.5.	El suport econòmic.....	105
8.	Novetats normatives	120
8.1.	Prestació per cessament d'activitat	123
8.2.	Cotització a la Seguretat Social.....	129
8.3.	Suport a la liquiditat i la solvència empresarial.....	131
8.4.	Llei "rider"	132
8.5.	Altres	132
9.	Consideracions i recomanacions	133

1. Resum executiu

L'informe sobre la situació del treball autònom a Catalunya s'elabora anualment per mandat de la Llei 7/2005 del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya.

L'informe d'enguany s'estructura en nou apartats, el primer dels quals és el present resum executiu. L'apartat segon és introductori i descriu l'estructura de l'informe.

L'apartat tercer descriu l'evolució del treball autònom a Catalunya mitjançant l'anàlisi de l'Enquesta de població activa.

De l'anàlisi feta en aquest capítol destaca que el nombre de persones que treballen per compte propi pràcticament no ha variat i ha crescut només el 0,03%. Mentre que els empresaris amb assalariats han augmentat l'1,6%, els empresaris sense assalariats han disminuït el 0,2%.

El pes de les dones en el col·lectiu de persones que treballen per compte propi és del 34,6%, molt per sota del conjunt de persones ocupades. Aquest ha augmentat, atès que les dones han augmentat el 6,3% mentre que els homes han disminuït el 3%.

Mentre que el nombre de persones amb 55 anys o més s'ha mantingut, el de persones entre 35 i 54 anys ha augmentat. En canvi, el nombre de persones de menys de 35 anys ha disminuït el 3,4%.

Els sectors amb els creixements més intensos han estat els de l'hoteleria, amb el 14,6%, i la construcció, amb el 12,5%.

Tot i que les persones amb estudis superiors són majoritàries en el col·lectiu, el seu pes no ha augmentat. Si que ha augmentat, en canvi, el de les persones amb estudis de secundària de segona etapa.

L'apartat quart descriu l'evolució del treball autònom a Catalunya mitjançant l'anàlisi de la Seguretat Social, que permet constatar que el nombre d'afiliacions per compte propi ha augmentat l'1,8% respecte de l'any anterior i se situa en 559.423.

Els augments més intensos d'afiliacions s'ubiquen en algunes comarques de la costa i del Pirineu. En canvi, les comarques interiors de la província de Tarragona i les més meridionals de la de Lleida mostren evolucions negatives. Aquesta dinàmica es pot explicar en part per les afiliacions a sectors com ara l'agricultura, que prossegueix reduint afiliacions, o la indústria, que tot i no reduir afiliacions com altres anys, enguany encara les ha disminuït.

Les afiliacions al RETA de persones estrangeres han tornat a augmentar el 5,9%. Les que han augmentat més han estat les de persones de procedència comunitària (6,2%), mentre que les de procedència extracomunitària ho han fet el 5,8%. L'augment més intens de les afiliacions d'estrangers el trobem a les províncies de Tarragona i Lleida.

D'altra banda, de l'anàlisi feta en aquest capítol es conclou que les afiliacions dels treballadors autònoms econòmicament dependents han continuat disminuït, i a finals de l'any 2021 n'hi havia 1.585 de registrades.

A l'apartat cinquè es fa una anàlisi comparativa de la situació del treball autònom a Catalunya i la resta d'Europa. Conclou que, tot i la disminució del pes del treball autònom experimentada l'any 2021 a Catalunya, encara se situa en un percentatge superior al del conjunt d'Europa.

De l'anàlisi feta destaca que el pes de les dones en el treball autònom es troba per sobre de la mitjana d'Europa i que el col·lectiu a Catalunya es troba entre els més envellits.

L'apartat sisè analitza la protecció social del treball autònom al llarg de l'any 2021 i permet arribar a les conclusions següents.

Pel que fa a l'acció protectora del règim especial de treballadors autònoms (RETA), cal tenir present que la Llei 20/2007 de l'Estatut del treball autònom estableix que l'acció protectora d'aquest règim tendirà a convergir en aportacions, drets i deures amb la del règim general. En aquest sentit val a dir que mitjançant el Reial decret llei 13/2022 s'aprova un nou sistema de cotització al RETA en funció dels ingressos reals, d'aplicació gradual a partir del 2023 durant un període de nou anys.

Pel que fa a les pensions i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social, l'any 2021, les pensions es revaloren el 0,9% i l'edat legal de jubilació se situa en els 65 anys si s'ha cotitzat un mínim de 37 anys i tres mesos. Les bases de cotització es mantenen estables (944,5 euros la mínima i 4.070,1 euros la màxima), mentre que s'incrementen els tipus de cotització per contingències professionals (fins a l'1,30%) i per cessament d'activitat (fins al 0,90%), situant-se la quota mínima de cotització en els 289 euros mensuals.

El febrer del 2021 s'aprova el nou complement de les pensions per a la reducció de la bretxa de gènere, del qual es poden beneficiar tant la mare com el pare.

A partir de l'1.01.2021, el permís per naixement i cura de menor gaudit pel pare s'amplia fins a les setze setmanes de manera intransferible, amb la qual cosa s'assoleix la igualtat efectiva entre les antigues prestacions de maternitat i paternitat.

L'any 2021, el nombre de pensions contributives del RETA és de 322.243, el 0,7% més que l'any anterior, recuperant-se la tendència de creixement de les pensions anterior al 2020, any en què les pensions disminueixen com a conseqüència de la pandèmia.

L'any 2021, la pensió mitjana del RETA és de 747,1 euros, el 2,0% més que l'any anterior, un increment similar al de l'any 2020 (el 2,3%), però inferior al dels anys 2019 i 2018 (el 3,5% i el 3,8%, respectivament).

La pensió mitjana dels homes és de 882,9 euros, mentre que la de les dones és de 628,4 euros, situant-se la bretxa de gènere de les pensions del RETA en el 28,8% l'any 2021. Aquesta diferència s'explica sobretot per les divergències en les pensions de jubilació. No obstant això, la bretxa de gènere de les noves pensions donades d'alta l'any 2021 és del 19,0%.

La pensió mitjana del RETA (747,1 euros) és el 37,4% més baixa que la del règim general (1.194,0 euros) l'any 2021. Cal ressaltar que la tendència a la disminució de la diferència entre les pensions mitjanes d'ambdós règims s'ha estancat en els darrers anys.

Pel que fa a la prestació de cessament d'activitat, l'any 2021 s'ha anat adaptant a les diferents fases de la pandèmia. Les modalitats vigents han estat: la prestació extraordinària per suspensió d'activitat, la prestació ordinària compatible amb el treball autònom, la prestació extraordinària compatible amb el treball autònom (també anomenada de baixos ingressos), la prestació extraordinària per al treball autònom de temporada i la prestació per suspensió o cessament d'activitat per l'erupció del Cumbre Vieja.

A escala estatal, 108.178 treballadors i treballadores per compte propi reben alguna prestació de cessament d'activitat el desembre del 2021. La majoria són per baixos ingressos (85.600), seguides de la prestació compatible amb l'activitat per compte propi (21.400). Respecte del gener del 2021, el nombre de prestacions disminueix el 65,6% amb caràcter general, tot i que destaca l'augment de la prestació per baixos ingressos (que passa de 45.850 a 85.600 prestacions).

Catalunya ha estat la segona comunitat autònoma que més ha concentrat aquestes ajudes (el 17,3%), després d'Andalusia (el 22,3%). El desembre del 2021 hi ha 18.663 prestacions de cessament d'activitat vigents a Catalunya, el 72,3% menys que el desembre del 2020.

D'acord amb l'Associació de Mútues d'Accidents de Treball, de març del 2020 a gener del 2022 s'han reconegut un total 473.496 prestacions extraordinàries de cessament d'activitat a Catalunya, el 16,5% del total estatal.

L'apartat setè analitza les mesures de foment i consolidació del treball autònom. L'any 2021 aquestes mesures encara estan marcades per la irrupció de la pandèmia de la COVID-19. Si bé en alguns casos els indicadors retornen a valors similars als de l'any 2019, en la majoria es mantenen els efectes distorsionadors de les mesures excepcionals del 2020.

Ara bé, cal tenir en compte que els efectes de les mesures de contenció de la pandèmia adoptades durant el 2021 no han afectat per igual tots els sectors d'activitat, per la qual cosa s'han aprovat més dirigides específicament a aquests.

Pel que fa a l'anàlisi de les mesures impulsades per l'Administració local, es poden destacar les següents conclusions:

- Tant l'any 2020 com el 2021, la majoria de mesures són de suport econòmic, fonamentalment en forma d'ajuts de caràcter compensatori i indemnitzador.
- La finalitat més freqüent és el manteniment de l'activitat econòmica o bé el manteniment d'aquesta juntament amb el manteniment de l'ocupació.
- La fase del cicle emprenedor en la qual es concentren les mesures és la d'evitar la fallida de les activitats.
- La meitat de les mesures tenen un import inferior als 1.000 euros.
- Una de cada tres mesures no concreta el sector d'activitat destinatari, mentre que la resta s'han focalitzat en els sectors més afectats per les mesures de contenció de la pandèmia: el turisme i el comerç.

Pel que fa a les mesures dirigides a persones treballadores autònomes, cal destacar:

- Gairebé una de cada quatre persones (el 24,5%) que són beneficiàries de la prestació d'atur contributiva l'han utilitzada per endegar una activitat per compte propi. La majoria de persones en compatibilitzen la percepció amb l'inici de l'activitat (el 43,0%), mentre que la resta o bé la suspenen (el 28,5%) o bé la capitalitzen (el 28,4%).
- Augmenta el pes de les persones treballadores autònomes i micropimes en els indicadors de l'activitat creditícia de l'Institut Català de Finances (ICF).

Les principals conclusions de l'anàlisi de les mesures dirigides a altres formes de treball autònom (incloses les persones treballadores autònomes) són:

- El 94,3% de la població de Catalunya pot fer la majoria de tràmits autonòmics i locals a través de la Finestreta Única Empresarial (FUE), atès que enguany s'hi ha incorporat l'Ajuntament de Barcelona.
- Augmenta de manera significativa l'import de les diferents mesures de suport al treball autònom de les entitats de l'economia social.
- Es mantenen les línies específiques de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO) i l'Institut Català de Finances (ICF) per donar resposta a les necessitats de liquiditat derivades dels efectes de la pandèmia de la COVID-19.
- Les mesures de suport econòmic en forma d'ajuts s'han concentrat en els sectors d'activitat afectats de manera directa o indirecta per les mesures de contenció de la pandèmia: l'hoteleria, la restauració, el comerç, els transports, l'oci nocturn i les activitats culturals.

L'apartat vuitè fa un recull de les novetats normatives de l'any 2021, any en què la lluita contra les conseqüències de la COVID-19 continua tenint importància central en la normativa relativa al treball autònom.

En primer lloc, cal destacar que el treball autònom és present de manera específica al Pla de recuperació, transformació i resiliència, especialment al Component 13 (Impuls a la pime) de la política palanca V (Modernització i digitalització del sistema d'empreses), que s'ha materialitzat en iniciatives concretes com els projectes de llei d'impuls a la creació i creixement empresarial i el de foment de l'ecosistema de les empreses emergents; l'estratègia Espanya nació emprenedora; el Pla de digitalització de pimes i el programa Accelera Pime. Així mateix, ha continuat la tramitació de la reforma de la Llei concursal per tal de transposar la Directiva 2019/1023.

Així mateix, el 2021 continuen adoptant-se mesures per pal·liar les conseqüències i efectes negatius de la COVID-19 des del punt de vista socioeconòmic. Entre aquestes, destaquen les relatives a la protecció per cessament d'activitat, l'exempció de la cotització a la Seguretat Social i el suport a la liquiditat i la solvència empresarial tant en l'àmbit estatal com en el català.

Finalment, s'aprova l'anomenada Llei *riders* que introdueix una nova disposició addicional a l'Estatut dels treballadors sobre la presumpció de laboralitat de les activitats de repartiment o distribució de qualsevol tipus de producte o mercaderia, quan l'empresa exerceix les seves facultats d'organització, direcció i control, mitjançant la gestió algorítmica del servei o de les condicions de treball, a través d'una plataforma digital.

El darrer apartat recull les consideracions i recomanacions consensuades a partir de l'anàlisi i el debat dels apartats precedents i que es dirigeixen al Govern de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu d'assessorar-lo en l'elaboració de polítiques relacionades amb el treball autònom.

Les consideracions i recomanacions es concentren en els grans àmbits temàtics següents: accés i disponibilitat de dades; mesures de foment i consolidació; Seguretat Social; formació i competitivitat; governança; i adequació de la normativa a la realitat del mercat de treball.

2. Introducció

D'acord amb l'article 2.1.e) de la Llei 7/2005, de 8 de juny, del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, correspon al CTEESC elaborar i trametre al Govern un informe anual sobre la situació dels treballadors autònoms a Catalunya.

Aquest informe analitza la situació del treball autònom a Catalunya l'any 2021.

L'informe s'estructura en nou apartats, inclosos el resum executiu i aquest primer apartat introductori. Els apartats tercer i quart analitzen les característiques del treball autònom a partir de l'Enquesta de població activa i de la Seguretat Social, respectivament.

L'apartat cinquè fa una anàlisi comparativa de la situació del treball autònom a Catalunya i la resta d'Europa.

L'apartat sisè analitza les dades relatives a la protecció social del treball autònom i l'apartat setè, les mesures destinades al seu foment i consolidació.

L'apartat vuitè fa una anàlisi de les novetats normatives.

El darrer apartat recull les consideracions i recomanacions consensuades a partir de l'anàlisi i el debat dels apartats precedents.

3. El treball autònom segons les estimacions de l'Enquesta de població activa

El nombre de persones que treballen per compte propi pràcticament no ha variat respecte a l'any 2020. Ha crescut només el 0,03%.

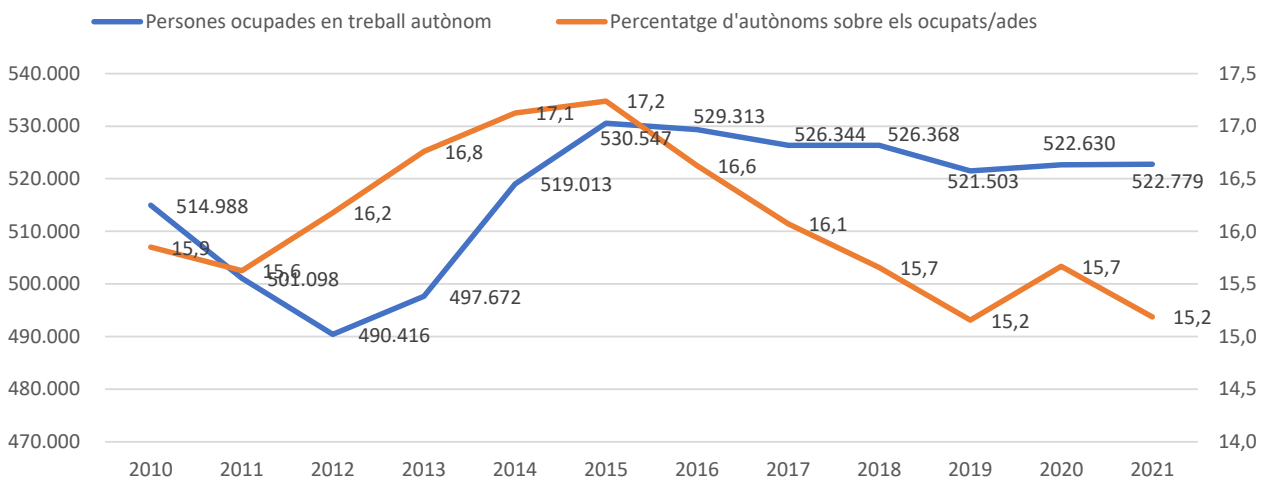
Mentre que els empresaris amb assalariats han augmentat l'1,6%, els empresaris sense assalariats han disminuït el 0,2%.

El pes de les dones en el col·lectiu de persones que treballen per compte propi és del 34,6%, molt per sota del del conjunt de persones ocupades. Aquest ha augmentat, atès que les dones han augmentat el 6,3% mentre que els homes han disminuït el 3%.

Tot i que les persones amb estudis superiors són majoritàries en el col·lectiu, el seu pes no ha augmentat. Si que ha augmentat, en canvi, el de les persones amb estudis de secundària de segona etapa.

El nombre de persones que treballen per compte propi, segons l'Enquesta de Població Activa (EPA), pràcticament no ha variat, amb un augment del 0,03%. L'any 2021, segons l'EPA, s'estima que hi havia, de mitjana, un total de 522.779 persones que treballaven per compte propi a Catalunya.¹ De fet, tot i que fins al 2019 aquesta xifra havia anat baixant, des de llavors s'ha mantingut lleugerament a l'alça. Aquesta lleugera tendència a l'alça ha estat enguany molt feble, d'una intensitat fins i tot menor que la de l'any anterior (0,22%).

GRÀFIC 1. Nombre estimat de persones que treballen per compte propi i pes sobre el total de persones ocupades. Catalunya, 2010-2021

Unitats: persones i percentatges.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

A diferència de l'any anterior, l'any 2021 no ha sofert l'impacte dels confinaments amb tanta severitat i la recuperació de l'activitat ha fet que l'ocupació assalariada s'hagi recuperat amb força. De fet, s'estima que l'any 2021 l'ocupació assalariada ha augmentat, de mitjana, el 3,8%. Aquesta evolució, en relació amb el feble increment de l'ocupació per compte propi,

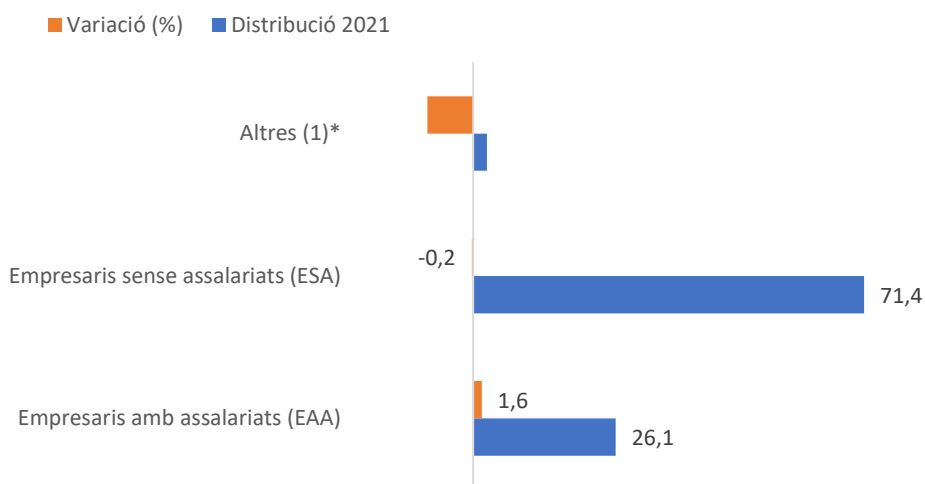
¹ Inclou les persones que treballen en qualitat d'ajuda familiar.

ha fet que el pes del treball autònom sobre el total hagi baixat novament fins a situar-se altre cop en el 15,2%, el mateix nivell que mantenia abans de la pandèmia.

La majoria de les persones que treballen en el col·lectiu ho fan sense assalariats al càrrec, el 71,4%. El col·lectiu d'empresaris amb assalariats suposa l'any 2021 el 26,1%. La resta la conformen altres figures societàries, entre les que destaquen els cooperativistes o les ajudes familiars, entre d'altres. Aquesta darrera categoria, tanmateix, no assoleix en la mostra una presència suficient perquè la seva estimació sigui estadísticament significativa, fet que no permet seguir-ne l'evolució adequadament a partir d'aquesta font estadística.

De les dues principals categories de situació professional, l'única que ha augmentat l'any 2021 ha estat la d'empresaris amb assalariats al càrrec, que ho ha fet en l'1,6%. El col·lectiu d'empresaris sense assalariats, segons les estimacions, ha experimentat una lleugera davallada del 0,2%.

GRÀFIC 2. Distribució i variació interanual de les persones ocupades per compte propi segons el tipus de treball autònom que desenvolupen. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

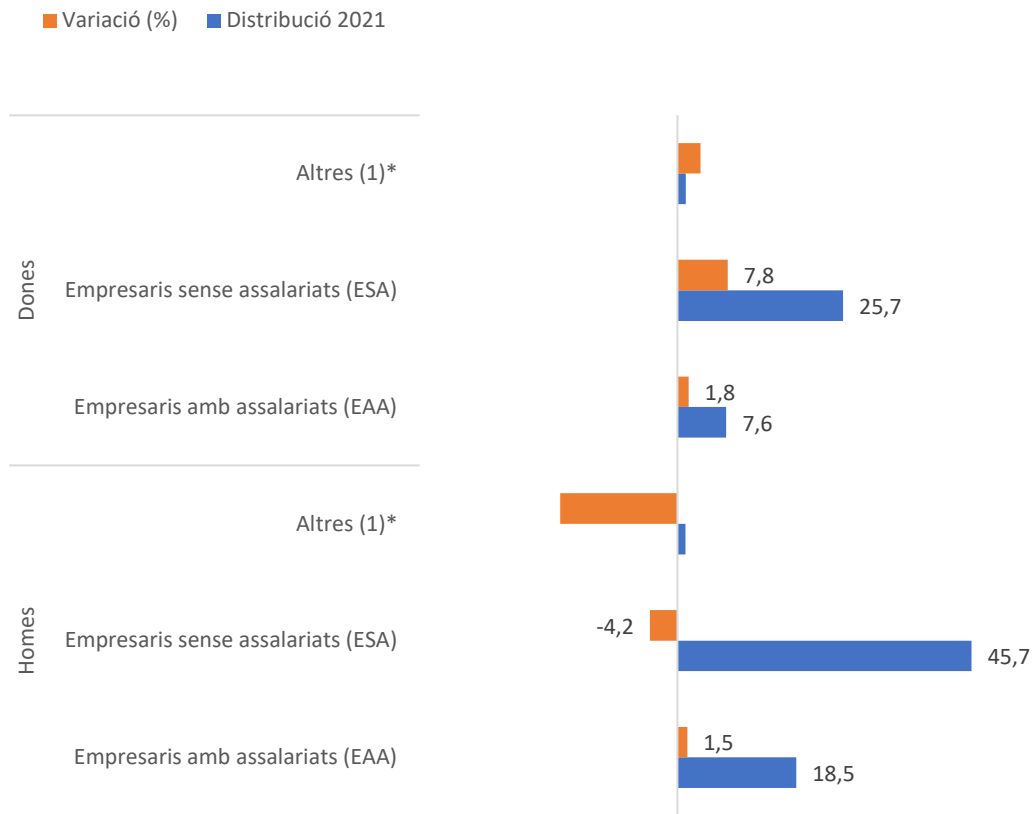
(1) Inclou la resta de tipologies de treball autònom. Bàsicament cooperativistes i ajudes familiars. (*) El suport mostral d'aquesta partida no té la magnitud suficient per ser considerada una estimació estadísticament significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

L'augment del nombre d'autònoms amb assalariats s'explica tant per l'augment de les dones (1,5%) com dels homes (1,8%). La lleugera davallada del col·lectiu de treballadors per compte propi sense assalariats a càrrec s'explica per un comportament desigual entre un i altre sexe. Mentre que les dones han experimentat un creixement del 7,8%, els homes sense assalariats han mostrat una davallada del 4,2%.

Això ha fet que les dones sense assalariats a càrrec suposin ara el 25,7% del total de persones ocupades per compte propi. Mentre que els homes, un 45,7%. De la mateixa manera, les dones amb assalariats a càrrec suposen el 7,6% del total de persones ocupades per compte propi, mentre que els homes, el 18,5%.

GRÀFIC 3. Distribució i variació interanual dels homes i les dones ocupats per compte propi segons tipus de treball autònom que desenvolupen. Catalunya, 2021

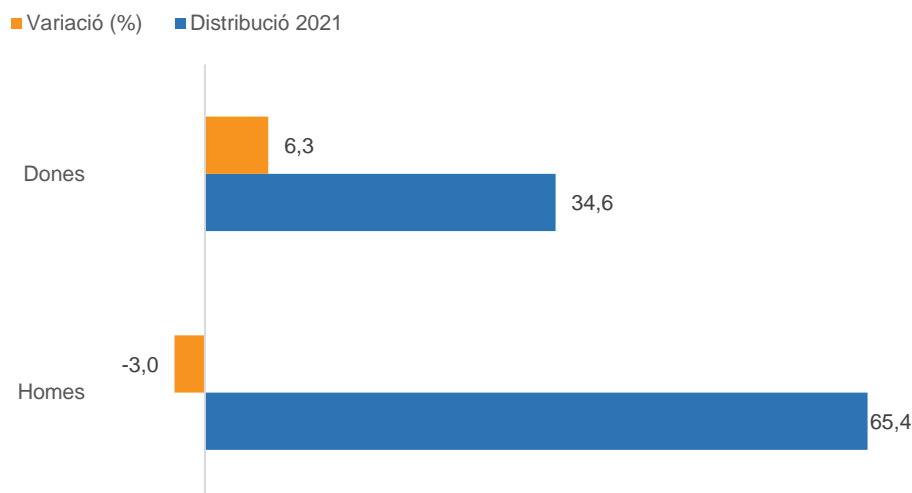
Unitats: percentatges.

(1) Inclou la resta de tipologies de treball autònom. Bàsicament cooperativistes i ajudes familiars. (*) El suport mostrat d'aquesta partida no té la magnitud suficient per ser considerada una estimació estadísticament significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

De fet, en el conjunt del col·lectiu de persones que treballen per compte propi, les dones han estat les úniques que han experimentat un augment (el 6,3%), enfront d'una reducció del 5,7% l'any 2020. Els homes han experimentat un decreixement del 3% l'any 2021, enfront d'un creixement del 3,4% l'any anterior. Aquesta dinàmica ha situat el nombre de dones que treballen per compte propi en les 180.973, mentre que els homes en 341.805, fent pujar el percentatge de dones fins al 34,6%, mentre que el d'homes ha baixat al 65,4%. Amb tot, el pes de les dones en el col·lectiu encara ha quedat lluny del que mantenen en el treball assalariat, on el 49,7% són dones.

GRÀFIC 4. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons sexe. Catalunya, 2021

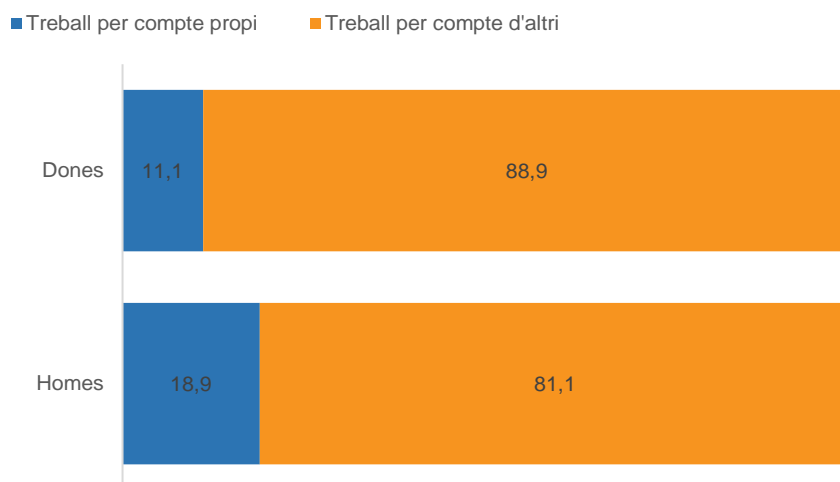
Unitats: percentatges.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Aquesta divergència entre el col·lectiu de persones que treballen per compte aliè i el d'aquelles que ho fan per compte propi respon al comportament encara divergent d'homes i dones en ambdós contextos.

Mentre que entre les dones només l'11,1% treballen per compte propi, aquesta xifra es mostra molt més elevada entre els homes, on el 18,9% desenvolupa la seva activitat com a autònom.

GRÀFIC 5. Percentatge de treball autònom sobre el total de persones ocupades segons sexe. Catalunya, 2021

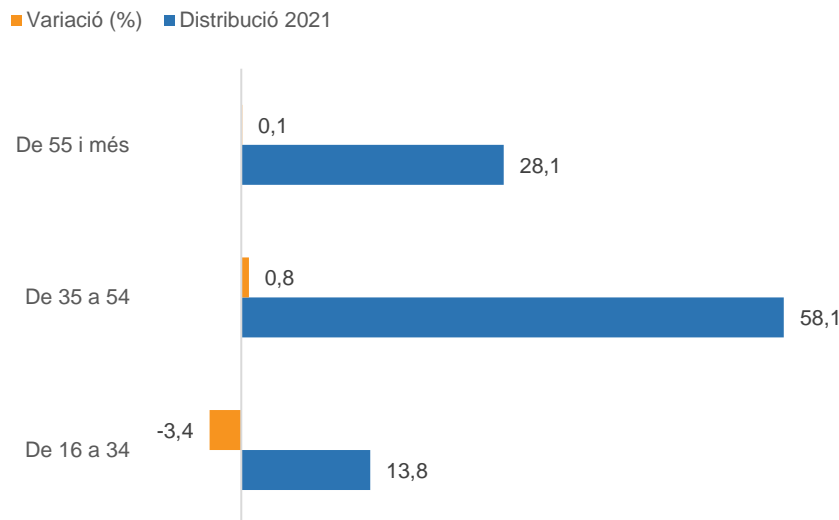

Unitats: percentatges.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Per edats, les persones més joves (16 a 34 anys) han estat les úniques que han reduït el nombre dels que s'estima que treballen per compte propi (-3,4%). Les categories d'entre 35 i 54 anys i la de 55 anys o més mostren una evolució lleugerament positiva, del 0,8% i del 0,1% respectivament.

GRÀFIC 6. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons edat. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

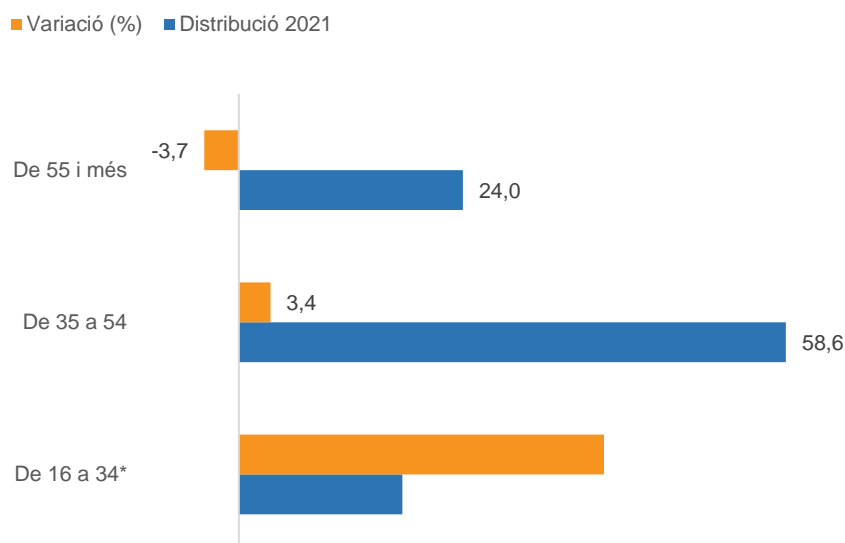
Això ha fet que la categoria de persones de 55 anys i més representi el 28,1% del total del col·lectiu, per darrera dels d'entre 35 i 54 anys, que suposen el 58,1%, però per davant de la dels d'entre 16 i 34 anys, que representen ara només el 13,8% restant.

Aquesta dinàmica no s'ha reproduït de la mateixa manera entre els homes i entre les dones. En el cas d'aquestes darreres, el grup de més edat és l'únic que mostra una evolució negativa del nombre de persones d'aquesta categoria, amb una disminució del 3,7%. En el cas del grup central d'edats, compreses entre els 35 i 54 anys, l'estimació mostra un augment del 3,4%, mentre que la darrera categoria, la de dones de menys de 35 anys, no permet identificar de manera estadísticament significativa la seva evolució, tot i que apunta a ser la contrària que entre els homes.²

Per contra, en el cas dels homes, l'evolució mostra un comportament diametralment oposat. Només la franja d'autònoms de 55 anys o més mostra una molt lleugera evolució a l'alça (1,8%). La franja central d'edats, entre 35 i 54 anys, recula el 0,5%, mentre que en la de menys edat, d'entre 16 i 34 anys, la mostra resulta insuficient per verificar-ne el que podria ser una tendència a la baixa. Aquestes dinàmiques apunten a un augment de les dones, que ha anat paral·lel a un envelliment dels homes que treballen per compte propi.

² Dissortadament, la mostra emprada en les estimacions de l'EPA no permet disposar d'una evidència mostral suficient per estimar amb certesa el pes d'aquest col·lectiu.

GRÀFIC 7. Distribució i variació de les dones ocupades per compte propi segons edat. Catalunya, 2021

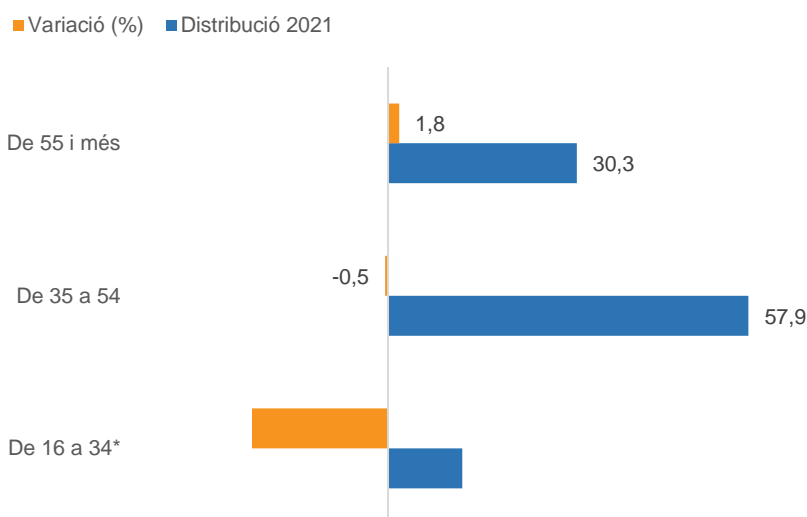

Unitats: percentatges.

(*) Dada estadísticament no significativa per manca de suport mostral (No assoleix el mínim de persones enquestades per donar una estimació fiable).

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

GRÀFIC 8. Distribució i variació dels homes ocupats per compte propi segons edat. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

(*) Dada estadísticament no significativa **per manca de suport mostral** (No assoleix el mínim de persones enquestades per donar una estimació fiable).

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Pel que fa a les activitats econòmiques, el sector agropecuari tradicionalment ha tingut una presència important de treball autònom. Tanmateix, i fruit de la caiguda cada cop més im-

portant del seu pes en l'economia, l'EPA actualment li atorga una base mostral excessivament reduïda que no permet resseguir correctament la seva evolució a partir d'aquesta font.³

Aquest problema no es repeteix en les altres agrupacions que hem anat analitzant en el decurs dels darrers anys. Parlem en aquest cas de les activitats professionals, científiques i tècniques (on el 32,7% del col·lectiu treballa per compte propi), la de la Construcció (31,1%), l'hostaleria (22,9%) i les de comerç i reparació de vehicles (20,8%). Totes aquestes branques d'activitat mostren una presència del treball per compte propi també per sobre de la mitjana de l'economia catalana, és a dir, per sobre del 15,2% de persones que treballen per compte propi sobre el conjunt de les ocupades a Catalunya.⁴

Per sota, en canvi, només destaquen les activitats de logística i comunicacions (14,9%), les activitats industrials (5,8%) i la categoria d'altres serveis (amb el 10,7%), atès que totes tres mostren valors per sota d'aquesta mitjana.

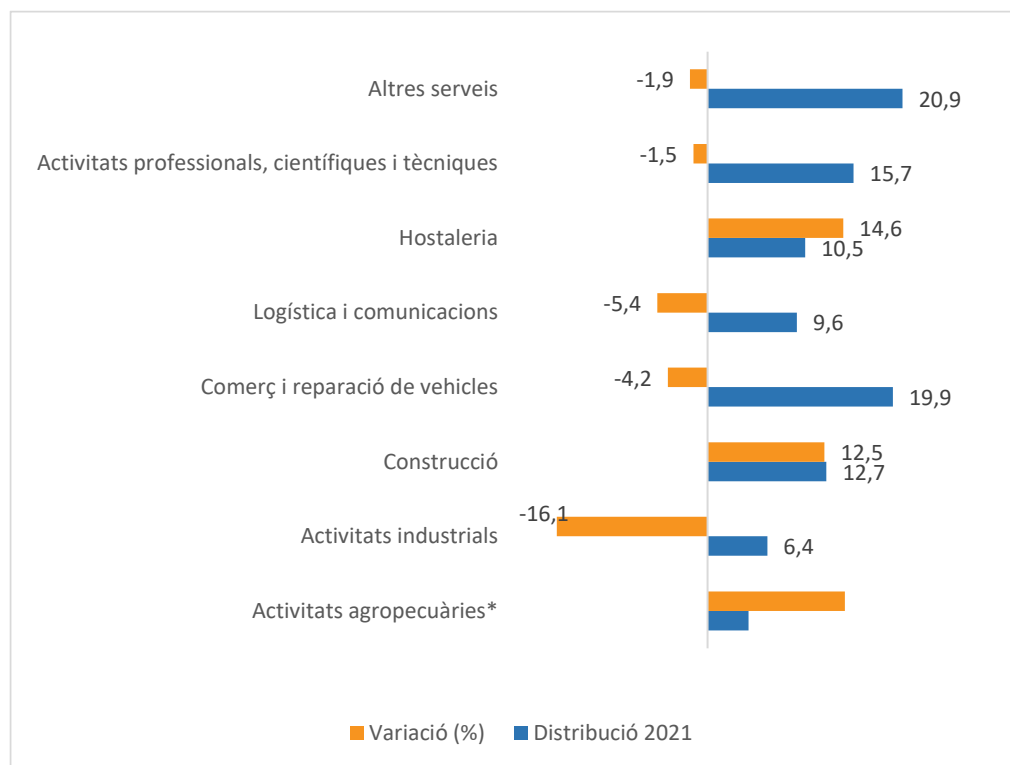
En general, la majoria de branques d'activitat han registrat una davallada del nombre de persones que hi treballen per compte propi i, en especial, ha estat clara aquesta tendència en el cas d'aquest darrer grup d'activitats. Fruit d'això, aquestes activitats també han disminuït encara més la seva presència en el conjunt del col·lectiu.

De fet, només destaquen dues categories d'activitat (tres incloent-hi la de l'activitat agropecuària, la qual no podem confirmar estadísticament), que mostren una evolució positiva del nombre de persones que engloben. L'hostaleria ha mostrat un creixement del 14,6%, mentre que en la construcció ha estat del 12,5%. Per tant, aquestes activitats són les úniques on ha augmentat el nombre de persones que treballen per compte propi, i són les que expliquen que el treball autònom s'hagi mantingut en nombres absoluts.

³ La reducció mostral de l'exercici 2021 es deu principalment al canvi metodològic introduït en les estimacions de l'EPA, pel qual s'ha reduït la mostra d'habitatges en la segona etapa de mostreig. Vegeu més informació a [Idescat](#).

⁴ Vegeu gràfic 1 d'aquesta secció.

GRÀFIC 9. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons branques d'activitat. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

(*) Dada estadísticament no significativa per manca de suport mostral. (No assoleix el mínim de persones enquestades per donar una estimació fiable).

Activitats agropecuàries inclou les categories CNAE2009: A

Activitats industrials inclou les categories CNAE2009: B, C, D, E

Construcció inclou les categories CNAE2009: F

Comerç i reparació de vehicles inclou les categories CNAE2009: G

Logística i comunicacions inclou les categories CNAE2009: H, J

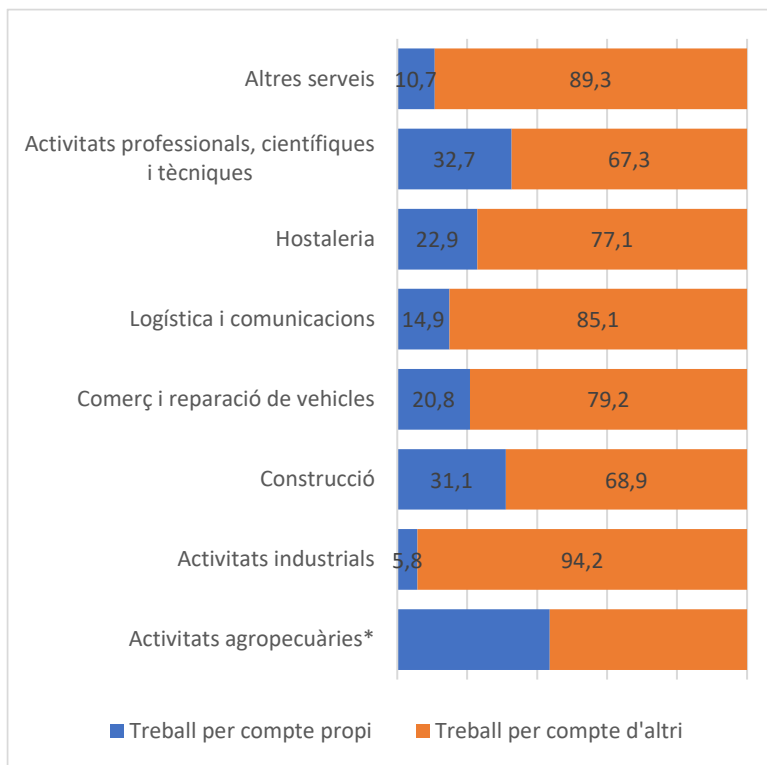
Hostaleria inclou les categories CNAE2009: I

Act. científiques i tècniques inclou les categories CNAE2009: M

Altres serveis inclou les categories CNAE2009: K, L, N, P, Q, R, S

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA) partint del CNAE 2009.

GRÀFIC 10. Percentatge de treball autònom sobre el total de persones ocupades per branques d'activitat. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

(*) Dada estadísticament no significativa per manca de suport mostral (No assoleix el mínim de persones enquestades per donar una estimació fiable).

Activitats agropecuàries inclou les categories CNAE2009: A⁵

Activitats industrials inclou les categories CNAE2009: B, C, D, E

Construcció inclou les categories CNAE2009: F

Comerç i reparació de vehicles inclou les categories CNAE2009: G

Logística i comunicacions inclou les categories CNAE2009: H, J

Hostaleria inclou les categories CNAE2009: I

Act. científiques i tècniques inclou les categories CNAE2009: M

Altres serveis inclou les categories CNAE2009: K, L, N, P, Q, R, S

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA) partint del CNAE 2009.

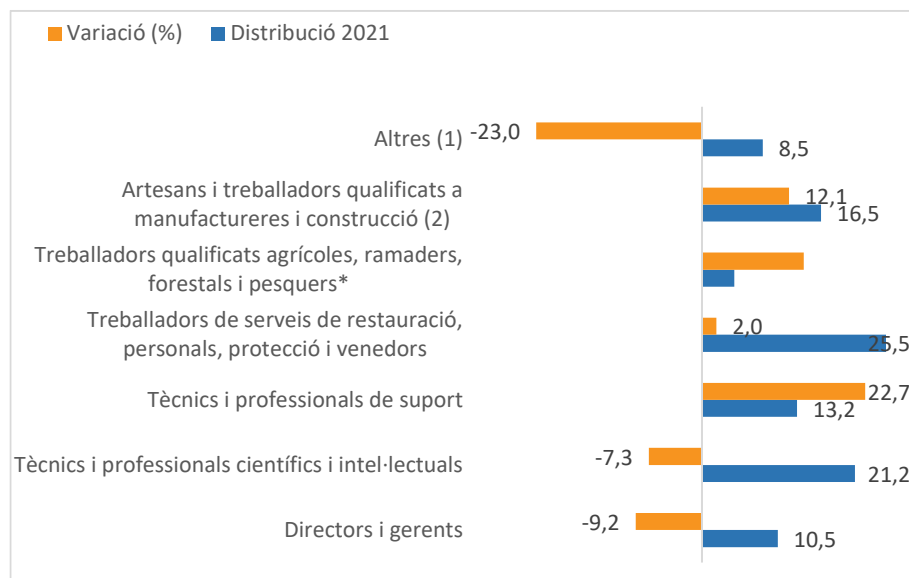
Deixant a banda la categoria d'altres serveis que actua com un calaix de sastre de totes aquelles activitats sense suficient mostra, les activitats on hi trobem més persones que treballen per compte propi són les de comerç i reparació de vehicles; activitats professionals, científiques i tècniques; i la Construcció. Entre totes tres representen gairebé el 50% de les persones que treballen per compte propi a Catalunya.

Altres sectors on la seva presència també és limitada són les activitats industrials i les de logística i comunicacions, que també mostren un pes reduït en el conjunt del col·lectiu, del 6,4% i del 9,6% respectivament. Per contra, i tot i que la presència de treball autònom és important, el sector agropecuari és el que recull en termes absoluts menys nombre de persones, fins al punt de generar el problema d'insuficiència mostral abans esmentat. Per tant, és evident que col·lectius tan importants en l'àmbit del treball autònom com aquest, o fins i

⁵ Les activitats agropecuàries, tot i suposar un sector amb un percentatge alt de treball autònom, mantenen un pes mostral molt petit en l'EPA, fet que compromet les estimacions estadístiques. És per aquest motiu que en el gràfic no hi apareix el valor de l'estimació.

tot el del cooperativisme, amb l'estratificació mostral duta a terme fins ara queden exclosos de ser analitzats en el marc dels resultats EPA. Aquesta és una qüestió que caldria plantejar, atès que segurament caldria redimensionar la mostra per tal de donar-hi solució.

GRÀFIC 11. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons ocupació desenvolupada. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

(*) Dada estadísticament no significativa.

1) Altres inclou tres categories: Ocupacions elementals, Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors i Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina

2) Excepte operadors d'instal·lacions i màquines

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Quelcom similar succeeix quan analitzem la composició del treball per compte propi segons tipus d'ocupació. En aquest cas, la categoria de treballadors qualificats agrícoles, ramaders, forestals i pesquers, plenament vinculada al sector primari, tampoc assoleix la mostra mínima que requereix una estimació suficientment robusta. Això impedeix, per tant, que puguem estimar adequadament la seva evolució.

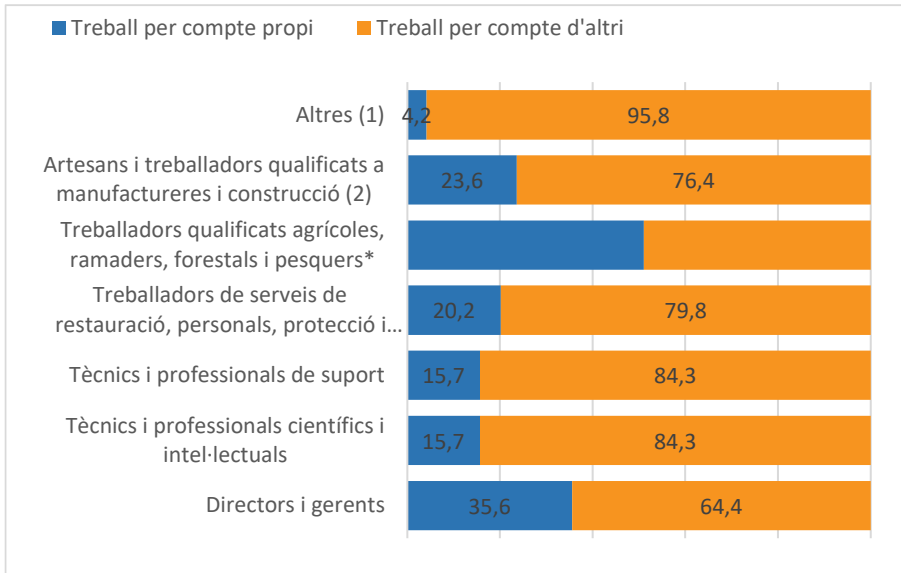
A l'altra banda, les categories professionals on s'hi poden trobar més persones treballant per compte propi, en termes absoluts, és entre els treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors (25,5% del col·lectiu), tècnics i professionals científics i intel·lectuals (21,2%) i artesans i treballadors qualificats a manufactureres i construcció (16,5%). Entre aquestes tres, representen més del 60% del total de persones que treballen com a autònoms a Catalunya.

D'aquests, només els de la categoria de tècnics i professionals científics i intel·lectuals han disminuït en el curs del 2021. Això ha fet que, tret d'aquesta darrera categoria, el pes de la resta hagi augmentat, de la mateixa manera que ho ha fet la dels tècnics i professionals de suport, que representen ara el 13,2% del total, per sobre de la categoria de directors i gerents (10,5%).

Amb tot, tret del cas de l'agrupació "d'altres", a tota la resta de categories professionals el pes que manté el treball autònom està per sobre de la mitjana, i va des del 15,7% del

col·lectiu de tècnics i professionals científics i intel·lectuals, fins al 35,6% dels directors i gerents.

GRÀFIC 12. Percentatge de treball autònom sobre el total de persones ocupades segons tipus d'ocupacions. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

(*) Dada estadísticament no significativa.

1) Altres inclou tres categories: Ocupacions elementals, Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors i Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina

2) Excepte operadors d'instal·lacions i màquines

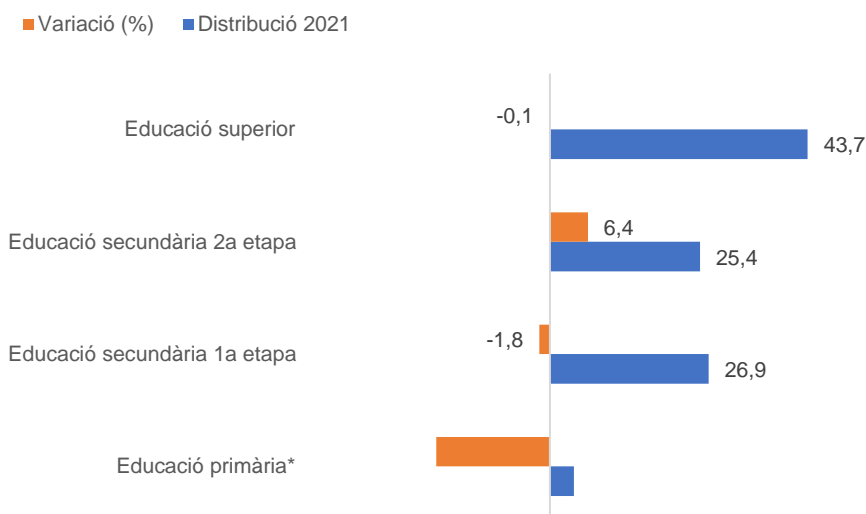
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Quant als nivells educatius, el 43,7% de les persones que treballen per compte propi té estudis superiors. Aquesta categoria ha disminuït lleugerament en el decurs d'aquest darrer any, però també havia retrocedit l'any anterior. D'aquesta manera, la categoria de nivell d'estudis assolits més alta ha anat reduint el seu pes des que va esclatar la pandèmia, a diferència del que havia succeït en els anys anteriors.

Quelcom diferent ha succeït amb les categories d'educació secundària. Tant els estudis assolits de primera etapa com els de segona han mostrat una tendència creixent que no es va estroncar amb l'adveniment de la pandèmia. Amb tot, l'evolució del pes de la categoria de primera etapa mostra una davallada enguany, que contraresta el fort augment que havia registrat l'any anterior.

La categoria d'estudis més bàsica poc a poc ha anat davallant fins a situar-se en uns registres no estimables per manca de suport mostral.

GRÀFIC 13. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons nivell d'estudis assolits. Catalunya, 2021

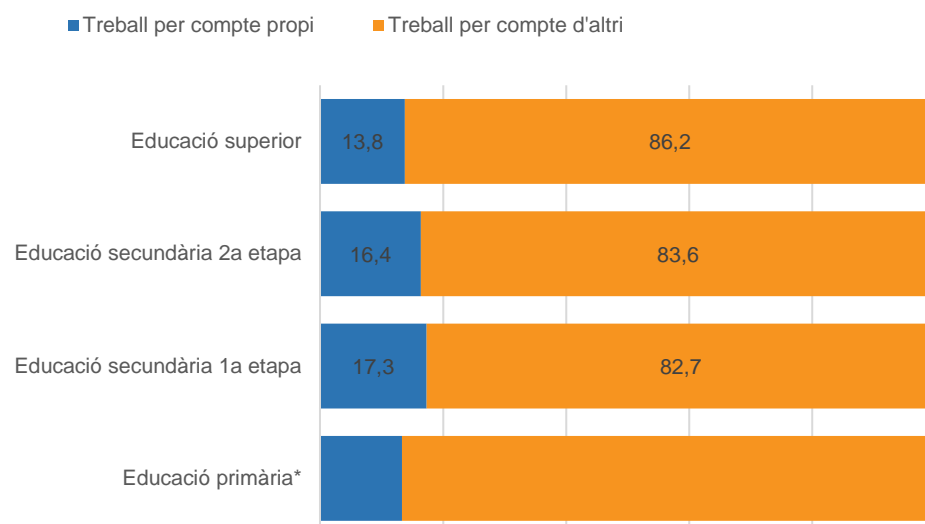
Unitats: percentatges.

(*) Aquesta estimació no té el recolzament estadístic suficient per ser considerada estadísticament significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Amb aquests registres, el pes del treball autònom continua estant per sobre de la mitjana en les dues categories d'estudis de secundària, tant en els de primera etapa (17,3%) com en els de segona etapa (16,4%). En canvi, en la d'educació superior, tot i ser la més nombrosa, el pes relatiu del treball per compte propi és més baix i se situa en el 13,8%.

GRÀFIC 14. Percentatge de treball autònom sobre el total de persones ocupades segons nivell d'estudis assolits. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

(*) Aquesta estimació no té el recolzament estadístic suficient per ser considerada estadísticament significativa.

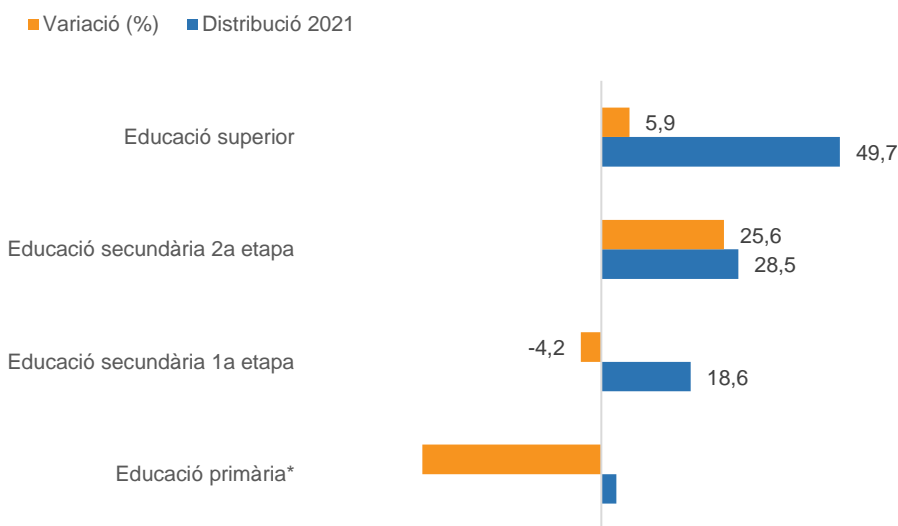
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Per sexe, aquest comportament difereix lleugerament. Mentre que en el cas dels homes hi ha una davallada en totes les categories, essent més intensa en les de nivell formatiu més elevat, en el cas de les dones això no és així. De fet, en aquest darrer cas trobem un augment del nombre de treballadores de les dues categories de nivell formatiu més alt, un creixement que és realment intens en la categoria de secundària de segona etapa.

Això fa que l'evolució global s'expliqui en bona part per la irrupció de les dones en l'àmbit del treball autònom. A més, tot i que l'any anterior hi havia hagut un augment de treballadors homes en les categories de secundària, aquest fou segurament circumstancial i derivat de l'excepcionalitat de la pandèmia, atès que enguany han tornat a disminuir. En canvi, en el cas de les dones això no ha estat així. De fet, enguany s'ha reproduït la tendència que havien mostrat l'any passat, en què queia el nombre de dones amb estudis de secundària de primera etapa i augmentaven els de segona.

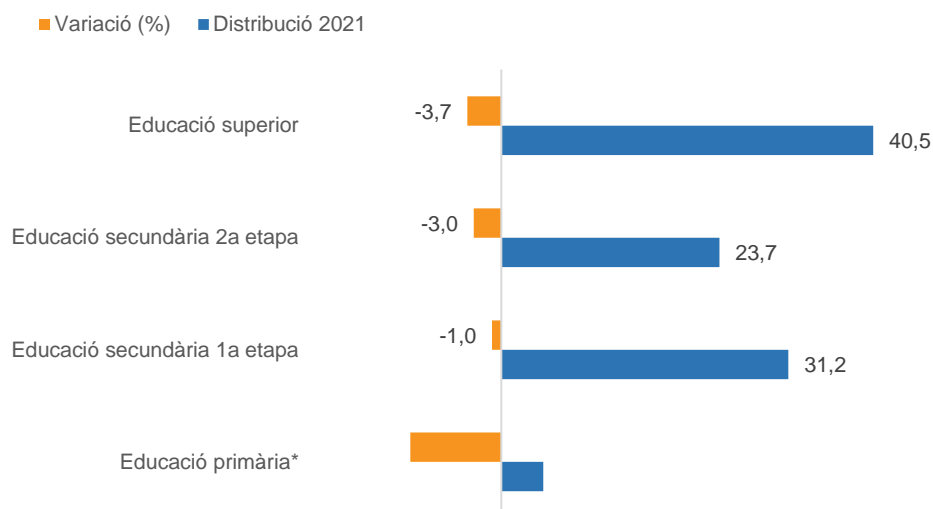
Aquesta dinàmica, per tant, reforça la tendència dels darrers anys, també els pre-pandèmia, en què les dones que s'han anat incorporant al treball per compte propi ho han fet amb un nivell d'estudis cada cop més elevat. Aquest fet ha configurat un escenari diferent en el cas dels homes i de les dones. D'aquesta manera, el percentatge de dones amb estudis superiors es troba 9,2 punts percentuals per sobre del dels homes; el percentatge de dones amb estudis de secundària de segona etapa 4,8 punts per sobre; i en canvi, el percentatge de dones amb estudis de secundària de primera etapa es troba uns 12,6 punts percentuals per sota del dels homes.

GRÀFIC 15. Distribució i variació de les dones ocupades per compte propi segons nivell d'estudis assolits. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.
 (*) Dada estadísticament no significativa.
 Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

GRÀFIC 16. Distribució i variació dels homes ocupats per compte propi segons nivell d'estudis assolits. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

(*) Dada estadísticament no significativa.

Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Pel que fa a la nacionalitat, i reprement la tendència que ja fa anys que es venia produint, enguany hauria tornat a augmentar el nombre de persones de nacionalitat estrangera. No vament, aquesta és una dada que contrasta amb la de l'any anterior, atès que la pandèmia va trastocar puntualment gairebé totes les dinàmiques que es venien observant. Tot i que caldrà veure fins on es consolida novament aquesta tendència, el cas és que, de moment, el percentatge d'estrangers hauria tornat a pujar, i se situa actualment en el 16,9%.⁶

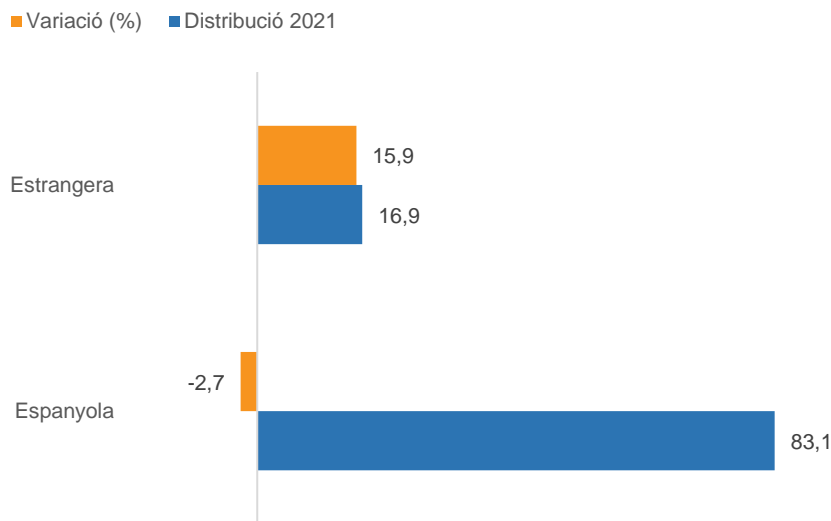
Es tracta d'un percentatge més alt que el que trobem en el conjunt dels ocupats, que es troba en el 15,4%. Aquest percentatge més alt acaba repercutint, per tant, en el perfil del treball que desenvolupen estrangers i estrangeres a Catalunya. Aquest col·lectiu mostra una predisposició més alta a treballar per compte propi, atès que el 16,7% ho fan, mentre que el 83,3% restant desenvolupen la seva activitat com a assalariats.

A més, moltes d'aquestes persones es desenvolupen en l'àmbit dels serveis. La presència de persones estrangeres entre les que treballen per compte propi en aquest sector és del 22,6%, un percentatge encara més elevat.⁷

⁶ Vegeu una anàlisi més detallada de la composició del col·lectiu de persones estrangeres a l'apartat on s'analitza l'afiliació a la Seguretat Social. A partir d'aquesta font s'analitza el perfil del col·lectiu, segons si és extracomunitari o no, així com també la seva distribució territorial.

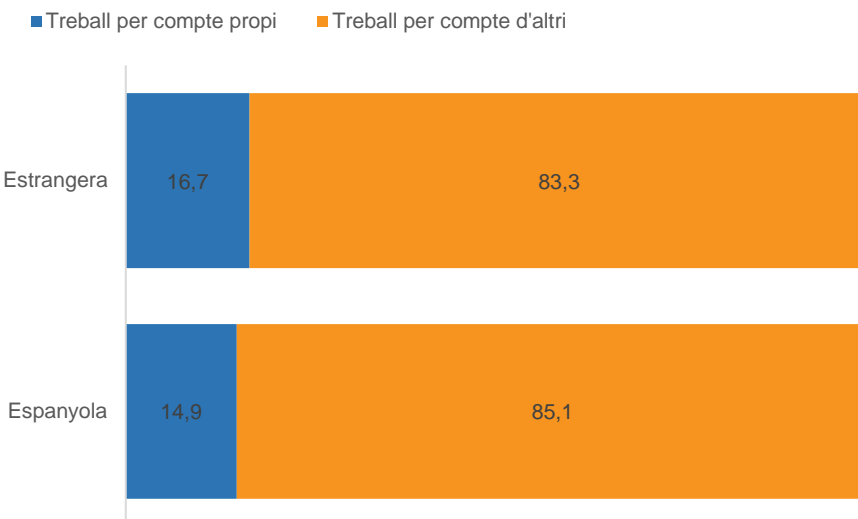
⁷ Càlculs efectuats a partir de l'explotació de les microdades cedida per Idescat. No hi ha mostra suficient per verificar aquesta mateixa dada per la resta de grans sectors.

GRÀFIC 17. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons nacionalitat. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.
 Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

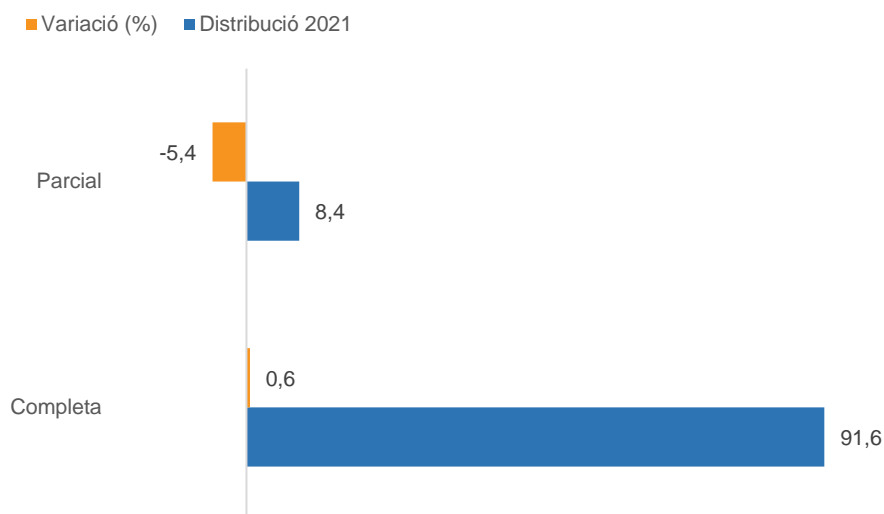
GRÀFIC 18. Pes del treball autònom sobre el conjunt de les persones ocupades segons nacionalitat. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.
 Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

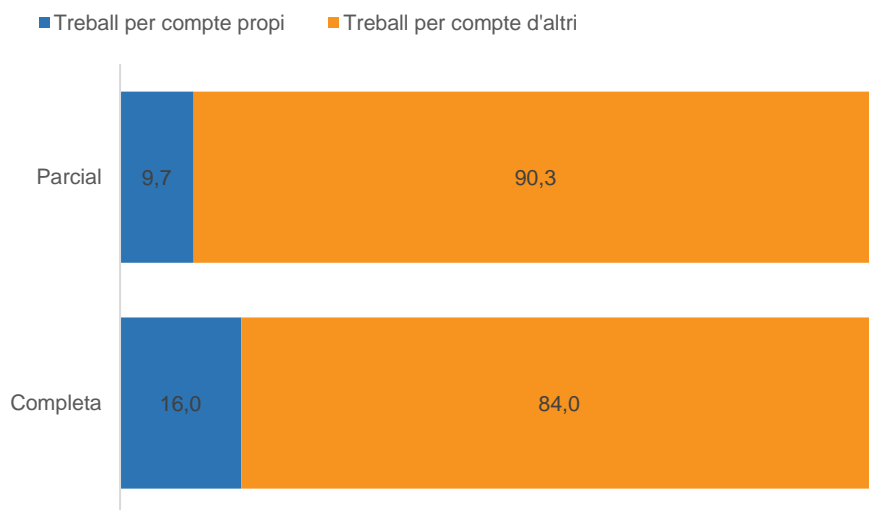
El percentatge de treball a temps parcial havia pujat des del 2017 fins al 2018, l'any 2019 va disminuir, però el 2020 va augmentar i enguany hauria tornat a disminuir en el 5,4%.

GRÀFIC 19. Distribució i variació de les persones ocupades per compte propi segons duració de la jornada. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

GRÀFIC 20. Pes del treball autònom sobre el conjunt de les persones ocupades segons duració de la jornada. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.
Font: Idescat, Enquesta de població activa (EPA).

Amb aquesta evolució, el percentatge de treball parcial per compte propi que es desenvolupava l'any 2021 va ser del 8,4%. Caldrà veure, per tant, si els propers anys es consolida una tendència a la baixa o a l'alça pel que fa al temps parcial en el treball autònom a Catalunya.

En resum, doncs, enguany sembla que la dinàmica que recullen les estimacions de l'EPA ens situa novament en una tendència similar a la de pre pandèmia. En aquest sentit, cal anar amb cautela amb la lectura que puguem fer, especialment de l'evolució interanual, degut a l'excepcionalitat que es va viure l'any 2020.

4. El treball autònom segons l'afiliació a la Seguretat Social

El nombre d'afiliacions per compte propi ha augmentat l'1,8% respecte de l'any anterior i se situa en 559.423.

Els augments més intensos d'afiliacions s'ubiquen en algunes comarques de la costa i del Pirineu.

En canvi, les comarques interiors de la província de Tarragona i les més meridionals de la de Lleida mostren evolucions negatives.

Aquesta dinàmica es pot explicar en part per les afiliacions a sectors com ara l'agricultura, que prossegueix reduint afiliacions, o la indústria, que tot i no reduir afiliacions com altres anys, enguany encara les ha disminuït.

Les afiliacions de TRADE han continuat disminuït, i a finals de l'any 2021 n'hi havia 1.585 de registrades.

4.1. Importància del treball autònom i tipologies d'afiliació

A finals de l'any 2021, trobem a Catalunya un total de 3.508.631 afiliacions registrades a la Seguretat Social, el 4,1% més que a finals del 2020. D'aquestes, 559.423 són per compte propi. Respecte de l'any anterior, el nombre d'afiliacions per compte propi ha augmentat l'1,8%. Tanmateix aquest augment ha estat menor que el del conjunt d'afiliacions, cosa que ha fet baixar la presència del treball autònom entre les afiliacions registrades. Actualment, representa el 15,9% del total d'afiliacions.

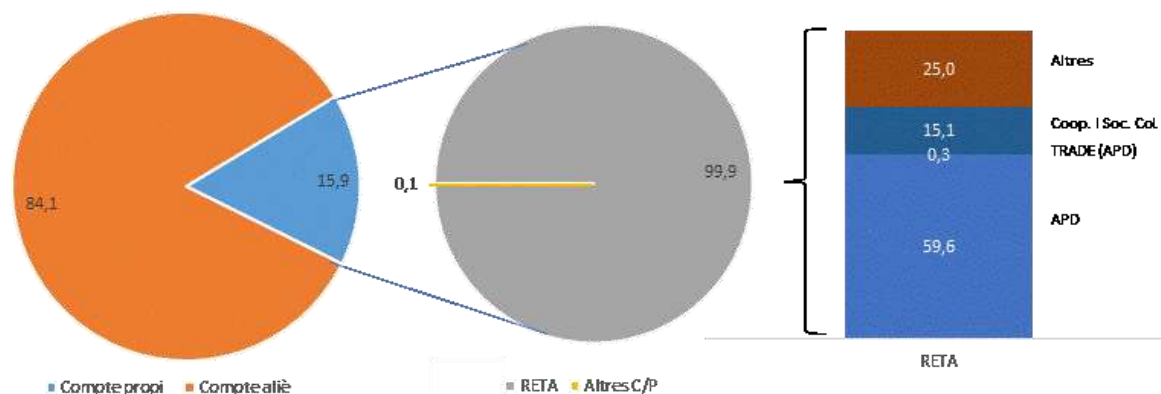
La gran majoria de persones que treballen com a autònoms cotitzen pel règim especial de treballadors autònoms (RETA). A desembre de 2021, el nombre d'afiliacions al RETA era de 558.654, una xifra que també ha augmentat l'1,8% respecte de l'any anterior. La divergència del nombre d'afiliacions al RETA respecte del total d'afiliacions per compte propi resulta ínfima. Això és perquè només el 0,14% de les afiliacions per compte propi ho són fora del RETA. Aquestes afiliacions que no recull el RETA són principalment afiliacions al règim dels treballadors del mar i la seva distribució queda perfilada al quart mapa de la graella següent.

Els autònoms registrats en el Sistema especial de treballadors per compte propi agraris (SETA), inclosos dins del RETA, han tornat a disminuir novament. A finals del 2021, el nombre d'afiliacions en el SETA s'ha situat en les 11.760 persones, el 5,3% menys que un any abans. Com veurem, aquesta davallada del col·lectiu d'autònoms orientat a la producció agrària és una constant dels darrers anys que explica la dinàmica d'algunes comarques on hi són molt presents. Actualment, els autònoms registrats a través del SETA suposen ja només el 2,1% del total d'afiliacions al RETA.

En general, la tipologia de persones afiliades al RETA és molt diversa. Sovint aquesta va més enllà de la figura de l'autònom que, a títol individual, desenvolupa la seva tasca professional. Només una part d'aquest col·lectiu d'afiliats al RETA es correspon amb la figura d'autònom que de manera individual desenvolupa la seva activitat professional, els autònoms pròpiament dits o individuals (APD). L'informe analitza el conjunt de les afiliacions al règim, però també algunes d'aquestes tipologies de treball autònom incloses en el conjunt d'afiliacions al règim. A part d'analitzar els APD, es posa un interès especial en algunes

figures específiques com ara els TRADE, els membres de cooperatives i societats col·lectives o també les persones estrangeres afiliades al RETA.

GRÀFIC 21. Importància relativa i composició de les afiliacions per compte propi a Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades facilitada per Idescat. Dades a 31 de desembre.

El capítol analitza la composició d'aquests col·lectius. Comença per determinar l'evolució i composició del conjunt d'afiliats al RETA. Continua analitzant l'evolució de les afiliacions de persones estrangeres; la d'aquelles persones considerades treballadors autònoms dependents (TRADE); dels membres de cooperatives i societats col·lectives i finalment d'aquelles persones afiliades considerades autònoms pròpiament dits.

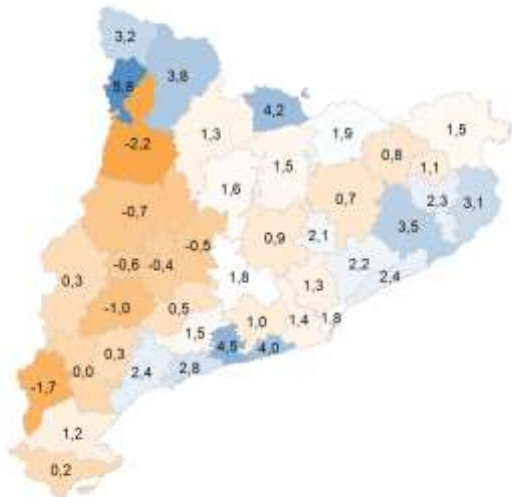
4.2. L'afiliació al règim especial de treballadors autònoms: tipologies d'afiliació

En conjunt, el col·lectiu d'afiliats al RETA mostra una distribució territorial molt condicionada pel pes demogràfic de cada comarca, com seria lògic esperar (vegeu figura b del mapa 1).

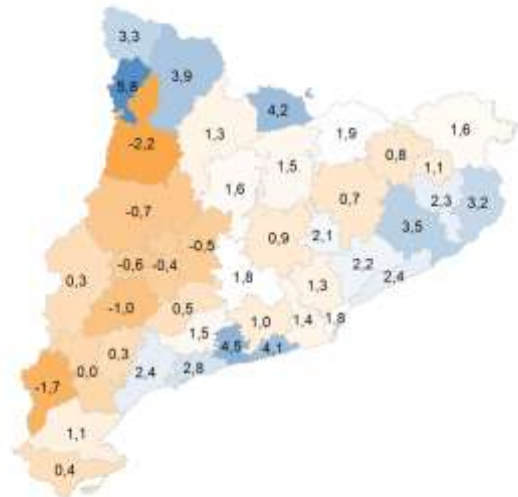
Aquesta major presència relativa del treball autònom a les comarques interiors i de muntanya es pot explicar en part pel major percentatge de persones amb activitat al sector primari. Tot i aquesta distribució, el fet que majoritàriament es concentrin les afiliacions al Barcelonès i al seu entorn, les comarques amb més pes poblacional, no treu que la presència relativa de treball autònom, com mostrem cada any, sigui més alta en les comarques amb menor densitat de població (vegeu figura a del mapa 1). Les comarques on el pes de les afiliacions al RETA és més alt es concentren al nord-oest de Catalunya, especialment a les comarques de muntanya de les províncies de Lleida i Tarragona.

MAPA 2. El treball autònom a Catalunya. Variació del nombre d'afiliacions entre 2020 i 2021

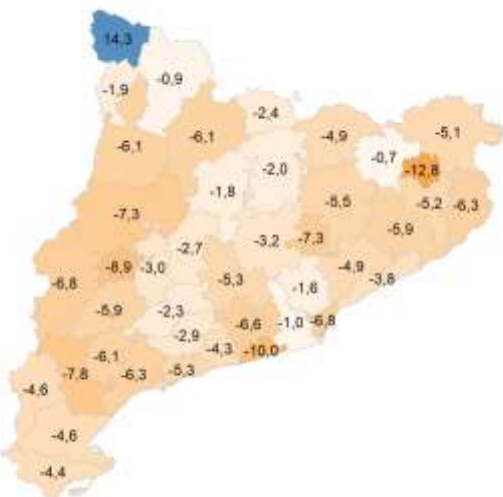
a) Per compte propi

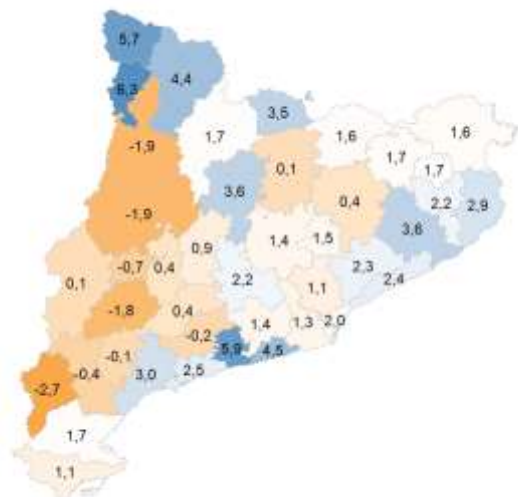
b) Al RETA

c) Al Sistema especial agrari del RETA

d) Autònoms pròpiament dits

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

Els percentatges més alts d'afiliats al RETA adscrits al Sistema especial de treballadors per compte propi agraris (SETA) es troben a les comarques de Lleida i a les interiors de la província de Tarragona. No obstant això, la presència d'autònoms del sector agrari no explica per si sola la major presència d'autònoms a totes aquestes demarcacions. Veiem que

en altres comarques amb forta presència de treball per compte propi la tipologia de les persones del col·lectiu és diferent. A més, el pes en el conjunt del col·lectiu de les afiliacions al RETA de les afiliacions al SETA, com s'ha comentat, cada dia és més baix.

De fet, tot i que el conjunt de les afiliacions al RETA i també el global d'afiliacions per compte propi han crescut l'1,8%, aquesta evolució no es reproduïx en totes les comarques. Només són les comarques més occidentals, i en especial les no pirinenques, les que mostren una caiguda més intensa dels registres. Es tracta, a més, de les comarques on més pes d'afiliacions al SETA hi trobem, cosa que ens indueix a pensar que bona part de la dinàmica en aquestes comarques es deriva de la pèrdua d'afiliacions agràries.⁸

La dinàmica global del sector sembla que, a falta d'analitzar amb més profunditat la seva evolució, s'explicaria per tendències estructurals de fons que, fruit d'una caiguda del treball autònom en el sector primari, hauria determinat en gran mesura la tendència global del col·lectiu.

4.3. Els autònoms afiliats al règim especial de treballadors autònoms. Distribució provincial i evolució

La majoria de les afiliacions al RETA s'adscriuen al sector serveis. Les afiliacions a aquest sector suposen el 76,7% del total, un percentatge que ha anat creixent en el decurs dels darrers anys. La Construcció i la indústria ocupen el 12,5% i el 6,8% de les afiliacions al RETA respectivament. El percentatge que suposen els que treballen a l'Agricultura és el més baix, del 3,9%. Seguint la tendència mostrada en anys anteriors, el pes dels serveis i la construcció ha tendit a augmentar, en detriment del sector industrial i de l'agrari, que han tornat a perdre pes.

TAULA 1. Distribució sectorial de les persones afiliades al RETA per províncies. Catalunya, 2021

Sector	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Agricultura	1,3	4,9	23,4	8,3	3,9
Indústria	7,0	7,2	6,6	5,9	6,8
Construcció	11,7	16,0	11,8	14,7	12,5
Serveis	80,0	72,0	58,3	71,1	76,7
Total	100	100	100	100	100

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

La distribució per sectors, tot i que té similituds, difereix d'una província a l'altra. En el cas de la de Lleida, l'agricultura hi pren una rellevància molt destacable, amb un 23,4% del total d'afiliacions per compte propi registrades. Aquest seria el motiu pel qual mostra el registre d'afiliacions més negatiu, atès que la pèrdua d'afiliacions al sector primari ha estat important.

⁸ Una correlació entre les variacions d'afiliacions al RETA i la variable pes del SETA en el RETA per comarques mostra una correlació negativa del -0,63. Quan correlacionem l'evolució d'afiliacions al RETA amb el pes d'afiliacions al sector primari aquesta correlació se situa en -0,65, negativa i també força elevada.

En el cas de la de Tarragona, la indústria hi té un pes menor que a la resta. Barcelona destaca per un pes més elevat del sector serveis, i Girona pel sector de la construcció, atès que aquest sector hi assoleix un pes superior a la mitjana catalana.

L'augment de l'1,8% del conjunt d'afiliacions al RETA a Catalunya no s'ha reproduït amb la mateixa intensitat a totes les circumscripcions provincials. Tot i créixer poc o molt a totes quatre províncies, a Lleida el registre ha estat baix, amb un increment del 0,3%. Aquesta tendència a Lleida s'explica sobretot per una davallada de les afiliacions al sector primari, però també per una caiguda del 2,6% de les afiliacions al sector secundari. En termes generals l'afiliació al sector primari ha disminuït a totes les circumscripcions, mentre que la indústria només a les de Lleida i Barcelona.

On més ha crescut el nombre d'afiliacions ha estat a Girona, on ha pujat el 2,4%, seguit de Tarragona, amb un augment del 2,1%. A Barcelona, amb un creixement de l'1,7%, el registre s'ha situat per sota de la mitjana catalana, tot i que força per sobre del 0,3% de Lleida. Les divergències més substancials les trobem en el comportament de les afiliacions al sector industrial, que compagina davallades a Barcelona i Lleida amb increments de certa intensitat a Tarragona i Girona.

TAULA 2. Variació del nombre de persones que cotitzen pel RETA per províncies, Catalunya 2021

Sector	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Agricultura	-1,3	-1,2	-1,9	-2,3	-1,8
Indústria	-0,4	1,6	-2,6	1,2	-0,2
Construcció	1,2	2,0	0,0	2,5	1,4
Serveis	2,1	2,9	1,6	2,6	2,2
Total	1,7	2,4	0,3	2,1	1,8

Unitats: taxes de creixement anual (percentatges).

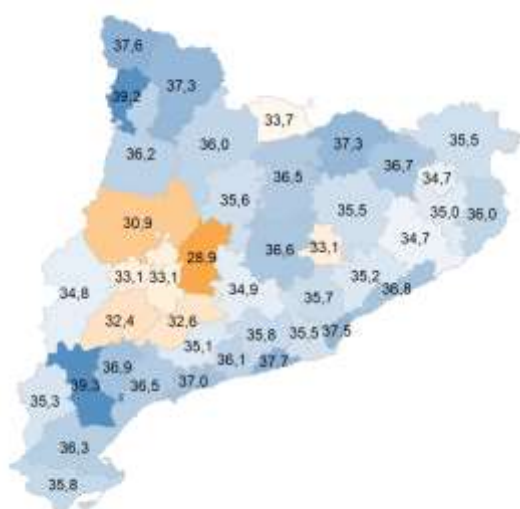
Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

4.4. Evolució, composició i distribució comarcal del col·lectiu de persones afiliades al règim especial de treballadors autònoms

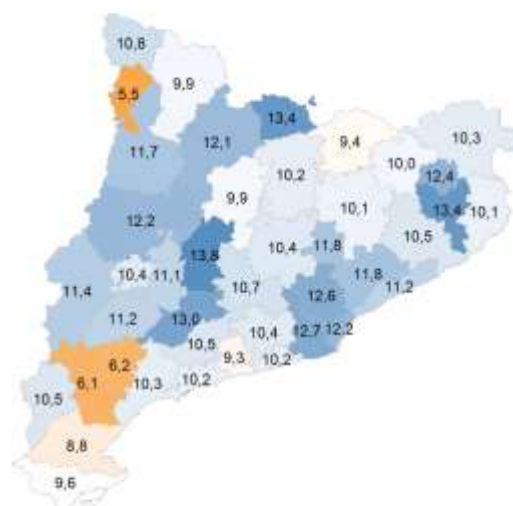
El col·lectiu RETA, com s'ha comentat, inclou gairebé la totalitat dels afiliats per compte propi. S'hi exclouen únicament els afiliats al REM, que representen un percentatge molt baix del col·lectiu de persones que treballen per compte propi.

MAPA 3. El treball autònom registrat al RETA. Distribució comarcal de les afiliacions segons sexe. Catalunya, 2021

a) Percentatge de dones

b) Divergència respecte de la mitjana en el conjunt de les afiliacions

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

Entre les afiliacions al RETA, les afiliacions de dones suposen només el 36,2%. Aquest percentatge, tot i que ha augmentat 0,5 punts percentuals respecte de l'any anterior, és força més baix que el que mostra la dona en el conjunt total dels afiliats (47,7%). De fet, tot i que entre els afiliats per compte d'altri les dones s'acosten força a la paritat, atès que representen el 49,8% dels afiliats, en el cas dels afiliats per compte propi aquest percentatge se situa més de 10 punts percentuals per sota.

Per comarques, el percentatge de dones en el col·lectiu oscil·la entre el 28,9% de la Segarra i el 39,3% de Ribera d'Ebre. Les comarques amb el pes més baix de les dones en el col·lectiu es concentren al sud de la província de Lleida, en el límit amb la de Tarragona. Amb els valors més baixos cal destacar la Segarra, la Noguera, les Garrigues, la Conca de Barberà el Urgell i l' Urgell. També mostra un registre baix el Moianès.

De la mateixa manera, la mateixa província de Lleida aplega algunes de les comarques amb més pes de les dones en el col·lectiu al nord, en les comarques pirenaïques més occidentals. També destaca el registre de la Ribera d'Ebre, a Tarragona, el més alt de tots. Possiblement, l'orientació sectorial podria explicar en part aquesta distribució. D'aquesta manera, es pot intuir una major presència de dones allí on el pes dels serveis hi és més important, tot i que tampoc resulta un factor conclouent.⁹

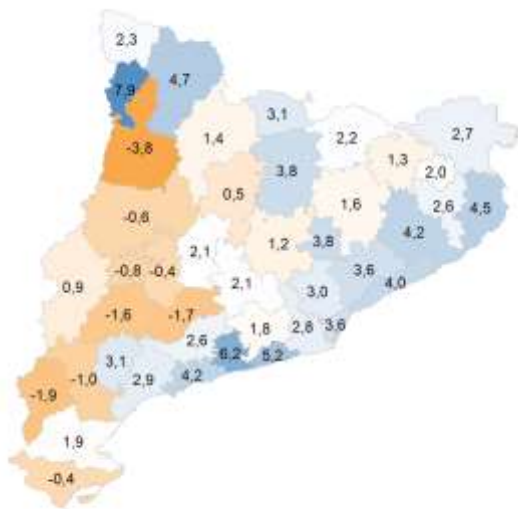
L'evolució del col·lectiu per sexes no presenta patrons de variació gaire dispars en funció del gènere. En termes generals, tant homes com dones mostren l'evolució més feble a les

⁹ El pes de la dona en el col·lectiu per comarques es correlaciona negativament amb el pes de l'agricultura, silvicultura i ramaderia (-0,37) i amb el de la indústria (-0,36) i en canvi positivament amb el dels serveis (0,46).

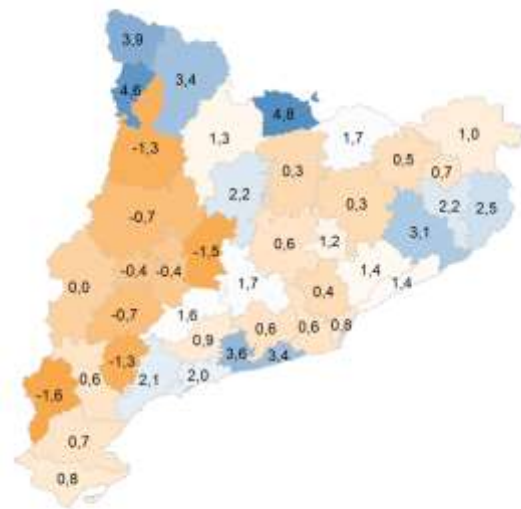
comarques més occidentals, especialment al sud i al nord de les províncies de Lleida i Tarragona respectivament. A més, sectorialment, l'evolució tant per homes com per dones es correlaciona de manera similar amb el pes d'un o altre gran sector.¹⁰ Això ens mostra una evolució molt similar entre homes i dones en el col·lectiu d'afiliats al RETA.

MAPA 4. El treball autònom registrat al RETA. Variació comarcal de les afiliacions segons sexe. Catalunya, 2020-2021

a) Dones

b) Homes

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

De fet, tant les afiliacions d'homes com les de dones han augmentat l'any 2021 a Catalunya. Tanmateix, la intensitat en què ho han fet les de dones és molt més alta que la dels homes, atès que les primeres ho han fet en el 3,1% i els segons en l'1%.

El perfil per edats també recull un patró geogràfic observable. Tanmateix, la categoria d'edats més joves, que potser no perfilen un patró tan clar, mostra una presència més baixa a les comarques pirinenques de muntanya.

La categoria d'edat més avançada mostra un pes més elevat d'aquestes cohorts en les comarques més occidentals. Exactament el contrari del que succeeix en el cas de les categories de 30 a 44 anys i de 45 a 54. En aquests dos casos, el pes resulta més elevat a mesura que ens acostem a les comarques més orientals. Tot i que hi ha algunes excepcions, són poques les comarques que s'escapen d'aquest patró. Aquesta composició s'explica principalment pel major pes d'un sector relativament envellit com és l'agrari a les comarques més occidentals. Això també ens explicaria la tendència a perdre afiliacions d'aquestes comarques més occidentals. Si no es reverteix la tendència, l'abandonament

¹⁰ En tots dos casos la correlació és negativa amb el pes de la indústria i sector primari i positiva en el cas dels altres dos, construcció i serveis. És més intensa en el cas de la indústria per als homes i més intensa, en positiu, en el cas dels serveis per a les dones.

d'actius en l'àmbit de la producció agrària reduirà en els propers anys el nombre d'afiliacions per compte propi en aquestes comarques lleidatanes i tarragonines.

Això també ha condicionat molt l'evolució del nombre d'afiliacions al col·lectiu segons la franja d'edat. Tret de les cohorts d'entre 30 i 44 anys, les afiliacions de les quals han disminuït l'1,4%, la resta de categories han augmentat el nombre d'afiliacions. Les que més són els dos extrems. Els menors de 30 anys han experimentat un augment del 5,4%. La categoria de 55 anys o més han augmentat el 3,5% les afiliacions. Finalment, la categoria entre 45 i 44 anys també ha experimentat un augment del 2,3%.

Geogràficament, la disminució experimentada en la segona categoria d'edats més jove s'ha reproduït a una gran majoria de les comarques. Només les del Pallars Sobirà, Alta Ribagorça, la Selva, el Solsonès, el Garraf, Cerdanya, Berguedà, Garrotxa, Barcelonès i Osona no ha experimentat cap descens de les afiliacions en aquesta categoria. Pel que fa a la resta, totes han recollit un registre negatiu, a destacar els casos de la Segarra i la Noguera, amb un descens del 5,3% i 6,3% respectivament.

Entre els de més de 55 anys, en la majoria de comarques s'ha experimentat un creixement. Només les comarques del Pallars Jussà i la Segarra han recollit una evolució negativa de les afiliacions d'aquesta categoria d'edats.

En la categoria de més joves de 30 anys, també trobem una majoria de comarques amb una evolució positiva de les afiliacions. Per aquesta categoria d'edats, només les comarques de la Terra Alta, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, el Montsià, la Garrotxa i les Garrigues han experimentat una evolució negativa de les afiliacions.

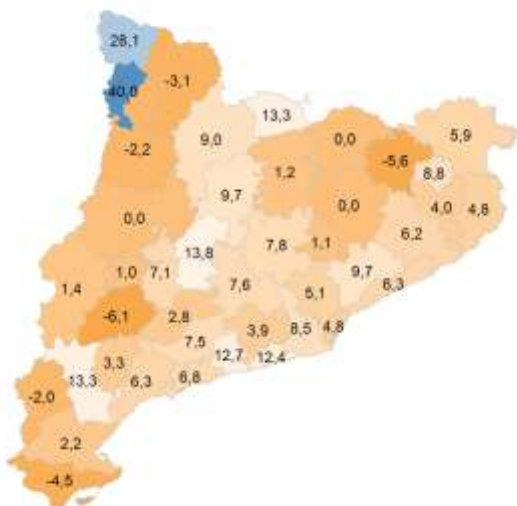
Per sectors, trobem alguns patrons de distribució territorials que ens ajuden a comprendre com es distribueix el col·lectiu en el territori i sobre quines bases es desenvolupa. Per començar, les comarques on el col·lectiu es troba més enfocat al sector primari són les més occidentals, a les províncies de Tarragona i Lleida. És en aquestes comarques on el pes d'aquest àmbit sectorial esdevé més elevat. En general, gairebé totes les circumscripcions prenen valors molt elevats en aquest àmbit, per sobre del 15% en les comarques interiors llevat del cas de la Vall d'Aran. Entre les comarques amb un pes més elevat del sector primari destaquen els casos de la Noguera (33,3%), les Garrigues (40,4%) o la Terra Alta (41,6%). Aquestes comarques han experimentat en termes generals una reducció del nombre d'afiliacions per compte propi molt vinculada a l'envelliment i a la retirada de les persones que desenvolupen precisament aquest tipus d'activitat primària.

El sector industrial mostra una presència més destacada a la franja de comarques transversal que va des de la Garrotxa i Pla de l'Estany a les Garrigues i el Priorat. En aquesta franja, destaquen amb valors per sobre del 10% les comarques de la Conca de Barberà 10,6%, la Segarra 10,8%, que ha corregit enormement a la baixa el pes del sector industrial en els darrers dos anys, el Bages 10,9%, l'Anoia 11,1%, la Garrotxa 11,7%, Osona 11,8% i el Pla de l'Estany 12,3%.

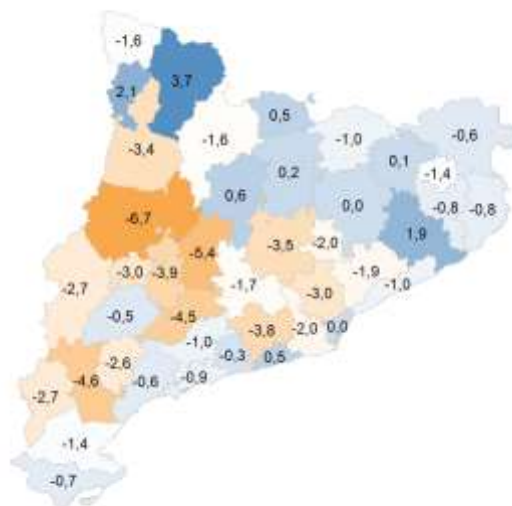
En el cas de la construcció, el patró de distribució territorial resulta menys identificable. Tanmateix destaquen algunes comarques on els valors són més elevats. Amb una presència del sector de la construcció per sobre del 15% destaquen les comarques de l'Anoia (15,4%), el Baix Camp (15,5%), la Selva (16,1%), el Berguedà (16,5%), l'Alt Empordà

MAPA 6. El treball autònom registrat al RETA. Variació del nombre d'afiliacions segons franques d'edat. Catalunya, 2020-2021

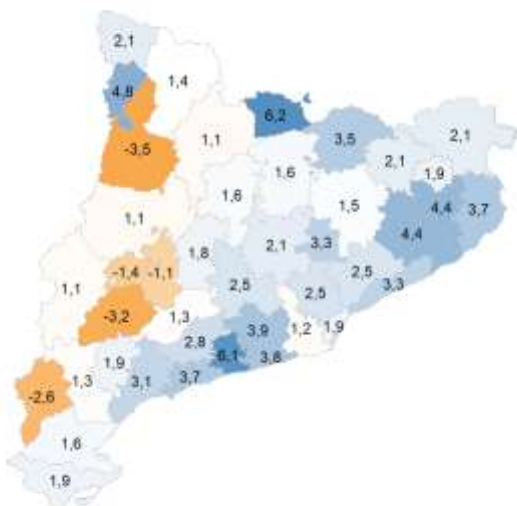
a) De 16 a 29 anys

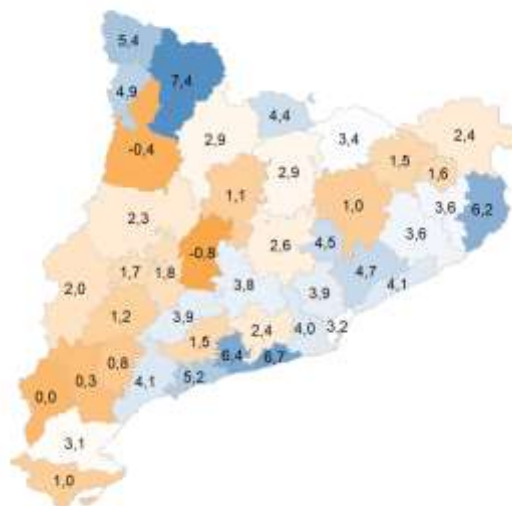
b) De 30 a 44 anys

c) De 45 a 54 anys

d) De 55 anys o més

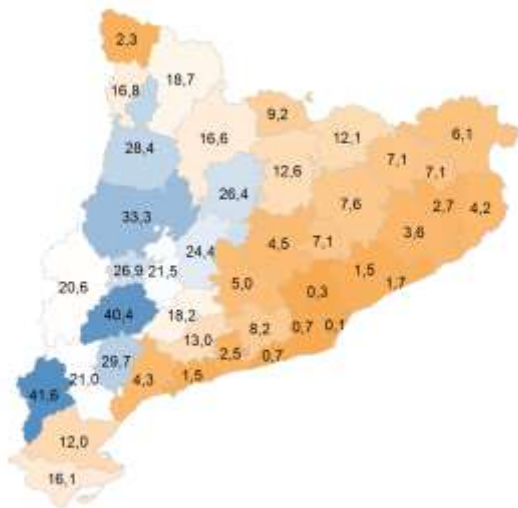

Unitats: percentatges.

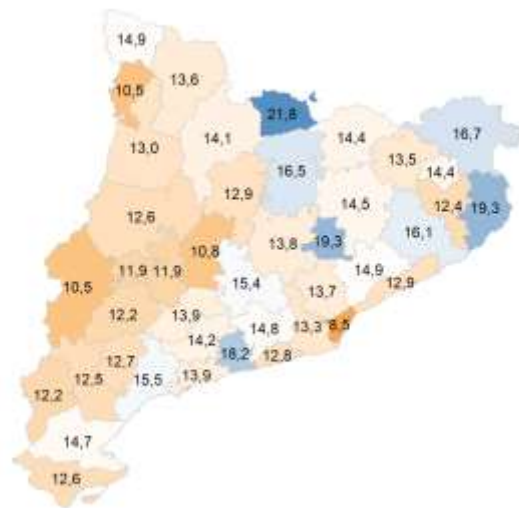
Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

MAPA 7. El treball autònom registrat al RETA. Distribució comarcal de les afiliacions segons grans sectors d'activitat. Catalunya, 2021

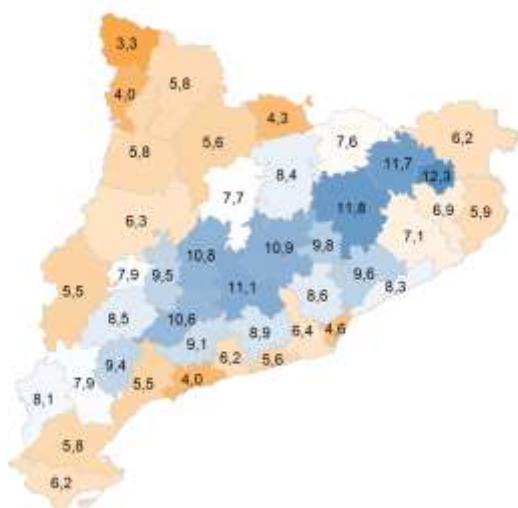
a) Agricultura

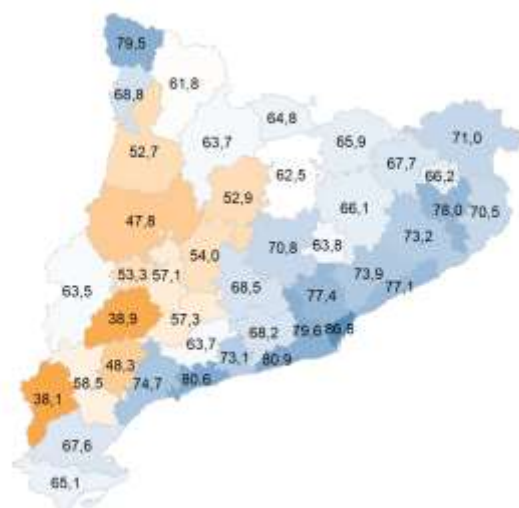
b) Construcció

c) Indústria

d) Serveis

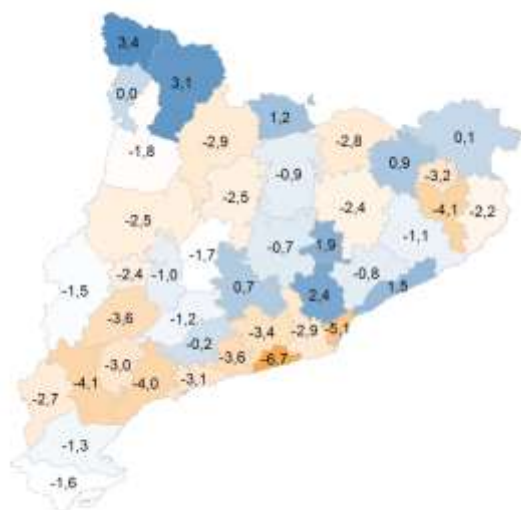

Unitats: percentatges.

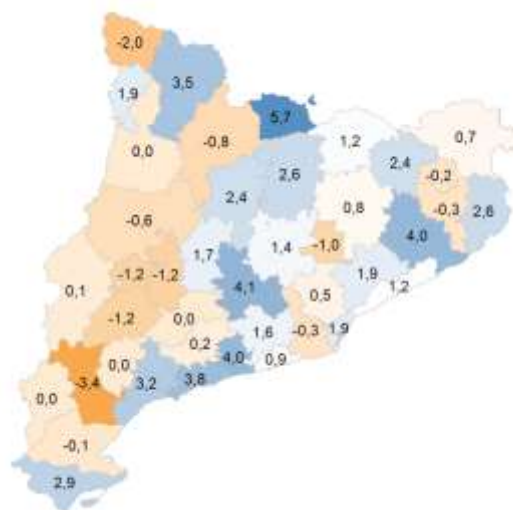
Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

MAPA 8. El treball autònom registrat al RETA. Variació de les afiliacions segons grans sectors d'activitat. Catalunya, 2020-2021

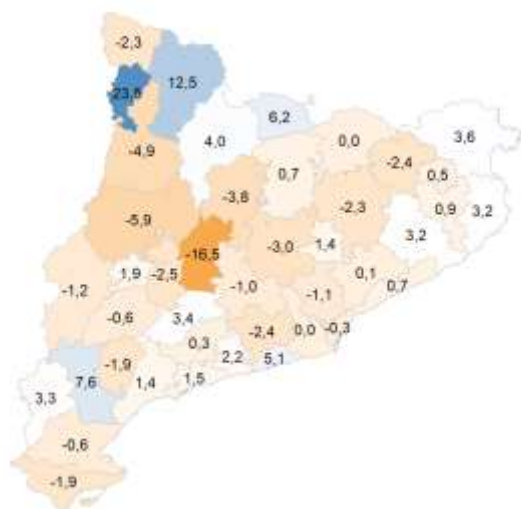
a) Agricultura

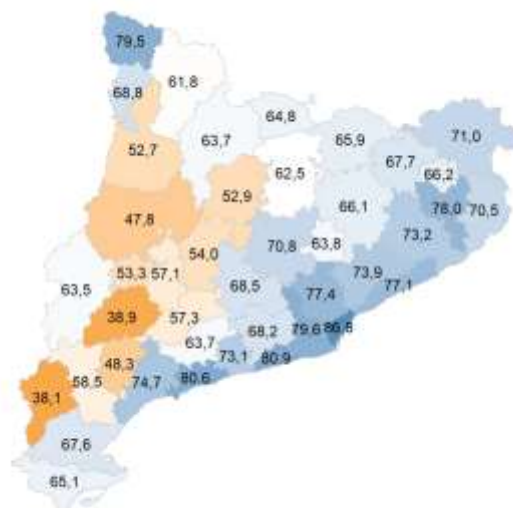
b) Construcció

c) Indústria

d) Serveis

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

El pes que assoleix el sector de la construcció sovint es troba vinculat a la presència d'habitatge, ja sigui de primera o segona residència, a la vegada que depèn de la presència de

persones del col·lectiu enfocades a altres activitats, més localitzades, i que en fan baixar el pes en termes relatius.

En canvi, l'ocupació autònoma al sector terciari sí que mostra un perfil de localització més concret. Destaquen amb un percentatge més alt sobretot les comarques litorals, i també la vall d'Aran, que sobresurt per sobre de la mitjana de la resta de comarques pirinenques. Aquesta orientació terciària del col·lectiu cal vincular-la sobretot amb l'existència d'una major densitat demogràfica o d'una orientació turística, fet que potencia la presència de serveis. Les comarques on el col·lectiu mostra una orientació més terciària, per sobre del 75%, són el Maresme (77,1%), el Vallès Occidental (77,4%), el Gironès (78,0%), la Vall d'Aran (79,5%), el Baix Llobregat (79,6%), el Tarragonès (80,6%), el Garraf (80,9%) i el Barcelonès (86,8%).

Quan analitzem la variació del nombre d'afiliacions al RETA a cadascun dels grans sectors, observem que la disminució experimentada pel conjunt de Catalunya en l'agricultura es reproduïx per la majoria de comarques. Quan analitzem les afiliacions al sector primari, són només 10 de les 42 demarcacions les que no mostren una caiguda de les afiliacions. Aquestes comarques on les afiliacions al RETA del sector agrari han tendit a augmentar es troben sobretot als Pirineus i a la Catalunya central. Cal destacar també l'evolució positiva en el cas del Maresme.¹¹

En el cas de la indústria, la davallada global per al conjunt de Catalunya s'explica per una disminució de les afiliacions en només 18 comarques, menys de la meitat. Tanmateix, algunes d'elles, com ara la Segarra, són comarques on l'afiliació industrial al RETA hi té un pes elevat. Les comarques que han experimentat una disminució més intensa de les afiliacions han estat la Segarra (-16,5%), la Noguera (-5,9%) i el Pallars Jussà (-4,9%). En el cas de la Segarra, aquesta disminució intensa connecta amb el procés de regularitzacions encetat ja fa uns anys, de manera que la comarca ja se situaria en un percentatge d'autònoms més similar al de la resta.

Tot i aquestes evolucions negatives, però, trobem unes 24 comarques on l'afiliació al sector industrial no ha caigut, sinó que ha augmentat. Destaquen entre les que l'han augmentat més l'Alta Ribagorça (23,5%), el Pallars Sobirà (12,5%), la Ribera d'Ebre (7,6%), la Cerdanya (6,2%), el Garraf (5,1%) i l'Alt Urgell (4,0%), la majoria d'elles, tret d'un parell, comarques pirinenques de muntanya. Tot i que en aquests darrers casos el creixement en nombre absolut no ha estat potser tan intens, si que ho ha estat en termes relatius, i ens adverteix d'un creixement generalitzat de l'activitat en les comarques de muntanya que caldrà veure si mostra continuïtat en els propers anys.

En el cas de la construcció i els serveis, la majoria de comarques han experimentat un augment de les afiliacions. Entre aquelles on han augmentat més les afiliacions al RETA a la construcció hi trobem les de la Selva i el Baix Penedès, ambdues amb un augment del 4%, l'Anoia (4,1%) i la Cerdanya (5,7%). En el cas dels serveis destaquen els increments de la Cerdanya (4%), el Solsonès (4,5%), l'Aran (4,6%), el Garraf (4,6%), el Baix Penedès (5,2%) i l'Alta Ribagorça (7,1%).

¹¹ Parlem de l'Alta Ribagorça, l'Alt Empordà, l'Anoia, la Garrotxa, la Cerdanya, el Maresme, el Moianès, el Vallès Occidental, el Pallars Sobirà i l'Aran.

4.5. Les persones estrangeres afiliades al règim especial de treballadors autònoms

El total d'afiliacions al RETA de persones de nacionalitat estrangera era de 85.072 a finals de desembre. Respecte de l'any passat, aquesta xifra suposa un augment del 5,9. Amb aquest volum d'afiliacions, el percentatge d'estrangers afiliats al RETA se situa en el 15,9%.

El creixement més intens ha estat per part del col·lectiu de persones estrangeres procedents de països de la Unió Europea. Amb un creixement del 6,2%, les afiliacions d'aquest col·lectiu han crescut de manera més intensa que les de procedència extracomunitària, que tanmateix han crescut el 5,8%, una taxa també molt alta.

La província amb el percentatge més alt d'afiliacions d'estrangers és la de Barcelona, on suposen el 16,5% del total d'afiliacions al RETA. La segueix la de Tarragona, amb el 16,3%, la de Girona, amb el 15,4% i finalment la de Lleida, amb el 9,4%.

Entre els estrangers afiliats al RETA, el percentatge de dones és del 36,5%, una ràtio molt similar, i fins i tot lleugerament per sobre, a la que mostren el conjunt d'afiliacions del RETA. El percentatge de dones és lleugerament superior entre les persones de procedència comunitària (36,9%) que en el col·lectiu de persones de procedència extracomunitària (36,4%).

TAULA 3. Nombre d'afiliacions de persones estrangeres al RETA. Catalunya, 2020 i 2021

Procedència	2020	2021	Percentatge de dones 2021	variació 2020-2021
Comunitària	26.704	28.353	36,9	6,2
Extracomunitària	53.625	56.719	36,4	5,8
Total	80.329	85.072	36,5	5,9

Unitats: persones (les dues primeres columnes) i percentatges.

Font: Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social. Estadístiques, pressupostos i estudis.

Dades a 28 de desembre. Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social.

Una tercera part de les afiliacions de persones estrangeres són de persones de procedència comunitària. Les dues terceres parts restants, de procedència extracomunitària.

En totes les províncies el percentatge d'afiliacions de persones de procedència extracomunitària és superior als de procedència comunitària. El percentatge més alt de persones extracomunitàries s'assoleix a la província de Barcelona, on és del 69,5%. A Girona i a Lleida el percentatge és més baix, del 55,4%. A Tarragona, finalment, se situa en el 60,5%.

Els afiliats estrangers al RETA s'ubiquen majoritàriament a la província de Barcelona. Barcelona província recull el 76,6% de les afiliacions al RETA de persones estrangeres. A Girona, hi trobem el 10,4% de les afiliacions, a Tarragona el 8,9% i finalment a Lleida el 8,9%.

TAULA 4. Nombre d'afiliacions de persones estrangeres al RETA per províncies i distribució segons província de residència i procedència. Catalunya, 2021

Àmbit territorial	Afiliacions	Distribució provincial	Creixement interanual	Percentatge de les afiliacions RETA sobre el total d'RG i RETA	Comunitària	Extracomunitària
Barcelona	65.133	76,6	5,6	16,5	30,5	69,5
Girona	8.876	10,4	5,7	15,4	44,6	55,4
Lleida	3.513	4,1	7,4	9,4	44,6	55,4
Tarragona	7.550	8,9	8,5	16,3	39,5	60,5
Catalunya	85.072	100	5,9	15,9	33,3	66,7

Unitats: persones (primera columna) i percentatges.

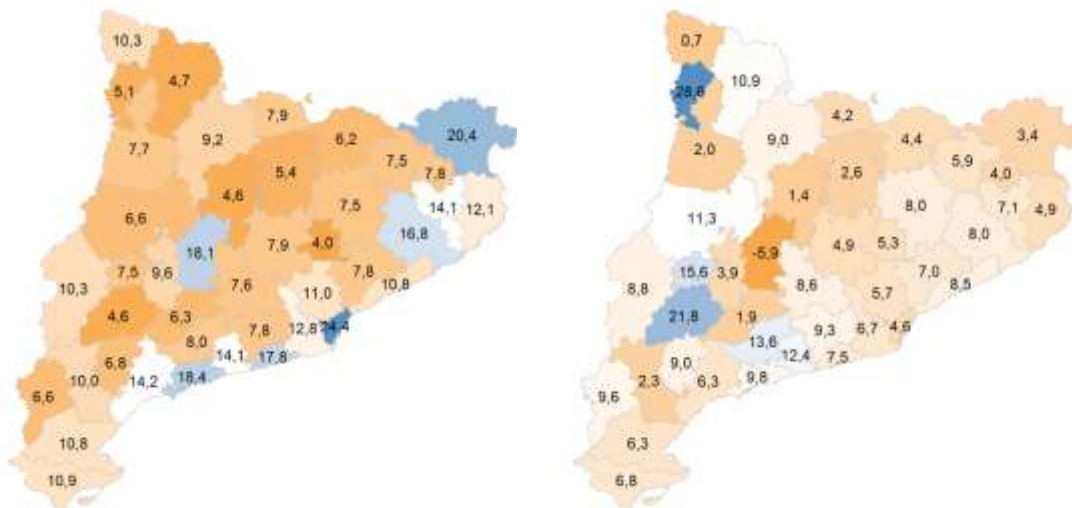
Font: Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social. Estadístiques, pressupostos i estudis. Dades a 28 de desembre.

El creixement més intens s'ha produït a la província de Tarragona, amb un augment del 8,5% de les afiliacions. També han crescut amb intensitat a Lleida, on s'han incrementat el 7,4%. A Barcelona i a Girona la taxa de creixement de les afiliacions de persones estrangeres ha estat del 5,6% i el 5,7% respectivament.

MAPA 9. Afiliacions al RETA de persones estrangeres. Pes sobre el total d'afiliacions al RETA el 2021 i variació 2020-2021

a) Percentatge sobre el RETA

b) Variació 2020-2021

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

Per comarques, el major pes de les afiliacions de persones estrangeres s'assoleix a les comarques litorals i, en especial, en aquelles més poblades. Destaquen amb un pes per

sobre del 15% les comarques de la Selva (16,8%), el Garraf (17,8%), el Tarragonès (18,4%), l'Alt Empordà (20,4%) i el Barcelonès (24,4%). També destaca, a la província de Lleida, la comarca de la Segarra, amb un percentatge d'afiliacions de persones estrangeres del 18,1%.

Entre les comarques on aquesta ràtio és més baixa destaquen les del Moianès (4%), el Solsonès (4,6%), les Garrigues (4,6%) i el Pallars Sobirà (4,7%), totes elles amb un percentatge per sota del 5%.

Pel que fa a l'evolució de les afiliacions de persones de nacionalitat estrangera, a totes les comarques ha estat positiva tret de la Segarra, on ha disminuït encara el 5,9%, en línia amb el procés de regularització que s'ha dut a terme en els darrers anys. Entre les comarques on les afiliacions d'aquest col·lectiu s'han incrementat més, per sobre del 10%, destaquen les del Pallars Sobirà (10,9%), la Noguera (11,3%), el Baix Penedès (12,4%), l'Alt Camp (13,6%), el Pla d'Urgell (15,6%), les Garrigues (21,8%) i l'Alta Ribagorça (28,6%), totes elles comarques amb un pes del col·lectiu estranger per sota de la mitjana. Caldrà veure si això cal llegir-ho a la llarga com una tendència a igualar la presència de persones estrangeres en el col·lectiu en el conjunt del territori.

4.6. Les persones registrades com a treballadors autònoms econòmicament dependents

El nombre total de persones a Catalunya que es declaren com a autònoms econòmicament dependents (TRADE) ha estat, a finals de 2021, de 1.585. Es tracta, altra vegada, d'una xifra inferior a la de l'any anterior. En el curs de l'any, el nombre de TRADE registrats ha disminuït el 7,9%.

A data de desembre del 2021, el 27,7% dels TRADE registrats són dones. A més, en col·lectiu hi han disminuït amb més intensitat els homes (-8,6%) que les dones (-6%). Això ha fet que hi tornés a augmentar lleugerament el pes de les dones, tot i que encara es troba en un nivell molt més baix que el del conjunt d'afiliacions al RETA.

TAULA 5. Nombre de TRADE registrats a desembre de 2021. Catalunya

Àmbit territorial	Dones	Homes	Total	Percentatge de dones
Barcelona	363	898	1.261	28,8
Girona	29	115	144	20,1
Lleida	17	40	57	29,8
Tarragona	24	80	104	23,1
Catalunya	439	1.146	1.585	27,7

Unitats: persones i percentatges.

Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Afiliats a finals de mes de desembre. Ubicació segons registre padronal.

La disminució dels TRADE registrats no s'ha reproduït en totes les províncies. Mentre que a les províncies de Barcelona i Lleida han disminuït, el 9,6% i el 17,4% respectivament, a les de Girona i Tarragona han augmentat. On han augmentat amb més intensitat és a la província de Girona, amb un creixement del 5,9%. A la de Tarragona s'han incrementat el 4%.

En termes generals, a les províncies on ha augmentat el nombre de TRADE ho ha fet tant per als homes com per a les dones. El mateix, però a la inversa passa amb aquelles províncies on han disminuït. Tant a Barcelona com a Lleida la caiguda de TRADE es produeix tant entre els homes com entre les dones.

TAULA 6. Variació del nombre de TRADE registrats. Catalunya, 2020-2021

Àmbit territorial	Dones	Homes	Total
Barcelona	-8,1	-10,2	-9,6
Girona	26,1	1,8	5,9
Lleida	-10,5	-20,0	-17,4
Tarragona	9,1	2,6	4,0
Catalunya	-6,0	-8,6	-7,9

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia amb dades cedides per Idescat. Persones afiliades a finals de mes de desembre. Ubicació segons registre padronal.

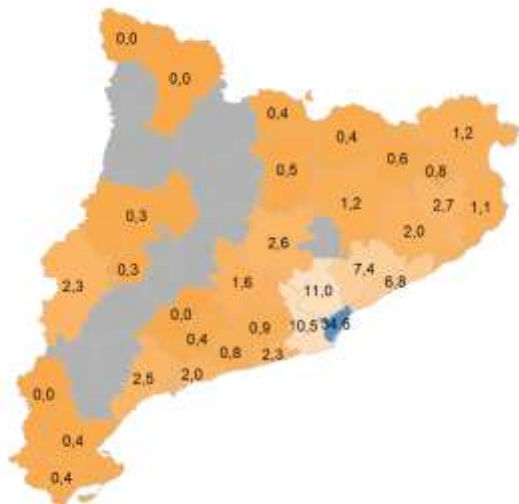
Tot i la davallada de TRADE a la província de Barcelona, aquesta demarcació encara registra el percentatge més alt, atès que ubica el 79,6% del total. La segona província en importància, la de Girona, queda lluny; tot i l'increment experimentat representa només el 5,9% dels registres. A Tarragona trobem el 6,6% del total i finalment a Lleida, on n'hi trobem menys, representa el 3,6%.

El percentatge més alt de dones entre els TRADE el trobem a la província de Lleida, amb el 29,8%, per davant de Barcelona, on les dones representen el 28,8%. A Tarragona el percentatge de dones se situa en el 23,1%, i a Girona, on és més baix, en el 20,1%.

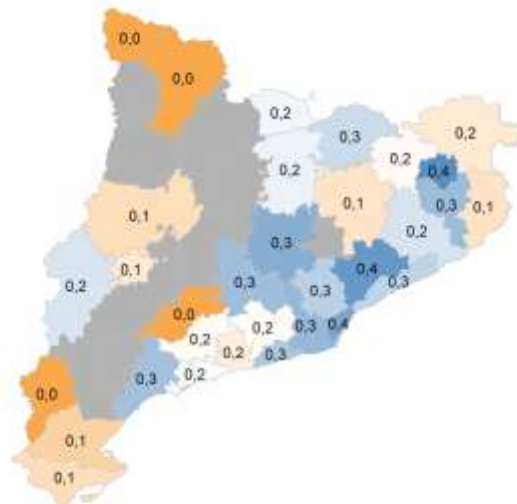
El Barcelonès i les comarques adjacents concentren bona part del col·lectiu. En general, les proporcions més altes de TRADE sobre el total d'autònoms es localitzen a les comarques més urbanitzades. Això explica la forta presència del col·lectiu a la província de Barcelona, atès que els percentatges més elevats es localitzen al voltant de Barcelona. També trobem més presència relativa a les comarques properes al Gironès i a les comarques interiors de la conca del Llobregat (vegeu el mapa de la graella següent).

MAPA 10. El treball autònom dependent. Catalunya, 2021

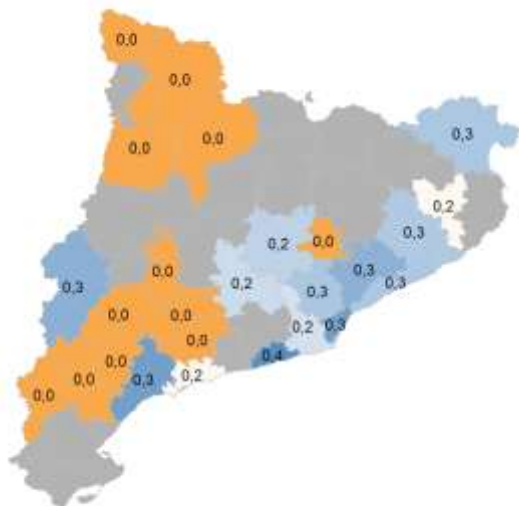
a) Distribució de les afiliacions

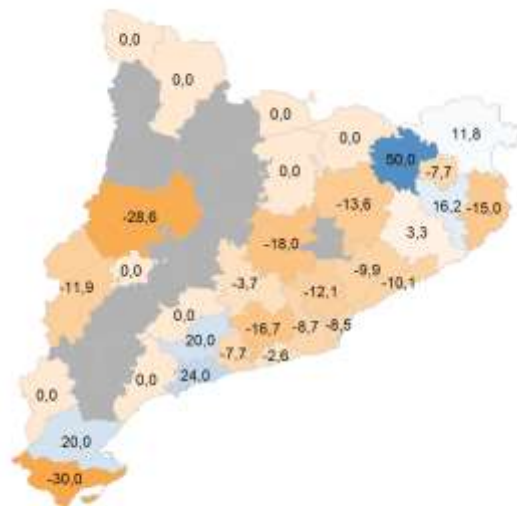
b) Percentatge de TRADE en el RETA

c) Percentatge de dones entre el col·lectiu TRADE

d) Variació interanual de les afiliacions TRADE

Unitats: percentatges.

(nd) sense afiliats o informació supeditada a secret estadístic.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

Les comarques amb un pes de la dona superior a la mitjana del conjunt del col·lectiu TRADE són el Vallès Oriental (29,7%), el Segrià (29,7%), el Baix Camp (32,5%), el Barcelonès

(32,7%) i el Garraf (35,1%). La resta mostren un percentatge per sota de la mitjana o simplement no tenen registrats TRADE.

4.7. Els cooperativistes i els membres de societats col·lectives

4.7.1. Els cooperativistes i les cooperatives

Fins a l'any passat, l'informe d'autònoms recollia un registre de l'evolució de les cooperatives i els seus membres, i en donava la variació interanual. Tanmateix, la sèrie publicada que nodria aquest apartat ha restat aturada des de mitjans de l'any 2020. Sense aquesta informació facilitada pel Ministeri, no disposem de la informació necessària per determinar l'evolució del col·lectiu de membres de cooperatives.

Tanmateix, disposem de la informació cedida per Idescat, que ens permet avaluar conjuntament aquest col·lectiu amb el de membres de societats col·lectives.

4.7.2. Distribució del col·lectiu de cooperativistes i membres de societats col·lectives a Catalunya

La base de dades que ens facilita Idescat, tot i que no permet desglossar els cooperativistes, que s'agrupen conjuntament amb els membres de societats col·lectives, si que en canvi ens permet visualitzar la distribució en el territori d'aquestes dues categories conjuntament. Aquestes dades territorialitzades es corresponen a les afiliacions en data 31 de desembre.

En el decurs del darrer any, les afiliacions amb aquest perfil al darrere han baixat l'1,5%. La comarca on més han baixat ha tornat a ser novament la Segarra, on les regularitzacions en algunes empreses han reduït substancialment aquest tipus d'afiliacions. Tanmateix, també trobem altres comarques, totes properes a la de la Segarra, amb una evolució similar d'aquest perfil d'afiliat. Entre les comarques on han disminuït més destaquen les de la Segarra (-10,5%), el Solsonès (-8,0%), el Pla d'Urgell (-7,2%), les Garrigues (-7,2%) i l'Urgell (-6,5%). També mostren reculades intenses les comarques del Pallars Jussà (-6,5%), la Garrotxa (-6,3%), el Montsià (-6,0%), el Moianès (-5,4%) i el Pla de l'Estany (-5,2%), totes elles amb caigudes per sobre del 5%.

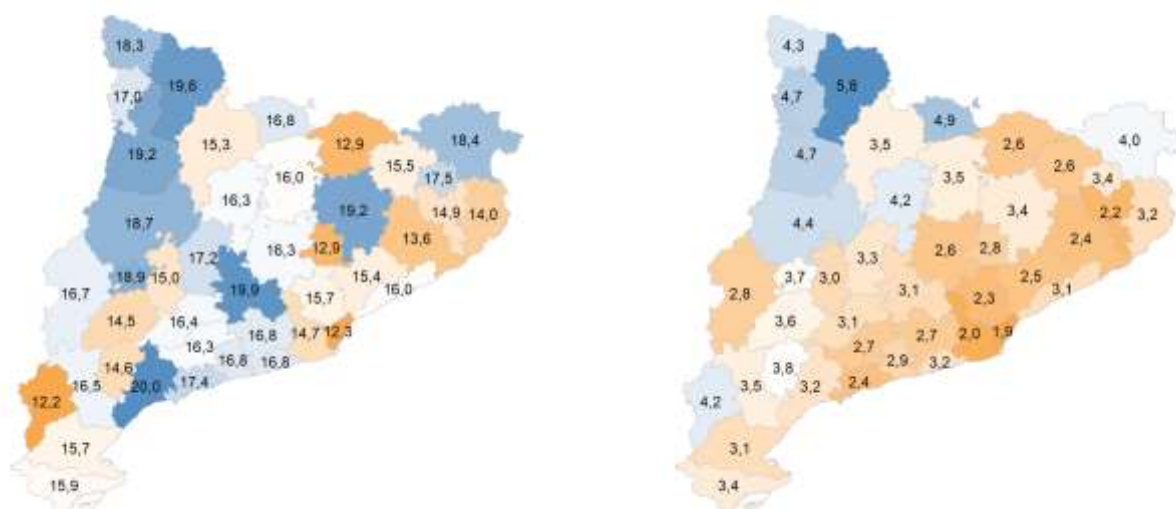
També trobem algunes comarques on ha augmentat. Destaquen entre aquestes les de l'Alt Camp, amb un augment del 3%, el Pallars Sobirà (4,5%), la Selva (5,1%).

Amb aquestes reestructuracions, la distribució i el pes d'aquesta tipologia d'afiliacions ha variat. El percentatge d'afiliacions amb aquest perfil sobre el total del RETA oscil·la entre el 12,2% de la Terra Alta i el 20% del Baix Camp. Tanmateix, aquest percentatge ara resulta molt més similar en la majoria de comarques. La mitjana a Catalunya se situa en el 15,1%. Però trobem moltes comarques amb percentatge per sobre, concretament 31 de les 42. Entre les que recullen un percentatge més elevat hi trobem el Baix Camp, l'Anoia, el Pallars Sobirà, Osona, el Pallars Jussà, el Pla d'Urgell, la Noguera, l'Alt Empordà i l'Aran, totes elles per sobre del 18%. Com podem veure, la Segarra, que fa uns anys era capdavantera, ja no apareix entre aquestes comarques amb més afiliacions d'aquest perfil. Per sota, destaquen les comarques de la Selva, el Ripollès, el Moianès, el Barcelonès i la Terra Alta, totes elles amb valors per sota del 14%.

MAPA 11. El treball autònom desenvolupat en cooperatives i societats col·lectives. Percentatge de les afiliacions. Catalunya, 2021

a) Sobre el total d'afiliacions al RETA

b) Sobre el total d'afiliacions a la Seguretat Social

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

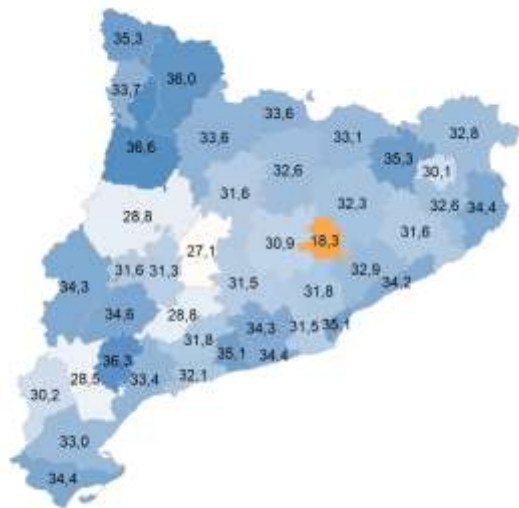
També resulta rellevant, en aquest cas, el pes sobre el total d'afiliacions, incloent-hi també aquelles per compte d'altri. Això és així perquè les regularitzacions moltes vegades obliguen a reconfigurar el perfil laboral, i aquest tipus de persones afiliades acaben passant a cotitzar no pas pel RETA sinó pel règim general.

Tot i que el pes d'aquest perfil d'autònoms sobre el total de les afiliacions guarda una correlació positiva amb el que manté sobre les afiliacions al RETA, aquesta no és perfecta ni tampoc molt alta.¹² Això vol dir que difereix en certa mesura del pes que mostren en un i altre context. Per al conjunt de Catalunya, el percentatge d'afiliacions d'aquest tipus sobre el total se situa en el 2,4%. Entre les comarques que destaquen amb un pes més alt de socis de cooperatives i de societats col·lectives hi són el Pallars Sobirà, la Cerdanya, l'Alta Ribagorça, el Pallars Jussà, la Noguera, l'Aran i la Terra Alta, tots per sobre del 4%. A l'altre costat, amb els valors més baixos, hi trobem les comarques de la Selva, el Tarragonès, el Vallès Occidental, el Gironès, el Baix Llobregat i el Barcelonès, totes elles amb valors inferiors al 2,5%.

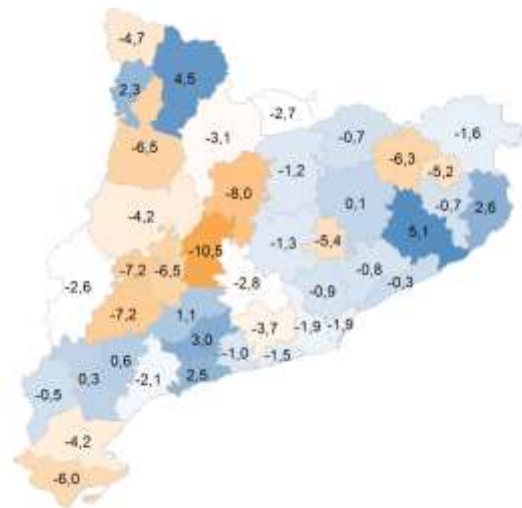
¹² La correlació és de 0,47.

MAPA 12. El treball autònom desenvolupat en cooperatives i societats col·lectives. Catalunya, 2021

a) Percentatge de dones

b) Variació interanual de les afiliacions

Unitats: percentatges.

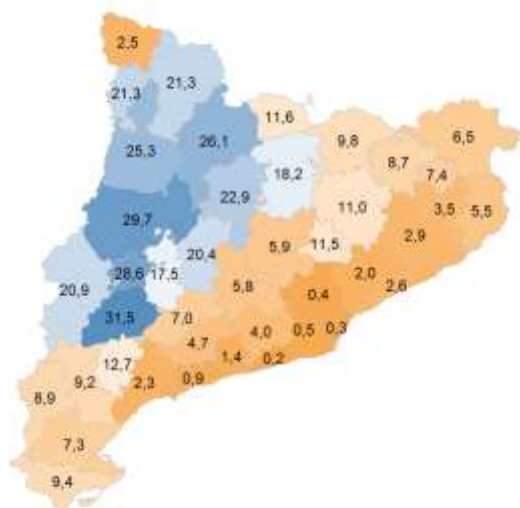
Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

Pel que fa al pes de les dones en el col·lectiu, aquest s situa en el 33,1%. Destaquen amb pesos superiors al 35% les comarques del Pallars Jussà, el Priorat, el Pallars Sobirà, la Garrotxa, l'Aran, el Baix Penedès i el Barcelonès. Per sota, amb pesos inferiors al 30%, destaquen les comarques de la Noguera, la Conca de Barberà, la Ribera d'Ebre, la Segarra i el Moianès, amb la més baixa de totes.

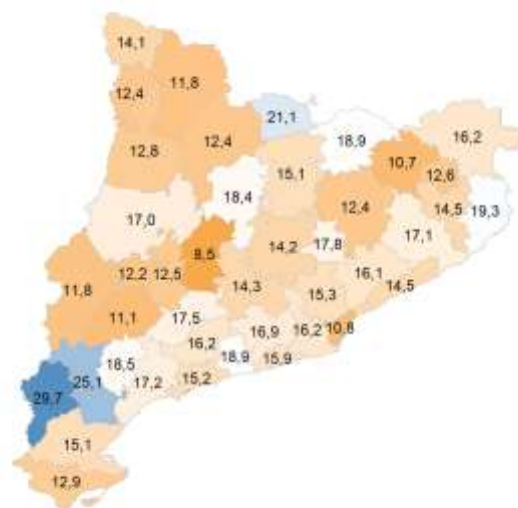
Pel que fa a la distribució sectorial de les afiliacions de membres de cooperatives i societats col·lectives, tot i que mostra un col·lectiu força terciaritzat, atès que el 70% treballa al sector serveis, aquest percentatge és més baix que el del conjunt del RETA (76%). En el cas de l'agricultura i la construcció, amb valors del 4,1% i 14,3%, mostren percentatges lleugerament més alts. En canvi, en el cas de la indústria, el percentatge gairebé dobla el del conjunt d'afiliacions al RETA, amb una presència al sector secundari de l'11,6% entre els membres de societats cooperatives i col·lectives. La distribució comarcal que recullen en termes relatius no difereix excessivament de la que s'ha analitzat per al conjunt de les afiliacions RETA.

MAPA 13. El treball autònom desenvolupat en cooperatives i societats col·lectives. Percentatge d'afiliacions als principals grans sectors d'activitat. Catalunya, 2021

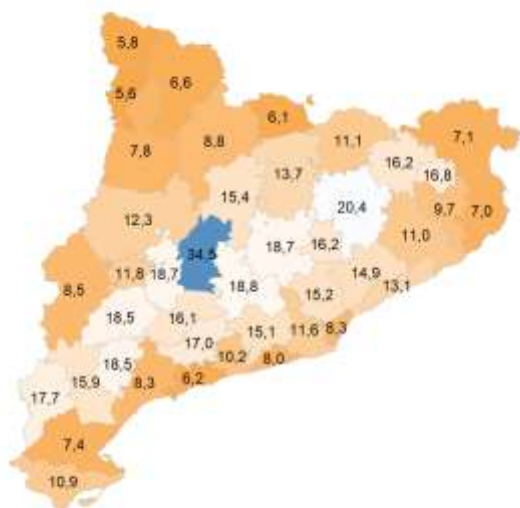
a) Agricultura

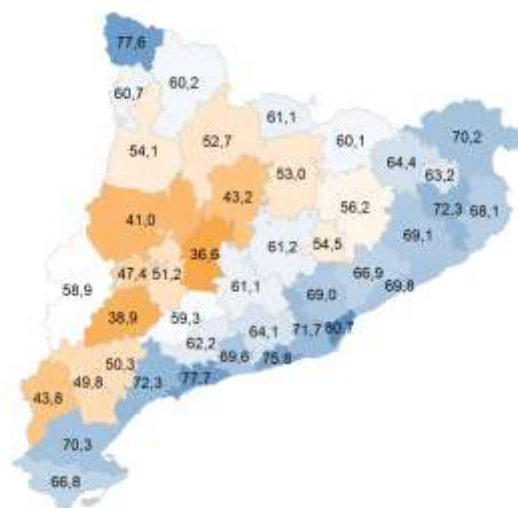
b) Construcció

c) Indústria

d) Serveis

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

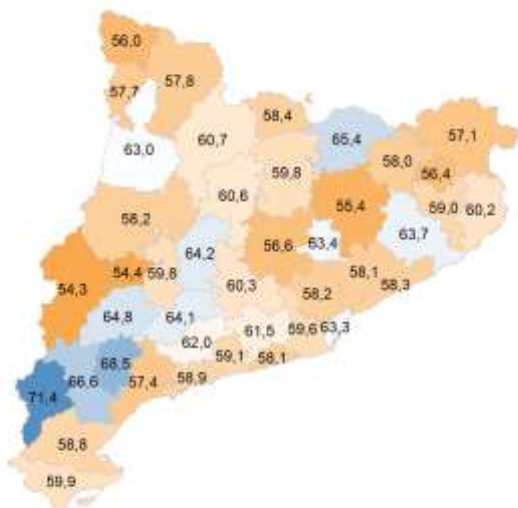
En conjunt, parlem d'un col·lectiu d'unes 84.627 afiliacions, sumant membres de societats col·lectives i cooperatives. Es tracta d'un col·lectiu que ha disminuït molt en els darrers anys, atès que les regularitzacions han tendit a reduir-ne les afiliacions en benefici de les

de règim general. Actualment, la distribució i el pes relatiu del col·lectiu es mostra més homogeni entre comarques i no difereix dels patrons observats per al conjunt d'afiliacions RETA. Això podria ser una mostra que els desequilibris que exhibia han anat desapareixent.

4.8. Els autònoms persones físiques

Del total de persones afiliades al RETA, una part important del treball autònom que desenvolupen s'identifica amb el concepte de treball autònom desenvolupat per una persona física. Es tracta del col·lectiu que el Ministeri defineix com a autònoms pròpiament dits (APD) o també autònoms persones físiques. Aquest es defineix a partir dels afiliats al RETA, per exclusió d'aquells que estan integrats en societats. També s'hi descompten aquelles persones que treballen ajudant la família o també aquells que es troben registrats per formar part d'algun col·lectiu especial de treballadors.

MAPA 14. Els autònoms persones físiques o autònoms pròpiament dits. Percentatge d'afiliacions sobre el total d'afiliacions al RETA. Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

El col·lectiu d'autònoms definit d'aquesta manera representa el 59,9% del total d'afiliats al RETA a Catalunya. No obstant això, la distribució territorial d'aquest col·lectiu no coincideix exactament amb la dels afiliats al RETA i trobem comarques on aquest col·lectiu hi té un pes relatiu més alt i altres comarques on el té més baix. Un cop d'ull al primer mapa de la graella següent ens permet veure que el pes relatiu dels APD sobre el total d'afiliats al RETA va des del 71,4% que representen a la Terra Alta, al 54,3% que representen al Segrià. Com es pot observar, la divergència és força àmplia. Entre les comarques on es mostra el pes d'APD més elevat hi trobem lògicament la Terra Alta, el Priorat, la Ribera d'Ebre i el Ripollès, totes elles amb percentatge per sobre del 65%. I les més baixes, el Bages, el Pla de l'Estany, la Vall d'Aran, Osona, el Pla d'Urgell i el Segrià, totes elles per sota del 57%.

El nombre d'afiliacions d'autònoms pròpiament dits ha crescut l'1,8%. Com s'ha analitzat al principi, han estat les comarques més interiors de la província de Tarragona, així com les més meridionals de la de Lleida, les que han mostrat una davallada més intensa d'aquest

perfil d'autònoms. Les comarques on ha crescut més són algunes de les més urbanitzades i també les del Pirineu.

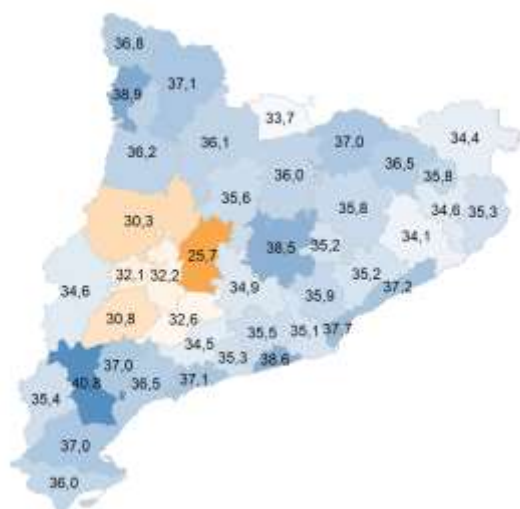
El col·lectiu d'autònoms persones físiques es compon majoritàriament d'autònoms sense assalariats al càrrec. Aquests representen el 82,1% del total d'APD. Aquest percentatge, a més, ha tornat a baixar. El creixement del col·lectiu d'autònoms sense assalariats al càrrec ha estat de l'1,4%, més baix que el d'aquells amb assalariats al càrrec, que han augmentat el 4%.

Només el 7,8% dels APD desenvolupen l'activitat conjuntament amb alguna altra feina per compte d'altri. La resta no tenen aquest tipus de pluriactivitat. No obstant això, el creixement d'aquells sense pluriactivitat ha estat en el darrer any del 0,7%, mentre que el dels APD amb pluriactivitat ha estat molt intens, del 13,9%. Això ha fet pujar aquest percentatge.

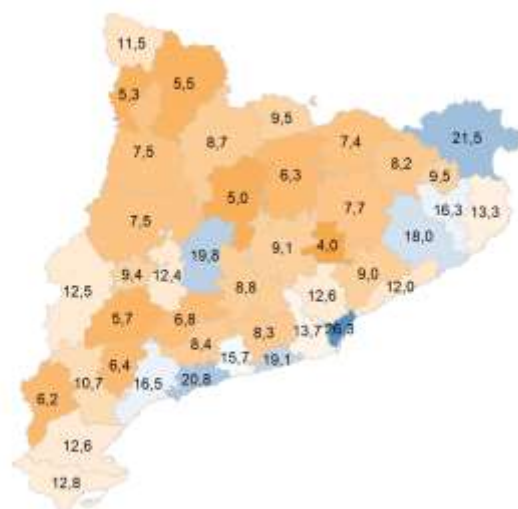
El 54,8% dels APD mantenen una antiguitat del negoci de, com a mínim, 5 anys. Els que fa entre 3 i 5 anys que treballen representen el 12,0%. Entre 1 i 3 anys, el 18,3%, entre sis mesos i un any, el 7,1%, i finalment, aquells de menys de sis mesos d'antiguitat suposen el 7,8%. L'evolució d'aquestes categories denota una certa frenada en l'obertura de nous negocis per part d'APD. Mentre que la categoria de 6 a 11 mesos d'antiguitat, corresponent a iniciatives endegades durant el primer semestre, mostra un creixement important, la categoria de menys de 6 mesos d'antiguitat ha experimentat una davallada del 0,9% respecte de l'any anterior.

MAPA 15. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Distribució comarcal de les afiliacions segons procedència i sexe. Catalunya, 2021

a) Percentatge de dones

b) Percentatge d'estrangers

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

El 86,4% dels APD cotitza per la base mínima. El 5,3% ho fan per sobre, però per sota d'1,5 vegades la base mínima. Això vol dir que només el 8,3% cotitzen per sobre d'1,5 vegades

la base mínima. Concretament el 2,8% ho fa entre 1,5 i 2 vegades, el 4,6% entre 2 i 3 vegades i només el 0,9% per sobre de tres vegades la base mínima.

La preeminència de les cotitzacions més baixes és, per tant, molt alta. A més, aquesta situació s'ha reforçat en el darrer any, atès que només han crescut els afiliats que cotitzen per la base mínima (el 2,4%), si bé la resta de categories, en major o menor mesura, han experimentat un descens de les afiliacions.

El 36,3% de les afiliacions al RETA amb el perfil d'APD són de dones. Es tracta d'un percentatge molt similar, tot i que lleugerament superior al que mostra el conjunt de les afiliacions al RETA, del 36,2%.

El pes relatiu que manté la dona en el conjunt del col·lectiu APD per comarques va des del 25,7% que recull la Segarra al 40,8% de la Ribera d'Ebre. La distribució comarcal d'aquesta ràtio no permet, però, determinar cap patró geogràfic identificable. Destaquen amb els pesos més baixos, a més de la Segarra, la Noguera (30,3%), les Garrigues (30,8%). Entre les més altes, a part de la Ribera d'Ebre, també destaquen l'Alta Ribagorça (38,9%), el Garraf (38,6%) i el Bages (38,9%).

Aquest percentatge, per als APD, ha augmentat en el curs del darrer any 2021. Això ha estat així perquè les afiliacions de dones han augmentat amb una intensitat del 3,8%, molt més alta que la dels homes, que han augmentat només el 0,7%.

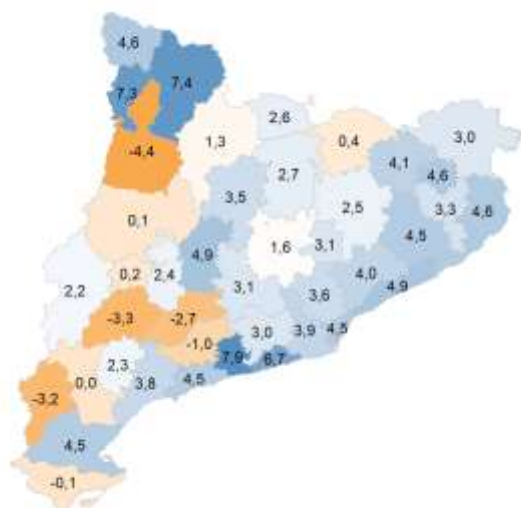
Geogràficament, la dinàmica d'un i altre sexe és fins a cert punt similar. Les comarques interiors de Tarragona i Lleida, especialment les més meridionals en aquest darrer cas, mostren evolucions més negatives que la resta. Tanmateix, el comportament en el conjunt de les comarques difereix una mica, especialment en algunes comarques.¹³ Trobem comportament molt diferents especialment a les comarques de l'Alta Ribagorça, el Pallars Sobirà, el Baix Ebre, el Baix Penedès, la Vall d'Aran, el Baix Empordà i el Priorat, totes elles amb una divergència de més de 5 punts percentuals entre la variació de les dones (positiva) i la dels homes (negativa).

En general, l'evolució ha estat, en la majoria de comarques, millor per a les dones que per als homes. Només trobem 9 comarques on això no ha estat així, i són les del Pallars Jussà, el Ripollès, la Conca de Barberà, l'Alt Camp, el Montsià, les Garrigues, la Cerdanya, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta.

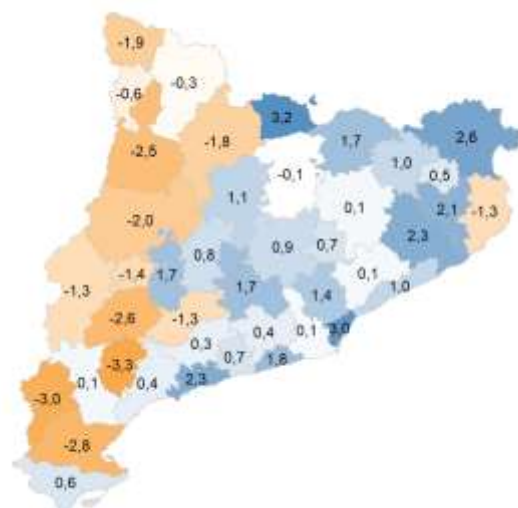
¹³ La correlació no és perfecta. Se situa en el 0,45.

MAPA 16. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Variació de les afiliacions segons sexe. Catalunya, 2020-2021

a) Dones

b) Homes

Unitats: percentatges.

Font: càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

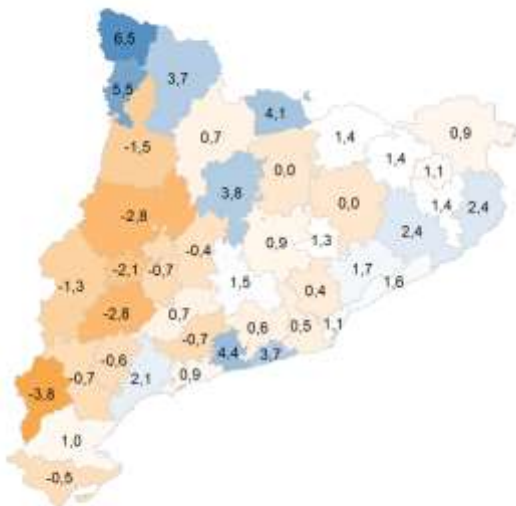
Les afiliacions de persones de nacionalitat estrangera entre els APD representen el 16,7%. En general són poques, però les comarques on es depassa aquest percentatge entre els APD són, en la majoria dels casos, de les més poblades. Es tracta de les comarques de la Selva (18%), el Garraf (19,1%), la Segarra (19,8%), el Tarragonès (20,8%), l'Alt Empordà (21,5%) i el Barcelonès (26,3%).

El percentatge d'afiliacions de persones de nacionalitat estrangera entre els APD ha tornat a pujar. L'any 2021, les afiliacions d'aquest col·lectiu han crescut intensament, en el 6,1%, mentre que les de persones de nacionalitat espanyola només ho han fet en l'1%.

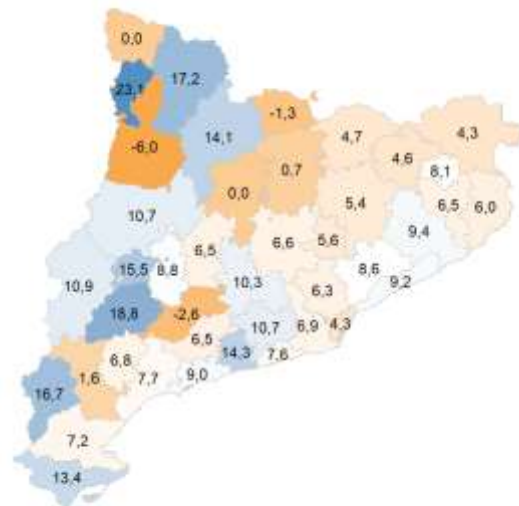
Les comarques on les afiliacions de persones estrangeres han crescut més són les de l'Alta Ribagorça, les Garrigues, el Pallars Sobirà, la Terra Alta, el Pla d'Urgell, el Baix Penedès, l'Alt Urgell, el Montsià, el Segrià, la Noguera, l'Alt Penedès i l'Anoia, totes elles amb creixements per sobre del 10% del col·lectiu. En alguns casos, com ara la Terra Alta i les Garrigues, el comportament de afiliacions segons nacionalitat ha estat tan divergent que la variació d'uns i altres difereix en més de 20 punts percentuals. En termes globals, els dos mapes següents permeten visualitzar que el comportament geogràfic d'uns i altres s'ha mostrat diferent en el curs de l'any.

MAPA 17. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Variació de les afiliacions segons nacionalitat. Catalunya, 2020-2021

a) Nacionalitat espanyola

b) Nacionalitat estrangera

Unitats: percentatges.

Font: Càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

La distribució del col·lectiu d'APD per categories d'edat no difereix gaire, per comarques, de la que mostra per al conjunt de les afiliacions al RETA.¹⁴ La taula següent recull la distribució comarca a comarca per a grans categories d'edat. També mostra les variacions interanuals de les afiliacions per a cada categoria. En aquest darrer cas, el perfil comarcal de les variacions tampoc no difereix gaire del que ja s'ha recollit per al conjunt del RETA.¹⁵

En el cas de la distribució per grans sectors, les similituds encara resulten més evidents, essent molt similars especialment en el pes dels sectors agrari i terciari.¹⁶ Tanmateix, les dades exactes d'aquesta distribució en el cas dels APD també es troben disponibles a la taula 7.

¹⁴ Comparant el total d'afiliacions al RETA i el d'afiliacions APD es constata que la distribució per categories d'edat és similar. Els valors per a les 42 comarques, calculats per a un i altre col·lectiu, mostren correlacions força altes: En la categoria de 55 i més, 0,97; en la de 30 a 44, 0,89; en la de 45 a 54, 0,91; i en la de menys de 30, 0,89.

¹⁵ Correlacionant entre les variacions calculades per al conjunt del RETA i només APD per a totes les comarques, les correlacions són també força altes. Per a la categoria de 55 i més, 0,84; per a la de 30 a 44, 0,89; per a la de 45 a 54, 0,71 i per a la de menys de 30, 0,91.

¹⁶ Si es correlaciona el pes que assolixen les afiliacions a cada sector en els col·lectius d'APD, per una banda, i al total d'afiliacions al RETA, per l'altra, les correlacions encara són més altes. En el cas de l'agricultura, 1,00, gairebé perfecta. En el de la indústria, del 0,86, molt alta però més baixa que en els altres sectors. En el cas de la construcció, de 0,97. I finalment en el cas dels serveis, de 0,99. En el cas de la indústria difereix lleugerament perquè part important de les afiliacions ho són com a membres de societats, ja siguin cooperatives o col·lectives, incloses al RETA però no en el col·lectiu APD.

TAULA 7. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Distribució i variació interanual per comarques de les afiliacions segons franges d'edat. Catalunya, 2021

Comarca	Distribució. De 55 anys i més	Distribució. De 30 a 44 anys	Distribució. De 45 a 54 anys	Distribució. Menys de 30 anys	Variació. De 55 anys i més	Variació. De 30 a 44 anys	Variació. De 45 a 54 anys	Variació. Menys de 30 anys
Alt Camp	31,5	31,9	29,8	6,9	0,3	-2,4	0,9	3,9
Alt Empordà	32,2	31,2	30,8	5,8	2,0	-0,4	2,7	4,5
Alt Penedès	30,8	31,0	31,6	6,6	3,0	-1,7	3,2	0,6
Alt Urgell	35,3	29,4	29,8	5,5	2,6	-1,5	1,5	17,0
Alta Ribagorça	39,9	25,4	28,1	6,6	5,2	4,1	0,0	81,8
Anoia	27,0	33,4	32,4	7,2	2,9	1,2	1,7	6,5
Bages	28,7	32,8	29,6	8,9	2,2	-2,8	1,7	15,3
Baix Camp	27,5	33,8	31,6	7,1	2,2	1,0	3,4	15,0
Baix Ebre	30,1	32,2	30,7	7,0	2,1	0,5	1,0	9,4
Baix Empordà	33,2	30,2	31,1	5,5	5,9	-0,5	2,4	8,1
Baix Llobregat	27,3	32,7	33,1	7,0	2,8	-1,8	1,8	9,2
Baix Penedès	26,6	32,8	33,0	7,6	6,3	2,1	6,4	21,0
Barcelonès	25,7	37,3	28,3	8,6	2,6	0,6	2,5	4,3
Berguedà	31,9	33,6	28,0	6,5	2,1	1,1	-1,2	-8,5
Cerdanya	33,0	31,7	30,1	5,2	-0,4	4,0	5,8	14,7
Conca de Barberà	32,3	31,9	29,6	6,2	3,7	-3,0	1,8	-4,2
Garraf	27,7	32,9	33,4	6,1	6,2	1,9	4,3	12,6
Garrigues	38,3	28,6	27,9	5,2	0,6	0,8	-6,0	-8,0
Garrotxa	33,8	31,8	28,1	6,3	1,3	1,2	3,6	-2,2
Gironès	27,1	36,1	28,7	8,1	2,6	0,7	3,8	2,4
Maresme	29,2	31,8	32,3	6,7	3,1	-0,4	3,6	8,3
Montsià	28,8	33,5	31,2	6,5	-0,6	2,0	2,3	-1,8
Noguera	39,2	25,3	29,1	6,4	1,8	-7,8	0,7	-9,6
Osona	30,9	33,5	28,0	7,6	-0,6	0,8	1,6	-1,7
Pallars Jussà	38,5	28,6	25,8	7,1	-3,8	-0,4	-1,4	1,7
Pallars Sobirà	34,7	31,9	27,4	5,9	4,3	7,6	2,4	-2,6
Pla d'Urgell	35,4	27,8	30,2	6,6	0,2	-1,0	-1,1	-1,6
Pla de l'Estany	32,2	33,8	26,8	7,1	1,7	-0,9	2,7	12,0
Priorat	37,4	27,3	30,2	5,2	1,9	-5,2	1,4	5,6
Ribera d'Ebre	33,9	26,8	31,9	7,4	0,5	-7,5	0,0	27,5
Ripollès	34,2	30,4	29,3	6,0	2,6	0,9	0,7	4,7
Segarra	30,0	30,4	31,0	8,6	-2,8	-4,7	7,4	15,2
Segrià	32,3	30,8	29,4	7,5	1,5	-1,0	0,2	-2,2
Selva	30,0	32,4	31,3	6,3	2,0	3,5	4,9	5,0
Solsonès	33,9	31,6	27,1	7,4	2,8	2,0	6,3	4,3
Tarragonès	26,4	34,5	31,6	7,5	3,1	-0,3	4,7	4,6
Terra Alta	37,1	30,1	27,1	5,7	0,2	-4,8	-5,0	1,6
Urgell	34,2	30,1	28,1	7,6	2,4	-3,5	-0,4	11,9
Aran	33,8	31,3	28,3	6,7	6,4	1,8	4,5	32,4
Vallès Occidental	26,3	33,8	32,2	7,7	3,2	-2,1	2,1	3,8
Vallès Oriental	27,3	32,2	33,1	7,4	4,5	-1,5	3,1	8,7
Moianès	30,9	30,0	32,6	6,5	3,9	1,1	-0,6	3,4

Unitats: percentatges.

Font: Càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat.

TAULA 8. Els autònoms pròpiament dits registrats al RETA. Distribució i variació interanual per comarques de les afiliacions segons sector d'activitat. Catalunya, 2021

Comarca	Distribució. Sector primari	Distribució. Indústria	Distribució. Construcció	Distribució. Serveis	Variació. Sector primari	Variació. Indústria	Variació. Construcció	Variació. Serveis
Alt Camp	18,3	6,6	12,9	62,2	-0,8	1,6	-3,4	0,6
Alt Empordà	7,2	5,2	17,4	70,2	-0,2	6,9	-0,2	1,9
Alt Penedès	11,1	5,6	14,0	69,3	-3,7	-3,2	1,0	2,7
Alt Urgell	17,5	4,3	14,3	63,9	-5,8	0,0	3,9	3,6
Alta Ribagorça	19,8	2,6	8,9	68,6	0,0	14,3	3,8	8,3
Anoia	5,5	7,3	16,2	71,0	-0,7	-1,1	3,7	2,4
Bages	5,0	6,5	13,8	74,8	-4,3	-4,0	3,8	1,8
Baix Camp	5,6	4,1	15,2	75,1	-5,6	2,7	5,6	3,2
Baix Ebre	15,6	4,0	14,5	65,8	-2,2	-0,7	1,0	3,0
Baix Empordà	4,7	4,7	19,7	70,9	-4,3	1,1	0,8	4,1
Baix Llobregat	0,9	4,2	12,2	82,7	-0,7	2,1	-2,3	1,9
Baix Penedès	3,4	4,5	18,3	73,8	-4,5	1,0	3,8	7,3
Barcelonès	0,1	3,5	7,9	88,5	-13,0	1,4	0,8	2,1
Berguedà	13,7	5,7	17,2	63,4	-2,6	4,2	3,1	-0,4
Cerdanya	10,7	3,7	22,5	63,1	0,6	5,2	6,0	3,1
Conca de Barberà	24,5	7,8	13,3	54,4	-2,5	8,7	0,0	0,8
Garraf	0,9	4,4	12,1	82,7	-9,9	3,6	-0,5	5,4
Garrigues	48,8	4,8	10,8	35,6	-4,7	3,2	1,4	0,8
Garrotxa	7,9	7,3	14,4	70,4	0,0	0,5	0,3	2,3
Gironès	3,0	5,2	12,0	79,7	-5,5	1,5	-0,7	3,0
Maresme	1,9	5,9	12,5	79,7	-0,2	1,0	0,7	2,9
Montsià	21,0	3,6	12,3	63,1	-1,4	-4,7	5,3	1,5
Noguera	40,3	3,2	11,0	45,5	-3,8	-16,5	1,6	0,3
Osona	7,1	7,2	15,6	70,1	-3,1	-2,8	0,8	1,0
Pallars Jussà	31,7	5,1	12,4	50,8	-1,5	-4,4	-2,8	-1,6
Pallars Sobirà	22,6	5,0	14,8	57,6	0,7	19,2	4,5	4,7
Pla d'Urgell	31,4	4,7	11,6	52,4	-4,7	2,4	1,4	1,2
Pla de l'Estany	8,4	8,1	15,3	68,2	-4,0	2,2	-0,4	2,9
Priorat	37,2	6,3	11,8	44,7	-3,2	2,2	3,6	1,2
Ribera d'Ebre	26,7	5,0	10,3	58,1	-4,8	11,3	-4,7	1,6
Ripollès	15,5	4,9	13,5	66,1	-2,9	7,2	2,0	2,3
Segarra	28,4	4,0	10,9	56,7	-3,1	11,8	-0,6	2,7
Segrià	25,4	3,4	9,4	61,8	-3,6	-1,8	0,8	1,6
Selva	4,3	5,7	15,9	74,1	-2,6	4,4	3,9	3,8
Solsonès	30,4	4,1	12,2	53,2	-2,9	5,1	2,5	7,8
Tarragonès	1,9	3,1	13,8	81,1	-6,2	5,8	5,5	2,1
Terra Alta	52,9	4,7	9,4	32,9	-3,1	6,0	6,1	-5,4
Urgell	27,7	5,7	11,5	55,2	-1,1	3,7	-3,4	1,7
Aran	3,0	2,6	16,3	78,1	4,8	-9,5	-0,8	7,9
Vallès Occidental	0,4	5,3	13,1	81,2	1,5	-0,3	-0,8	1,5
Vallès Oriental	1,6	6,3	14,5	77,5	-2,6	1,3	1,4	2,6
Moianès	7,2	7,1	19,7	66,0	0,0	8,1	-2,6	2,3

Unitats: percentatges.

Font: Càlculs elaborats a partir de les dades d'afiliacions a finals d'any cedides per Idescat..

En el cas de la variació interanual de les afiliacions dels APD segons sector, sí que s'observa una discrepància major entre els perfils comarcals quan es calculen pel conjunt de les afiliacions al RETA o pels APD. Tot i que en el cas de les afiliacions als sectors agrari i de serveis això no és així, ja que mantenen correlacions dels valors força elevades, en el cas de la construcció la correlació, tot i que positiva, és més baixa,¹⁷ del 0,67. I en el cas de la indústria arriba només al 0,51.

En la comarca de la Segarra s'observa un decalatge de més de 28 punts percentuals entre el comportament dels APD, que pugen l'11,8%, i els del conjunt del RETA, que baixen el 16,5%. En aquest darrer cas, l'explicació cal cercar-la novament en la dinàmica que ha propiciat el context de regularitzacions dels darrers anys. Tot i que els anys precedents havien estat fins i tot més intenses, l'any 2021 encara han prosseguit, i han determinat l'evolució d'alguns col·lectius d'autònoms col·lectius, no inclosos entre els APD.

¹⁷ És de 0,86 i 0,87 respectivament.

5. El treball autònom a Catalunya en relació amb la resta d'Europa

Tot i que el 2020, amb la pandèmia, el pes del treball autònom va augmentar, l'any 2021 ha tornat a baixar.

Catalunya se situa, però, en un percentatge superior al del conjunt d'Europa.

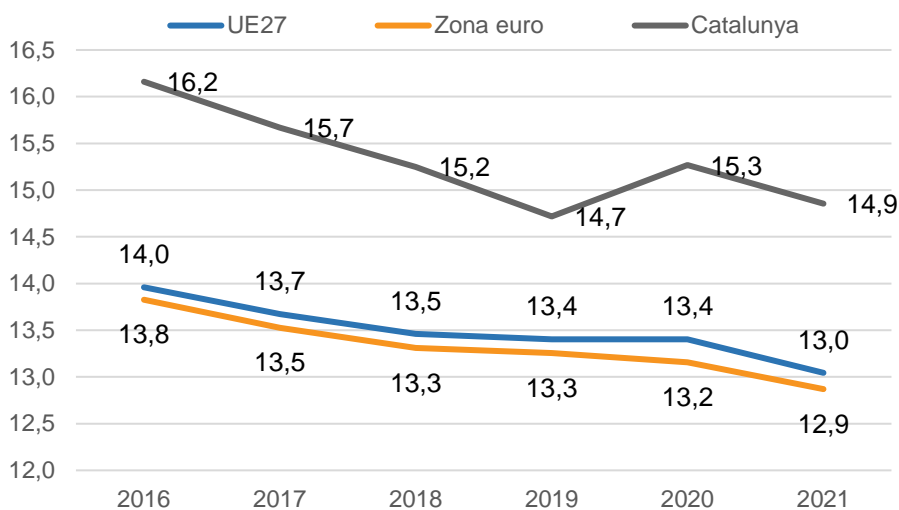
El pes de les dones en el sector es troba per sobre de la mitjana d'Europa.

El col·lectiu a Catalunya es troba entre els més envellits.

Des de 2016, el pes del treball autònom havia anat baixant tant a Catalunya com en el conjunt d'Europa i la zona euro. L'any 2020, amb la pandèmia, aquesta tendència es va revertir a Catalunya, mentre que només es va atenuar en el conjunt d'Europa.

Tanmateix, l'any 2021, amb la recuperació de la normalitat, aquesta tendència s'ha recuperat, i com en el període anterior a l'esclat de la pandèmia, amb més intensitat a Catalunya que en el conjunt de la UE27 i de la zona euro.

GRÀFIC 22. Percentatge de persones que treballen per compte propi respecte del total d'ocupats a Catalunya i a la resta d'Europa, 2016-2021

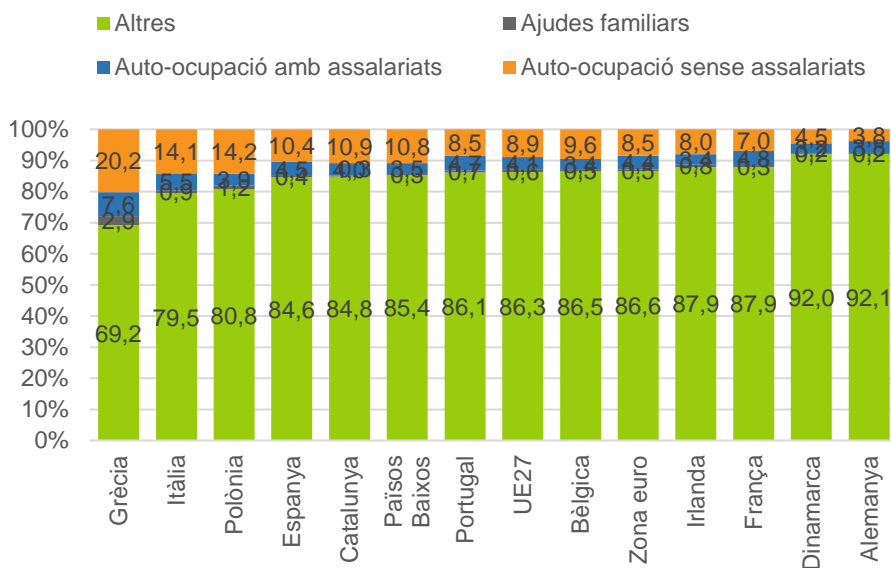
Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No s'inclouen les ajudes familiars en el còmput del treball autònom.

Tanmateix, tot i aquesta davallada de major intensitat, Catalunya se situa encara ara amb un percentatge de treball autònom superior al del conjunt d'Europa i de la zona euro. Això és així tant si comptabilitzem les ajudes familiars com si no ho fem (vegeu el gràfic següent). Tenint en compte el treball assalariat, Catalunya se situa lleugerament per sota del pes que aquest assoleix a la UE i a la zona euro. Només Espanya, Polònia, Itàlia i Grècia mostren un pes més baix de l'ocupació assalariada.

Aquest posicionament no varia gaire quan es calcula per a homes i dones. Tanmateix, quan es calcula per als homes, Catalunya mostra un pes del treball autònom més alt, i recull una importància relativa del treball assalariat lleugerament per sota de la del conjunt d'Espanya. Això implica que en el cas dels homes, la propensió relativa que mostra l'economia a l'ocupació per compte propi és més alta que en el cas de les dones, una situació que no ha variat tampoc en els darrers anys.

GRÀFIC 23. Distribució del treball per tipologies a les principals economies europees i a Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. (*) Algunes categories no tenen prou mostra per donar estimacions estadísticament robustes, fet pel qual no se n'exposa la dada.

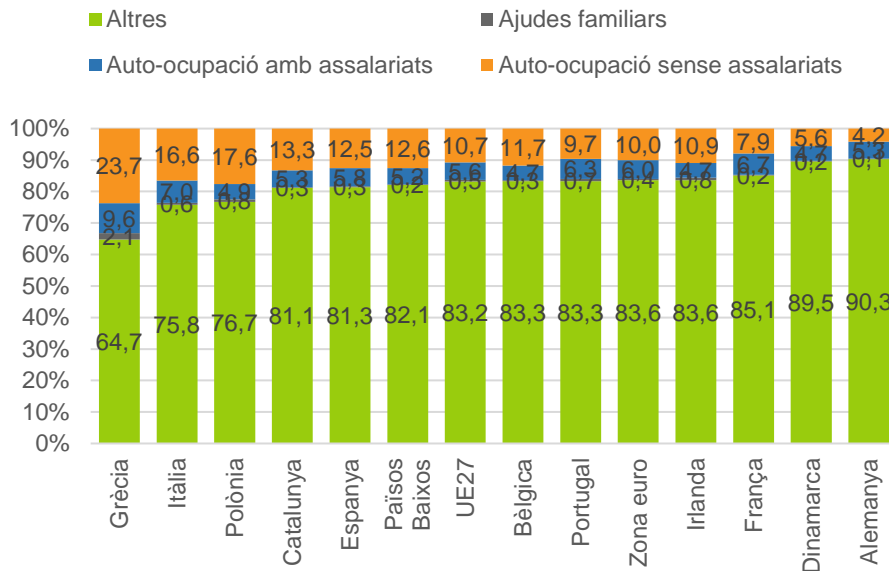
El pes que mantenen els homes en el col·lectiu de treballadors autònoms, excloent les ajudes familiars, es troba, però, per sota de la mitjana de la UE27 i de la zona euro. Això, implica que, pel contrari, el pes de la dona en el treball autònom és lleugerament superior a la mitjana que mostra per al conjunt d'Europa.

De fet, només trobem Portugal, França i Països Baixos amb un pes de les dones en el col·lectiu superior al que es mostra a Catalunya.

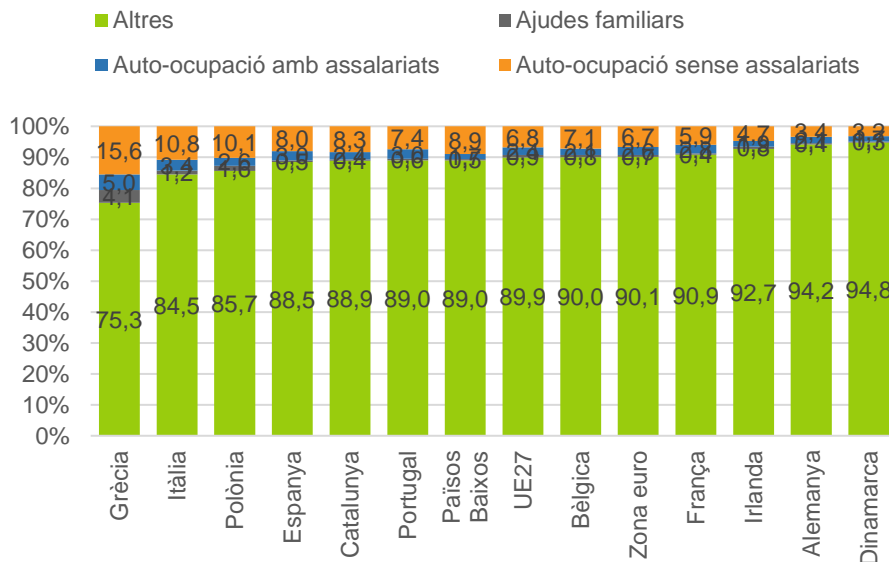
Per altra banda, Polònia, Grècia, Itàlia, Dinamarca i Irlanda són els països que mostren un percentatge de les dones més baix entre les persones que treballen per compte propi, totes elles amb un percentatge inferior al de la UE27 i de la zona euro. El percentatge de dones en el col·lectiu oscil·la entre el 39,5% de Portugal i el 27,3% que mostra Irlanda.

GRÀFIC 24. Distribució del treball per tipologies a les principals economies europees i a Catalunya. 2021

a) Homes

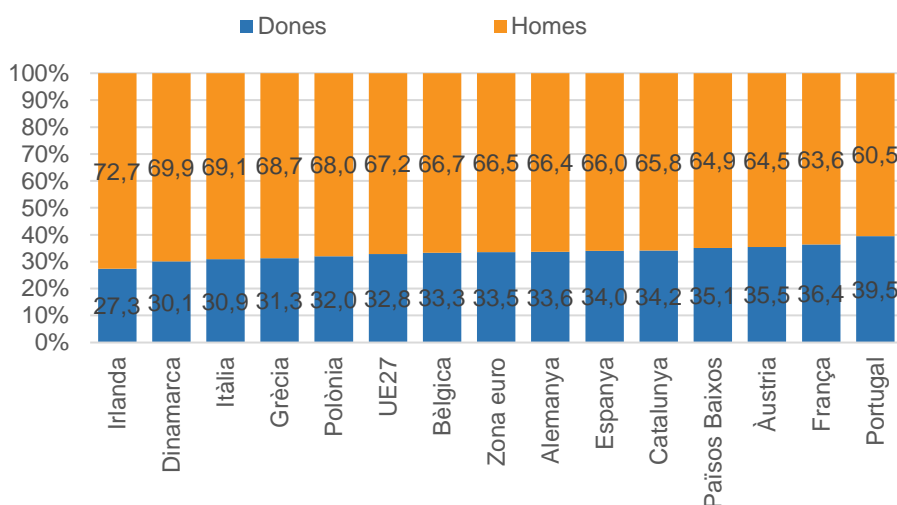
b) Dones

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. (*) Algunes categories no tenen prou mostra per donar estimacions estadísticament robustes, fet pel qual no se n'exposa la dada.

GRÀFIC 25. Distribució, segons gènere, de les persones que treballen per compte propi a diversos països europeus i a Catalunya. 2021

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

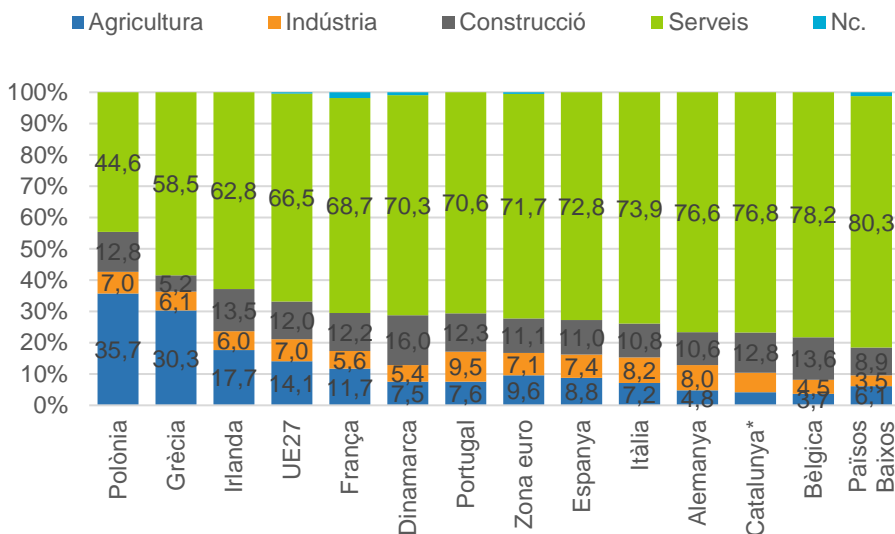
A Catalunya, com a la resta de països europeus, la majoria dels autònoms s'orienta a la prestació de serveis. L'activitat terciària ocupa a Catalunya el 76,8% del col·lectiu, una proporció que en el curs dels darrers anys ja s'ha situat clarament per sobre de la que mostren el conjunt de la UE i la zona euro. Amb dades del 2021, només trobem dos països entre els comparats amb un percentatge superior de persones treballant per compte propi al sector terciari. Es tracta de Bèlgica i els Països Baixos.

Un dels factors destacables que ha variat ha estat, en els darrers anys, la disminució intensa del pes de la indústria en la distribució sectorial del col·lectiu a Catalunya. Aquesta davallada ha estat com a conseqüència dels processos de regularització que s'han dut a terme en l'àmbit laboral. Fruit d'aquestes regularitzacions, el pes del treball autònom ha minvat força, i Catalunya, que mostrava en edicions anteriors un pes relativament elevat del sector industrial, ara mostra un pes lleugerament per sota de la mitjana de la UE27 i de la zona euro. Aquest ha estat el factor que més ha contribuït a variar la composició sectorial relativa del col·lectiu de persones que treballen per compte propi a Catalunya.

En el cas de la construcció, a Catalunya mostra també un pes relativament elevat. Es tracta d'un pes relatiu superior a la mitjana de la UE27 i zona euro. De fet, només trobem tres països que superen Catalunya en pes del sector de la construcció, i són Irlanda, Bèlgica i Dinamarca. A l'altre extrem, amb un pes inferior al 10%, hi trobem Grècia, amb el pes més baix, i també Països Baixos.

Per altra banda, Catalunya destaca entre les economies amb un pes més baix del sector agrari. Tant, que fins i tot la mostra no permet ja aproximacions estadísticament solvents per al col·lectiu enfocat a aquest tipus d'activitats. Entre les economies analitzades, només Bèlgica recull un pes inferior del sector primari.

GRÀFIC 26. Percentatge de persones que treballen per compte propi a cadascun dels grans sectors d'activitat. 2021

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars. (*) Algunes categories no tenen prou mostra per donar estimacions estadísticament robustes, fet pel qual no se n'exposa la dada.

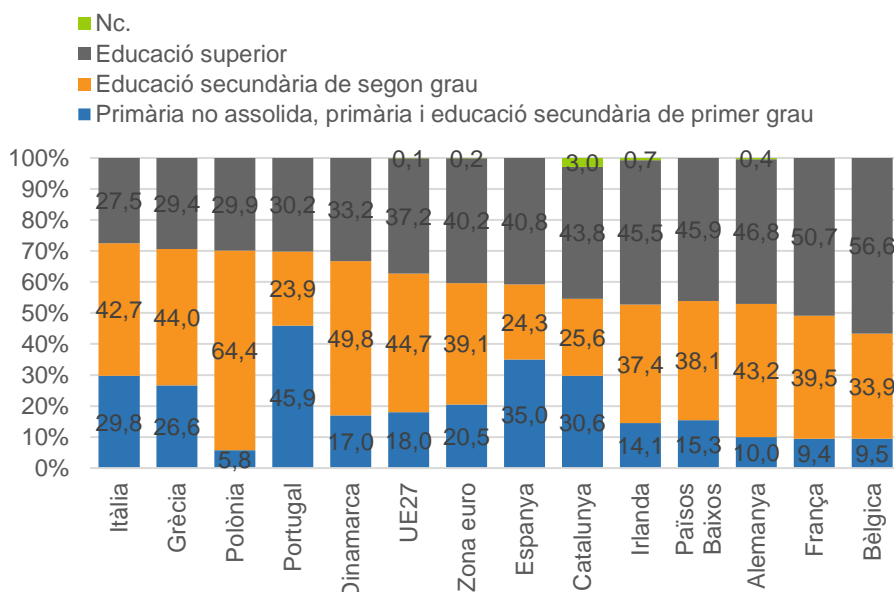
El gràfic següent recull l'estructura del col·lectiu segons el nivell d'estudis assolits de la gent que el conformen. Tal com es pot comprovar, el pes dels autònoms amb estudis superiors a Catalunya es troba en el 43,8%. Aquesta ràtio situa l'economia catalana lleugerament per sota del pes que manté aquest mateix col·lectiu a Bèlgica, França, Alemanya, Països Baixos o Irlanda. D'aquests, en el cas de França i Bèlgica el pes dels autònoms amb estudis superiors supera el 50%.

En qualsevol cas, però, la distribució catalana se situa per sobre de la mitjana europea, atès que en el conjunt de la Unió Europea aquesta ràtio és del 37,2%, i en el conjunt de la zona euro del 40,2% (vegeu el gràfic següent).

Tanmateix, tot i aquesta forta presència de persones amb estudis superiors que mostra el col·lectiu a Catalunya, aquesta dada no es veu acompanyada amb una presència equiparable de persones amb estudis de secundària de segona etapa. Com ja s'ha apuntat altres anys, aquest col·lectiu mostra un pes a Catalunya molt baix, del 25,6%, una xifra que la situa entre les que mostren el pes més baix, només superada per Portugal (23,9%).

Contràriament, el perfil del col·lectiu d'autònoms a Catalunya destaca amb el pes més alt de la categoria d'estudis assolits més bàsics, on s'hi inclouen tots aquells amb estudis de secundària de primera etapa o inferior. En aquest darrer cas, amb un percentatge del 30,6%, Catalunya només es veu superada amb un pes més elevat d'aquesta categoria per Portugal i per Espanya.

GRÀFIC 27. Distribució de les persones que treballen per compte propi segons nivell d'estudis assolits a diversos països europeus i Catalunya. 2021

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

Les dones estan, a Catalunya i en aquest col·lectiu, més ben formades que no pas els homes.¹⁸ Aquesta és una característica que, en major o menor mesura, comparteixen tota la resta de països analitzats.¹⁹ A Catalunya, les dones amb estudis superiors que treballen per compte propi suposen el 50%. Aquesta dada situa Catalunya entre els països on el pes del col·lectiu és més elevat, just pel darrera d'Irlanda, França i Països Baixos. A més, aquesta dada s'allunya del valor molt més baix que pren el pes d'aquesta categoria d'estudis entre les dones del col·lectiu a Grècia, Polònia o Portugal.

Per sexes, a més s'observa que la polarització que recull el col·lectiu entre les categories formatives més alta i més baixa s'explica principalment pel col·lectiu d'homes. Entre aquests darrers el percentatge d'aquells que mostren una educació assolida de secundària de segona etapa és mínima, i només Portugal mostra un percentatge més baix.

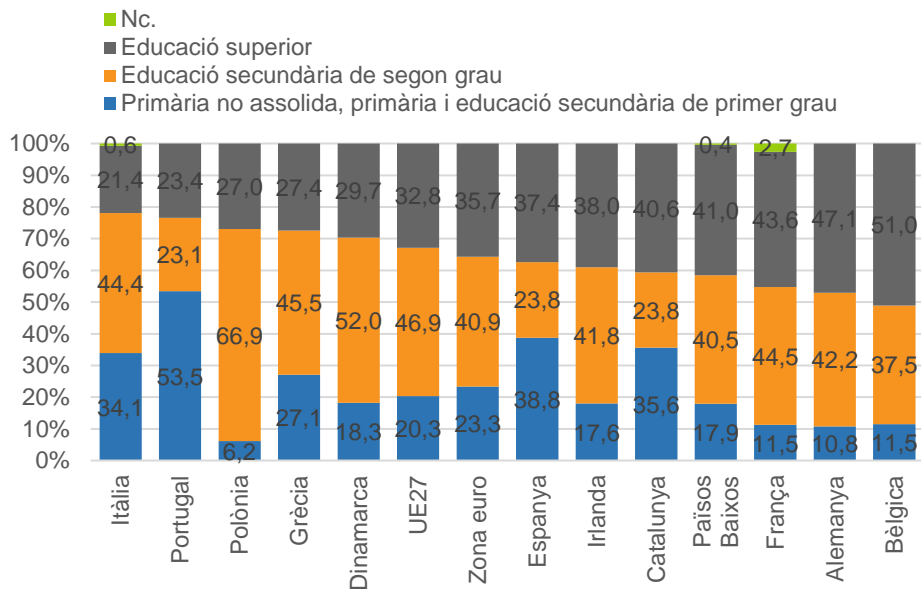
En el cas de les dones això no és així. Entre les dones la categoria menys important és la de nivell d'estudis assolits més baixos. En aquest cas, a més, tot i que el pes d'aquesta categoria és més baix en termes relatius que el de la majoria d'altres països, no ho és tant com en el cas dels homes (vegeu el gràfic següent).

¹⁸ A partir d'una ponderació categòrica que atorga un pes de 2 a la primera categoria (Primària no assolida, Primària i Secundària primera etapa), de 3, a la segona (Secundària de segona etapa) i de 4 a la tercera (Educació superior).

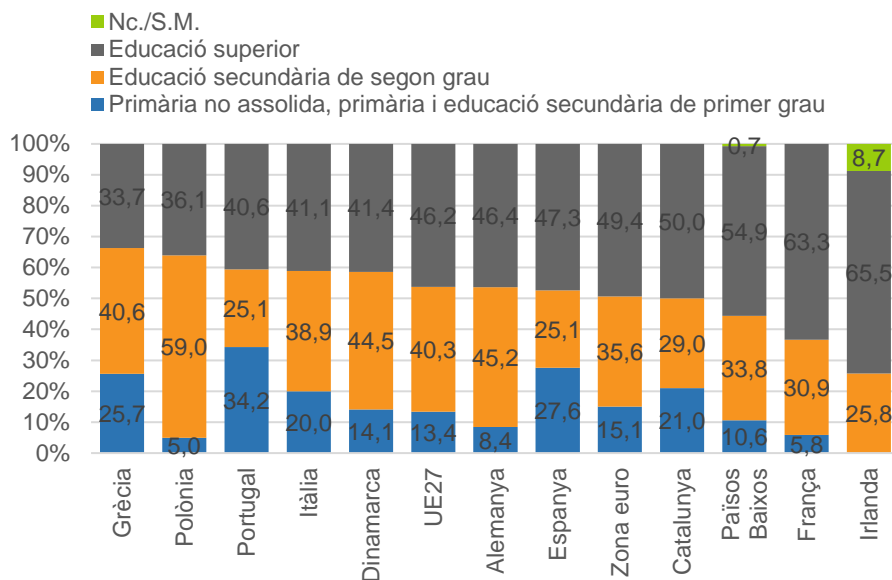
¹⁹ La diferència entre la mitjana de tots els països en homes i dones sempre és favorable a aquestes segones. Trobem països on la divergència és mínima, com en el cas d'Alemanya o Grècia i altres on és més important, com en el cas de França, Irlanda, Itàlia i Portugal. Catalunya mostra un decalatge per sobre de la mitjana de la UE27 i zona euro. I se situa just per sota dels darrers països esmentats.

GRÀFIC 28. Distribució de les dones que treballen per compte propi segons nivell d'estudis assolits a diversos països europeus i Catalunya. 2021

a) Homes

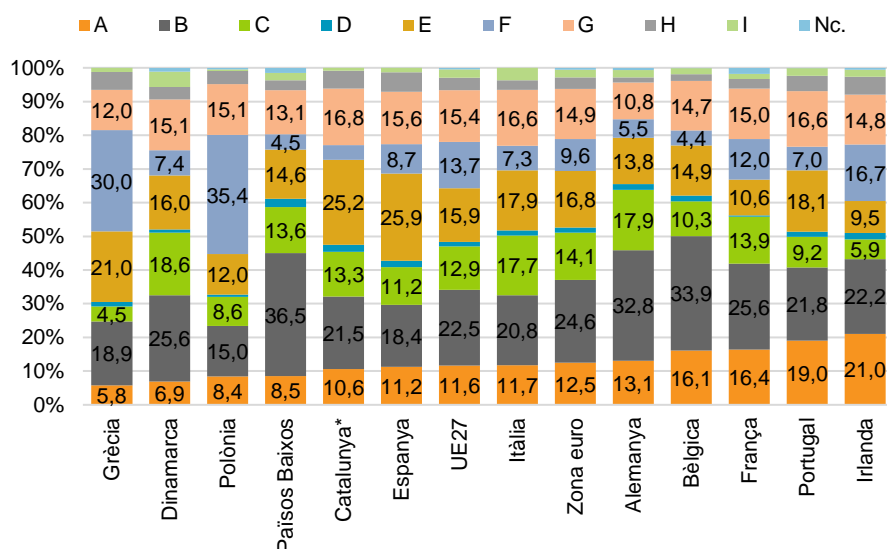
b) Dones

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

GRÀFIC 29. Distribució de les persones ocupades per compte propi segons tipus d'ocupació a diversos països europeus i Catalunya. 2021

- A Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres i de la construcció
- B Directors i gerents
- C Tècnics i professionals científics i intel·lectuals.
- D Treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors.
- E Treballadors qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres.
- F Tècnics i professionals de suport.
- R Altres/nc.

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars. (*) Algunes categories no tenen prou mostra per donar estimacions estadísticament robustes, fet pel qual no se n'exposa la dada.

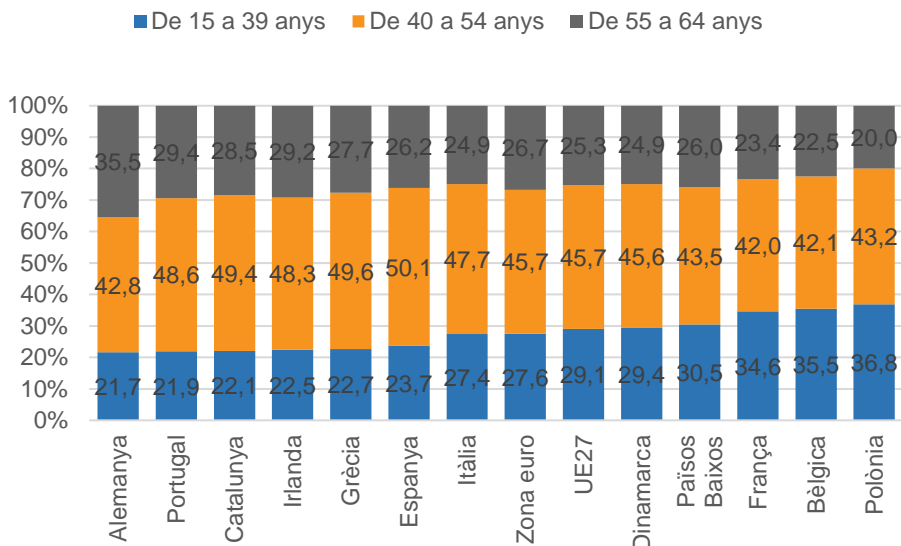
Pel que fa al tipus d'ocupació, tal com ja succeïa en els anteriors informes, la categoria de treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors pren a Catalunya una participació relativa destacadament alta. Amb un pes del 25,2%, aquest tipus d'ocupació pren aquí el percentatge més alt de totes les economies comparades. També assolixen un pes rellevant, el més alt de tots els països comparats, la categoria d'artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres i de la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines), que representen el 16,8% del col·lectiu.

En canvi, la categoria de treballadors qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres recull la freqüència més baixa i un suport mostral tan ínfim que no permet estimar amb exactitud el pes que manté aquest col·lectiu a Catalunya i que probablement seria dels més baixos de tots els països analitzats.

En el cas de les categories de directors i gerents, tècnics i professionals científics i intel·lectuals i tècnics i professionals de suport el pes que assolixen a Catalunya es troba a prop

de la mitjana europea (UE27 i zona euro), si bé en els dos primers casos lleugerament per sota. La resta de categories no mantenen una mostra prou elevada com per estimar-ne correctament el nombre de persones que hi treballen.

GRÀFIC 30. Edat de les persones que treballen per compte propi a diversos països europeus i Catalunya, 2021

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars. La no publicació de la dada implica la seva manca de significativitat estadística suficient.

Pel que fa a l'estructura d'edat que mostra el col·lectiu de treballadors per compte propi a Catalunya, la característica més destacable és el pes alt que assolix aquí la franja d'edat intermèdia, d'entre 40 i 54 anys. En el cas d'aquesta categoria d'edats centrals mostra un percentatge molt elevat, a gairebé quatre punts percentuals per sobre de la mitjana europea (UE27 i zona euro) i només superada per Grècia i el conjunt d'Espanya.

Les franges d'edat més joves i més grans, respectivament, tenen a Catalunya un pes per sota i per sobre de les mitjanes de la UE27 i zona euro. Això confereix al col·lectiu català un perfil més envellit que la mitjana d'aquests dos aglomerats europeus.

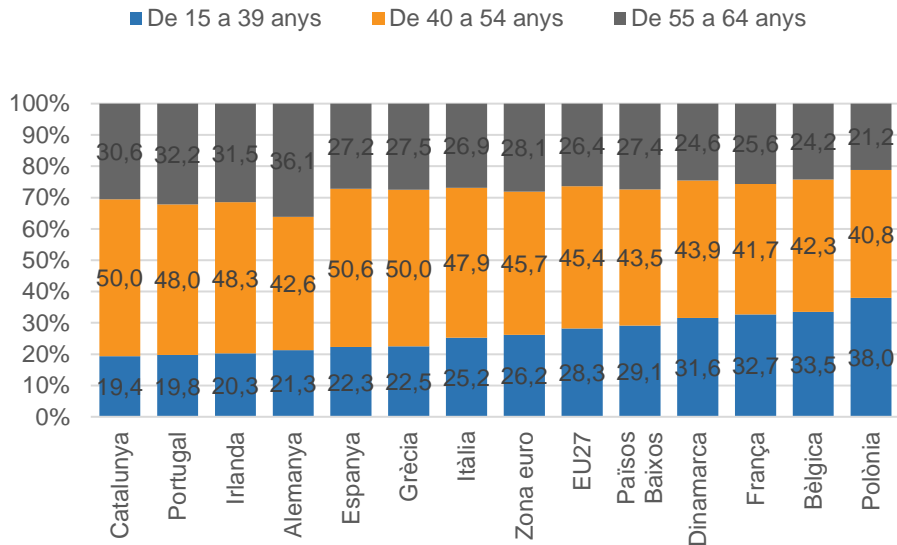
Només trobem dos països amb un pes més baix de la categoria d'edats més jove. Parlem en aquest cas de Portugal i Alemanya. Per contra, són també aquests dos països els únics que mostren un pes de la categoria d'edats més envellida superior a la de Catalunya, fent veure, per tant, un col·lectiu encara més envellit que el català.

Aquest major pes de la categoria central d'edats es reproduïx tant en el cas dels homes com de les dones, si bé resulta lleugerament més evident en el cas dels homes, on aquesta categoria suposa el 50% del col·lectiu a Catalunya, només superada per Grècia i el conjunt d'Espanya.

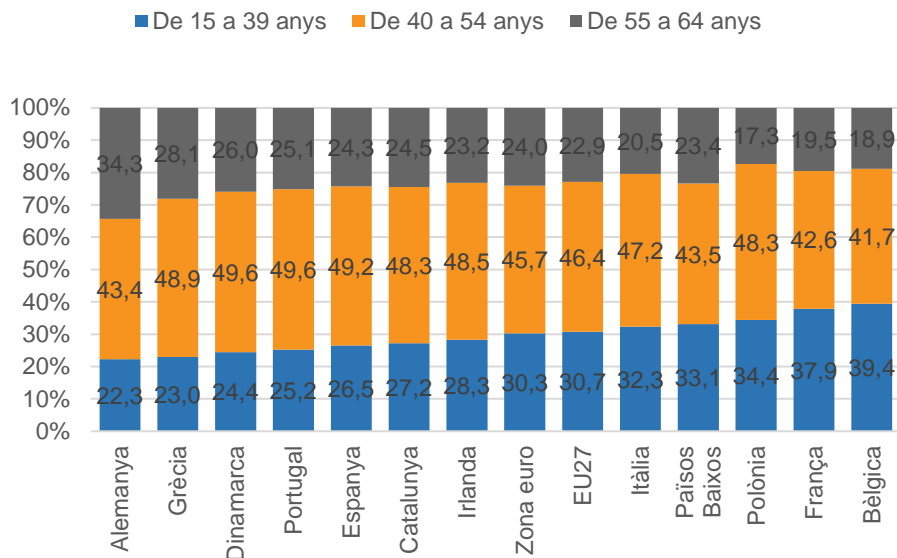
A més, en el cas dels homes destaca que la categoria de menor edat, per sota dels 40 anys, mostra el menor pes de tots els països amb què hem comparat la distribució catalana. I amb una divergència d'entre 6,8 i 8,9 punts percentuals respecte de la mitjana de la zona euro i de la UE27.

GRÀFIC 31. Edat de les persones que treballen per compte propi a diversos països europeus i Catalunya segons sexe, 2021

a) Homes

b) Dones

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per Idescat per a Catalunya i de les dades publicades per Eurostat per a la resta de casos. No inclou les ajudes familiars.

Això no succeeix en el cas de les dones, on el pes d'aquesta categoria d'edat més jove mostra un pes més elevat per sobre del que assoleix a Alemanya, Grècia, Dinamarca, Portugal i en el conjunt d'Espanya. En aquest cas, Catalunya se situa només a 3 o 3,5 punts de la mitjana europea (zona euro i UE27), tot i que encara també per sota.

En el cas de la categoria de més edat, tant en els homes com en les dones, el pes que assoleix se situa a prop, però per sobre de les dues mitjanes europees, tot i que en el cas dels homes se n'allunya més.

6. Protecció social del treball autònom

L'anàlisi de la protecció social del treball autònom al llarg de l'any 2021 permet arribar a les conclusions següents:

Acció protectora del RETA:

- Tenint present que la Llei 20/2007, de l'Estatut del treball autònom, estableix que l'acció protectora del RETA tendirà a convergir en aportacions, drets i deures amb la de l'RG, a partir del 2023 s'iniciarà la implantació gradual d'un nou sistema de cotització al RETA en funció dels ingressos reals, aprovat pel Reial decret llei 13/2022.

Pensions i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social:

- L'any 2021 les pensions es revaloren el 0,9% i l'edat legal de jubilació se situa en els 65 anys, si s'ha cotitzat un mínim de 37 anys i tres mesos. Les bases de cotització es mantenen estables (944,5 euros la mínima i 4.070,1 euros la màxima), mentre que s'incrementen els tipus de cotització per contingències professionals (fins a l'1,30%) i per cessament d'activitat (fins al 0,90%), situant-se la quota mínima de cotització en els 289 euros mensuals.
- El febrer del 2021 s'aprova el nou complement de les pensions per a la reducció de la bretxa de gènere, del qual es poden beneficiar tant la mare com el pare.
- A partir de l'1.01.2021, el permís per naixement i cura de menor gaudit pel pare s'amplia fins a les setze setmanes de manera intransferible, amb la qual cosa s'assoleix la igualtat efectiva entre les antigues prestacions de maternitat i paternitat.
- L'any 2021, el nombre de pensions contributives del RETA és de 322.243, el 0,7% més que l'any anterior, recuperant-se la tendència de creixement de les pensions anterior al 2020, any en què les pensions disminueixen com a conseqüència de la pandèmia.
- L'any 2021, la pensió mitjana del RETA és de 747,1 euros, el 2,0% més que l'any anterior, un increment similar al de l'any 2020 (el 2,3%), però inferior al dels anys 2019 i 2018 (el 3,5% i el 3,8%, respectivament).
- La pensió mitjana dels homes és de 882,9 euros, mentre que la de les dones és de 628,4 euros, situant-se la bretxa de gènere de les pensions del RETA en el 28,8% l'any 2021. Aquesta diferència s'explica sobretot per les divergències en les pensions de jubilació. No obstant això, la bretxa de gènere de les noves pensions donades d'alta l'any 2021 és del 19,0%.
- La pensió mitjana del RETA (747,1 euros) és el 37,4% més baixa que la de l'RG (1.194,0 euros) l'any 2021. Cal ressaltar que la tendència a la disminució de la diferència entre les pensions mitjanes d'ambdós règims s'ha estancat en els darrers anys.

Prestació de cessament d'activitat:

- L'any 2021 la prestació de cessament d'activitat s'ha anat adaptant a les diferents fases de la pandèmia. Les modalitats vigents han estat: la prestació extraordinària per suspensió d'activitat, la prestació ordinària compatible amb el treball autònom, la prestació extraordinària compatible amb el treball autònom (també anomenada de baixos ingressos),

la prestació extraordinària per al treball autònom de temporada i la prestació per suspensió o cessament d'activitat per l'erupció del Cumbre Vieja.

- A escala estatal, 108.178 treballadors i treballadores per compte propi reben alguna prestació de cessament d'activitat el desembre del 2021. La majoria són per baixos ingressos (85.600), seguides de la prestació compatible amb l'activitat per compte propi (21.400). Respecte del gener del 2021, el nombre de prestacions disminueix el 65,6% amb caràcter general, tot i que destaca l'augment de la prestació per baixos ingressos (que passa de 45.850 a 85.600 prestacions).
- Catalunya ha estat la segona comunitat autònoma que més ha concentrat aquestes ajudes (el 17,3%), després d'Andalusia (el 22,3%). El desembre del 2021 hi ha 18.663 prestacions de cessament d'activitat vigents a Catalunya, el 72,3% menys que el desembre del 2020.
- D'acord amb l'Associació de Mútues d'Accidents de Treball (AMAT), de març del 2020 a gener del 2022 s'han reconegut un total de 473.496 prestacions extraordinàries de cessament d'activitat a Catalunya, el 16,5% del total estatal.

6.1. Introducció

La protecció social dels treballadors i treballadores per compte propi s'instrumenta amb caràcter general a través del règim especial del treball autònom (en endavant, RETA), en el qual s'integra el Sistema especial del treball per compte propi agrari (en endavant, SETA). Únicament les persones treballadores per compte propi del sector marítim i pesquer es troben enquadrades fora del RETA i cotitzen en el règim especial del treball del mar (en endavant, REM). La gran majoria dels treballadors i treballadores per compte propi cotitzen al RETA (per a més informació, vegeu l'apartat 3 d'aquest informe).²⁰

D'acord amb la Llei 20/2007, de l'Estatut del treball autònom (en endavant, LETA), l'acció protectora del RETA inclou l'assistència sanitària en cas de maternitat, malaltia comuna o professional i accidents, siguin o no de treball, així com els serveis socials. També comprèn les prestacions econòmiques en cas d'incapacitat temporal, risc durant l'embaràs, naixement i cura de menor, exercici corresponsable de la cura del lactant, risc durant la lactància, cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu, incapacitat permanent, jubilació, mort i supervivència i prestacions familiars per fill o filla a càrrec. Així mateix, el RETA inclou la cobertura d'accidents de treball i malalties professionals, així com del cessament d'activitat.

Cal ressaltar que la LETA estableix que l'acció protectora del RETA tendirà a convergir en aportacions, drets i prestacions amb l'existent per als treballadors i treballadores per compte d'altri en el règim general (en endavant, RG) de la Seguretat Social.

En aquest sentit, val a dir que mitjançant el Reial decret llei 13/2022 s'aprova un nou sistema de cotització al RETA en funció dels rendiments de l'activitat econòmica, a través de l'aproximació de les bases de cotització als ingressos reals. Aquest nou sistema s'aplicarà de forma gradual a partir del 2023 durant un període de nou anys.

²⁰ Cal tenir present que la disposició addicional cinquena de la LETA possibilita que els professionals col·legiats puguin optar entre integrar-se al RETA o a la mutualitat de previsió social del seu col·legi professional.

D'altra banda, al llarg de l'any 2021 s'han prorrogat les mesures extraordinàries de protecció social posades en marxa l'any 2020 per mitigar els efectes de la pandèmia de la COVID-19 en els ingressos dels treballadors i treballadores autònoms.

6.2. Pensions i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social

Amb caràcter previ a l'anàlisi de les dades, cal fer referència a una sèrie de qüestions que tenen incidència en les pensions i altres prestacions econòmiques del treball autònom:

L'any 2021 les pensions es revaloren el 0,9% i la pensió màxima se situa en 2.707,5 euros mensuals.²¹ Cal ressaltar que el gener del 2022 els pensionistes han rebut una paga compensatòria en concepte de desviació entre l'IPC real i el previst entre els mesos de gener i novembre del 2021 (l'1,6% enfront del 0,9%).

Les bases de cotització es mantenen estables (944,5 euros mensuals la base mínima i 4.070,1 la base màxima) i, amb efectes d'1.09.2021, s'incrementen els tipus de cotització per contingències professionals (del 0,90% a l'1,30%) i per cessament d'activitat (del 0,70% al 0,90%).²² Per tant, la quota mínima de cotització al RETA se situa en els 289 euros mensuals.

Pel que fa a les condicions per accedir a la jubilació l'any 2021, l'edat a la qual és possible jubilar-se se situa en els 65 anys, sempre que s'acrediti una cotització de 37 anys i tres mesos o més (en un altre cas, s'ha d'esperar fins als 66 anys), el període de càlcul de la base reguladora és de 24 anys i es requereixen 36 anys cotitzats per percebre el 100 per cent de la pensió.

D'altra banda, el febrer del 2021 s'aprova el nou complement de les pensions per a la reducció de la bretxa de gènere, del qual es poden beneficiar tant la mare com el pare, amb un import anual l'any 2021 de 378 euros per cada fill o filla amb un màxim de quatre (392 euros anuals, l'any 2022).²³ Aquesta mesura substitueix el complement de maternitat establert l'any 2016, el qual va ser considerat discriminatori per als homes per la STJUE del 12 de desembre de 2019, a partir de la Directiva 79/7/CEE del Consell.²⁴ Des d'aquesta sentència, el complement es va començar a reconèixer als pares si ho sol·licitaven judicialment.

Finalment, l'any 2021 el permís per naixement i cura de menors gaudit pel pare s'amplia fins a les setze setmanes de manera intransferible, la qual cosa suposa la seva equiparació

²¹ Reial decret 46/2021, de 26 de gener, sobre revaloració de les pensions del sistema de la Seguretat Social, de les pensions de classes passives i d'altres prestacions socials públiques per a l'exercici 2021. BOE núm. 23, de 27.01.2021.

²² Ordre PCM/1353/2021, de 2 de desembre, per la que es desenvolupen les normes legals de cotització a la Seguretat Social, atur, protecció per cessament d'activitat, Fons de Garantia Salarial i Formació Professional per a l'exercici 2021 (BOE núm. 290, de 04.12.2021).

²³ Reial decret llei 3/2021, de 2 de febrer, pel qual s'adopten mesures per a la reducció de la bretxa de gènere i altres matèries en els àmbits de la Seguretat Social i econòmics. BOE núm. 29, de 03.02.2021.

²⁴ Directiva 79/7/CEE del Consell, de 19.12.1978, relativa a l'aplicació progressiva del principi d'igualtat de tracte entre homes i dones en matèria de Seguretat Social.

temporal amb el permís gaudit per la mare. D'aquesta manera, a partir de l'1.1.2021 s'assoleix la igualtat efectiva entre les antigues prestacions de maternitat i paternitat.

6.2.1. Pensions contributives

Les pensions contributives poden ser de jubilació, viduïtat, incapacitat permanent, orfenesa i a favor de familiars. Les de jubilació són les més importants, tant en nombre com en nivell de despesa.

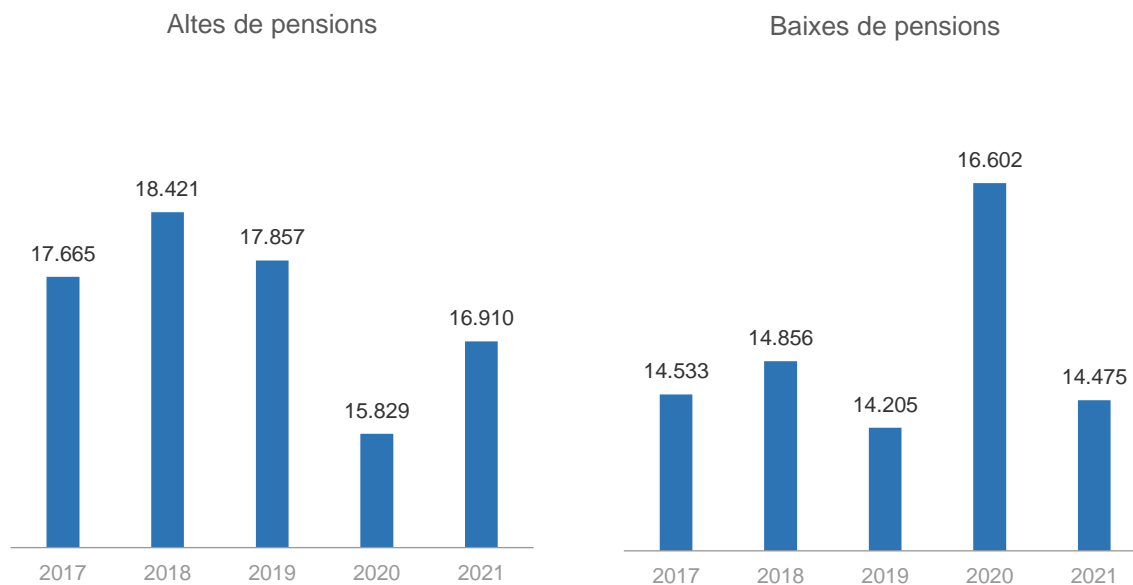
A continuació es fa una anàlisi de les pensions contributives del RETA i es fa una comparativa amb les de l'RG, atès que l'objectiu de les darreres reformes del RETA és la seva convergència en drets i deures amb l'RG. Totes les dades estan referides a 31 de desembre dels anys respectius. Aquest estudi es fa tenint en compte la variable sexe com a eix d'anàlisi transversal, sempre que el nivell de desagregació de les dades ho permet.

L'any 2021 el nombre de pensions contributives del RETA a Catalunya és de 322.243, les quals suposen el 18,4% del total de pensions contributives a Catalunya i el 16,3% de les pensions del RETA vigents a tot l'Estat.

Entre l'any 2020 i el 2021 es registra un augment del 0,7% del nombre de pensions del RETA a Catalunya, recuperant-se la tendència de creixement de les pensions anterior al 2020, any en què les pensions disminueixen el 0,3% com a conseqüència principalment dels efectes de la pandèmia de la COVID-19 en les altes i baixes de pensions. No obstant això, l'increment observat l'any 2021 és inferior al dels anys anteriors a la pandèmia, amb creixements de l'1,1% i de l'1,0% els anys 2019 i 2018, respectivament.

En concordança amb l'evolució anterior, les altes de pensions del RETA de l'any 2021 superen les baixes, tornant a la situació anterior al 2020, únic any en la sèrie de registres de la Seguretat Social (des del 2005) en què s'observa un nombre de baixes superior al d'altres de pensions. No obstant això, al gràfic següent destaca que el nombre d'altres de l'any 2021 és inferior a les registrades durant els anys anteriors a la pandèmia.

GRÀFIC 32. Evolució de les altes i baixes de pensions del RETA. Catalunya, 2017-2021

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

A continuació, s'analitza la distribució de les pensions del RETA segons la classe de pensió i el sexe de la persona beneficiària.

Tal com s'observa a la taula següent, el gruix de les pensions del RETA l'any 2021 correspon a les de jubilació (el 69,4%) i a les de viduïtat (el 23,0%). Pel que fa a la resta, el 5,0% són d'incapacitat permanent, el 2,6% d'orfenesa i 160 pensions són a favor de familiars.

Entre 2020 i 2021, les pensions de jubilació, viduïtat i orfenesa registren increments. Les que més augmenten, tant en termes relatius com absoluts, són les de jubilació (l'1,1% i 2.401 pensions, respectivament).

Altrament, el 53,4% de les pensions del RETA tenen com a titular una dona l'any 2021. Si s'analitza la distribució d'aquestes pensions en funció de la classe i el sexe, s'observa un seguit de trets que cal mencionar.

Així, es pot destacar que el 88% de les pensions de viduïtat les perceben dones i que aquesta classe de pensió representa el 38,3% de les pensions de titularitat femenina, mentre que les de jubilació representen el 56,2% i les d'incapacitat permanent el 3,1%. En el cas del homes, el 84,0% de les pensions que perceben són de jubilació, el 7,4% d'incapacitat permanent i el 5,6% de viduïtat. Cal ressaltar que el 56,7% de les pensions de jubilació i el 67,1% de les d'incapacitat permanent les perceben homes.

Aquesta distribució reflecteix el lligam del sistema de pensions amb la trajectòria laboral de les persones, la qual cosa suposa que els homes pensionistes percebin pensions substitutives de salaris amb més freqüència que les dones.

TAULA 9. Evolució de les pensions contributives del RETA per classe de pensió i sexe. Catalunya, 2020-2021

Classe de pensió	Homes 2021	Homes Distribució	Homes 2020-2021	Dones 2021	Dones Distribució	Dones 2020-2021	Total 2021	Total Distribució	Total 2020-2021
Jubilació	126.685	84,3	1,4	96.914	56,3	0,6	223.601	69,4	1,1
Viduitat	8.252	5,5	-0,2	65.732	38,2	0,0	73.984	23,0	0,0
Incapacitat permanent	10.848	7,2	-1,8	5.322	3,1	-1,1	16.170	5,0	-1,6
Orfenesa	4.365	2,9	-0,1	3.963	2,3	0,8	8.328	2,6	0,3
A favor de familiars	46	0,0	0,0	114	0,1	-3,4	160	0,0	-2,4
Total	150.196	100,0	1,1	172.045	100,0	0,4	322.243	100,0	0,7

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Pel que fa a la quantia mitjana de les pensions del RETA, com a qüestió prèvia cal comentar que depèn de les cotitzacions efectuades al llarg de la vida laboral de les persones afiliades a aquest règim, tenint en compte les quanties màximes i mínimes de les pensions fixades amb caràcter anual a la Llei de pressupostos generals de l'Estat. Un altre factor que incideix sobre la quantia mitjana és la revaloració anual de les pensions, la qual ha estat del 0,9% l'any 2021, com ja s'ha comentat anteriorment.

L'any 2021, la quantia mitjana de les pensions del RETA se situa en els 747,1 euros, el 2,0% més que l'any anterior, un increment similar al registrat l'any 2020 (el 2,3%), però inferior als registrats els anys 2019 i 2018 (el 3,5% i el 3,8%, respectivament). Aquesta evolució es pot explicar en part per la revaloració de les pensions al llarg d'aquests anys: els anys 2021 i 2020 les pensions s'han revalorat el 0,9%, mentre que els anys 2019 i 2018 el seu increment ha estat de l'1,6% i de l'1,7%, respectivament. Cal recordar que l'any 2018 es trenca amb la tendència vigent entre els anys 2014 i 2017 de desacceleració del creixement de la pensió mitjana del RETA, com a conseqüència de l'aplicació de l'índex de revaloració de les pensions, amb increments anuals del 0,25%.

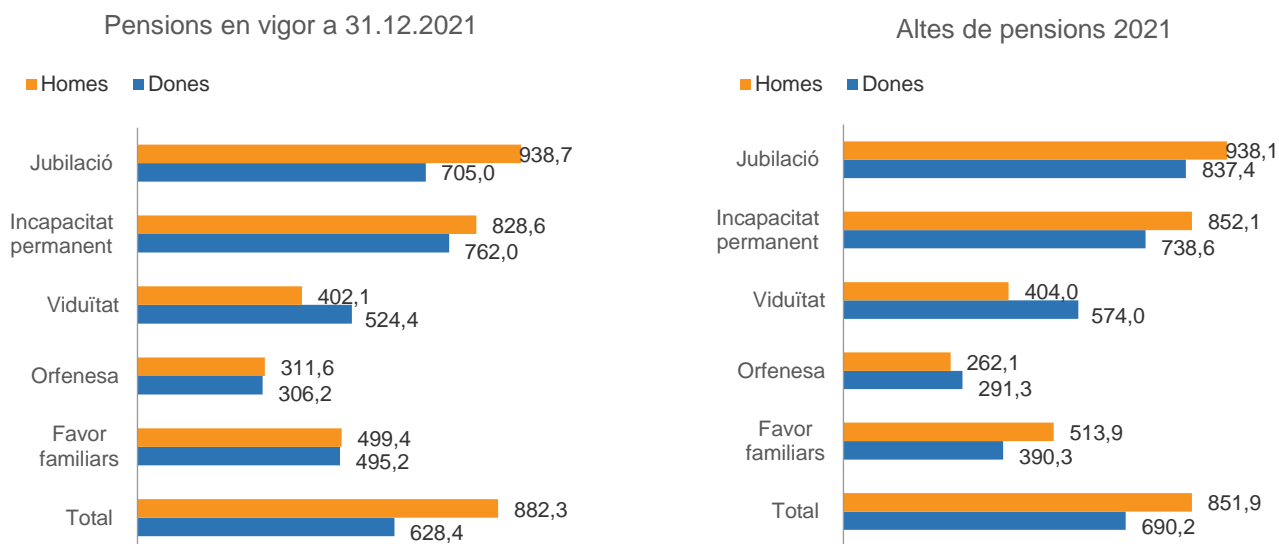
Altrament, s'observen diferències en la quantia mitjana de les pensions del RETA en funció de la classe de pensió: l'any 2021 els imports més elevats corresponen a la jubilació (837,4 euros) i a la incapacitat permanent (806,7 euros), mentre que la resta de pensions tenen imports substancialment més baixos (510,8 euros les de viduitat, 496,9 euros les que pensions a favor de familiars i 309,0 euros les d'orfenesa).

La quantia mitjana de les pensions del RETA també varia en funció del sexe de la persona perceptora, tal com s'observa al gràfic següent. Així, l'any 2021 els homes perceben una mitjana de 882,9 euros, mentre que les dones cobren una mitjana de 628,4 euros. Per tant, la bretxa de gènere en les pensions del RETA se situa en el 28,8% a Catalunya l'any 2021.

Aquesta situació s'explica sobretot per les diferències observades en les pensions de jubilació, amb una quantia de 938,7 euros quan el perceptor és un home i de 705,0 euros quan és una dona i on la bretxa de gènere és del 25,0%. Aquesta situació és el resultat de la diferent participació d'homes i dones en el mercat de treball i a la bretxa salarial, atès que la pensió de jubilació està lligada a la trajectòria laboral i a les carreres de cotització, les quals són més irregulars en el cas de les dones.

No obstant això, les diferències es venen reduint en les pensions donades d'alta en els últims anys. Així, al gràfic següent es mostren les quanties mitjanes de les altes de pensions de l'any 2021 i s'observa que, quan el perceptor és un home, aquesta quantia és de 851,9 euros i quan la perceptora és una dona és de 690,2 euros, amb una bretxa de gènere del 19,0%. En el cas de les noves jubilacions, la pensió mitjana és de 938,1 euros en el cas dels homes i de 837,4 euros en el cas de les dones, amb una bretxa de gènere del 10,7%.

GRÀFIC 33. Pensió mitjana del RETA segons classe i sexe. Catalunya, 2021

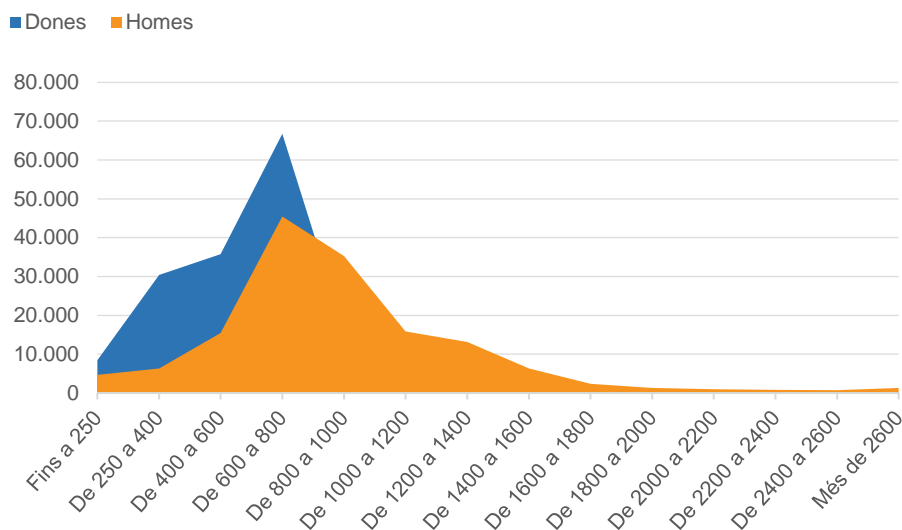
Unitats: euros.

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Més enllà de la quantia mitjana, l'estudi de la distribució de les pensions del RETA per trams de quantia permet apropar-se d'una manera més precisa a les diferències de gènere en l'import de les pensions.

Al gràfic següent s'observa que les pensions de titularitat femenina es concentren amb més freqüència que les dels homes en els trams més baixos de la distribució: la majoria de les pensions percebudes per dones són de menys de 800 euros (el 82,2%) i, en concret, el 43,4% són de menys de 600 euros, mentre que en el cas dels homes aquests percentatges són del 47,9% i del 14,5%, respectivament. A partir dels 800 euros, el nombre de pensions de titularitat femenina baixa de manera molt important: només el 17,8% de les pensions percebudes per dones tenen una quantia superior als 800 euros, mentre que aquest percentatge és del 52,1% en el cas dels homes. Finalment, cal ressaltar que les pensions de quantia més elevada són residuals en el cas de les dones, de manera que només l'1,8% de les pensions de titularitat femenina són de més de 1.600 euros i únicament hi ha 767 pensions percebudes per dones amb una quantia superior als 2.000 euros.

GRÀFIC 34. Distribució de les pensions del RETA per trams de quantia i sexe. Catalunya, 2021

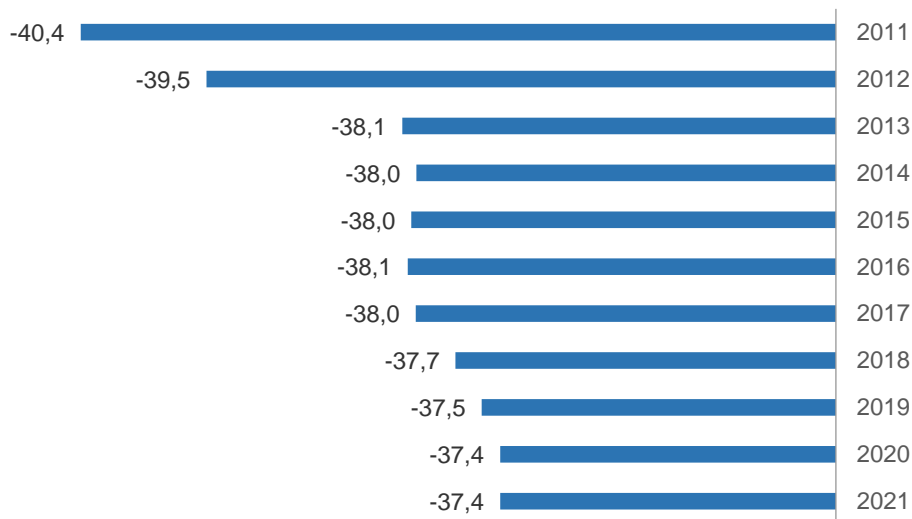
Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Una altra qüestió a comentar és la que fa referència a la comparació de la quantia mitjana de les pensions del RETA amb la de l'RG. L'any 2021, la pensió mitjana del RETA (747,1 euros) és el 37,4% més baixa que la de l'RG (1.194,0 euros), un percentatge igual al de l'any 2020 i gairebé igual al de l'any 2019 (37,5%). En aquest sentit, cal ressaltar que la tendència a la disminució de la diferència entre les pensions mitjanes d'ambdós règims s'ha estancat en els últims anys.

Al gràfic següent s'observa l'evolució d'aquest indicador al llarg de l'últim decenni: l'any 2011, la pensió del RETA era el 40,4% més baixa que la de l'RG, produint-se la disminució més important d'aquest percentatge entre els anys 2011 i 2013, fins a situar-se en el 38,1%. Entre l'any 2013 i el 2021, l'indicador només ha baixat fins al 37,4%.

GRÀFIC 35. Diferència percentual entre la pensió mitjana del RETA i de l'RG. Catalunya, 2011-2021

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Segons la classe de pensió, la divergència més acusada entre el RETA i l'RG es troba en les pensions de jubilació, tal com s'observa a la taula següent: la quantia mitjana de la jubilació en el RETA (837,4 euros) és el 39,2% més baixa que la de l'RG (1.377,7). A continuació, es troba la pensió de viduïtat, amb una diferència entre RETA i RG del 37,0%. La divergència és més petita en la pensió d'orfenesa (el 28,9%), en la incapacitat permanent (el 27,9%) i en la pensió en favor de familiars (el 26,7%).

TAULA 10. Diferència entre la pensió mitjana del RETA i de l'RG segons classe de pensió. Catalunya, 2021

Classe de pensió	Pensió mitjana RETA	Pensió mitjana RG	Diferència
Jubilació	837,4	1.377,7	-39,2
Incapacitat permanent	806,7	1.118,9	-27,9
Viduïtat	510,8	811,4	-37,0
Orfenesa	309,0	434,3	-28,9
Favor familiars	496,9	677,8	-26,7
Total	747,1	1.194,0	-37,4

Unitats: euros i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Aquesta divergència més acusada en la pensió de jubilació prové principalment de dos factors: en primer lloc, perquè la gran majoria dels treballadors i treballadores autònoms cotitzen per la base mínima i, en segon lloc, pel fet que en el treball autònom es registra un nombre inferior d'anys cotitzats quan s'assoleix l'edat de jubilació, la qual cosa suposa no accedir a la quantia màxima de la pensió.

Això porta com a resultat que la quantia mitjana de les pensions de jubilació causades en el RETA sigui de les més baixes de tot el sistema i que en el RETA es concentri un nombre important de pensions que necessitin un complement per assolir la quantia de la pensió mínima (el 22,1% front al 14,1% de l'RG, l'any 2021).

A la taula següent s'observa que a 31.12.2021 el 86,4% dels treballadors i treballadores autònomes persones físiques cotitzen a la Seguretat Social per la base mínima, un percentatge superior al de l'any 2020 (el 85,9%) (vegeu l'apartat 4 d'aquest informe per a més informació).

TAULA 11. Evolució del nombre d'afiliacions de treballadors i treballadores autònomes persones físiques segons la base de cotització. Catalunya, 2020-2021

Base de cotització	2020	2021	Variació	Distribució
Base mínima (BM)	282.981	289.789	2,4	86,4
Entre 1 i 1,5 vegades BM	17.906	17.852	-0,3	5,3
Entre 1,5 i 2 vegades BM	9.478	9.404	-0,8	2,8
Entre 2 i 3 vegades BM	15.921	15.336	-3,7	4,6
Més de 3 vegades BM	3.128	3.083	-1,4	0,9

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri de Treball i Economia Social.

6.2.2. Altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social

A continuació, s'analitzen les prestacions de la Seguretat Social respecte de les quals es disposa de dades sobre el treball autònom: incapacitat temporal, risc durant l'embaràs, risc durant la lactància natural i cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu.

Incapacitat temporal

Al llarg de l'any 2021, s'han iniciat 622.035 processos d'incapacitat temporal motivats per la COVID-19 a Catalunya, el 21,8% del total de processos estatals motivats per aquesta contingència. Igual que l'any 2020, Catalunya ha estat la comunitat autònoma on s'han iniciat més processos d'aquest tipus, seguida de la Comunitat de Madrid, amb 474.808, i d'Andalusia, amb 403.827. Entre el 2020 i el 2021, les incapacitats temporals per COVID-19 han augmentat l'11,7% a Catalunya.²⁵

A banda dels processos anteriors, l'anàlisi de la dades sobre incapacitat temporal en el treball autònom que es fa a continuació incorpora els processos derivats de malaltia comuna o accident no laboral (les anomenades contingències comunes), els quals es comparen amb l'RG. Pel que fa als processos d'incapacitat temporal motivats per malalties professionals o accidents de treball (les anomenades contingències professionals), no es disposa d'informació desagregada per règims de cotització.

²⁵ Mitjançant el Reial decret 6/2020, de 10 de març, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en l'àmbit econòmic i per a la protecció de la salut pública (BOE núm. 62, d'11.03.2020), s'estableix la consideració excepcional com a situació assimilada a accident de treball als efectes d'accés a la prestació d'incapacitat temporal, dels períodes d'aïllament o contagi de les persones treballadores per compte propi o d'altri com a conseqüència de la COVID-19.

Tal com s'observa a la taula següent, al llarg de l'any 2021 s'han iniciat 61.025 processos d'incapacitat temporal per contingències comunes en el treball autònom, el 0,8% més que l'any 2020. Així mateix, al final del 2021 es troben en vigor 18.550 processos, el 6,4% menys que els que es van registrar a finals del 2020. Pel que fa a la duració mitjana dels processos que han finalitzat durant el 2021, ha estat de 105,7 dies i ha augmentat 13 dies respecte dels finalitzats al llarg del 2020, que van tenir una duració de 92,7 dies.

D'altra banda, per poder comparar els processos d'incapacitat temporal per contingències comunes del treball autònom amb els de l'RG, cal relacionar la xifra de processos amb el nombre de persones treballadores protegides per incapacitat temporal en cadascun dels règims de cotització. Així, l'indicador d'incidència es refereix a la mitjana mensual de processos iniciats en el període per cada 1.000 persones protegides, mentre que l'indicador de prevalença informa sobre el nombre de processos en vigor al final del període per cada 1.000 persones protegides.

Així, l'any 2021 la incidència és notablement més baixa en el treball autònom (9,2) que en l'RG (35,0), mentre que la diferència no és tan important en el cas de la prevalença, la qual és de 33,3 en el treball autònom i de 43,8 en l'RG. Aquesta circumstància es podria explicar per una duració mitjana substancialment més elevada dels processos del treball autònom (105,7 dies) respecte de la dels RG (36,2 dies).

TAULA 12. Evolució dels principals indicadors dels processos d'IT. Catalunya, 2020-2021

Tipus de contingència	Proces- sos ini- ciats 2021	Proces- sos en vi- gor final 2021	Incidència	Preva- lença	Duració mitjana
Comunes treball autònom 2021	61.025	18.550	9,2	33,3	105,7
Comunes treball autònom 2020-2021 (%)	0,8	-6,4	14,0
Comunes 2021¹	1.279.799	134.157	35,0	43,8	36,2
Comunes 2020-2021 (%)¹	21,1	11,4	-1,6

Unitats: nombres absoluts, dies i indicadors d'incidència (mitjana mensual de processos iniciats en el període per cada 1.000 persones protegides) i prevalença (nombre de processos en vigor al final del període per cada 1.000 persones protegides).

(1): es fa referència a contingències comunes de tots els règims de cotització excepte el del treball autònom.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural

Al llarg de l'any 2021 s'han iniciat 479 processos de risc durant l'embaràs en el treball autònom i s'ha finalitzat l'any amb 103 processos en vigor. La duració mitjana dels processos per aquesta contingència que han finalitzat durant l'any 2021 ha estat de 65,3 dies. Entre l'any 2020 i el 2021 han augmentat lleugerament els processos iniciats (l'1,5%) i de forma més important els que es troben en vigor a finals d'any (el 25,6), mentre que la duració mitjana d'aquests procediments ha disminuït (l'1,8%).

Si es comparen els indicadors de la contingència de risc durant l'embaràs segons el règim de cotització, es pot destacar que la duració mitjana dels processos del treball per compte propi (65,3 dies) és més baixa que en el treball per compte d'altri (93,1 dies).

TAULA 13. Evolució dels principals indicadors dels processos de risc durant l'embaràs.¹ Catalunya, 2020-2021

Règim de cotització	Processos iniciats 2021	Processos en vigor final 2021	Duració mitjana
Treball autònom 2021	479	103	65,3
Treball autònom 2020-2021 (%)	1,5	25,6	-1,8
Compte d'altri² 2021	8.123	2.266	93,1
Compte d'altri² 2020-2021 (%)	2,2	11,5	3,1

Unitats: nombre de processos, dies i percentatges.

(1): agregat del sistema.

(2): RG i règims especials del mar i de la mineria del carbó.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Pel que fa a la contingència de risc durant la lactància natural, al llarg de l'any 2021 s'han iniciat vuit processos en el treball autònom (els mateixos que l'any anterior) i s'ha finalitzat l'any amb un procés en vigor, mentre que l'any 2020 es va finalitzar amb tres processos en vigor. La duració mitjana dels processos és similar en el treball autònom i en el treball per compte d'altri (144,8 dies i 140,1 dies, respectivament). Cal ressaltar que la durada d'aquests procediments és bastant més elevada que la dels processos de risc durant l'embaràs, tant en el treball autònom com en el treball per compte d'altri.

TAULA 14. Evolució dels principals indicadors dels processos de risc durant la lactància natural.¹ Catalunya, 2020-2021

Règim de cotització	Processos iniciats 2021	Processos en vigor final 2021	Duració mitjana
Treball autònom 2021	8	1	144,8
Treball autònom 2020-2021 (%)	0,0	-66,7	2,3
Compte d'altri² 2021	168	72	140,1
Compte d'altri² 2020-2021 (%)	9,8	-4,0	1,2

Unitats: nombre de processos, dies i percentatges.

(1): agregat del sistema.

(2): RG i règims especials del mar i de la mineria del carbó.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu

Al llarg de l'any 2021, s'han iniciat 69 processos de la prestació de cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu, 40 procediments més que els iniciats durant l'any 2020. D'altra banda, el 2021 ha finalitzat amb 137 processos en vigor, el 23,4% més que l'any 2020, el qual va acabar amb 111 procediments en vigor per aquesta contingència. Pel que fa a la durada mitjana, l'any 2021 ha estat de 515,7 dies, el 30,1% menys que l'any 2020 (737,4 dies).

TAULA 15. Evolució dels principals indicadors dels processos de cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu.¹ Catalunya, 2020-2021

Règim de cotització	Processos iniciats 2021	Processos en vigor final 2021	Duració mitjana
Treball autònom 2021	69	137	515,7

Règim de cotització	Processos iniciats 2021	Processos en vigor final 2021	Duració mitjana
Treball autònom 2020-2021 (%)	137,9	23,4	-30,1
Compte d'altri² 2021	707	1.535	603
Compte d'altri² 2020-2021 (%)	10,0	11,0	38,7

Unitats: nombre de processos, dies i percentatges.

(1): agregat del sistema.

(2): RG i règims especials del mar i de la mineria del carbó.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

6.3. Prestació per cessament d'activitat

Com a qüestió prèvia, cal recordar que a partir de la declaració del primer estat d'alarma el març del 2020 es posen en marxa un seguit de prestacions i altres mesures de Seguretat Social per fer front al cessament d'activitat en el treball autònom provocat per les mesures sanitàries aprovades per combatre la pandèmia de la COVID-19.

L'any 2021 la prestació per cessament d'activitat s'ha anat adaptant a les diferents fases de la pandèmia per tal de garantir la protecció dels treballadors i treballadores autònoms, a través dels reials decrets llei 2/2021, 11/2021 i 18/2021. Les prestacions vigents al llarg de l'any 2021 han estat: la prestació extraordinària per suspensió d'activitat, la prestació ordinària compatible amb el treball autònom, la prestació extraordinària compatible amb el treball autònom (també anomenada prestació per baixos ingressos), la prestació extraordinària per al treball autònom de temporada i la prestació per suspensió o cessament d'activitat com a conseqüència directa de l'erupció del Cumbre Vieja (vegeu l'apartat 1 de l'informe per a l'anàlisi en profunditat d'aquestes modalitats de prestació).

Durant l'elaboració d'aquest informe, mitjançant el Reial decret llei 2/2022 s'ha procedit a adequar les mesures de protecció social del treball autònom a partir de la millora de les dades sanitàries sobre l'evolució de la pandèmia. En aquest sentit, a partir de l'1 de març de 2022 resten vigents la prestació de cessament d'activitat per suspensió de l'activitat, la destinada als treballadors i treballadores autònoms perjudicats per l'erupció del Cumbre Vieja, així com una reducció de cotitzacions a la Seguretat Social per a aquells treballadors i treballadores autònoms que estaven rebent alguna de les prestacions per al treball autònom (el 90% al març, el 75% a l'abril, el 50% al maig i el 25% al juny).

D'acord amb la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, les dades de la nòmina de desembre de 2021 sobre aquestes prestacions són les següents:

A escala estatal, 108.178 treballadors i treballadores per compte propi estan rebent el desembre del 2021 alguna de les prestacions específiques posades en marxa per al col·lectiu per pal·liar els efectes de la COVID-19, la qual cosa suposa una nòmina estimada de 87 milions d'euros en prestacions.

La majoria d'aquestes prestacions (85.600) corresponen a la de baixos ingressos, seguida de la prestació compatible amb l'activitat per compte propi (21.400 prestacions). A continuació, es comptabilitzen 900 prestacions per a treballadors i treballadores autònoms afectats pel Cumbre Vieja, 280 prestacions procedents de reials decrets anteriors, 150 prestacions

per suspensió d'activitat i 60 prestacions destinades al treball autònom de temporada. D'altra banda, més de la meitat de les ajudes s'han concentrat en tres sectors: comerç (el 28,6%), hoteleria (el 14,4%) i transport i emmagatzematge (l'11,1%).

Respecte de la nòmina de gener de 2021, s'observa una disminució molt important del nombre de prestacions (el 65,6%, corresponent a 206.398 prestacions menys). Així, es redueix el nombre de prestacions compatibles amb l'activitat (el 91,1%), les de suspensió d'activitat (el 99,5%) i les de treball de temporada (únicament en resten 60 vigents el desembre del 2021); per contra, augmenta el nombre de prestacions per baixos ingressos (el 86,7%) i les aprovades mitjançant reials decrets anteriors.

TAULA 16. Evolució de les prestacions per cessament d'activitat. Espanya, gener-desembre 2021

Tipus de prestació	Prestacions vigents a gener 2021	Prestacions vigents a desembre 2021	Evolució	Evolució (%)
Compatible amb activitat	239.687	21.400	-218.287	-91,1
Baixos ingressos	45.850	85.600	39.750	86,7
Suspensió d'activitat	28.480	150	-28.330	-99,5
Treball de temporada	664	60	-604	-91,0
Erupció Cumbre Vieja	...	900
Altres prestacions¹	107	280	173	161,7
Total	314.788	108.390	-206.398	-65,6

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

(1): prestacions procedents de reials decrets anteriors.

Font: Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

Altrament, el desembre de 2021 Catalunya és la segona comunitat autònoma que més ha concentrat aquestes ajudes (el 17,3%), després d'Andalusia (el 22,3%). A Catalunya, es troben vigents un total de 18.663 prestacions el desembre de 2021, el 72,3% menys que el desembre del 2020, amb 67.438 prestacions vigents. La disminució és important a totes les províncies, tot i que on és més acusada és a la província de Tarragona (el 82,5%) i a la de Lleida (el 81,6%). A la província de Girona es redueixen el 79,9% i a la de Barcelona el 69,1%.

TAULA 17. Evolució de les prestacions de cessament d'activitat. Catalunya, desembre 2020-desembre 2021

Àmbit territorial	Prestacions vigents a desembre 2020	Prestacions vigents a desembre 2021	Evolució	Evolució (%)
Barcelona	49.781	15.370	-34.411	-69,1
Tarragona	7.544	1.317	-6.227	-82,5
Lleida	3.204	590	-2.614	-81,6
Girona	6.909	1.386	-5.523	-79,9
Catalunya	67.438	18.663	-48.775	-72,3

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

D'altra banda, l'Associació de Mútues d'Accidents de Treball (AMAT) proporciona dades sobre prestacions extraordinàries de cessament d'activitat del treball autònom de març de 2020 a gener de 2022 per comunitats autònomes. D'acord amb AMAT, s'han reconegut un total de 473.496 prestacions extraordinàries de cessament d'activitat de març de 2020 a gener de 2022 a Catalunya, el 16,5% del total estatal. Aquestes 473.496 prestacions s'han reconegut a partir d'un total de 528.668 sol·licituds, la qual cosa suposa un percentatge de resolucions favorables del 89,6% (similar al del total estatal, que ha estat del 90,3%). El percentatge de sol·licituds sobre el total d'afiliació de treballadors i treballadores autònomes ha estat del 99,7%. Finalment, l'import de les prestacions reconegudes a Catalunya ha estat d'1.312.443.298,7 euros (el 16,6% de l'import a escala estatal).

TAULA 18. Evolució de les prestacions extraordinàries de cessament d'activitat. Catalunya i Espanya, març 2020-gener 2022

Àmbit territorial	Prestacions reconegudes	Sol·licituds desfavorables	Total sol·licituds	Import prestacions reconegudes	Total persones afiliades	% sol·licituds sobre total autònoms	% resolucions favorables sobre total sol·licituds
Catalunya	473.496	55.172	528.668	1.312.443.298,7	530.326	99,7	89,6
Espanya	2.862.174	308.414	3.170.588	7.905.360.148,6	3.135.135	101,1	90,3

Unitats: nombres absoluts, euros i percentatges.
Font: AMAT.

7. Foment i consolidació del treball autònom

Les mesures de foment i consolidació del treball autònom endegades durant l'any 2021 encara estan marcades per la irrupció de la pandèmia de la COVID-19. Si bé en alguns casos els indicadors retornen a valors similars als de l'any 2019, en la majoria es mantenen els efectes distorsionadors de les mesures excepcionals del 2020.

Ara bé, cal tenir en compte que els efectes de les mesures de contenció de la pandèmia adoptades durant el 2021 no han afectat per igual tots els sectors d'activitat, per la qual cosa se n'han aprovat més dirigides específicament a aquests.

Pel que fa a l'anàlisi de les mesures impulsades per l'Administració local, es poden destacar les següents conclusions:

- Tant l'any 2020 com el 2021, la majoria de mesures són de suport econòmic, fonamentalment en forma d'ajuts de caràcter compensatori i indemnitzador.
- La finalitat més freqüent és el manteniment de l'activitat econòmica o bé el manteniment d'aquesta juntament amb el manteniment de l'ocupació.
- La fase del cicle emprenedor on es concentren les mesures és en la d'evitar la fallida de les activitats.
- La majoria de les mesures van dirigides a les diferents formes de treball autònom, si bé les persones físiques i les microempreses també són el col·lectiu destinatari d'un nombre significatiu d'aquestes.
- La meitat de les mesures tenen un import inferior als 1.000 euros.
- Una de cada tres mesures no concreta el sector d'activitat destinatari, mentre que la resta s'han focalitzat en els sectors més afectats per les mesures de contenció de la pandèmia: el turisme i el comerç.

Pel que fa a les mesures dirigides a persones treballadores autònomes, cal destacar:

- Gairebé una de cada quatre persones (el 24,5%) que són beneficiàries de la prestació d'atur contributiva l'han utilitzada per endegar una activitat per compte propi. La majoria de persones en compatibilitzen la percepció amb l'inici de l'activitat (el 43,0%), mentre que la resta o bé la suspenen (el 28,5%) o bé la capitalitzen (el 28,4%).
- Augmenta el pes de les persones treballadores autònomes i micropimes en els indicadors de l'activitat creditícia de l'Institut Català de Finances (ICF).

Les principals conclusions de l'anàlisi de les mesures dirigides a altres formes de treball autònom (incloses les persones treballadores autònomes) són:

- El 94,3% de la població de Catalunya pot fer la majoria de tràmits autonòmics i locals a través de la Finestreta Única Empresarial (FUE), atès que enguany s'hi ha incorporat l'Ajuntament de Barcelona.

- Augmenta de manera significativa l'import de les diferents mesures de suport al treball autònom de les entitats de l'economia social.
- Es mantenen les línies específiques de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO) i l'Institut Català de Finances (ICF) per donar resposta a les necessitats de liquiditat derivades dels efectes de la pandèmia de la COVID-19.
- Les mesures de suport econòmic en forma d'ajuts s'han concentrat en els sectors d'activitat afectats de manera directa o indirecta per les mesures de contenció de la pandèmia: l'hoteleria, la restauració, el comerç, els transports, l'oci nocturn i les activitats culturals.

7.1. Definició i delimitació de l'àmbit d'anàlisi

El punt de partida d'aquest apartat és la consideració que el treball autònom es pot concretar en una pluralitat de formes jurídiques, que inclouen tant la persona física que s'afilia al RETA com les persones que exerceixen la seva activitat de manera col·lectiva en una forma societària. La normativa mercantil preveu, a més de les formes societàries tradicionals (anònimes, limitades, cooperatives o anònimes laborals, entre d'altres), una sèrie de formes jurídiques concebudes per a persones que emprenen una activitat econòmica.

Així, cal tenir en compte les societats limitades nova empresa, les societats limitades de formació successiva i la figura dels emprenedors de responsabilitat limitada. Malgrat això, l'ús d'aquestes formes és residual, tal com indiquen les dades disponibles: aquests tipus societaris representen el 0,18% de les 102.135 noves societats constituïdes l'any 2021 a l'Estat espanyol.²⁶

Tenint en compte aquesta constatació, l'objectiu del present capítol és analitzar les mesures de foment i promoció del treball autònom distingint, en la mesura que sigui possible, pel col·lectiu destinatari. L'anàlisi s'estructura en tres apartats: el primer, que analitza les mesures endegades per l'Administració local per donar suport a les diferents formes de treball autònom en el context de la pandèmia de la COVID-19; el segon, que se centra en les mesures de foment i consolidació dirigides específicament a les persones treballadores autònomes i el tercer, centrat en les mesures dirigides a altres formes de treball autònom.

La darrera edició d'aquest informe va incorporar la descripció qualitativa de les mesures impulsades per l'Administració local al llarg dels diferents apartats. Enguany aquesta anàlisi es concentra en un únic apartat i des d'una aproximació més quantitativa.

Els apartats segon i tercer són els consolidats en les edicions anteriors d'aquest informe i igual que l'any passat, distingeixen les mesures de caràcter estructural de les aprovades per fer front als efectes de la pandèmia de la COVID-19. No obstant això, i a diferència dels anys anteriors, s'analitzen únicament les mesures més destacades o aquelles de les quals el CTESC rep informació específica sobre la seva execució. És a dir, enguany no es recull

²⁶ Enguany s'han constituït 22.001 societats més que el 2020 (el 27,5% més). Cal tenir en compte que l'any 2020 la irrupció de la pandèmia de la COVID-19 va frenar la constitució de noves societats: se'n van crear 14.706 menys que el 2019. Font: Col·legi de Registradors d'Espanya (2021). [Estadística mercantil: exercici 2021](#).

la informació que es pot trobar de manera general a les pàgines web dels ens convocants o impulsors de les mesures.

7.2. Les mesures adoptades pels ens locals per donar suport al treball autònom arran de la pandèmia de la COVID-19

Tal com es va fer en la darrera edició d'aquest informe, en aquest apartat s'analitzen les mesures endegades per 99 ens locals: les quatre diputacions provincials, els 40 consells comarcals, el Consell Generau d'Aran i els municipis de més de 50.000 habitants i aquells que són capitals de comarca (en total, 55 municipis).

La recerca de les mesures s'ha fet a partir del Cercador d'Informació i Documentació Oficials (CIDO) de la Diputació de Barcelona, incloent com a criteris de cerca qualsevol tipus de mesura de suport al teixit productiu, per motiu de la COVID-19 que estigui convocada, tant pel que fa a l'any 2020 com el 2021.

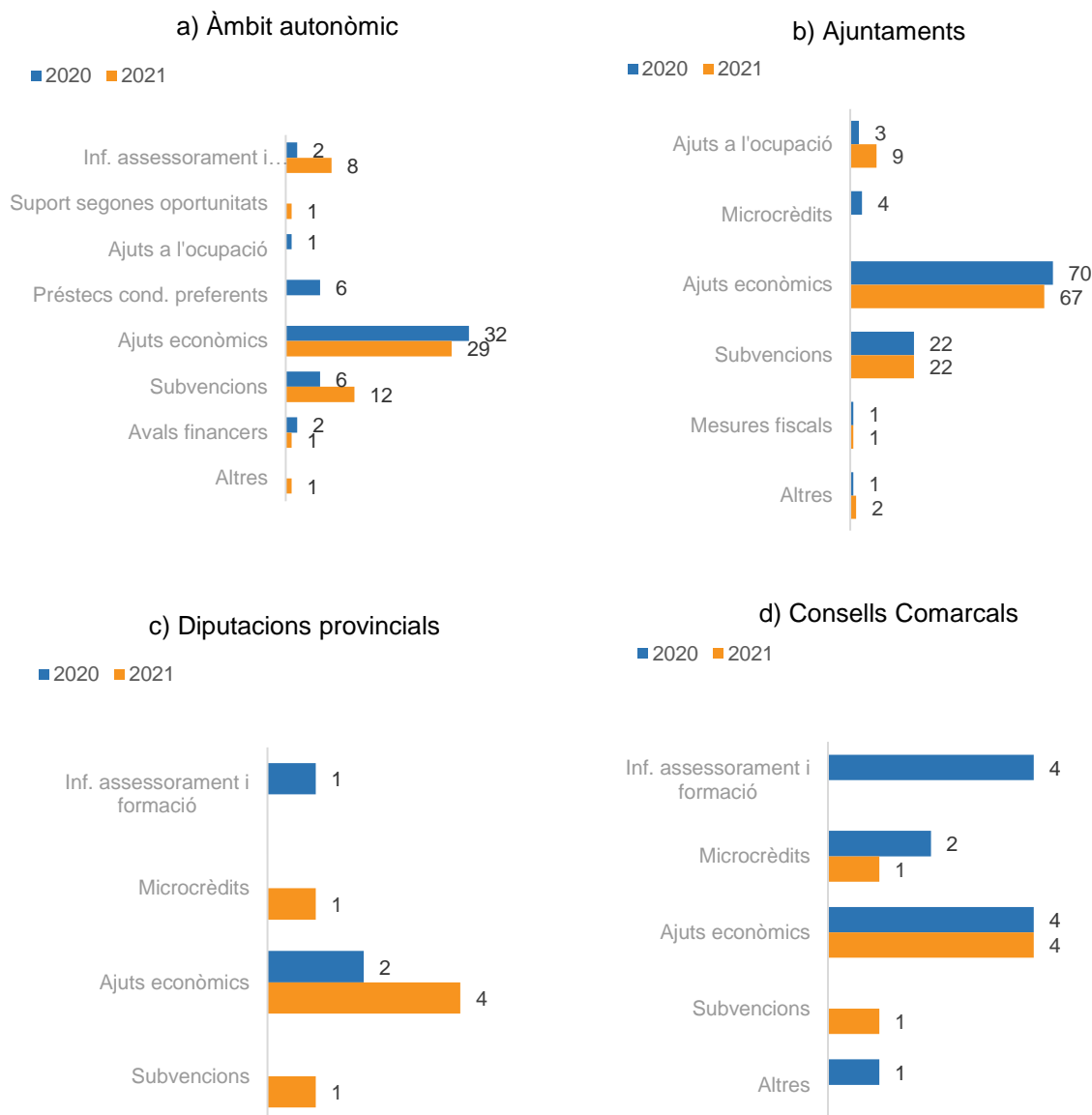
S'han seleccionat les mesures a les quals poden accedir tant persones treballadores autònomes com altres formes de treball autònom, si bé s'han exclòs aquelles mesures exclusives per a les formes societàries. Així mateix, cal tenir en compte que només s'han analitzat les mesures publicades en diaris oficials (butlletins oficials de les quatre províncies o el DOGC) que són les disposicions i actes que recull el cercador CIDO.

Per últim, recordar que únicament s'analitzen les mesures per afrontar les conseqüències i efectes de la pandèmia de la COVID-19 i no les mesures generals de suport al treball autònom.

Tal com reflecteix el gràfic 36, la majoria de les mesures adoptades, tant l'any 2020 com el 2021, han estat de suport econòmic: en primer lloc, ajuts i en segon, subvencions.²⁷ En tercer lloc, destaquen les mesures d'informació i assessorament, ja sigui per afrontar la situació de crisi, per poder accedir als ajuts, com per transformar l'activitat apostant per la innovació i la digitalització.

²⁷ Cal tenir en compte que aquests conceptes no són sinònims. Els ajuts són disposicions de fons públics realitzades sense contraprestació, a favor de persones físiques o jurídiques per raó del seu estat, situació o fet en què es trobin o suportin, amb la finalitat de cobrir les seves necessitats i drets bàsics, o altres raons d'interès general d'acord amb la normativa sectorial aplicable. En canvi, les subvencions, si bé també són una disposició de fons públics, han de complir dos requisits diferents dels ajuts: d'una banda, estan afectades a una finalitat, un propòsit, una activitat o un projecte específics; i de l'altra, que aquest projecte, acció o conducta finançada tingui per objecte el foment d'una activitat d'utilitat pública o interès social o de promoció d'una finalitat pública. Per tant, els ajuts tenen una naturalesa més indemnitzadora o de protecció a les persones o sectors, mentre que les subvencions són una mesura de foment d'una determinada actuació que es considera d'utilitat pública.

GRÀFIC 36. Mesures de suport al treball autònom arran de la pandèmia de la COVID-19, per tipus i àmbit. Catalunya, 2020-2021

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia.

Atès que en termes quantitius les mesures de les diputacions provincials i dels consells comarcals²⁸ (6 en ambdós casos el 2021) són reduïdes, a continuació s'analitzen conjuntament amb les endegades pels ajuntaments.

El primer any de la pandèmia, el 28,9% de les mesures impulsades estava previst en un pla, mentre que el segon, ho estava el 35,4%. Aquestes dades són coherents amb l'anàlisi feta en l'edició de l'any passat d'aquest informe, en la qual es va constatar que les primeres mesures adoptades, de xoc, no comptaven amb cap tipus de planificació prèvia, sinó que estaven condicionades pel context i la necessitat de donar una resposta immediata a la

²⁸ Les mesures impulsades pel Consell General d'Aran s'inclouen en les dels consells comarcals.

pandèmia. En canvi, algunes de les mesures endegades el segon semestre de 2020 i de l'any 2021, de rescat i de reactivació, s'emmarquen en plans específics.²⁹ En l'àmbit local s'han aprovat plans de reactivació socioeconòmica COVID-19, la majoria elaborats amb el suport econòmic dels ajuts previstos en el Decret llei 16/2020, de 5 de maig.³⁰

De la lectura de la configuració de les mesures en les bases reguladores es desprèn que la finalitat més freqüent és, tant l'any 2020 com el 2021, el manteniment de l'activitat (el 61,4% i el 67,3%, respectivament), així com el manteniment de l'activitat i l'ocupació, de manera conjunta (13,2% el 2020 i el 6,2% el 2021). El reforç de la competitivitat també concentra un nombre significatiu de mesures: el 7,0% el 2020 i el 7,1% el 2021.

De manera coherent amb aquestes dades, i des de la perspectiva de la fase del cicle emprenedor, el gran gruix de les mesures s'emmarquen en la fase d'evitar la fallida (el 86,1% l'any 2020 i el 89,1% el 2021). Les mesures de suport a la consolidació són menors (7,8% i 3,4%, respectivament). Ara bé, el 2021 hi ha més mesures de suport conjunt tant a la fase inicial com a la de consolidació: passen de ser el 4,3% el 2020 al 7,5% el 2021.

Si bé l'objecte d'anàlisi són les mesures de suport al treball autònom, cal tenir en compte que en determinats casos (principalment, en ajuts i subvencions) es concreten les característiques que han de tenir les persones beneficiàries per accedir-hi. Així, si bé la majoria de les mesures analitzades van dirigides a les diferents formes de treball autònom (el 63,7% el 2020 i el 81,3% el 2021), a algunes només hi poden accedir persones físiques (el 12,4% de les mesures de l'any 2020 i l'1,8% de les aprovades el 2021) o bé estan limitades a persones físiques i microempreses (de fins a 10 persones en plantilla), que representen el 18,6% l'any 2020 i el 10,7%, el 2021.

El 39,9% de les mesures l'any 2020 i el 36,0% el 2021 s'han obert a tots els sectors d'activitat, si bé la majoria s'han focalitzat en els sectors més afectats per les mesures aplicades per contenir la pandèmia (el turisme, la restauració, el comerç, l'oci nocturn, etc.).

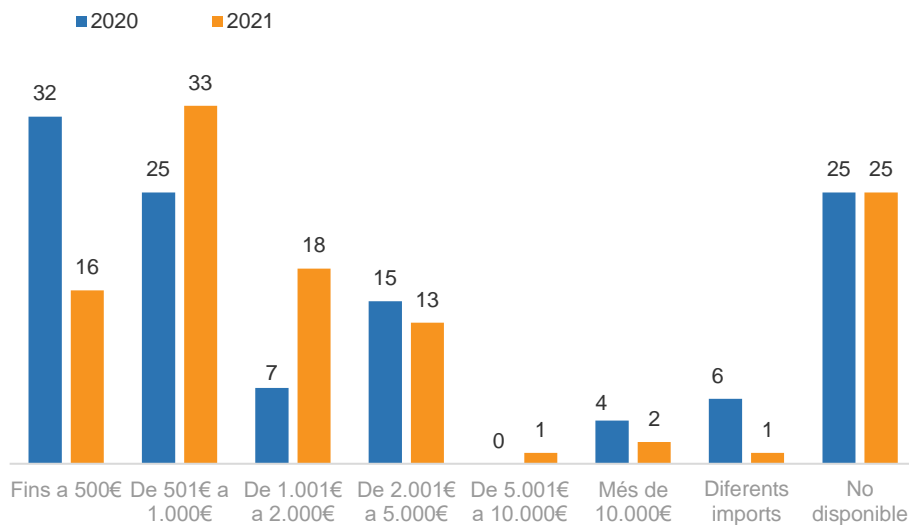
Una mica més del 20% de les mesures (el 21,9% el 2020 i el 22,9% el 2021) no concreten el seu import, atès que en la majoria de casos aquest es fixa tenint en compte la situació real de la persona beneficiària segons els requisits exigits en cada base reguladora (despeses assumides, percentatge de pèrdua de facturació, nombre de llocs de treball mantinguts, etc.).

Tot i això, l'import de la meitat de les mesures és inferior a 1.000 euros per persona beneficiària: l'any 2020 el 28,1% era inferior a 500 euros i el 21,9% entre 501 euros i 1.000 euros; mentre que el 2021 aquests percentatges són del 14,7% i del 30,3%, respectivament. Tal com mostra el gràfic 37, l'any 2021 s'incrementen les mesures de 1.001 euros a 2.000 euros, que passen de representar el 6,1% al 16,5%.

²⁹ CTEC (2021). *La situació del treball autònom a Catalunya 2020*, p.102. Col·lecció Informes i estudis, 61. Barcelona: Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya.

³⁰ Decret llei 16/2020, de 5 de maig, de mesures urgents complementàries en matèria de transparència, ajuts de caràcter social, contractació i mobilitat per fer front a la COVID-19. DOGC núm. 8128, de 07.05.2020.

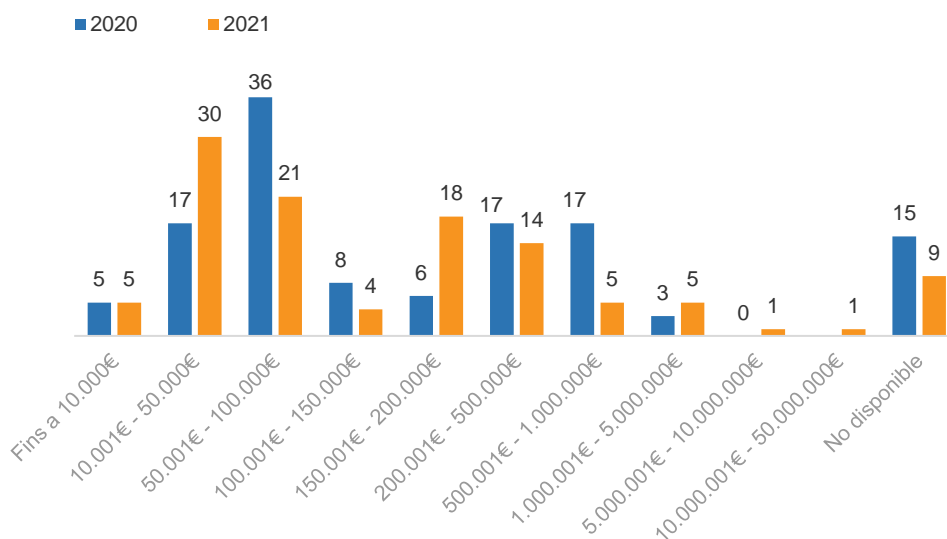
GRÀFIC 37. Mesures de l'Administració local de suport al treball autònom arran de la pandèmia de la COVID-19, per import. Catalunya, 2020-2021

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia.

Pel que fa a la dotació pressupostària prevista, tal com reflecteix el gràfic 38, l'any 2020 l'interval que concentrava un nombre més elevat de mesures era entre 50.001 i 100.000 euros (el 29,0%), seguit amb el mateix pes (el 13,7%) dels intervals de 10.001 a 50.000 euros, de 200.001 a 500.000 euros i de 500.001 a un milió d'euros. En canvi, el 2021 l'interval amb més mesures és el d'entre 10.001 i 50.000 euros (que acumula el 26,5%), seguit pel de 50.001 i 100.000 euros (18,6%) i de 150.001 a 200.000 euros (15,9%).

GRÀFIC 38. Mesures de l'Administració local de suport al treball autònom arran de la pandèmia de la COVID-19, per dotació pressupostària. Catalunya, 2020-2021

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia.

7.3. Mesures de foment i consolidació dirigides a persones treballadores autònomes

7.3.1. La prestació d'atur com a recurs per iniciar una activitat per compte propi

La prestació d'atur contributiva pot ser un recurs financer per iniciar una activitat per compte propi: es pot capitalitzar (tota o en part), compatibilitzar-la amb el treball autònom o bé suspendre'n la percepció.

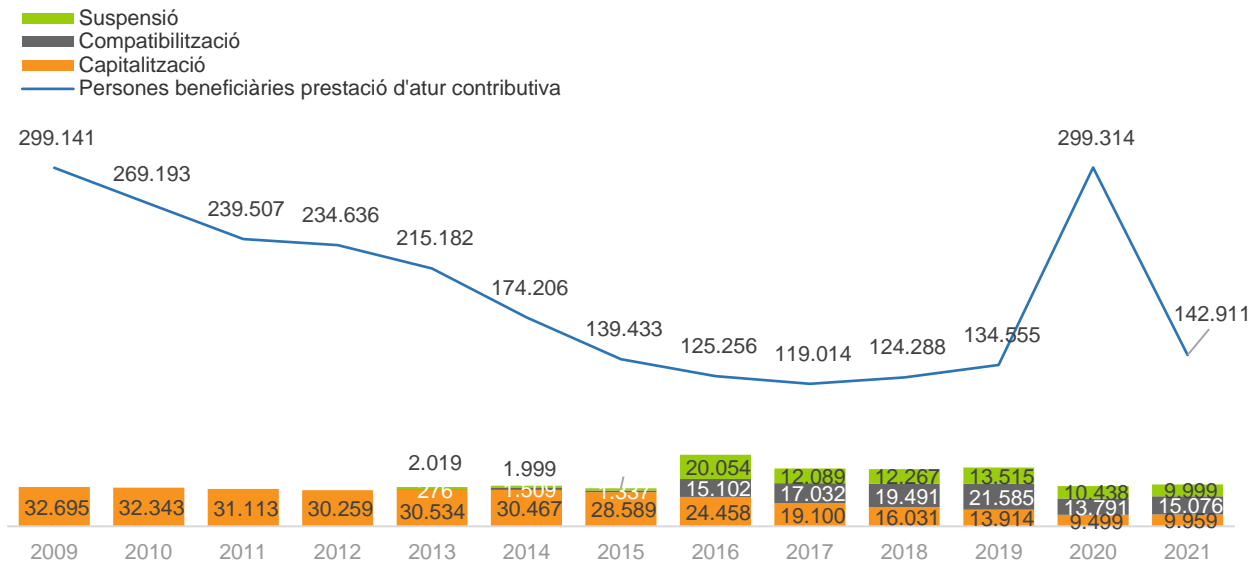
Tot i els efectes de la pandèmia, durant l'any 2021 davalla fins a la meitat el nombre de persones beneficiàries de la prestació d'atur contributiva que hi havia el 2020: passa de 299.314 a 145.911, el 52,3% menys (vegeu el gràfic 39). Al mateix temps, s'incrementa el 3,9% el nombre de persones que destinen tota o una part de la prestació d'atur per iniciar una activitat per compte propi, de manera que aquest col·lectiu representa el 24,5% de les persones amb dret a prestació.

Així, malgrat que aquest percentatge fluctua d'un any a l'altre, es pot afirmar que l'any 2021 gairebé una de cada quatre persones que ha percebut la prestació d'atur contributiva ha endegat una activitat per compte propi fent ús d'aquesta prestació.

A Catalunya ha crescut tant el nombre de persones que capitalitzen la prestació (el 4,8%, 460 persones en termes absoluts) com les que la compatibilitzen amb el treball per compte propi (el 9,3%, 1.185 persones més). En canvi, davalla el 4,2% les persones que la suspenden (439 persones menys).

En l'àmbit estatal l'evolució és similar: augmenta la capitalització i la compatibilització (el 4,4% i el 10,3% respectivament) i davalla la suspensió (l'1,6%). Ara bé, tal com mostra el gràfic 40, des de l'any 2018 a Catalunya la majoria de persones opten per compatibilitzar la prestació d'atur i el treball per compte propi, tenint la capitalització i la suspensió un paper secundari i similar. En canvi, en el total estatal, tant la suspensió com la compatibilització tenen una importància relativa similar, quedant la capitalització com a tercera opció per a un nombre inferior de persones.

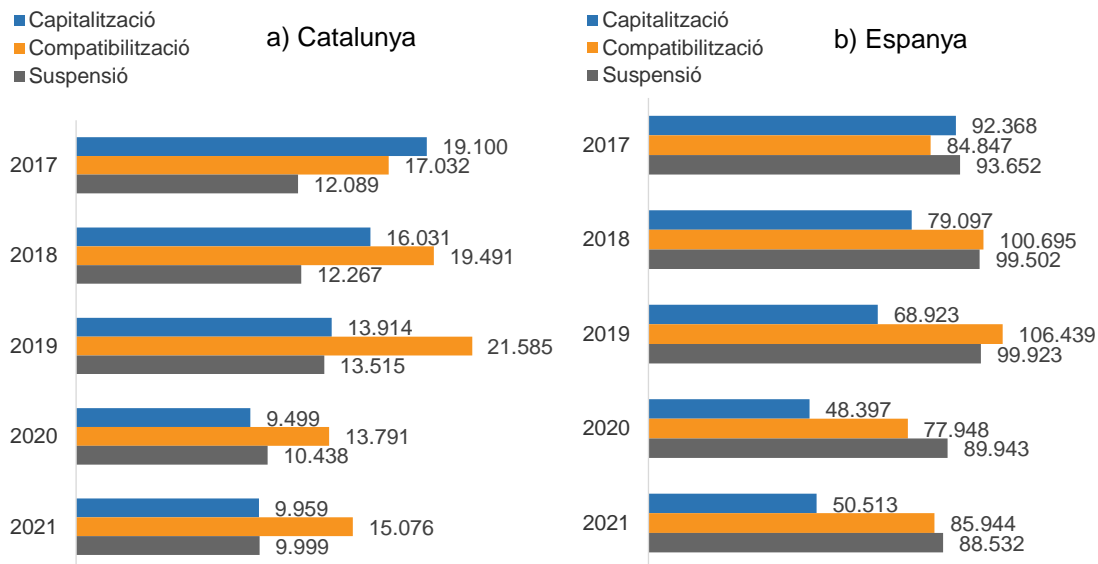
GRÀFIC 39. Persones beneficiàries de la prestació d'atur contributiva i opcions per iniciar una activitat per compte propi. Catalunya, 2009-2021

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

GRÀFIC 40. Persones que han capitalitzat, compatibilitzat o suspès la prestació d'atur contributiva. Espanya i Catalunya, 2017-2021

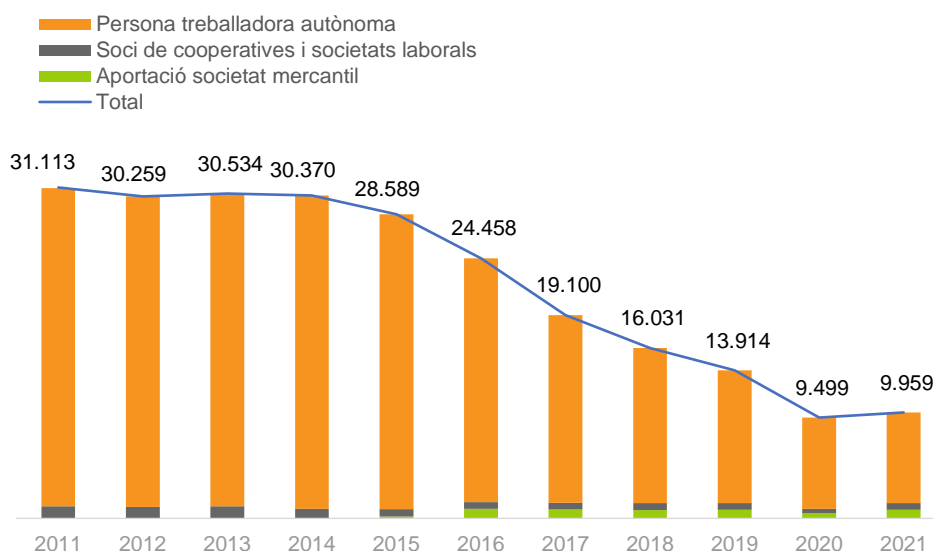
Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

L'any 2021 el 7,0% de les persones amb prestació d'atur contributiva van capitalitzar-la per iniciar una activitat per compte propi. Com s'ha dit, enguany creix la **capitalització** (el 4,8%), trencant la tendència decreixent dels darrers anys (vegeu el gràfic 41).

Si bé la majoria de persones capitalitzen per constituir-se com a autònomes (el 85,6%), aquesta opció ha perdut pes (va arribar al 97,0% el 2009), a favor de formes de treball autònom de caràcter col·lectiu: aportació a una societat mercantil (que concentra el 8,3% de les capitalitzacions) o a una cooperativa o societat laboral (que en concentra el 6,1% restant).

GRÀFIC 41. Persones que capitalitzen la prestació d'atur contributiva per tipus d'activitat. Catalunya, 2011-2021

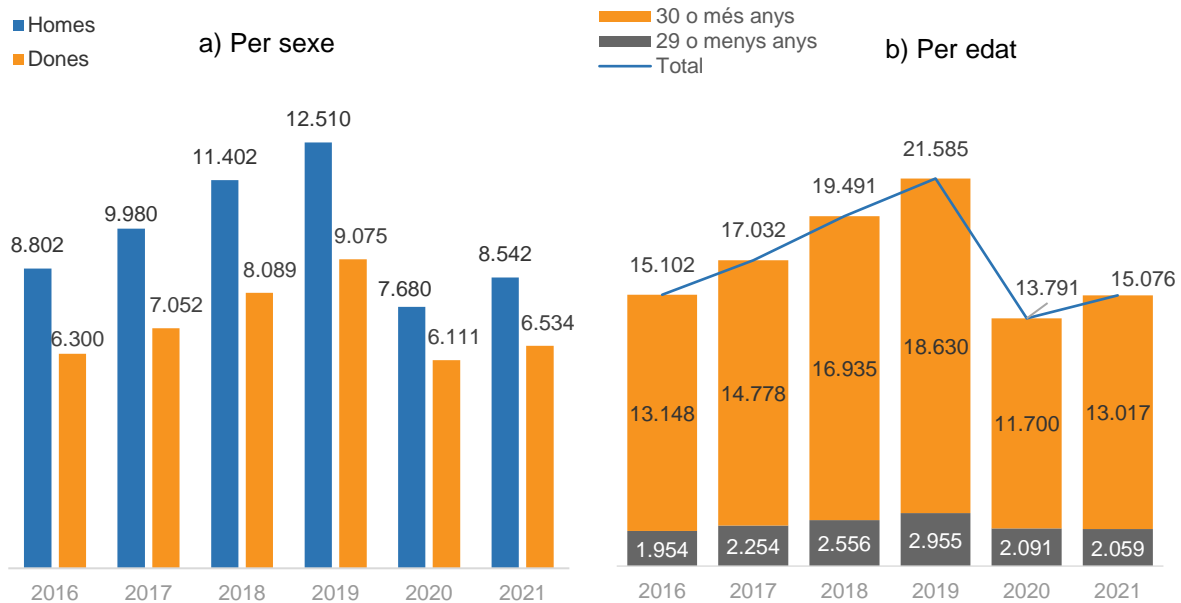

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

Com ja s'ha dit, l'opció majoritària a Catalunya és la **compatibilització**, atès que l'han escollida 15.076 persones el 2021 (vegeu el gràfic 40a). Igual que els anys anteriors, hi ha més homes que dones que compatibilitzen (56,7% vs. 43,3%), sent l'increment registrat respecte del 2020 també més intens en els homes (11,2% vs. 6,9%). Tal com mostra el gràfic 42b, les persones de més de 30 anys concentren l'increment de les compatibilitzacions, mentre que els més joves decreixen (11,3% vs. -1,5%).

GRÀFIC 42. Persones que compatibilitzen la prestació d'atur amb el treball per compte propi. Catalunya, 2016-2021

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

L'any 2021 pràcticament el mateix nombre de persones capitalitzen la prestació d'atur que la suspenen a Catalunya (9.959 vs. 9.999), mentre que a la resta de l'Estat, la suspensió és l'opció majoritària, triada per 88.532 persones i seguida per la compatibilització (amb 85.944 persones). En canvi, en l'àmbit estatal, la capitalització té una importància quantitativa menor (l'han triada 50.513 persones). Vegeu el gràfic 40b.

En ambdós casos, tant en l'àmbit català com estatal, hi ha més homes que dones (59,4% vs. 40,6% a Catalunya).

7.3.2. El programa Consolida't, de suport a la consolidació, l'enfortiment i la reinvençió del treball autònom

El Pla de xoc per a l'ocupació: persones, empreses i territori,³¹ aprovat el 2020, va comportar un reforç del programa Consolida't per tal de proporcionar més sessions d'assessorament tècnic i alhora adaptar la formació a la situació provocada per la pandèmia. Tal com mostra la taula 19, els anys 2020-2021 s'ha incrementat tant l'import atorgat a dotze entitats en execució del programa (creix el 12,5%) com el nombre de persones beneficiàries d'aquest (el 36,6%). A 31 de desembre de 2021 s'ha atorgat el 91,5% de l'import pressupostat (1.040.500 euros).

De les 664 persones beneficiàries, més de la meitat (el 56,3%) són dones. La demarcació de Barcelona concentra el 66,9% de les persones beneficiàries, seguida per la de Lleida i

³¹ Per a més informació vegeu la [nota de premsa](#) de 04.05.2020.

la de Girona (que en concentren l'11,6%, respectivament), Tarragona (5,7%) i les Terres de l'Ebre (4,4%).

TAULA 19. Execució del programa Consolidat. Catalunya, 2014-2021

Anys	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020-2021
Persones beneficiàries	558	630	666	522	522	486	664
Import atorgat	916.530	1.031.500	1.091.000	846.500	846.500	846.500	952.500

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

7.3.3. El programa de Garantia Juvenil i l'autoocupació

Amb la finalitat de proporcionar una renda de subsistència durant l'inici d'una activitat per compte propi i alhora atendre més beneficiaris, el Decret llei 16/2020 va més que duplicar el pressupost del programa de Garantia Juvenil: va passar de 6.125.000 euros a 15.000.000 euros. Tal com mostra la taula 20, a 31 de desembre de 2021 s'ha atorgat el 74,7% d'aquesta dotació i s'ha beneficiat 1.126 persones entre l'any 2020 i el 2021.

TAULA 20. Execució del programa de Garantia Juvenil per afavorir l'autoocupació dels joves. Catalunya, 2015-2021

Anys	2015	2016	2017	2018	2019	2020-2021
Persones beneficiàries	17	372	343	506	599	1.126
Import atorgat	154.367	3.379.065	3.121.300	5.009.400	5.990.000	11.207.857

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

7.3.4. Les mesures de suport econòmic

La majoria de línies de suport econòmic no estan únicament adreçades a les persones treballadores autònomes, sinó que també estan obertes a persones que treballen pel seu compte en el marc d'una microempresa o una pime. A continuació només es comenten les primeres i es remet a l'apartat següent l'anàlisi d'aquelles a les quals també poden accedir-hi altres formes de treball autònom.

Institut de Finances de Catalunya (ICF)

Tant l'any 2020 com el 2021, l'ICF ha combinat la seva activitat habitual amb les línies específiques per ajudar les empreses a fer front a la crisi provocada per la pandèmia. Tal com es constata en el seu informe anual,³² conviuen dues realitats diferenciades: per una banda les empreses dels sectors més afectats per les restriccions de la COVID-19 (que segueixen tenint necessitats de liquiditat); i de l'altra, les empreses que han començat a reprendre de manera prudent (destaca l'ICF), els projectes empresarials que es van aturar per la crisi sanitària.

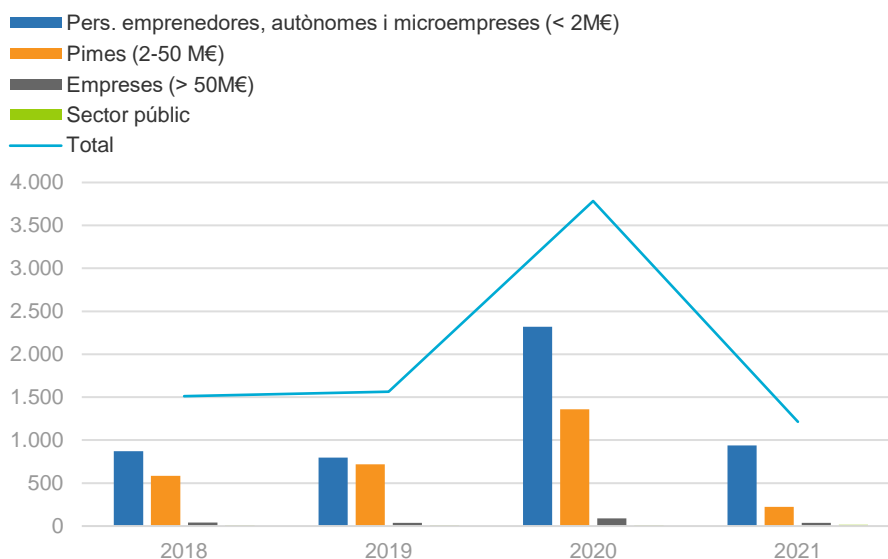
³² Institut Català de Finances (2022). *Informe anual 2021*, p. 42 i següents. Barcelona: l'Institut.

Ara bé, tal com mostren els gràfics següents, el pes de les persones treballadores autònomes (i les microempreses) entre els indicadors d'activitat creditícia de l'ICF va créixer l'any 2020 i es manté el 2021 (tot i la davallada dels indicadors en termes absoluts).

En primer lloc i tal com mostra el gràfic 43, les persones emprenedores, autònomes i microempreses (amb una facturació anual inferior a dos milions d'euros) finançades per l'ICF, van passar de 796 l'any 2019 (i representar el 50,9% del total) a 2.319 l'any 2020 (el 61,3% del total). L'any 2021 en són menys, 938, però incrementen el seu pes relatiu en el total: representen el 77,3%.

Per tant, tres de cada quatre empreses finançades per l'ICF l'any 2021 ha estat una persona treballadora autònoma o una microempresa.

GRÀFIC 43. Tipus d'empresa finançada per l'ICF. Catalunya, 2018-2021

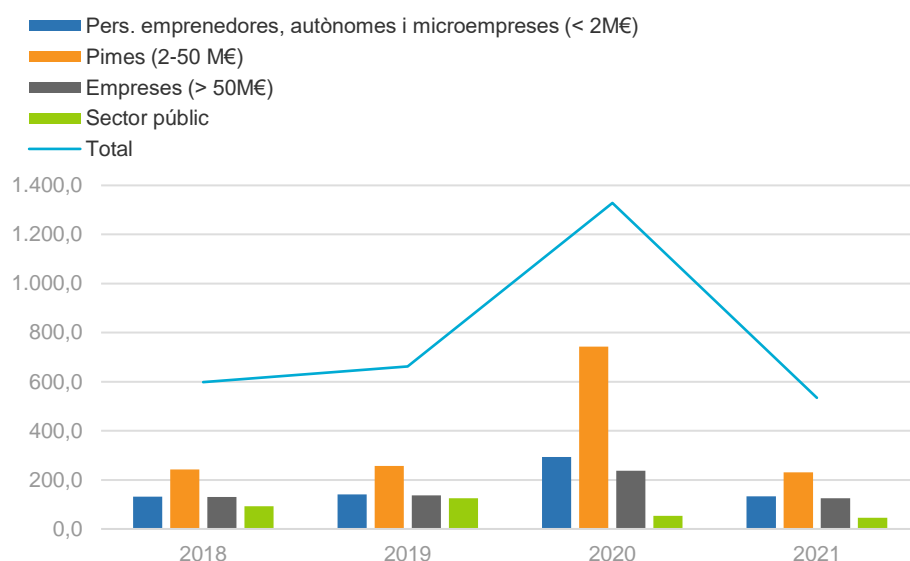

Unitats: nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir de l'ICF.

En segon lloc, i pel que fa a l'import atorgat, el gràfic 44 mostra com les pimes amb una facturació anual entre dos i cinquanta milions d'euros són les que concentren més import finançat. Ara bé, la importància relativa de les persones treballadores autònomes i microempreses en el total finançat ha crescut els darrers anys: ha passat de representar el 21,4% el 2019 al 24,9% el 2021. Per tant, gairebé una quarta part de l'import de les operacions de crèdit de l'ICF va destinat al treball autònom individual.

En termes absoluts, s'han finançat 662,3 milions d'euros el 2019, 1.328,9 el 2020 i 535,2 milions d'euros el 2021.

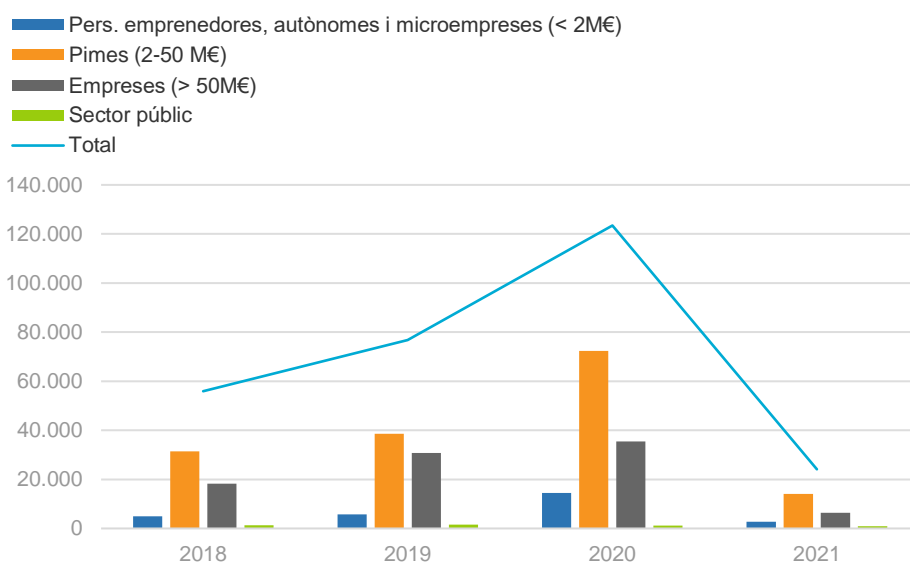
GRÀFIC 44. Import finançat per l'ICF, per tipus d'empresa. Catalunya, 2018-2021

Unitats: milions d'euros.
 Font: elaboració pròpia a partir de l'ICF.

En tercer i darrer lloc, les persones treballadores autònomes i microempreses també guanyen pes en el total de llocs de treball creats o mantinguts a partir de les línies de l'ICF, si bé en aquest indicador la seva importància relativa és molt menor, degut a la mida de l'empresa. Han passat de concentrar el 7,4% dels llocs de treball creats o mantinguts el 2019 (5.720 en termes absoluts) a l'11,4% el 2021 (2.764). L'any 2020 van concentrar-ne l'11,6% (14.463 en termes absoluts). El gràfic 45 representa aquestes magnituds.

GRÀFIC 45. Llocs de treball creats o mantinguts, per tipus d'empresa. Catalunya, 2018-2021

Unitats: nombres absoluts.
 Font: elaboració pròpia a partir de l'ICF.

Avalis de Catalunya, SGR

Avalis de Catalunya SGR és una societat de garantia recíproca, constituïda amb l'impuls de la Generalitat de Catalunya i d'entitats del sector financer català i que té com a objectiu facilitar l'accés al finançament de pimes i persones autònomes. Entre els avals que atorga als que poden accedir persones físiques destaquen els avals Emprèn i els que tenen per finalitat adquirir una llicència de taxi. Tal com es constata a les taules 24 i 25,³³ l'any 2021 la línia Emprèn creix en volum i nombre d'operacions (taula 25) en les persones jurídiques i en les dones. En canvi, en els homes decreix.

Des de l'any 2019 únicament són homes els que accedeixen a un aval per adquirir una llicència de taxi: 39 l'any 2019, 9 el 2020 i 17 el 2022. Cal tenir en compte que els anys anteriors el nombre de persones físiques i de dones que els sol·licitaven era molt menor, havent una clara majoria d'homes.³⁴

Línies de suport econòmic vinculades a la COVID-19

Tal com s'ha comentat anteriorment, no tots els sectors d'activitat econòmica han patit amb la mateixa intensitat la crisi provocada per la pandèmia de la COVID-19. Per aquest motiu, al llarg de l'any 2021 s'han convocat ajuts de caràcter general i d'altres específics per pal·liar-ne les conseqüències.

Entre els ajuts generals dirigits a persones treballadores autònomes destaca l'ajut extraordinari previst al Decret llei 39/2020, de 3 de novembre, per un import fix de 2.000 euros, per al **manteniment de l'activitat econòmica** per a persones treballadores autònomes individuals o persones treballadores autònomes que formin part d'una microempresa.

L'any 2021 s'han beneficiat d'aquest ajut 186.962 persones per un import total de 373.924.000 euros (el 99,9% de la dotació pressupostària). Hi han accedit més homes que dones (61,5% vs. 38,5%).

Aquest ajut ha estat el primer en què s'ha aplicat el requisit d'inscripció prèvia per part de les persones interessades i que compleixin els requisits mínims que preveu la norma reguladora, previst pel Decret llei 46/2020, de 24 de novembre. De les 187.392 persones que han fet la inscripció, el 99,8% han accedit a l'ajut.

D'altra banda i tal com passa en la resta de mesures, la majoria d'ajuts es concentren a la demarcació de Barcelona: el 27,6% a la comarca del Barcelonès, seguida del Vallès Occidental (10,4%) i el Baix Llobregat (9,0%).

Les persones professionals, tècniques i docents del **sector de les arts escèniques, les arts visuals i la música** també han pogut accedir a un ajut extraordinari convocat el 2021. Aquest ajut consisteix en el pagament únic d'una prestació econòmica de 750 euros.³⁵ Se-

³³ Per facilitar el tractament de les dades, aquestes estan unificades amb la resta d'informació proporcionada per Avalis de Catalunya, SGR i que es tracta al subapartat següent d'aquest mateix apartat.

³⁴ Per exemple, l'any 2018 els van obtenir 2 persones jurídiques, 65 homes i 5 dones.

³⁵ Prevista en el [Decret llei 9/2021, de 16 de febrer](#) (DOGC núm. 8343, de 17.02.2021) i convocada per la [Resolució TSF/547/2021, de 25 de febrer](#) (DOGC núm. 8354, de 02.03.2021).

gons la nota de premsa del Departament d'Empresa i Treball, 5.512 professionals van sol·licitar aquest ajut.³⁶ En finalitzar la redacció d'aquest apartat no es disposa de la informació relativa a la concessió. Dades pendents de rebre.

7.4. Mesures de foment i consolidació dirigides a altres formes de treball autònom

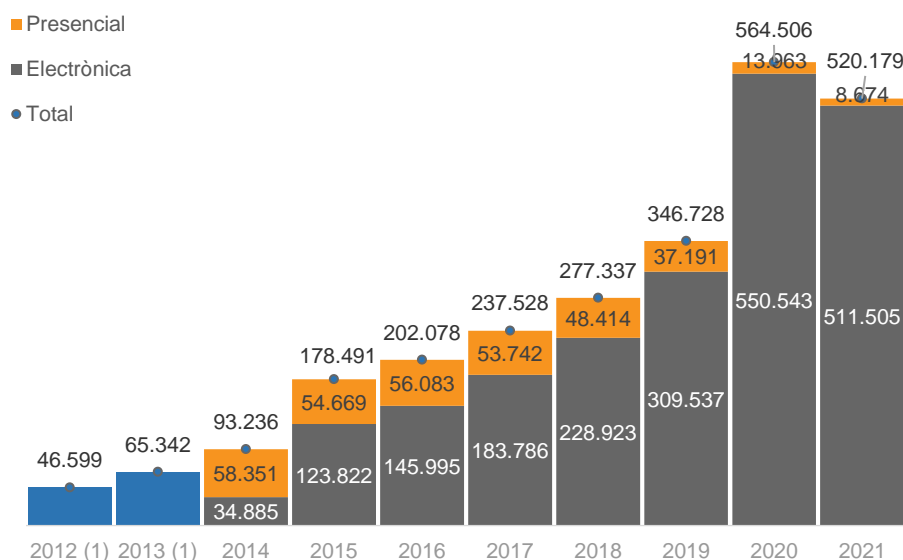
7.4.1. La Finestreta Única Empresarial

Al llarg de l'any 2021 s'han incorporat al Catàleg de la Finestreta Única Empresarial (FUE) 58 nous tràmits que afecten l'activitat econòmica, s'han implantat en electrònic 29 tràmits i s'han realitzat 29 accions de millora en tràmits ja implantats. El total de tràmits inclosos al catàleg és de 709.

Tal com mostra el gràfic 46, la pràctica totalitat dels expedients tramitats a través de la FUE (el 98,3%) han estat electrònics, tenint la tramitació presencial un paper molt residual. Respecte del total d'expedients tramitats l'any passat, es registra una davallada del 7,9%, més intensa en els expedients presencials que els electrònics (37,9% vs. 7,1%).

Ara bé, la principal novetat és la incorporació de l'Ajuntament de Barcelona al model organitzatiu de la FUE, que s'ha fet efectiva el gener de l'any 2022. D'aquesta manera, el 94,3% de la població de Catalunya ja pot utilitzar la FUE. En l'actualitat es treballa per incorporar deu municipis més (que concentren el 5,0% de la població catalana) i en queden uns altres deu pendents d'incorporar (que afecten el 0,8% de la població restant).

GRÀFIC 46. Expedients tramitats per tipus de tramitació. Catalunya, 2012-2021

Unitats: nombres absoluts.

Nota (1): per als anys 2012 i 2013 no es disposa de dades sobre el tipus de tramitació seguida.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

³⁶ Nota de premsa de 09.03.2021.

7.4.2. Serveis d'informació i assessorament tècnic per a la creació, consolidació i renovació d'iniciatives empresarials

Amb la voluntat de donar continuïtat al programa Catalunya Emprèn i alhora potenciar la innovació del teixit productiu tenint presents els efectes de la pandèmia de la COVID-19, s'ha aprovat el **programa Catalunya Emprèn+I 2021-2023**.³⁷

De manera paral·lela, el Programa integral de suport a les persones emprenedores emmarcat en el programa Catalunya Emprèn s'ha substituït pel programa Emprèn Cat, que té els objectius següents:

- fomentar l'activitat emprenedora i la cultura empresarial;
- estendre l'efecte de concentració emprenedora de Barcelona al territori, i ajudar a néixer i fer créixer empreses -de qualsevol sector- arreu del país;
- integrar i alinear actors públics i privats per incrementar la competitivitat de l'ecosistema emprenedor; i
- promoure la innovació en l'ecosistema emprenedor.

D'altra banda, **ACCIÓ**, l'agència per la competitivitat de l'empresa catalana, presta assessorament directe a empreses i a persones treballadores autònomes, així com assessorament específic a través de les acceleradores. L'any 2021 ha assessorat 161 empreses, de les quals 148 són persones jurídiques i 13, físiques. La majoria de les persones jurídiques són societats de responsabilitat limitada (137 de 148). També hi ha més homes que dones entre les persones assessorades (8 vs. 5). Respecte del 2020, ha davallat el 17,4% el nombre d'empreses que han accedit a aquest assessorament.

Igual que l'any passat, cal tenir en compte l'assessorament impulsat pel **Consorci de Comerç, Artesania i Moda** específicament dirigit a les empreses catalanes de moda i que adopta la forma de subvenció en espècie.³⁸ En concret el programa consta de dues fases: la primera està basada en la transferència de coneixement, mentre que la segona consisteix en l'acompanyament personalitzat a través d'una mentoria individualitzada, tant a nivell estratègic com tecnològic.

El nombre de persones beneficiàries és el mateix que en la darrera edició: deu. Les beneficiàries de l'edició del 2021 tenen totes forma societària (vuit són societats de responsabilitat limitada i dues anònimes). Vuit d'aquestes empreses estan situades a l'àmbit metropolità de Barcelona i dues a la Catalunya central. S'ha destinat al programa el 97,2% del pressupost disponible (63.162 euros dels 65.000 euros inicials).

³⁷ [Acord GOV/189/2021, de 30 de novembre](#) (DOGC núm. 8556, de 02.12.2021)

³⁸ [La Resolució de 26 de juliol de 2021](#) (DOGC núm. 8468, de 29.07.2021) n'aprova les bases i la [de 29 de juliol](#), la convocatòria (DOGC núm. 8472, de 04.08.2021).

L'any 2021 el Consorci ha endegat un nou programa d'acceleració tecnològica, dirigit a empreses o persones físiques del sector comerç detallista amb un model de negoci testat i capacitat per aportar innovació al sector.³⁹

Aquest programa també consta de dues fases: la primera està basada en la transferència de coneixement per mitjà de tallers especialitzats i conclou amb un informe individualitzat per a cada empresa. La segona fase consisteix en un acompanyament personalitzat de sis setmanes per implantar un pla d'acció destinat a implementar un salt qualitatiu en l'estratègia digital de cadascuna de les empreses.

Les bases del programa limiten el nombre de persones beneficiàries a setze. En l'edició de 2021, quinze són persones jurídiques (dotze societats limitades, dues societats anònimes, una societat civil privada) i una persona física (un home). A diferència del Programa de la moda, la distribució territorial és més àmplia: set empreses pertanyen a l'àmbit metropolità de Barcelona, cinc a les comarques gironines, una a la Catalunya Central, una al Penedès, una a Ponent i una a Terres de l'Ebre.

S'ha destinat a aquest programa el 100% de la dotació pressupostària inicial (59.230 euros).

Abans de tancar aquest subapartat, cal tenir en compte la relació estreta entre **emprenedoria i economia social**, atès que tant les cooperatives com les societats laborals s'han utilitzat sovint per donar forma jurídica a diferents iniciatives de treball autònom col·lectiu. La taula 21 desglossa les subvencions atorgades l'any 2021 en les diferents línies de foment i suport a l'economia social i el cooperativisme que impulsa el Departament d'Empresa i Treball.⁴⁰ Respecte a les dades d'anys anteriors destaca l'increment de l'import atorgat, el més alt del període analitzat.

S'ha atorgat el 94,3% de la dotació màxima prevista (21.211.320 euros). La Xarxa d'Ateneus Cooperatius concentra el gruix dels ajuts (el 74,4%), que s'han atorgat a 14 entitats que han de dur a terme les actuacions previstes a les bases dels ajuts amb un nombre estimat de persones beneficiàries al voltant de les 60.000.⁴¹ S'han finançat 67 projectes singulars de transformació i millora, eix en el qual l'import atorgat concentra el 21,8% del total. Les actuacions de formació, promoció i suport a les cooperatives de segon grau (l'eix Aracoop) concentren el 3,1% de l'import i han beneficiat 15 entitats.

³⁹ La [Resolució de 26 de juliol de 2021](#) (DOGC núm. 8468, de 29.07.2021) n'aprova les bases i la [de 29 de juliol](#), la convocatòria (DOGC núm. 8472, de 04.08.2021)..

⁴⁰ L'[Ordre EMT/167/2021, de 2 d'agost](#) (DOGC núm. 8473, de 05.05.2021) n'aprova les bases i la [Resolució EMT/3327/2021](#) (DOGC núm. 8540, de 10.11.2021) n'obre la convocatòria pel 2021.

⁴¹ En el moment de recepció de les dades, part d'aquestes actuacions encara s'estan realitzant, per la qual cosa no es disposa del nombre definitiu.

TAULA 21. Import atorgat en les línies d'actuació de foment de l'economia social i el cooperativisme. Catalunya, 2017-2021

Any	2017	2018	2019	2020 ¹	2021	Variació 20-21
Xarxa d'Ateneus Cooperatius	3.783.341	3.903.510	3.899.460	3.963.460	14.890.517	275,7
Projectes singulars	5.603.692	7.981.793	5.070.000	-	4.365.729	-
Coordinació	180.000	155.000	155.000	155.190	135.000	-13,0
Aracoop	448.816	568.498	517.590	534.486	619.971	16,0
Total	10.015.848	12.608.801	9.642.050	4.653.136	20.011.217	330,1

Unitats: euros i variació en percentatges.

Nota (1): l'any 2020 no es van convocar els ajuts de projectes singulars.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

7.4.3. Foment i suport de segones oportunitats

Des de l'any 2011 el programa Reempresa busca donar una segona oportunitat a les activitats econòmiques que o bé no tenen èxit o bé finalitzen la seva activitat per manca de relleu. Segons les dades facilitades pel Departament d'Empresa i Treball, l'any 2021 s'han assessorat 481 empreses, 38 més que les assessorades l'any 2020 (443). Al mateix temps s'ha afavorit la transmissió de 881 empreses.

7.4.4. Els ajuts a l'ocupació

Per tal de contribuir al manteniment dels llocs de treball en situació d'expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO) de petites empreses, microempreses i cooperatives, el Departament d'Empresa i Treball, a través del Consorci de Comerç, Artesania i Moda ha convocat uns ajuts extraordinaris de 2.000 euros per treballador en situació d'ERTO (a 31 de gener de 2021), amb un màxim de 30.000 euros per empresa beneficiària.⁴²

S'han presentat 22.725 sol·licituds i s'han concedit 22.466 ajuts (el 98,9%) per un import total de 176.880.000 euros (el 85,0% de l'import pressupostat, 208.000.000 euros).

7.4.5. El suport econòmic

Igual que va ocórrer l'any 2020 i ocorre en la resta de tipologies de mesures de foment i consolidació del treball autònom, al llarg de l'any 2021 s'han convocat tant mesures de suport econòmic consolidades (que es convoquen o s'obren cada any), com mesures de caràcter excepcional, amb la finalitat de prestar suport específic a determinats sectors d'activitat, els més afectats per les mesures de contenció de la pandèmia.

Ara bé, cal tenir en compte que les mesures consolidades també inclouen línies específiques vinculades a la pandèmia.

⁴² La [Resolució de 5 de febrer de 2021](#) (DOGC núm. 8336, de 08.02.2021) n'aprova les bases i la [Resolució de 10 de febrer de 2021](#) (DOGC núm. 8341, de 15.02.2021) n'obre la convocatòria.

7.4.5.1. Mesures de suport econòmic consolidades

En primer lloc cal fer referència a les línies de finançament de l'**Institut de Crèdit Oficial** (ICO). La taula 22 conté l'import agregat dels préstecs finançats a través de diferents línies (ICO Empreses i emprenedors, Exportadors, Garantia, Internacional i Crèdit comercial).

A Catalunya, els sectors d'activitat que concentren més import finançat són la indústria de l'alimentació i begudes (el 15,7%), els serveis immobiliaris (l'11,6%) i la indústria química (el 9,4%). En canvi, els que aglutinen un major percentatge de persones que accedeixen a aquests préstecs són el turisme, l'oci i la cultura (el 15%), la construcció d'infraestructures (el 12,0%) i el transport i la logística (el 9,9%).

En relació amb el total estatal, Catalunya concentra l'11,1% de l'import finançat i el 12,2% de les persones beneficiàries, si bé hi ha diferències importants per sectors. Així, la indústria química a Catalunya concentra gairebé un terç de l'import total finançat a tot l'Estat (el 29,1%), seguida dels serveis immobiliaris, que en concentren el 27,9%.

Taula 22 Préstecs finançats per l'ICO, per sectors d'activitat. Espanya i Catalunya, 2021

Sector	Import Catalunya	Persones beneficiàries Catalunya	Import Espanya	Persones beneficiàries Espanya
Agricultura, ramaderia i pesca	2,8	36	102,8	1.064
Automoció i material de transport	1,7	29	19,1	284
Bens de consum	2,4	74	37,5	606
Bens d'equip i industrials	6,4	72	38,8	421
Construcció infraestructures	6,4	121	82,3	1.278
Distribució comercial d'aliments i begudes	5,3	83	107,9	599
Educació	0,9	24	6,4	133
Energia	0,4	12	10,3	135
Indústria de l'alimentació i begudes	13,4	33	60,3	220
Indústria del paper, fusta i serveis	1,1	15	7,9	117
Indústria química	8,0	14	27,6	98
Indústria tèxtil i moda	2,1	29	16,6	205
Indústria i serveis de la salut	4,5	55	44,0	425
Indústries extractives	0,6	5	7,8	50
Medi ambient	0,4	11	9,9	123
Metal·lúrgia i altres materials	0,4	7	6,3	49
Serveis empresarials, professionals i administratius	6,5	81	28,9	587
Serveis immobiliaris	10,0	30	35,7	253
TIC	1,5	27	13,8	178
Transport i logística	4,5	100	64,9	942
Turisme, oci i cultura	6,3	152	51,5	966
Total	85,5	1.010	780,36	8.733

Unitats: imports en milions d'euros; persones beneficiàries en nombres absoluts.
Font: elaboració pròpia a partir de l'ICO.

La línia Avals Liquiditat COVID-19 va destinada a garantir la liquiditat i a cobrir les necessitats de circulat, per tal de mantenir l'activitat productiva i empresarial. La taula 23 recull les principals magnituds d'aquesta línia per a Catalunya i la resta de l'Estat (amb dades acumulades a 31 de desembre de 2021). Catalunya concentra el 19,7% de l'import avalat i el 22,2% de les empreses que han accedit a aquesta línia d'aval.

Per al conjunt de l'Estat, la majoria de les 619.118 empreses que han accedit a aquest aval són pimes: el 32,4% són persones treballadores autònomes, el 41,6% microempreses, el 24,1% pimes. L'1,9% restant són empreses de més de 50 treballadors. Segons la informació

publicada per l'ICO, el 75% de les operacions avalades s'han destinat a garantir préstecs nous, la majoria dels quals (el 73%) són a llarg termini (de més de quatre anys).

D'altra banda i també amb dades estatals, el turisme, l'oci i la cultura concentra el 18,2% de les operacions realitzades i el 15,0% de l'aval formalitzat, seguit per la construcció i les infraestructures (que concentra el 10,8% en ambdós casos) i els serveis empresarials, professionals i administratius (que concentra el 9,1% de les operacions i el 9,0% de l'aval formalitzat).

TAULA 23. Principals magnituds de la línia avals Liquiditat COVID-19 de l'ICO. Catalunya i Espanya, 2020-2021

Magnituds	Import dels avals sol·licitats	Import del finançament atorgat	Operacions	Empreses
Catalunya	17.208,10	22.482,60	198.313	121.032
Espanya	92.582,4	121.929,2	1.020.022	619.118

Unitats: imports en milions d'euros, operacions i empreses en nombres absoluts.

Nota (1): les dades recullen l'acumulat del 2020 i fins al 31 de desembre de 2021.

Font: elaboració pròpia a partir de l'ICO.

La segona línia d'avals oberta per l'ICO per fer front a la pandèmia és la línia Avals Inversió i activitat, que compta amb una dotació de 40.000 milions d'euros fins al 31 de desembre de 2021. Tal com mostra la taula 24, amb aquesta línia s'ha atorgat 13.453,6 milions d'euros a tot l'Estat, el 33,6% de la dotació prevista.

De les 102.755 beneficiàries d'un aval en el total de l'Estat, el 34,4% són persones treballadores autònomes, el 37,6% microempreses, el 25,9% pimes i el 2,2% restant, empreses de més de 50 treballadors.

Catalunya concentra el 22,5% de les operacions avalades i el 20,3% de l'import atorgat. Igual que en el cas de la línia d'avals Liquiditat, únicament es disposa del total d'empreses que hi ha accedit, sense el detall de si són professionals autònoms o formes societàries.

Amb dades estatals, el sector del turisme, l'oci i la cultura concentra el 12,5% de les operacions realitzades i el 13,3% de l'aval formalitzat, seguit pel de la construcció i les infraestructures (que concentra l'11,7% i el 10,3%, respectivament) i el sector del transport i la logística (que concentra el 10,4% de les operacions i el 7,6% de l'import avalat).

TAULA 24. Principals magnituds de la línia avals Inversió i activitat COVID-19 de l'ICO. Catalunya i Espanya, 2020-2021

Magnituds	Import dels avals sol·licitats	Import del finançament atorgat	Operacions	Empreses
Catalunya	2.134,90	2.733,80	28.777	23.577
Espanya	10.449,5	13.453,6	128.165,0	102.755

Unitats: imports en milions d'euros, operacions i empreses en nombres absoluts.

Nota (1): les dades recullen l'acumulat del 2020 i fins al 31 de desembre de 2021.

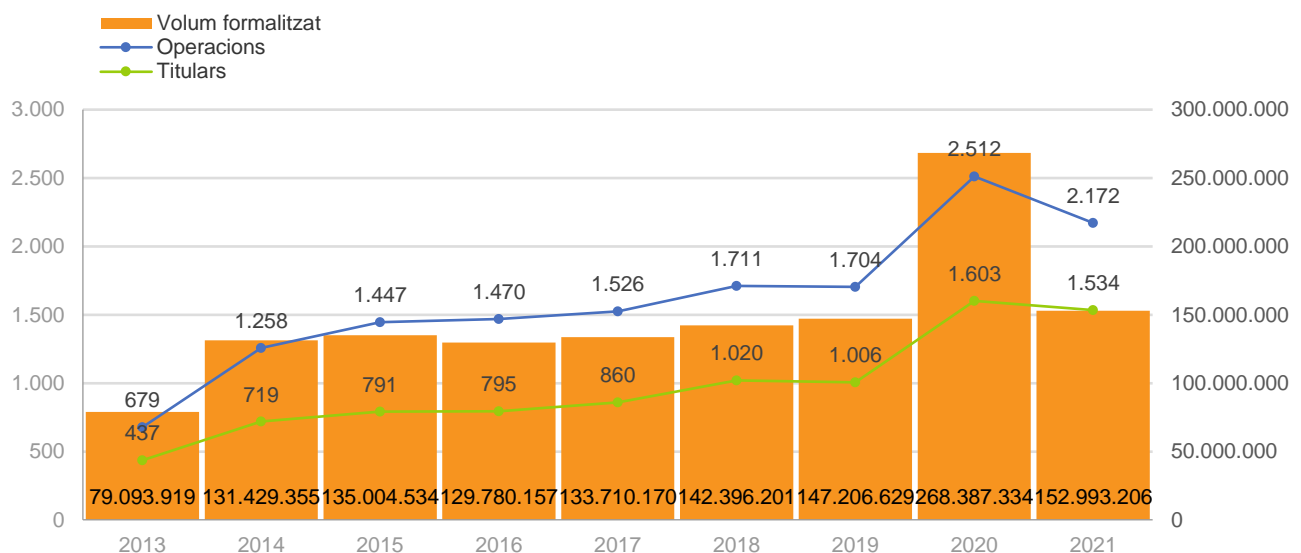
Font: elaboració pròpia a partir de l'ICO.

Tal com s'ha comentat anteriorment, l'activitat creditícia de l'ICF s'ha dirigit tant a empreses afectades per la pandèmia com a empreses que han reprès projectes paralitzats per aquesta. Les dades que reflecteixen els gràfics 43, 44 i 45 mostren com davallen els indicadors analitzats: s'han finançat 1.213 empreses (el 67,9% menys que el 2020), l'import finançat assoleix els 535,1 milions d'euros (el 59,7% menys) i s'han signat 1.340 operacions (el 71,7% menys de les signades el 2020).⁴³

Avalis de Catalunya, SGR forma part del Grup ICF, si bé també presta avals fora del grup. El gràfic 47 reflecteix l'increment abrupte de la seva activitat, mentre que l'any 2021 davalla de manera significativa tant el volum dels avals formalitzats (el 43,0%) com el nombre d'operacions (el 13,5%) i el nombre de titulars d'aquests avals (el 4,3%), si bé amb menys intensitat. Ara bé, respecte del 2019, les dades de l'any 2021 són superiors (el 3,9%, el 27,5% i el 52,5% més, respectivament).

Tal com es va explicar en l'informe anterior, l'any 2020 la línia COVID va concentrar l'increment de l'activitat, mentre que la resta de línies van davallar.

GRÀFIC 47. Volum formalitzat, operacions i titulars dels avals concedits per Avalis de Catalunya, SGR. Catalunya, 2013-2021

L'any 2021, en canvi, la línia COVID experimenta una davallada important en el volum dels avals formalitzats, tal com mostra la taula 25. El descens es concentra en els avals sol·licitats per persones jurídiques (el 63,4% menys) i per les dones (el 12,3%). En canvi, els avals de la línia COVID sol·licitats per homes creixen el 36,8%.

La línia de finançament conjunt AVALIS-ICF també decreix de manera significativa: el 40,7% en els avals de persones jurídiques i el 83,5% en els avals sol·licitats per homes.

En canvi, destaca l'increment registrat per la línia Emprèn, ja comentat a l'apartat anterior.

⁴³ Per a més informació de l'activitat de l'ICF, vegeu l'*Informe anual 2021*.

TAULA 25. Volum formalitzat per AVALIS, per línies i tipus de persona beneficiària. Catalunya, 2021

Persones beneficiàries	Persona jurídica	Variació 2020	Homes	Variació 2020	Dones	Variació 2020
Cooperatives	24.397	-	0	-	0	-
Emprèn	907.763	388,0	425.500	-47,7	432.100	953,9
Circulant	35.708.564	7,7	250.000	-57,2	0	-100,0
Adquisició llicència taxi	0	-	1.218.300	35,6	0	-
Finançament AVALIS – ICF	1.676.000	-40,7	86.000	-83,5	0	-
Línia COVID	68.454.217	-63,4	5.821.064	36,8	1.606.116	-12,3
Resta	34.000.719	2,5	2.082.506	-23,9	299.960	-29,8
TOTAL	140.771.660	-45,1	9.883.370	0,8	2.338.176	1,4

Unitats: nombres absoluts i variació en percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'AVALIS de Catalunya, SGR.

Tal com mostra la taula 26, la davallada del 13,5% del nombre d'operacions formalitzades es concentra en els avals a persones jurídiques (que se n'han atorgat el 25,7% menys), mentre que creix en els atorgats a persones físiques: el 70,1% en els homes i el 28,8% en les dones.

TAULA 26. Número d'operacions formalitzades per AVALIS, per línies i tipus de persona beneficiària. Catalunya, 2021

Persones beneficiàries	Persona jurídica	Variació 2020	Homes	Variació 2020	Dones	Variació 2020
Cooperatives	3	3	0	0	0	0
Emprèn	19	14	8	-3	7	6
Circulant	264	-35	4	-7	0	-1
Adquisició llicència taxi	0	0	17	8	0	0
Finançament AVALIS – ICF	21	-1	2	-6	0	0
Línia COVID	750	-452	417	212	92	18
Resta	546	-84	18	-12	4	0
TOTAL	1.603	-555	466	192	103	23

Unitats: nombres absoluts.

Font: elaboració pròpia a partir d'AVALIS de Catalunya, SGR.

D'altra banda, cal tenir en compte els ajuts sectorials al comerç, la moda i l'artesania que ha convocat l'any 2021 el **Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya** i que la

taula 27 resumeix.⁴⁴ Cal tenir en compte que alguna de les línies descrites no van destinades a les formes del treball autònom, com ara la línia de suport a les entitats representatives del sector del comerç o a la xarxa associativa de comerç, artesanía i moda. Així mateix, hi ha dues línies a les que poden accedir els municipis.

Algunes de les línies d'ajuts es convoquen any rere any amb la finalitat de donar suport al sector i contribuir a millorar-ne la competitivitat, per la qual cosa les característiques de les actuacions dutes a terme evolucionen segons el context: amb els anys ha adquirit més importància la digitalització dels sectors i l'adaptació a noves formes de consum, fonamentalment en línia. Així mateix, els efectes de la pandèmia es tenen en compte en la definició dels programes de l'any 2021.

Entre els ajuts destinats al treball autònom, cal destacar en primer lloc la línia de transformació digital del comerç. S'han atorgat el 96,8% dels ajuts sol·licitats. El 72,9% de les persones beneficiàries són persones jurídiques i el 27,1% restant, físiques. Hi ha més homes que dones (58,7% vs. 41,3%). Gairebé totes les persones jurídiques són societats limitades (776 de 899). La meitat dels ajuts es concentra a la demarcació de Barcelona (el 50,4%), seguida de la de Girona, (14,4%), Catalunya Central (11,4%), Lleida (10,5%), Terres de l'Ebre (7,1%) i Tarragona (6,2%).

La segona línia específica per al treball autònom va dirigida a afavorir l'obertura dels comerços i a donar suport a la reforma i a la millora dels establiments. S'ha atorgat el 83,0% dels ajuts sol·licitats, als quals s'hi ha destinat el 92,8% de la dotació pressupostària prevista. La meitat de les persones beneficiàries són persones jurídiques (50,8%), sent de nou la majoria societats limitades (el 79,3%). Entre les persones físiques que han accedit a aquests ajuts, hi ha més dones que homes (el 56,3% vs. 43,7%).

Barcelona concentra el 42,1% dels ajuts, seguida de la Catalunya Central (19,2%), Girona (19,0%), les Terres de l'Ebre (7,2%), Tarragona (6,4%) i Lleida (6,0%).

S'ha assignat el 76,6% de les sol·licituds presentades per accedir a un ajut del Programa per a la reactivació de la moda catalana. S'ha destinat a aquests ajuts el 98,6% de la dotació pressupostària prevista. El 55,0% de les persones beneficiàries són jurídiques i el 45,0% físiques. En aquest cas també hi ha més dones que homes (69,4% vs. 30,6%).

Set de cada deu ajuts s'han atorgat a la demarcació de Barcelona (el 71,9%), seguida de la de la Catalunya Central (13,8%), Lleida (5,0%), Girona (4,4%), Tarragona i Terres de l'Ebre (on cadascuna concentra el 2,5% dels ajuts).

La quarta línia específica destinada al treball autònom es refereix al sector de l'artesanía: s'ha atorgat el 81,6% de les sol·licituds i s'hi ha destinat el 84,5% de la dotació pressupostària prevista. La majoria de persones beneficiàries són persones físiques (el 83,9%) i les dones són també majoritàries (representen el 69,2% de les persones físiques beneficiàries).

⁴⁴ La [Resolució de 5 de maig](#) n'estableix les bases (DOGC núm. 8404, de 07.05.2021).

La meitat dels ajuts s'han atorgat a empreses de la demarcació de Barcelona (el 51,7%), seguida de la de Girona (14,6%), Catalunya Central (13,9%), Lleida (7,7%), Tarragona (6,1%) i Terres de l'Ebre (6,0%).

TAULA 27. Ajuts al comerç, l'artesania i la moda. Catalunya, 2021

Programa	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries	Persones jurídiques	Persones físiques
Suport entitats representatives del sector del comerç¹	22	8	256.349,5	8	8	0
Suport xarxa associativa de comerç, artesania i moda.¹	407	394	3.568.187,9	394	394	0
Transformació digital¹	1.573		3.354.917,4	1.233	899	334
Obertura comerços i suport a la reforma i millora establiments²	583	484	2.134.526,6	484	246	238
Activació comercial municipis alta dependència turística¹	26	20	300.705,4	20	20	0
Suport als municipis en l'àmbit del comerç¹	23	21	117.437,8	21	21	0
Creació i definició APEU¹	15	12	150.715,3	12	12	0
Reactivació de la moda catalana³	209	160	344.999,5	160	88	72
Creixement i competitivitat de l'empresa artesana⁴	313	255	464.534,0	255	41	214
Total	3.171	1.354	10.692.374	2.587	1.729	858

Unitats: nombres absoluts.

Nota (1): [Resolució de 14 de juny](#) (DOGC núm. 8435, de 16.06.2021).

Nota (2): [Resolució de 27 de setembre](#) (DOGC núm. 8514, d'11.10.2021).

Nota (3): [Resolució de 14 de juny](#) (DOGC núm. 8435, de 16.06.2021).

Nota (4): Resolucions [de 29 d'abril de 2021](#) (DOGC núm. 8401 de 04.05.2021) i de [5 de maig de 2021](#) (DOGC núm. 8407, d'11.05.2021).

Font: elaboració pròpia a partir del Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya.

7.4.5.2. Mesures de suport econòmic excepcionals vinculades a la COVID-19

La majoria d'aquestes mesures s'han dirigit a sectors d'activitat concrets, si bé n'hi ha algunes que s'han delimitat en funció de la naturalesa jurídica del destinatari.

a) Mesures segons el tipus de destinatari

L'exemple paradigmàtic d'aquestes mesures són les destinades a les entitats que integren l'economia social, com ara la línia de suport als projectes singulars d'empreses cooperatives i de l'economia social, prevista en el Pla de xoc per a l'ocupació: persones, empreses i territori. L'objecte d'aquests ajuts és reactivar econòmicament les empreses d'economia social, mitjançant processos d'intercooperació, a través d'actuacions estratègiques i/o d'altres de complementàries.

El Decret llei 7/2021, de 9 de febrer, modifica la regulació inicial d'aquests ajuts establerta pel Decret llei 16/2020, de 5 de maig, i afegeix, entre altres modificacions, un nou eix per donar suport a projectes de plataforma tecnològica i/o distribució logística, per potenciar models d'economia social en la logística de consum i distribució.⁴⁵

Tal com mostra la taula 28, respecte del 2020 s'incrementa de manera significativa tant l'import atorgat com el nombre d'ajuts: el 130,0% i el 69,7%, respectivament. Igual que el 2020, més de la meitat de l'import atorgat (el 53,0%) es concentra en l'eix B, destinat a la reactivació econòmica integral, seguit pel nou eix D (de foment de plataformes i/o distribució logística, amb el 18,9% de l'import atorgat), l'eix A de reactivació (amb el 14,7%) i el C, destinat a projectes d'alt impacte estratègic (que concentra el 13,3% restant de l'import). El total atorgat (9.016.889 euros) representa el 91,1% de la dotació pressupostària màxima (9.900.000 euros).

D'altra banda, 48 dels 56 projectes finançats corresponen al sector serveis, 3 a l'agricultura, 3 a la indústria i 2 a la construcció.

TAULA 28. Projectes singulars per a la reactivació econòmica COVID-19 d'empreses cooperatives. Catalunya, 2020-2021

Magnituds	Ajuts atorgats 2020	Import 2020	Ajuts atorgats 2021	Import 2021
Eix A. Reactivació econòmica	12	590.787	23	1.329.595
Eix B. Reactivació econòmica integral	20	2.929.213	28	4.782.990
Eix C. Alt impacte estratègic de l'economia social	1	400.000	3	1.200.000
Eix D. Plataforma i/o distribució logística	-	-	2	1.704.304
Total	33	3.920.000	56	9.016.889

Unitats: nombres absoluts i import en euros.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

b) Mesures per sectors d'activitat

Els sectors d'activitat que han rebut els ajuts s'han seleccionat en funció del grau d'afectació de la pandèmia en la seva activitat. Al llarg de l'any s'han aprovat diferents mesures i restriccions amb la finalitat de contenir la pandèmia que han afectat alguns sectors amb més intensitat que d'altres, fins i tot, se n'ha determinat el tancament. Algunes de les mesures de suport també han tingut en compte l'afectació indirecta d'algunes restriccions, com ara els confinaments (municipals o comarcals) que han condicionat l'activitat de moltes persones treballadores autònomes i empreses i han tingut efectes negatius en la facturació.

En primer lloc cal destacar els **ajuts per garantir la liquiditat i la solvència** regulats pel Reial decret llei 5/2021.⁴⁶ La línia d'ajuts directes, regulada en la norma estatal, però gesti-

⁴⁵ La convocatòria per al 2021 s'obre amb la [Resolució EMT/21/26/2021, de 21 de juny](#) (DOGC núm. 8454, de 09.07.2021).

⁴⁶ [Reial decret llei 5/2021, de 12 de març, de mesures extraordinàries de suport a la solvència empresarial en resposta a la pandèmia de la COVID-19](#). BOE núm. 62, de 13.03.2021.

onada per les comunitats autònomes ha hagut de ser modificada per tal d'ampliar el col·lectiu de persones que s'hi poden acollir.⁴⁷ Amb les tres convocatòries que s'han fet al llarg de l'any,⁴⁸ a 31 de desembre de 2021 s'han atorgat 38.854 ajuts per un import total de 841.328.467 euros, el 84,7% de l'import pressupostat (993.000.000 euros).

Sis de cada deu persones beneficiàries d'aquests ajuts (el 62,2%) són persones físiques, mentre que el 37,8% tenen una forma societària. No es disposa de les dades relatives a les persones físiques desagregades per sexe.

Per tal d'agilitzar la concessió d'aquests ajuts, la Generalitat va establir el requisit previ d'inscripció. Com a resposta a les tres convocatòries, es van inscriure 27.580 persones, 14.892 i 30.632, respectivament. Una mica més de la meitat de les persones inscrites (el 53,1%, és a dir, 38.584 d'un total de 73.104) han accedit a l'ajut.

Tal com mostra la taula 29, les branques d'activitat que concentren el major nombre de persones beneficiàries són l'hoteleria (27,5%), el comerç (23,3%) i el transport (23,3%). Dins de l'hoteleria, els serveis de menjar i beure concentren el 85,2% dels ajuts, mentre que dins del comerç el 77,7% s'han atorgat a empreses que es dediquen al comerç al detall. El transport terrestre i per canonada és el que concentra la pràctica totalitat dels ajuts que rep la branca del transport (el 96,3%).

⁴⁷ Per a una explicació detallada d'aquestes modificacions, vegeu l'*Informe sobre la situació del treball autònom 2020*, elaborat pel CTESC l'any 2021, p. 141.

⁴⁸ [Ordre EMT/159/2021, de 23 de juliol](#) (DOGC núm. 8465, de 26.07.2021) i [Resolució EMT/2373/2021, de 23 de juliol](#) (DOGC núm. 8466, de 27.07.2021); [Ordre EMT/198/2021, de 21 d'octubre](#) (DOGC núm. 8528, de 22.10.2021) i [Resolució EMT/3172/2021, de 22 d'octubre](#) (DOGC núm. 8530, de 26.10.2021); [Ordre EMT/223/2021, de 30 de novembre](#) (DOGC núm. 8556, de 02.12.2021) i [Resolució EMT/3698/2021, de 12 de desembre](#) (DOGC núm. 8563, de 15.12.2021).

TAULA 29. Ajuts a la solvència empresarial atorgats, per sector d'activitat (CNAE). Catalunya, 2021

Indicadors	Nombre d'ajuts	Percentatge
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	697	1,8
Indústries extractives	2	0,0
Indústria manufacturera	1.639	4,2
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	4	0,0
Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	8	0,0
Construcció	1.137	2,9
Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes	9.066	23,3
Transport i emmagatzematge	9.050	23,3
Hoteleria	10.694	27,5
Informació i comunicacions	355	0,9
Activitats financeres i d'assegurances	347	0,9
Activitats professionals, científiques i tècniques	970	2,5
Activitats administratives i serveis auxiliars	1.778	4,6
Administració pública i Defensa; Seguretat Social obligatòria	2	0,0
Educació	637	1,6
Activitats sanitàries i de serveis socials	166	0,4
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	1.037	2,7
Altres serveis	1.265	3,3
Total	38.854	100,0

Unitats: nombres absoluts i percentatge.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Treball.

Igual que l'any 2020, el **sector primari** ha patit de manera intensa els efectes (directes i indirectes) de les mesures de contenció de la pandèmia. Al llarg de l'any, s'han obert dues convocatòries de la línia d'ajuts del 2020 per a productors agraris per compensar la pèrdua d'ingressos derivada de la manca de funcionament de determinats canals de comercialització com a conseqüència de la crisi sanitària de la COVID-19.

Amb la mateixa finalitat, l'any 2021 s'han convocat uns ajuts dirigits a mariscadors a peu i a les persones titulars d'empreses aquícoles en el marc del Fons Europeu Marítim i de la Pesca.⁴⁹

Tal com mostra la taula 30, s'han atorgat 1.867.024,4 euros entre aquestes dues línies d'ajuts, si bé els destinats als productors agraris concentren la major part de l'import atorgat

⁴⁹ [Ordre ARP/45/2021, de 24 de febrer](#) (DOGC núm. 8353, d'01.03.2021) i [Resolució ARP/689/2021, de 3 de març](#) (DOGC núm. 8363, de 12.03.2021).

(el 93,7%). Un terç de les persones beneficiàries (el 34,5%) és una persona física i la resta, persones jurídiques.

Les comarques que concentren un percentatge més elevat de l'import atorgat als productors agraris són el Segrià (24,4%), el Baix Ebre (el 12,2%) i el Baix Camp (el 8,6%). En canvi els ajuts als mariscadors a peu i a persones titulars d'empreses aquícoles es concentren principalment al Baix Ebre (on s'atorguen el 83,3% dels ajuts) i el Montsià (que concentra el 6,9% de l'import atorgat), atès que són les dues comarques on aquest sector està més present.

TAULA 30. Ajuts al sector primari per compensar la pèrdua d'ingressos arran de la COVID-19. Catalunya, 2021

	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries	Persones jurídiques	Persones físiques
Productors agraris	147	127	1.748.811,3	127	93	34
Mariscadors a peu i a titulars d'empreses aquícoles	25	18	118.213,1	18	2	16
Total	172	145	1.867.024,4	145	95	50

Unitats: nombres absoluts i imports en euros.

Font: elaboració pròpia a partir de les resolucions de concessió dels ajuts del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

Pel que fa al **sector serveis**, destaquen, a més dels ajuts comentats en l'apartat anterior, els gestionats pel **Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya** adreçats específicament als sectors més afectats per les mesures de contenció de la pandèmia, com ara els parcs infantils privats, l'oci nocturn o el comerç en grans establiments comercials.

La taula 31 resumeix les principals magnituds de les línies obertes, que en algunes ocasions (com ara els ajuts a l'oci nocturn o al comerç en grans establiments comercials) s'han convocat fins a tres vegades, atès que les mesures de contenció de la pandèmia n'han comportat el tancament durant diferents períodes de temps al llarg de l'any.

Precisament el sector de l'oci nocturn i el del comerç en grans establiments comercials són els dos àmbits que han rebut un import més elevat, de 27.622.415 euros i 29.277.000 euros, respectivament.

S'ha atorgat el 89,1% de les sol·licituds d'ajuts de l'oci nocturn i el 70,4% dels corresponents al comerç en grans establiments comercials. En les altres línies aquest percentatge és inferior, com ara en els ajuts als parcs infantils privats (on s'ha atorgat el 54,0% de les sol·licituds) o els ajuts per les activitats firals (on els han rebut el 68,3% de les persones que els han sol·licitat).

En la majoria de línies, les persones jurídiques són les principals beneficiàries: el 57,8% en els ajuts als parcs infantils privats, el 66,8% a l'oci nocturn, el 77,3% en el comerç en grans establiments comercials i el 100% en les activitats firals. L'excepció són els ajuts a les empreses d'atraccions i serveis de restauració propis de fires i revetlles, on les persones jurídiques només són el 7,4% de les persones beneficiàries, sent el 92,6% restant persones físiques (340 de 367, en termes absoluts).

Més de la meitat dels ajuts es concentren a la demarcació de Barcelona, a excepció de la línia per a organitzadors d'activitats firals, que està més repartida territorialment: el 30,9% es concentra a la demarcació de Barcelona, seguida de la de la Catalunya Central i la de Lleida (que ambdues concentren el 16,3% dels ajuts), la de Girona (14,6%), Terres de l'Ebre (13,0%) i Tarragona (8,9%).

TAULA 31. Ajuts sectorials gestionats pel Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya. Catalunya, 2021

Indicadors	Sol·licituds	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries	Persones jurídiques	Persones físiques
Parcs infantils privats ¹	250	135	1.322.000	135	78	57
Oci nocturn ¹	2.612	2.328	27.622.415	2.328	1.554	774
Comerç en establiments de més de 400 metres quadrats ²	5.524	3.887	29.277.000	3.887	3.004	883
Activitats firals ³	180	123	1.613.910	123	123	0
Atraccions i serveis restauració de fires i revetlles ⁴	382	367	2.202.000	367	27	340
Total	8.948	6.840	62.037.325	6.840	4.786	2.054

Unitats: nombres absoluts.

Nota (1): Resolucions de 5 de maig (DOGC núm. 8404, de 07.05.2021) i 12 de maig de 2021 (DOGC núm. 8410, de 14.05.2021); Resolucions de 10 de febrer (DOGC núm. 8340, de 12.02.2021), 24 de març (DOGC núm. 8374, de 26.03.2021); resolucions de 15 de juliol (DOGC núm. 8460, de 19.07.2021) i de 20 de juliol (DOGC núm. 8463, de 22.04.2021) (específicament per l'oci nocturn).

Nota (2): Resolucions de 4 de març (DOGC núm. 8357, de 05.03.2021) i de 5 de març (DOGC núm. 8360, de 09.03.2021); resolucions de 19 de gener (DOGC núm. 8321, de 20.01.2021) i de 25 de gener (DOGC núm. 8326, de 26.01.2021).

Nota (3): Resolucions de 9 de març (DOGC núm. 8362, d'11.03.2021) i de 15 de març (DOGC núm. 8367, de 17.03.2021).

Nota (4): Resolucions de 14 de desembre de 2020 (DOGC núm. 8295, de 15.12.2020) i de 26 de juny de 2021 (DOGC núm. 8445, de 29.06.2021).

Font: elaboració pròpia a partir del Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya.

Un altre àmbit on s'han aplicat importants restriccions d'activitat és el **sector cultural**. Tal com mostra la taula 32, els conceptes pels quals s'han obert línies d'ajuts són un reflex dels efectes de les mesures aplicades. A partir de la informació de les concessions publicada al web del Departament de Cultura,⁵⁰ es pot concloure que s'han destinat 21.661.788,8 euros per compensar aquests efectes.

A excepció de l'ajut destinat a compensar les pèrdues patides per les sales d'exhibició cinematogràfica, la resta de convocatòries no han esgotat la dotació pressupostària prevista. En tres línies no arriba a la meitat d'aquesta dotació: s'ha atorgat el 10,8% de l'import previst en el cas dels ajuts destinats a compensar les pèrdues per cancel·lació d'espectacles per motius mèdics, el 26,5% en els ajuts per compensar les pèrdues per cancel·lació d'espectacles i el 47,6% en els ajuts per compensar les pèrdues de reducció d'aforaments d'espais escènics i musicals. Els ajuts per compensar les despeses de funcionament de les sales de música en viu han esgotat el 82,4% de la dotació prevista.

⁵⁰ Per a més informació vegeu les [Resolucions i acords d'ajuts 2021](#). Data de consulta: 22.06.2022.

El pes de les persones físiques (i per tant, de les treballadores autònomes) sobre el total de les persones beneficiàries és baix. Arriba fins al 26,1% (6 de 23 en termes absoluts) en els ajuts per compensar les pèrdues per cancel·lació d'espectacles per motius mèdics i fins al 21,2% (7 de 33) en els ajuts per compensar les pèrdues per cancel·lació d'espectacles.

TAULA 32. Ajuts al sector cultural vinculats a la COVID-19. Catalunya, 2021

Indicadors	Ajuts atorgats	Import	Persones beneficiàries	Persones jurídiques	Persones físiques
Compensar pèrdues per cancel·lació espectacles	70	609.731,3	33	26	7
Compensar pèrdues per cancel·lació espectacles per motius mèdics ²	24	107.644,7	23	17	6
Despeses funcionament sales de música en viu ³	51	1.482.843,9	51	46	5
Pèrdues sales d'exhibició cinematogràfica ⁴	85	8.229.763,4	75	69	6
Pèrdues reducció aforaments espais escènics i musicals ⁵	1.130	11.231.805,5	340	326	14
Total	1.360	21.661.788,8	522	484	38

Unitats: nombres absoluts i imports en euros.

Nota (1): Resolucions [CLT/1613/2021, de 21 de maig](#) (DOGC núm. 8420, de 28.05.2021) i [CLT/1744/2021, de 28 de maig](#) (DOGC núm. 8427, de 07.06.2021).

Nota (2): Resolucions [CLT/1255/2021, de 28 d'abril](#) (DOGC núm. 8400, de 03.05.2021) i [CLT/1362/2021, de 3 de maig](#) (DOGC núm. 8406, de 10.05.2021).

Nota (3): Resolucions [CLT/203/2021, d'1 de febrer](#) (DOGC núm. 8333, de 04.02.2021) i [CLT/452/2021, d'11 de febrer](#) (DOGC núm. 8348, de 23.02.2021).

Nota (4): Resolucions [CLT/204/2021, d'1 de febrer](#) (DOGC núm. 8333, de 04.02.2021); [CLT/558/2021, de 25 de febrer](#) (DOGC núm. 8359, de 08.03.2021); [CLT/557/2021, de 25 de febrer](#) (DOGC núm. 8362, d'11.03.2021); [CLT/1416/2021, de 7 de maig](#) (DOGC núm. 8411, de 17.05.2021); i [CLT/3287/2021, de 2 de novembre](#) (DOGC núm. 8540, de 10.11.2021).

Nota (5): Resolucions [CLT/3058/2020, de 25 de novembre](#) (DOGC núm. 8283, de 30.11.2020) i [CLT/3161/2020, de 30 de novembre](#) (DOGC núm. 8289, de 07.12.2020). Aquests ajuts s'aproven per al període 2020 i 2021.

Font: elaboració pròpia a partir de les resolucions de concessió dels ajuts del Departament de Cultura publicades al web.

A més d'aquestes línies d'ajuts directes, s'han concedit tres ajuts per finançar les despeses financeres derivades de l'obtenció de préstecs per a actiu fix i circulat en les condicions que estableix el conveni entre l'Institut Català de Finances i l'Institut Català de les Empreses Culturals.⁵¹ Els tres ajuts s'han atorgat a persones jurídiques i ascendeixen a 46.000 euros.

En darrer lloc cal fer menció als ajuts al **sector turístic** de les comarques de la Cerdanya i del Ripollès, convocats a principis del 2021 arran del tancament perimetral d'aquestes dues comarques el desembre de 2020.⁵² S'han presentat 398 sol·licituds i se n'han atorgat 384 (el 96,5%), per un import total de 3.385.000 euros.

A més dels ajuts explicats, al llarg de l'any se n'han convocat d'altres, dels quals no s'ha rebut informació sobre el grau d'execució i concessió. Entre aquests, destaquen els següents:

⁵¹ [Resolució CLT/1099/2021, de 14 d'abril](#) (DOGC núm. 8393, 23.04.2021).

⁵² [Resolucions EMC/2/2021, de 4 de gener](#) (DOGC núm. 8310, de 07.01.2021) i [EMC/22/2021, d'11 de gener](#) (DOGC núm. 8314 de 13.01.2021).

- Ajut extraordinari dirigit a les persones treballadores autònomes, les empreses i altres entitats que duen a terme activitats extraescolars i ajut extraordinari per a instal·lacions juvenils inscrites al Registre d'Instal·lacions Juvenils de la Direcció General de Jovenut.⁵³ Ajut extraordinari d'emergència de caràcter econòmic en el sector de les instal·lacions juvenils afectades pel confinament perimetral de les comarques de la Cerdanya i del Ripollès arran de la COVID-19.⁵⁴

⁵³ Previst pel [Decret llei 2/2021, de 12 de gener](#) (DOGC núm. 8315, de 14.01.2021) i convocat per la [Resolució TSF/348/2021, de 10 de febrer](#) (DOGC núm. 8340, de 12.02.2021).

⁵⁴ Previst en el [Decret llei 55/2020, de 29 de desembre](#) (DOGC núm. 8307, de 31.12.2020) i [Resolució TSF/279/2021, de 5 de febrer](#)

8. Novetats normatives

La lluita contra les conseqüències de la COVID-19 continua tenint caràcter central en la normativa relativa al treball autònom aprovada l'any 2021.

En primer lloc cal destacar que el treball autònom és present de manera específica al Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR), especialment al Component 13 (Impuls a la pime) de la política V (Modernització i digitalització del sistema d'empreses), que s'ha materialitzat en iniciatives concretes com els projectes de Llei d'impuls a la creació i creixement empresarial i el de foment de l'ecosistema de les empreses emergents; l'estratègia Espanya nació emprenedora; el Pla de digitalització de pimes i el programa Accelera Pime. Així mateix, ha continuat la tramitació de la reforma de la Llei concursal per tal de transposar la Directiva 2019/1023.

Així mateix, el 2021 continuen adoptant-se mesures per pal·liar les conseqüències i efectes negatius de la COVID-19 des del punt de vista socioeconòmic. Entre aquestes, destaquen les relatives a la protecció per cessament d'activitat, l'exempció de la cotització a la Seguretat Social, el suport a la liquiditat i la solvència empresarial al qual ja s'ha fet esment, tant en l'àmbit estatal com en el català.

Finalment, s'aprova la l'anomenada Llei *rider* que introdueix una nova disposició addicional a l'Estatut dels treballadors sobre la presumpció de laboralitat de les activitats de repartiment o distribució de qualsevol tipus de producte o mercaderia, quan l'empresa exerceix les seves facultats d'organització, direcció i control mitjançant la gestió algorítmica del servei o de les condicions de treball, a través d'una plataforma digital.

Les novetats normatives de l'any 2021 relatives al treball autònom giren, com l'any anterior, al voltant de les mesures aprovades per fer front a les conseqüències derivades de la COVID-19. La incidència en la salut i l'economia de la pandèmia generada per la propagació del virus SARS-CoV-2 ha dut a mantenir i redefinir les mesures preses l'any 2020, ajustant la protecció a l'evolució de la pandèmia.

Amb caràcter previ cal fer referència al Pla de recuperació, transformació i resiliència. España Puede (PRTR), el pla elaborat per Espanya per acollir-se al Pla de recuperació per a Europa Next Generation EU i canalitzar els fons destinats a reparar els danys provocats per la crisi de la COVID-19 i, a través de reformes i inversions, construir un futur més sostenible.⁵⁵ S'articula en un conjunt coherent d'inversions a fer en la seva pràctica totalitat entre el 2021 i el 2023 i en un programa de reformes estructurals i legislatives orientades a abordar els reptes que identifica com a principals.

El PRTR s'articula en quatre eixos transversals a través dels quals es distribueixen els fons europeus: transició ecològica, transformació digital, cohesió social i territorial i igualtat de gènere. Aquests eixos es projecten en deu polítiques palanca, amb capacitat d'arrossegament sobre l'activitat i l'ocupació per impulsar la recuperació econòmica a curt termini (horitzó a 2023) i donar suport a un procés de transformació que augmenti la productivitat i el creixement potencial de l'economia espanyola en el futur. Les polítiques palanca recullen

⁵⁵ Pla de recuperació, transformació i resiliència. España Puede. Aprovat pel Consell de Ministres el 27.04.2021. La Comissió Europea dona el vistiplau el 16.06.2021 i el Consell d'Assumptes Econòmics i Financers de la UE l'aprova el 13.07.2021.

trenta components a través dels que s'articulen els programes coherents d'inversions i reformes per modernitzar el país. Així mateix, el PRTR accelera i reforça l'agenda de reformes ja iniciades els anys precedents.

El treball autònom és present de manera específica en diferents punts del PRTR, que constata el paper fonamental del treball autònom i les pimes en l'economia espanyola i el fet que s'han vist especialment castigats per la crisi generada per la pandèmia, del que se'n deriva la necessitat d'instruments de suport específics. En conseqüència, el Component 13 "Impuls a la pime" de la política palanca V "Modernització i digitalització del sistema d'empreses" recull un conjunt de reformes i inversions orientades a reforçar l'ecosistema empresarial, amb especial atenció a les necessitats de la pime per donar-li suport per augmentar la productivitat, reforçar les seves capacitats i la seva resiliència i contribuir a la creació d'ocupació, la competitivitat i el creixement potencial de l'economia.

D'una banda, el PRTR indica que es posaran en marxa reformes específiques destinades a establir un marc regulador més favorable, que promogui un teixit empresarial més competitiu i resilient i afavoreixi el clima de negocis i l'aparició i èxit de noves iniciatives emprenedores, eliminant els obstacles que dificulten el creixement de les pimes. Així mateix, indica que es modernitzaran els mecanismes de reestructuració d'empreses per impulsar l'eficiència econòmica i s'impulsarà en particular la creació d'empreses emergents altament innovadores a l'àmbit tecnològic (*startups*) i industrial. Pel que fa a les inversions, preveu la promoció de cinc àmbits estratègics: empenedoria, creixement, digitalització i innovació, suport al comerç i internacionalització. A més del reforç dels instruments de finançament per a la creació i creixement empresarial, aquest component aborda un pla massiu de digitalització, amb una aproximació horitzontal (per a proporcionar un paquet bàsic de digitalització a un percentatge important del teixit de pimes) i vertical (per impulsar la digitalització de processos i la innovació tecnològica a les empreses).

Entre les iniciatives concretes en què s'ha materialitzat aquest component destaca: Pla de digitalització de pimes;⁵⁶ programa Accelera Pime;⁵⁷ Projecte de Llei de creació i creixement d'empreses⁵⁸ i l'estratègia Espanya nació empenedora.⁵⁹

Cal destacar el Projecte de Llei d'impuls a la creació i creixement empresarial, que té per objectiu eliminar les barreres a la creació i el creixement de les empreses, de manera que assoleixin una escala suficient que n'afavoreixi l'augment de la productivitat. Amb aquesta finalitat se simplifiquen els tràmits de constitució, reduint el capital mínim i impulsant la uti-

⁵⁶ Acord del Consell de Ministres, 26.01.2021.

En línia amb aquest pla, entre els projectes inclosos a la inversió 3 del component número 13 del PRTR, hi ha l'anomenat programa digital Toolkit (en castellà, Kit Digital) dotat amb un pressupost de 3.067 milions d'euros que té per objectiu fomentar la digitalització de les petites empreses, microempreses i persones en situació d'autoocupació. A finals d'any s'aprova l'[Ordre ETD/1498/2021, de 29 de desembre, per la qual s'aproven les bases reguladores de la concessió d'ajudes per a la digitalització de petites empreses, microempreses i persones en situació d'autoocupació, en el marc de l'Agenda Espanya Digital 2025, el Pla de digitalització PIMES 2021-2025 i el Pla de recuperació, transformació i resiliència d'Espanya -Finançat per la Unió Europea- Next Generation EU \(programa Kit Digital\)](#). BOE núm. 313, de 30.12.2021.

⁵⁷ Posat en marxa el març de 2020.

⁵⁸ El Congrés aprova definitivament el Projecte de Llei el 15 de setembre de 2022.

⁵⁹ [Estratègia Espanya nació empenedora](#).

lització de la tramitació telemàtica, ampliant el catàleg d'activitats que no requereixen llicència i adoptant mesures per donar suport financer al creixement empresarial, amb una atenció especial a la lluita contra la morositat comercial.

En aquesta mateixa línia, s'aprova el Projecte de Llei de foment de l'ecosistema de les empreses emergents⁶⁰ i es crea la Conferència Sectorial de Millora Regulatoria i Clima de negocis per facilitar la correcta aplicació dels principis de bona regulació i impulsar mesures de millora de la regulació.

Paral·lelament, el PRTR fa referència a la necessitat de facilitar la reestructuració, agilitzar els processos concursals, sobretot per a les micropimes i autònoms, orientar tot el marc concursal a protegir el valor de les empreses i dotar els emprenedors d'una segona oportunitat. En aquest sentit, es troba en tramitació la reforma de la Llei concursal, que té per objectiu transposar la Directiva 2019/1023.⁶¹

Finalment, en el context de les mesures previstes per modernitzar el sistema fiscal per a un creixement inclusiu i sostenible (palanca X), el PRTR recull el compromís d'adaptar el sistema impositiu a la realitat del segle XXI (Component 28), en el qual s'inclouen les mesures aprovades a partir de març de 2020 orientades a facilitar la liquiditat de les famílies, autònoms i empreses.

Així mateix, el PRTR recull el compromís de la sostenibilitat a llarg termini del sistema públic de pensions en el marc del Pacte de Toledo (Component 30) que inclou la implantació gradual d'un nou sistema de cotització al RETA basat en els rendiments per l'activitat econòmica feta. En aquesta línia, la recomanació 4 del Pacte de Toledo⁶² estableix que s'han de promoure, en el marc del diàleg social, les mesures necessàries per aproximar les bases de cotització dels autònoms als seus ingressos reals. Aquesta recomanació estableix també que cal una anàlisi de convergència dels diferents règims fins a reduir-los a dos: compte d'altre i compte propi. Així mateix, estableix que s'ha de continuar avançant cap a la plena equiparació dels drets i obligacions dels treballadors i treballadores autònoms amb el règim general. A través del Reial decret Llei 13/2022 s'aprova la reforma del sistema de cotització del treball autònom a partir de l'acord amb els interlocutors socials.⁶³

⁶⁰ [Projecte de Llei de foment de l'ecosistema de les empreses emergents](#). Aprovat pel Consell de Ministres el 10.12.2021. En el moment de redacció d'aquest apartat el Projecte de Llei es troba [en tramitació al Congrés dels Diputats](#).

⁶¹ [Llei 16/2022, de 5 de setembre, de reforma del text refós de la Llei concursal](#), aprovat per Reial decret legislatiu 1/2020, de 5 de maig, per a la transposició de la Directiva (UE) 2019/1023 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, sobre marcs de reestructuració preventiva, exoneració de deutes i inhabilitacions, i sobre mesures per augmentar l'eficiència dels procediments de reestructuració, insolvència i exoneració de deutes, i per la que es modifica la Directiva (UE) 2017/1132 del Parlament Europeu i del Consell, sobre determinats aspectes del dret de societats (Directiva sobre reestructuració i insolvència). BOE núm. 214, de 06.09.2022.

⁶² [Informe d'avaluació i reforma del Pacte de Toledo](#). BOGC sèrie D, núm. 187, de 27.11.2020. Aprovat pel Ple del Congrés dels Diputats el 19.11.2020, que implica la primera renovació en els deu anys darrers.

⁶³ [Vegeu el Reial decret Llei 13/2022, de 26 de juliol, pel qual s'estableix un nou sistema de cotització per als treballadors per compte propi o autònoms i es millora la protecció per cessament d'activitat](#) (BOE núm. 179, de 27.07.2022). El Reial decret Llei es convalida pel Congrés dels Diputats el 25.08.2022, que n'acorda també la tramitació com a llei.

En l'àmbit estatal la resposta a la pandèmia s'articula des del punt de vista jurídic, d'una banda, a través de la declaració de l'estat d'alarma i de les mesures acordades a partir d'aquest com, per exemple, restriccions d'activitat i de la mobilitat i, d'altra banda, a través d'un conjunt de reials decrets lleis per pal·liar les conseqüències negatives que des del punt de vista socioeconòmic es deriven de la pandèmia.⁶⁴

El darrer estat d'alarma es declara el 25.10.2020 i s'estén fins al 09.05.2021. Durant l'any 2021 continuen adoptant-se mesures per pal·liar les conseqüències i efectes negatius de la COVID-19 des del punt de vista socioeconòmic. Les mesures s'han anat adaptant a l'evolució de la pandèmia i de la situació econòmica i, a més de les mesures de liquiditat i suport a les persones treballadores i empreses afectades per les restriccions, s'han anat concentrant progressivament en els sectors amb més dificultats per recuperar la normalitat i orientant-se al suport a la solvència empresarial.

A continuació s'apunten les novetats normatives principals de l'any 2021, part de les quals s'han analitzat més concretament als apartats Protecció social del treball autònom i Foment i consolidació del treball autònom.

8.1. Prestació per cessament d'activitat⁶⁵

L'any 2021 l'articulació de la prestació per cessament d'activitat s'ha anat adaptant a les diferents fases de la pandèmia amb la finalitat d'incentivar la reobertura de negocis i protegir els sectors més afectats per les restriccions d'activitat i mobilitat. Els reials decrets lleis 2/2021, 11/2021 i 18/2021 han establert el marc de protecció extraordinària que continua a grans trets el de l'any 2020. A més de prorrogar les prestacions extraordinàries derivades de l'any 2020,⁶⁶ l'any 2021 han estat vigents les modalitats de prestació que s'analitzen a continuació.⁶⁷

El nou sistema de cotització pretén substituir l'actual en què s'escull la base de cotització independentment dels ingressos per un mecanisme flexible de trams vinculats als ingressos. El debat s'ha centrat bàsicament en el concepte d'ingressos reals i en els llindars de l'esquema de trams.

⁶⁴ Vegeu l'informe del CTESC (2020) *Incidència de la COVID-19 sobre el treball autònom*.

⁶⁵ Reial decret llei 2/2021, de 26 de gener, de reforç i consolidació de mesures socials en defensa de l'ocupació. BOE núm. 23, de 27.01.2021.

Reial decret llei 11/2021, de 27 de maig, sobre mesures urgents per a la defensa de l'ocupació, la reactivació econòmica i la protecció dels treballadors autònoms. BOE núm. 127, de 28.05.2021.

Reial decret llei 18/2021, de 28 de setembre, de mesures urgents per a la protecció de l'ocupació, la recuperació econòmica i la millora del mercat de treball. BOE núm. 233, de 29.09.2021.

⁶⁶ En aquest sentit, les previsions del Reial decret llei 30/2020, de 29 de setembre, de mesures socials en defensa de l'ocupació (BOE núm. 259, de 30.09.2020) són vigents fins al 31.01.2021.

Així mateix, la DT 2a del RDL 2/2021 prorroga la prestació extraordinària de cessament d'activitat per a treballadors autònoms afectats per una suspensió temporal de tota l'activitat com a conseqüència de resolució de l'autoritat competent com a mesura de contenció de la propagació del virus del RDL 30/2020 amb els mateixos requisits i condicions, mentre romangui l'activitat suspesa i fins al darrer dia del mes en què s'acordi l'aixecament de les mesures o el 31.05.2021 si aquesta data és anterior.

D'altra banda, la Llei 14/2021, d'11 d'octubre, per la qual es modifica el Reial decret llei 17/2020, de 5 de maig, pel qual s'aproven mesures de suport al sector cultural i de caràcter tributari per fer front a l'impacte econòmic i social del COVID-2019 (BOE núm. 244, de 12.10.2021) reconeix determinats treballadors autònoms del sector cultural d'alta al Cens d'empresaris professionals i retenidors i als administradors d'entitats mercantils del sector cultural d'alta al RETA el dret a la prestació extraordinària per cessament d'activitat fins al 31.12.2021 i no pas fins a la fi de l'estat d'alarma declarat pel RD 463/2020.

⁶⁷ Vegeu també l'anàlisi de l'apartat de Protecció Social d'aquest informe.

El seguiment d'aquestes mesures s'atribueix a la Comissió de Seguiment de les Mesures de Suport per a la Recuperació de l'Activitat dels Treballadors Autònoms creada pel Reial decret llei (en endavant, RDL) 24/2020.

Així mateix, cal tenir en compte que el RDL 18/2021 estableix que, com a complement del Mecanisme de Sostenibilitat de l'Ocupació,⁶⁸ es revisarà en el marc del diàleg social la regulació de la prestació de cessament d'activitat amb la finalitat d'estendre els supòsits d'accés a aquesta prestació per cessament temporal de l'activitat i recollir dins de l'acció protectora altres situacions relacionades amb causes derivades d'un cicle econòmic negatiu o altre tipus de canvis econòmics de naturalesa estructural.

Prestació extraordinària en cas de suspensió total de l'activitat⁶⁹

Aquesta prestació es preveu per als supòsits de suspensió total de l'activitat establerta per una resolució dictada com a mesura de contenció de la propagació de la pandèmia. Cal destacar-ne els següents aspectes.

Import. L'import es fixa en funció d'un percentatge de la base de cotització mínima.⁷⁰ Fins al 31.05.2021 l'import és del 50% (472,2 €) amb caràcter general, del 70% (661,08 €) en cas de ser els únics ingressos d'una família nombrosa i del 40% (377,76 €) en cas que a la unitat familiar hi hagi dues persones beneficiàries de la prestació. A partir de l'1.06.2021, l'import és del 70% (661,08 €) amb caràcter general i del 40% (377,76 €) en cas que a la unitat familiar hi hagi dues persones beneficiàries.

Relació amb la prestació ordinària. El temps de percepció de la prestació no reduirà els períodes de prestació per cessament d'activitat als que la persona beneficiària tingui dret en un futur.

⁶⁸ Disposició addicional 13ª del RDL 18/2021.

El Mecanisme de Sostenibilitat de l'Ocupació al que es fa referència és el mecanisme permanent de flexibilitat i estabilització de l'ocupació regulat pel [Reial decret llei 32/2021, de 28 de desembre, de mesures urgents per a la reforma laboral, la garantia de l'estabilitat a l'ocupació i la transformació del mercat de treball](#). BOE núm. 313, de 30.12.2021. En aquest sentit, sobre el canvi de denominació vegeu [MSE-RED](#).

En el marc del PRTR, el Component 23 "Noves polítiques públiques per a un mercat de treball dinàmic, resilient i inclusiu" té com a repte i objectiu impulsar, en el marc del diàleg social, la reforma del mercat laboral espanyol per adequar-lo a la realitat i les necessitats actuals, de manera que permeti corregir les debilitats estructurals, amb la finalitat de reduir l'atur estructural i l'atur juvenil, corregir la dualitat, millorar el capital humà, modernitzar la negociació col·lectiva i augmentar l'eficiència de les polítiques públiques d'ocupació, donant, a més, un impuls a les polítiques actives d'ocupació, que s'orientaran a la capacització dels treballadors a les àrees que demanen les transformacions que requereix la nostra economia. Dins les reformes identificades en el Component 23 del PRTR, la reforma 6 fa referència a l'establiment d'un mecanisme permanent de flexibilitat i estabilització de l'ocupació que té un doble objectiu: protegir l'ocupació davant de les crisis econòmiques i les dificultats del mercat i acompanyar els processos de canvi estructural per evitar un impacte macroeconòmic negatiu del que resulti la pèrdua del capital humà, del creixement potencial i del benestar del conjunt de la societat. Aquest es concreta en la introducció de l'article 47 bis a l'Estatut dels treballadors.

⁶⁹ Article 5 RDL 2/2021, article 6 RDL 11/2021 i article 9 RDL 18/2021.

⁷⁰ Durant l'any 2021, la base de cotització mínima al RETA és de 944,40 € amb caràcter general. Cal tenir en compte que existeixen particularitats en funció de l'edat, del sector d'activitat, de si tenen treballadors a càrrec, o de si es produeix pluriactivitat.

Alta i cotització. Mentre es percep la prestació continua la situació d'alta, no hi ha obligació de cotitzar i el període es dona per cotitzat. Les entitats gestores assumeixen el cost de la cotització.

Termini sol·licitud. Des de la publicació de la resolució que suspèn l'activitat i dins els terminis que estableixen les normes reguladores, és a dir, a partir de l'01.02.2021 (RDL 2/2021); de l'01.06.2021 (RDL 11/2021) i de l'01.10.2021 (RDL 18/2021).

Tramitació. El reconeixement de la prestació és provisional i queda supeditat a la revisió per part de l'entitat gestora quan finalitzi la suspensió de l'activitat. En cas que es desprengui que la persona interessada no té dret a la prestació, s'inicien els tràmits de reclamació de les quantitats percebudes indegudament, havent d'ingressar també les cotitzacions corresponents a tot el període de percepció indeguda aplicant-se el procediment de gestió recaptatòria del sistema de la Seguretat Social.

Durada de la prestació. Màxim de 4 mesos, fins al darrer dia del mes en què s'acordi l'aixecament de la suspensió de l'activitat i en tot cas en la data de fi d'efectes de cadascuna de les normes que ha establert la prestació, és a dir 31.05.2021, 30.09.2021 i 28.02.2022.

Incompatibilitats. La prestació és incompatible amb el treball per compte d'altri quan se'n derivin ingressos superiors a 1'25 salari mínim interprofessional (SMI) (1.187,5 € fins agost i 1.206,25 € a partir d'01.09.2021);⁷¹ treball per compte propi; rendiments de la societat l'activitat de la qual se suspèn; prestació de Seguretat Social excepte les compatibles amb l'activitat suspesa; ajuts per paralització de la flota.

Prestació ordinària compatible amb el treball autònom⁷²

Es redefineix la prestació establerta pel RDL 24/2020 que va flexibilitzar l'accés a la prestació ordinària en aquells supòsits en què no s'ha aconseguit recuperar els nivells d'activitat i es preveu que no succeirà a curt termini.

Requisits. La poden sol·licitar els treballadors i les treballadores autònoms que reuneixin els requisits per al naixement del dret a la prestació ordinària, excepte el que fa referència a la situació legal de cessament d'activitat, i acreditin una reducció dels ingressos computables fiscalment, no haver obtingut uns determinats rendiments nets computables fiscalment així com el compliment de les obligacions laborals i de seguretat en cas de tenir treballadors a càrrec.

⁷¹ L'augment de l'SMI (passa de 950 a 965 euros mensuals amb efectes d'01.09.2021) s'aprova pel [Reial decret 817/2021](#). BOE núm. 233, de 29.09.2021.

⁷² Article 7 RDL 2/2021, article 7 RDL 11/2021 i article 10 RDL 18/2021.

La reducció d'ingressos ha de ser com a mínim del 50% respecte del 2019.⁷³ S'estableix la presumpció de la caiguda d'ingressos en els casos de tributació per estimació objectiva, descarregant de la necessitat de provar la reducció d'activitat.⁷⁴

L'import màxim dels rendiments nets percebuts és 7.980 € per les prestacions vigents fins al 30.09.2021 i de 8.070 € per les vigents a partir de l'01.10.2021.

Import. L'import és el de la prestació ordinària, és a dir, el 70% de la mitjana de les bases cotitzades els 12 mesos anteriors. Com a especificitat s'estableix que en cas de compatibilitzar la prestació amb el treball per compte d'altri, l'import de la prestació serà del 50% de la base mínima de cotització (472,2 €/mes). Així mateix, conjuntament amb la prestació, la mútua o l'Institut Social de la Marina, segons el cas, abonarà l'import de les cotitzacions per contingències comunes que li hagués correspost ingressar.

Relació amb la prestació ordinària. La prestació computa com a període consumit.

Alta i cotització. Durant el temps que es percebi la prestació s'ha d'ingressar la totalitat de les cotitzacions.

Termini sol·licitud. Lligat als terminis establerts pel RDL que regula la prestació. De l'01.02.2021 al 30.05.2021 (RDL 2/2021); de l'01.06.2021 al 31.08.2021 (RDL 11/2021) i de l'01.10.2021 al 31.01.2022 (RDL 18/2021).

Tramitació. El reconeixement de la prestació és provisional i queda supeditat a la revisió per part de l'entitat gestora. El risc d'haver de retornar els imports indegudament percebuts amb penalitzacions en cas que la reducció de la facturació no arribi al percentatge exigint podria ser un obstacle a la sol·licitud de la prestació. En aquest sentit, com ja van fer el RDL 24/2020 i el 30/2020, en cas de no poder acreditar el descens, el treballador o treballadora autònom pot renunciar en qualsevol moment a la prestació (dins els terminis establerts) sense recàrrec ni interès, i, fins i tot, evitar la reclamació de prestacions indegudes, abonant directament els imports indegudament percebuts dirigint-se a l'entitat que la va reconèixer (mútua col·laboradora o l'Institut Social de la Marina). Per tant, si finalment no es compleixen els requisits, es pot renunciar a la prestació; tornar-la voluntàriament o fer-ho sota requeriment de l'entitat gestora.

Durada. Data de fi d'efectes de cadascuna de les normes que han establert la prestació, és a dir 31.05.2021, 30.09.2021 i 28.02.2022 i sempre que la persona beneficiària tingui el període cotitzat corresponent.

⁷³ La reducció d'ingressos es computa respecte del 2019. Per les prestacions vigents fins al 31.05.2021, es compara amb el primer i segon semestre del 2019; per les prestacions vigents a partir d'01.06.2021 es compara amb el segon i tercer trimestre de 2019 i per les prestacions vigents a partir d'01.10.2021 es compara amb el segon semestre de 2019.

⁷⁴ Modificació introduïda pel Reial decret llei 3/2021. S'entén que les/els treballadors autònoms que tributin per estimació objectiva han experimentat la reducció sempre que el nombre mitjà diari de les persones treballadores afiliades i en alta al sistema de la Seguretat Social en l'activitat econòmica corresponent, expressada a 4 dígits (CNAE), durant el període al que correspongui la prestació, sigui inferior en més d'un 7,5% al nombre mitjà diari corresponent al segon semestre de 2019; el segon i tercer trimestre de 2019 i el tercer i quart trimestre de 2019, segons si s'accedeix a la prestació fins al 30.05.2021, 31.08.2021 o 31.01.2022, respectivament.

Incompatibilitats. Els ingressos nets computables fiscalment procedents del treball per compte propi i els ingressos procedents del treball per compte d'altri no poden superar conjuntament 2,2 vegades l'SMI (2.090 € fins 01.09.2021 i 2.123 € a partir de llavors) i, en concret, els procedents del treball per compte d'altri no poden superar 1,25 vegades l'SMI (1.187,5€ fins 01.09.2021 i 1.206,25 € a partir de llavors).

Prestació extraordinària en cas de no tenir accés a la prestació ordinària ni a les prestacions compatibles amb el treball autònom⁷⁵

Requisits. El RDL 2/2021 reconeix aquesta prestació en favor de treballadors o treballadores autònoms que no tenen accés a la prestació ordinària per cessament d'activitat ni a l'ordinària compatible amb el treball autònom i que, tot i no haver de suspendre la seva activitat, han vist reduïts els seus ingressos.

Així mateix, el RDL 11/2021 requereix que la persona sol·licitant hagués estat percebent la prestació, ordinària o extraordinària, compatible amb el treball autònom, establertes pel RDL 2/2021 i no tingui accés a la prestació ordinària compatible amb el treball autònom regulada pel propi RDL 11/2021. El RDL 18/2021 requereix que la persona sol·licitant hagués estat percebent la prestació, ordinària o extraordinària, compatible amb el treball autònom establerta pel RDL 11/2021 i no tingui accés a la prestació ordinària compatible amb el treball autònom regulada pel propi RDL 18/2021.

Entre els requisits per accedir a la prestació destaca l'acreditació d'un determinat nivell de rendiments nets i ingressos procedents de l'activitat per compte propi computables fiscalment.⁷⁶

Import. 50% de la base mínima de cotització (472,2 €) o 40% (377,76 €) quan dos o més membres de la unitat familiar o de convivència tinguin dret a la prestació.

Durada. 4 mesos com a màxim i en tot cas fins al 31.05.2021, 30.09.2021 o 28.02.2022 per les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 2/2021, 11/2021 i 18/2021 respectivament.

Alta i cotització. Mentre es percep la prestació continua la situació d'alta, no hi ha obligació de cotitzar i el període es dona per cotitzat. Les entitats gestores assumeixen el cost de la cotització.

Tramitació. El reconeixement de la prestació és provisional i es revisarà per l'entitat gestora. En cas que de la revisió se'n despregui que no hi ha dret a la prestació, s'iniciarà la reclamació de l'import percebut indegudament, sense incloure interessos ni recàrrec. El

⁷⁵ Articles 6 RDL 2/2021, 8 RDL 11/2021, 11 RDL 18/2021.

⁷⁶ Per a les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 2/2021 i 11/2021, els rendiments nets computables fiscalment procedents de l'activitat per compte propi no poden superar els 6.650 € el primer semestre de 2021 o el 2n i 3er trimestres de 2021, respectivament. Per a les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 18/2021, els rendiments del 3er i 4rt trimestre de 2021 no poden superar el 75% de l'SMI (712,5 € fins agost i 723,75 € a partir de setembre).

Pel que fa als ingressos nets computables fiscalment procedents de l'activitat per compte propi, en les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 2/2021 i 11/2021 s'ha d'acreditar que els del 1er semestre 2021 o del 2n i 3er trimestre, respectivament, són inferiors als rebuts el 1er trimestre de 2020. En les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 18/2021 s'ha d'acreditar un total d'ingressos nets computables fiscalment procedents de l'activitat per compte propi inferior al 75% als del 4rt trimestre de 2019.

treballador o la treballadora autònom pot renunciar a la prestació i tornar per iniciativa pròpia sense necessitat d'esperar la reclamació de l'entitat gestora si es considera que els ingressos percebuts o la caiguda de la facturació superaran els llindars ja assenyalats.

Relació amb la prestació ordinària. No computa com a període consumit.

Incompatibilitats. Incompatible amb el treball per compte d'altre;⁷⁷ amb una altra activitat per compte propi; amb la percepció de rendiments procedents d'una societat; amb la percepció d'una prestació de Seguretat Social excepte les compatibles amb l'activitat que es desenvolupava i amb les ajudes per paralització de la flota.

Prestació extraordinària per cessament d'activitat per a treballadors autònoms de temporada⁷⁸

Es consideren persones treballadores autònomes de temporada aquelles persones la feina de les quals durant 2018 i 2019 s'hagi desenvolupat al RETA o al REM durant un determinat període, de 4 a 6 mesos cadascun dels anys per a les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 2/2021, de 4 a 7 mesos pel RDL 11/2021 i el RDL 18/2021.⁷⁹ S'admet haver estat en alta per compte d'altri sempre que no superi els 120 dies al llarg d'aquests anys.⁸⁰

Requisits. Entre els requisits exigits destaquen no haver tingut uns ingressos nets computables fiscalment superiors als 6.650 € per a les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 2 i 11/2021 i els 6.725 € per a les sol·licitades d'acord amb el RDL 18/2021.

Import. La prestació és del 70% de la base mínima de cotització que correspongui.

Relació amb la prestació ordinària. No computa com a període consumit.

Alta i cotització. Mentre es percep la prestació continua la situació d'alta, no hi ha obligació de cotitzar i el període es dona per cotitzat. Les entitats gestores assumeixen el cost de la cotització.

Durada. Les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 2/2021 i el RDL 11/2021 tenen una durada màxima de 4 mesos i, en tot cas, 31.05.2021 i 30.09.2021, respectivament. Les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 18/2021 de 5 mesos i en tot cas fins al 28.02.2022.

Tramitació. El reconeixement de la prestació és provisional i les entitats gestores revisaran les resolucions provisionals. Els treballadors i treballadores autònoms que sol·licitin aquesta prestació podran renunciar-hi en qualsevol moment abans dels terminis establerts i també

⁷⁷ En les prestacions derivades del RDL 2/2021, la prestació és compatible amb el treball per compte d'altri si els ingressos que se'n deriven són inferiors a 1,25 vegades l'import de l'SMI (1.187,5€).

⁷⁸ Article 8 RDL 2/2021, 9 RDL 11/2021 i 12 RDL 18/2021.

⁷⁹ A més, s'exigeix que aquest període cotitzat estigui comprès en el primer semestre en les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 2/2021; entre juny i setembre per a les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 11/2021 i entre octubre i desembre per les sol·licitades d'acord amb el RDL 18/2021.

⁸⁰ A més, es concreta que l'alta com a treballador per compte d'altri no pot ser superior a 60 dies durant el primer semestre del 2021 en les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 2/2021; el segon i tercer trimestre de 2021 per a les prestacions sol·licitades d'acord amb el RDL 11/2021 i entre el tercer i quart trimestres del 2021 per les sol·licitades d'acord amb el RDL 18/2021.

poden retornar per iniciativa pròpia la prestació quan considerin que els ingressos percebuts superaran els llindars establerts.

Incompatibilitats. La prestació és incompatible amb el treball per compte d'altri i amb qualsevol prestació de la Seguretat Social no compatible amb l'alta com a treballador autònom. També és incompatible amb el treball autònom i amb la percepció de rendiments procedents de la societat afectada pel tancament quan els ingressos percebuts superin els 6.650 euros el 1er semestre de 2021 o el 2n i 3er trimestre de 2021 per les prestacions sol·licitades d'acord amb els RDL 2/2021 i 11/2021 i els 6.725 € el 3er i 4rt trimestre 2021 les sol·licitades d'acord amb el RDL 18/2021. Així mateix, és incompatible amb la percepció d'ajuts per paralització de la flota.

Prestació per suspensió o cessament de l'activitat com a conseqüència directa de l'erupció del Cumbre Vieja

El RDL 18/2021 estableix que els treballadors autònoms que es vegin obligats a suspendre o cessar la seva activitat com a conseqüència directa de l'erupció volcànica de la zona de Cumbre Vieja a La Palma podran causar dret a la prestació ordinària per cessament d'activitat sense que es computin els 5 primers mesos a efectes de consumir els períodes màxims de percepció. Així mateix, els treballadors autònoms que a 30.09.2021 haguessin percebut algunes de les prestacions reconegudes pel RDL 11/2021 i es vegin obligats a suspendre la seva activitat tindran dret a rebre 5 mesos de prestació per cessament d'activitat que no computarà als efectes de consumir els períodes màxims de percepció.

La magnitud de la catàstrofe natural i la seva prolongació en el temps porta a ampliar la protecció a través del RDL 21/2021 i el RDL 28/2021 que estableixen noves mesures en favor de les persones treballadores autònomes afectades que no s'haguessin pogut acollir a les mesures regulades.⁸¹

8.2. Cotització a la Seguretat Social

Exempció de cotització⁸²

Partint de l'esquema establert pel RDL 24/2020, el RDL 11/2021 i el RDL 18/2021 tenen per objectiu alleujar de forma progressiva la càrrega en matèria de Seguretat Social que la represa de l'activitat té per a aquelles persones treballadores autònomes que hagin percebut determinades prestacions per cessament d'activitat. Amb aquesta finalitat s'estableix una exempció progressivament descendent en l'obligació de cotitzar a la Seguretat Social i formació professional.

⁸¹ El Reial decret llei 21/2021, de 26 d'octubre, pel que es prorroguen les mesures de protecció social per fer front a situacions de vulnerabilitat social i econòmica (BOE núm. 257, de 27.10.2021) reconeix una nova prestació extraordinària per cessament d'activitat per als treballadors autònoms afectats per una suspensió temporal de tota activitat com a conseqüència dels danys ocasionats per les erupcions volcàniques. A través del Reial decret llei 28/2021, de 17 de desembre, pel que s'adopten mesures complementàries de caràcter urgent per a la reparació dels danys ocasionats per les erupcions volcàniques i per a la recuperació econòmica i social de l'illa de La Palma (BOE núm. 302, de 18.12.2021) s'estableix l'exoneració de l'obligació de cotitzar per als treballadors autònoms del REM quan rebin els ajuts de per paralització de la flota.

⁸² Article 5 RDL 11/2021 i article 8 RDL 18/2021.

Així, a partir de l'01.06.2021, les persones que a 31.05.2021 fossin beneficiàries de prestacions, ordinàries o extraordinàries, compatibles amb el treball autònom i mantinguin l'alta fins al 31.09.2021, tenen dret a una exempció del 90% en les cotitzacions corresponents a juny, del 75% a les de juliol, del 50% a les d'agost i 25% a les del mes de setembre. També hi poden accedir les persones que esgotin la prestació extraordinària per suspensió de l'activitat a partir de la finalització de l'exempció associada a aquesta prestació.

A partir de l'01.10.2021, si mantenen l'alta fins al 31.01.2022, tenen dret a una exempció del 90% en les cotitzacions corresponents a octubre, del 75% de novembre, del 50% de desembre i 25% el mes de gener de 2022. Així mateix, hi poden accedir les persones que esgotin la prestació extraordinària per suspensió de l'activitat a partir de la finalització de l'exempció associada a aquesta prestació.

Les exempcions s'efectuen d'ofici per la Tresoreria General de la Seguretat Social quan es deixen de rebre la prestacions referides, es manté l'alta al règim de treball per compte propi corresponent i no se sol·licita una prestació per cessament d'activitat, en cap de les seves modalitats.

L'obtenció de les exempcions que resultin indegudes com a conseqüència de la pèrdua del dret a les prestacions de cessament d'activitat dona lloc a la revisió d'ofici per part de l'entitat gestora, que són les que assumeixen les exempcions.

El seguiment d'aquestes mesures s'atribueix a la Comissió de Seguiment de les Mesures de Suport per a la Recuperació de l'Activitat dels Treballadors Autònoms.

Bases i tipus de cotització

L'Ordre PCM/1353/2021, de 2 de desembre, estableix les normes de cotització per a 2021 amb efectes d'01.09.2021. Es desenvolupa així l'article 119 de la Llei de pressupostos generals de l'Estat per a 2021, que havia quedat suspès pel RDL 2/2021⁸³ fins que s'aprovés el salari mínim interprofessional per a 2021, aprovació que es va produir a través del Reial decret 817/2021.

Les bases de cotització es mantenen estables i als tipus de cotització se'ls aplica, amb efectes 01.09.2021, l'augment previst pel RDL 28/2018. Així, augmenten els tipus de cotització per contingències professionals i per cessament d'activitat, de 0,90% a 1,30% i de 0,70% a 0,90%, respectivament.

Altres

En estreta relació amb l'establiment d'un nou sistema de cotització pel treball autònom al que s'ha fet referència en analitzar el PRTR, es prorroga novament l'ajornament de l'entrada en vigor de la regulació del treball autònom a temps parcial establerta per l'Estatut del treball autònom.⁸⁴

⁸³ Disposició addicional 5ª RDL 2/2021 per a les bases de cotització i disposició transitòria 4ª RDL 2/2021 per als tipus de cotització.

⁸⁴ Disposició addicional 105 de la [Llei 22/2021, de 28 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2021](#). BOE núm. 312, de 29.12.2021.

8.3. Suport a la liquiditat i la solvència empresarial

Es prorroga, fins al 31.12.2021 a través del RDL 5/2021⁸⁵ i fins al 30.06.2022 a través del RDL 27/2021,⁸⁶ la línia d'aval per a persones treballadores autònomes i empreses prevista pel RDL 8/2020.

D'altra banda, a través del RDL 5/2021 s'acorda també un nou Pla d'ajudes a la solvència empresarial, amb una dotació d'11.000 M €, per donar suport als professionals autònoms i les empreses en dificultats financeres, però econòmicament viables. Les ajudes s'estructuren en tres línies, una dirigida a evitar el risc a curt termini i dues a evitar el risc a mig termini. La línia dirigida a evitar el risc a curt termini està dotada amb 7.000 M € d'ajuts directes a pimes i autònoms per millorar la solvència als sectors més afectats, evitant així impagaments i fallides empresarials causats exclusivament per l'impacte temporal de la pandèmia. Les línies dirigides a evitar el risc a mig termini (Línia per a la reestructuració del deute financer COVID dotada amb 3.000 M € gestionada per l'ICO i Fons de recapitalització d'empreses afectades per COVID, dotada amb 1.000 M € gestionada per COFIDES), estan destinades a ajudar a millorar de manera selectiva la solvència d'empreses econòmicament viables però sobreendeutades. Vegeu l'apartat Foment i consolidació del treball autònom per a una anàlisi més concreta.⁸⁷

A través del RDL 5/2021 s'estenen fins finals d'any les moratòries per al desencadenament automàtic de processos concursals, amb la finalitat de dotar d'un marge de temps addicional per restablir l'equilibri patrimonial de les empreses en majors dificultats com a conseqüència

⁸⁵ Disposició final 3a del [Reial decret llei 5/2021, de 12 de març, de mesures extraordinàries de suport a la solvència empresarial en resposta a la pandèmia de la COVID-19](#). BOE núm. 62, de 13.03.2021. Convalidat per Resolució de 25.03.2021. BOE núm. 62, de 13.03.2021.

⁸⁶ [Reial decret llei 27/2021, de 23 de novembre, pel qual es prorroguen determinades mesures econòmiques per donar suport a la recuperació](#). BOE núm. 281, de 24.11.2021.

⁸⁷ Tal com s'analitza a l'apartat Foment i consolidació del treball autònom de l'anterior edició d'aquest informe, el RDL 5/2021 ha estat modificat en dues ocasions per tal de facilitar l'accés als ajuts, compromès per la definició dels sectors més afectats per la crisi i pel caràcter finalista de l'ajut.

Així, el [Reial decret llei 6/2021, de 20 d'abril, pel qual s'adopten mesures complementàries de suport a empreses i autònoms afectats per la pandèmia de COVID-19](#) (BOE núm. 95, de 21.04.2021) permet a les comunitats autònomes incloure altres sectors d'activitat i permet l'accés als ajuts a empreses amb resultats nets negatius en declaracions d'impostos del 2019, sempre i quan el sol·licitant acrediti circumstàncies excepcionals.

A través del [Reial decret llei 17/2021, de 14 de setembre, de mesures urgents per mitigar l'impacte de l'escalada de preus del gas natural en els mercats minoristes de gas i electricitat](#) (BOE núm. 221, de 15.09.2021) s'amplia l'àmbit temporal dels ajuts fins al 30.09.2021 i permet clarament destinar-los a satisfer deute no bancari. En conseqüència, aquelles comunitats autònomes que disposin de fons no atorgats poden fer convocatòries addicionals i atorgar ajuts amb aquesta finalitat.

D'altra banda, atesa l'extensió del marc de vigència del Marc Temporal de la Comissió Europea fins al 30 de juny de 2022, el [Reial decret llei 27/2021, de 23 de novembre, pel qual es prorroguen determinades mesures econòmiques per donar suport a la recuperació](#) (BOE núm. 281, de 24.11.2021) estableix el 30.06.2022 com a límit per a la concessió d'aval públics per atendre a les necessitats de liquiditat i inversió d'autònoms i empreses.

El [Reial decret llei 28/2021, de 17 de desembre, pel qual s'adopten mesures complementàries de caràcter urgent per a la reparació dels danys ocasionats per les erupcions volcàniques i per a la recuperació econòmica i social de l'illa de La Palma](#) (BOE núm. 302, de 18.12.2021) exceptua les empreses beneficiàries de l'illa de La Palma de l'obligació de mantenir, a 30.06.2022, l'activitat que dona dret als ajuts.

de la pandèmia. A més, mentre es completa la transposició de la Directiva 2019/1023 ja esmentada,⁸⁸ es mantenen les millores d'agilitat en el procés concursal.

El RDL 5/2021⁸⁹ també amplia de 3 a 4 mesos el període en què no es meritaren interessos de demora pels ajornaments de deutes tributaris establert pel RDL 35/2020 i s'amplia el termini de devolució dels crèdits públics gestionats per la Secretaria General d'Indústria i de la Pime.

A través del RDL 3/2021⁹⁰ s'amplia el termini per sol·licitar moratòries del pagament de préstecs tant hipotecaris com no hipotecaris regulades pels reials decrets Llei 19/2020, 25/2020 i 26/2020 i s'estableix el dret de l'ICO a obtenir la informació sobre l'atorgament d'aval públic al finançament concedit per entitats financeres per facilitar l'accés al crèdit i liquiditat a empreses i autònoms.

8.4. Llei “rider”

El Reial decret Llei 9/2021, tramitat com a Llei 12/2021,⁹¹ introdueix una nova disposició addicional a l'Estatut dels treballadors sobre la presumpció de laboralitat de les activitats de repartiment o distribució de qualsevol tipus de producte o mercaderia, quan l'empresa exerceix les seves facultats d'organització, direcció i control, mitjançant la gestió algorítmica del servei o de les condicions de treball, a través d'una plataforma digital. Es recullen així els criteris establerts pel Tribunal Suprem,⁹² després de l'acord assolit el 10.03.2021 per la Taula de diàleg entre el Govern, CCOO, UGT, CEOE i CEPYME constituïda el 28.10.2020.

8.5. Altres

Vegeu l'anàlisi feta a l'apartat Foment i consolidació del treball autònom de les mesures aprovades a Catalunya, en particular les relatives a la concessió dels ajuts a la solvència empresarial aprovats pel RDL 5/2021 ja esmentat.

⁸⁸ Llei 16/2022, de 5 de setembre, de reforma del text refós de la Llei concursal, aprovat per Reial decret legislatiu 1/2020, de 5 de maig, per a la transposició de la Directiva (UE) 2019/1023 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, sobre marcs de reestructuració preventiva, exoneració de deutes i inhabilitacions, i sobre mesures per augmentar l'eficiència dels procediments de reestructuració, insolvència i exoneració de deutes, i per la que es modifica la Directiva (UE) 2017/1132 del Parlament Europeu i del Consell, sobre determinats aspectes del Dret de societats (Directiva sobre reestructuració i insolvència). BOE núm. 214, de 06.09.2022.

⁸⁹ Disposició addicional 3ª del RDL 5/2021.

⁹⁰ Reial decret llei 3/2021, de 2 de febrer, pel que s'adopten mesures per a la reducció de la bretxa de gènere i altres matèries en els àmbits de la Seguretat Social i econòmic. BOE núm. 29, de 03.02.2021.

⁹¹ Reial decret llei 9/2021, d'11 de maig, pel qual es modifica el text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, per garantir els drets laborals de les persones dedicades al repartiment en l'àmbit de plataformes digitals. BOE núm. 113, de 12.05.2021.

Llei 12/2021, de 28 de setembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, per garantir els drets laborals de les persones dedicades al repartiment en l'àmbit de les plataformes digitals. BOE núm. 233, de 29.09.2021.

⁹² La Sentència del Tribunal Suprem 805/2020, de 25 de setembre, primera sentència dictada en unificació de doctrina en aquesta matèria, declara l'existència d'una relació laboral entre l'empresa Glovo i un dels seus repartidors, tancant el debat sobre la naturalesa de la relació existent entre les persones que presten aquest servei i les plataformes digitals per a les quals els presten.

9. Consideracions i recomanacions

En aquest capítol, el CTESC ha consensuat un conjunt de consideracions i recomanacions a partir de l'anàlisi feta en els apartats anteriors. En gran part, aquestes consideracions i recomanacions figuraven ja en informes d'anys anteriors i, tot i això, continuen essent plenament vigents.

El CTESC sol·licita al Govern que sigui receptiu a les consideracions i recomanacions formulades. Conscient de les limitacions del marc competencial actual, també l'emplaça a col·laborar amb les administracions corresponents la possibilitat d'implementar-les, així com per influir en el desenvolupament d'iniciatives que incorporin el seu esperit.

En aquest sentit, cal tenir en compte el Pla de recuperació, transformació i resiliència, que, partint de la constatació del paper fonamental del treball autònom en l'economia espanyola i de l'afectació que ha tingut per la crisi conseqüència de la pandèmia derivada de la COVID-19, reconeix la necessitat d'instruments de suport específics.

En aquest context, cal esmentar l'[Estratègia nacional d'impuls del treball autònom 2022-2027](#), aprovada pel Consell de Ministres el 21.06.2022, que s'enfoca al compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i estableix les línies polítiques d'actuació en matèria de treball autònom a desenvolupar els propers anys, concebudes per donar resposta a tot el cicle vital d'activitat, des de la creació d'un ecosistema emprenedor, passant per l'inici de l'activitat per compte propi, el desenvolupament de l'activitat i les mesures d'acompanyament, amb el focus en mesures com la digitalització, la formació especialitzada o la innovació, el treball decent i la cohesió social. En aquest sentit, tal com s'ha exposat, es troben en tràmit parlamentari avançat diversos projectes de llei amb incidència en aquest àmbit, com el Projecte de llei d'impuls a la creació i creixement empresarial, el Projecte de llei de foment de l'ecosistema de les empreses emergents i el Projecte de llei de reforma de la llei concursal. Així mateix, tal com s'ha exposat i es recull més endavant en diverses consideracions i recomanacions, s'està treballant en la reforma del sistema de cotització del règim especial de treballadors autònoms.

Pel que fa a l'**accés i disponibilitat de dades**, el CTESC constata que el col·lectiu de persones que treballen per compte propi és heterogeni i inclou sovint altres col·lectius quantitativament poc importants, però amb una identitat administrativa i una realitat aplicada molt diferenciada de la resta. Això obliga sovint a posar la lupa en col·lectius que, per la tipologia de dades de les que es disposa, sovint no es visualitzen de la millor manera amb vista a poder fer diagnòstics adequats. El CTESC insisteix un any més en la necessitat de disposar d'informació estadística que permeti analitzar els diferents col·lectius que s'engloben dins el treball autònom, atès que únicament amb dades es podrà fer una avaluació correcta de necessitats així com impulsar les polítiques necessàries de foment i consolidació del treball autònom.

Atesa la situació descrita:

1. El CTESC recomana que en el proper Pla estadístic de Catalunya i en els programes anuals d'actuació estadística corresponents s'inclougui una enquesta específica per al treball autònom, atès que per poder dissenyar i implementar polítiques efectives és necessària informació de la qual no es disposa actualment.

2. El CTESC considera que cal disposar d'informació estadística de caràcter longitudinal per poder avaluar la continuïtat i l'evolució a mitjà termini de l'activitat per compte propi. Això contribuiria a fer possible una anàlisi més completa de l'eficàcia de les mesures de foment i sostenibilitat del treball autònom.
3. El CTESC constata la necessitat de tenir informació per poder determinar adequadament: el col·lectiu d'autònoms amb característiques assimilables a les de la figura del TRADE; el col·lectiu no inclòs dins la categoria d'autònoms pròpiament dits, especialment cooperativistes i membres de societats col·lectives.
4. El CTESC considera necessari disposar de les dades relatives al total de persones que han estat declarades treballadors i treballadores per compte d'altri a partir de les actuacions de la Inspecció de Treball en relació amb els falsos autònoms.
5. El CTESC considera necessari redimensionar la mostra d'estadístiques recurrents com ara la de l'EPA a fi i efecte de generar resultats estadísticament sòlids per a l'anàlisi del col·lectiu d'autònoms. Es tracta d'una mesura necessària per poder analitzar el col·lectiu en àmbits com l'agrari o l'industrial per exemple, cada cop amb menor pes, però amb una singularitat evident.

Concretament, en el cas de l'anàlisi del treball autònom a Catalunya, el CTESC ha constatat dificultats cada cop més grans per:

- a. Analitzar, a partir de les estimacions de l'EPA, el col·lectiu de persones que treballen per compte propi als sectors agrari i industrial. Ambdós col·lectius s'han reduït fins al punt de rebre una assignació mostral clarament insuficient.
- b. Poder seguir, de manera separada de la d'altres col·lectius, l'evolució dels membres de cooperatives. Aquesta situació s'ha agreujat, atesa la interrupció en la publicació, per part del Ministeri de Treball i Economia Social, de les dades de societats cooperatives i societats laborals Inscrites a la Seguretat Social.

Ahora, i també per a l'anàlisi en l'àmbit estrictament de Catalunya, el CTESC experimenta dificultats per:

- a. Identificar aquelles persones que treballen per compte propi i cotitzen al RETA i que mostrarien un perfil coincident amb el que es determina per poder declarar-se autònom econòmicament dependent (TRADE).
- b. Identificar el perfil d'aquelles persones que cotitzen al RETA, però que no es poden considerar autònoms pròpiament dits. Més enllà de les figures dels membres de cooperatives i de societats col·lectives, de les quals només en podem fer un seguiment conjunt, amb les dades d'afiliació caldria poder identificar altres col·lectius.
- c. Disposar d'una estadística que permeti fer un seguiment longitudinal de l'activitat del treball autònom, amb mostra suficient per poder analitzar-la en detall

a partir de les característiques de les persones o de les empreses on desenvolupen la seva activitat.

- d. Disposar de dades registrals d'actuacions dutes a terme per part de la Inspecció de Treball en l'àmbit que ens ocupa.

L'informe constata que una part significativa de les **mesures de foment i consolidació del treball autònom** adoptades l'any 2021 (i també el 2020) han estat ajuts i subvencions, atesa l'actual situació provocada per la pandèmia.

En l'informe corresponent a l'any 2020 es van recollir diferents exemples on la concreció dels requisits d'accés als ajuts en va dificultar l'atorgament. Enguany es constata que en diferents mesures no s'esgota la dotació pressupostària disponible, si bé no es disposa d'informació dels motius que ho expliquen.

La normativa bàsica estatal de subvencions estableix que els ens convocants han d'aprovar un pla estratègic, en el qual es concretin els objectius i els efectes perseguits, el termini necessari per assolir-los, els costos possibles i les fonts de finançament. Així mateix, s'estableix com un dels principis de gestió l'eficàcia en el compliment dels objectius establerts per l'Administració atorgant.

6. Tenint en compte aquestes previsions, el CTESC considera que caldria incorporar en la gestió dels ajuts i subvencions una avaluació *ex-post* obligatòria d'aquests, centrada entre altres aspectes, en l'eficàcia de les mesures endegades per aconseguir els objectius plantejats. A partir d'aquesta anàlisi, el CTESC recomana modificar-les o replantejar-les, per a una gestió òptima dels recursos públics.

Aquesta necessitat d'avaluació ja ha estat constatada en edicions anteriors d'aquest informe, com ara en la recomanació d'analitzar l'ús de la prestació d'atur per emprendre (tenint en compte que es tracta d'un mecanisme de protecció social) o bé el programa Consolidat.

No obstant aquestes reflexions, el CTESC destaca que els baixos percentatges d'execució de la dotació pressupostària disponible dels ajuts al sector cultural poden ser deguts a què l'anàlisi s'ha fet a partir de les resolucions de concessió publicades a la pàgina web del Departament de Cultura al qual ens van remetre en sol·licitar informació. En aquest sentit, és possible que no s'hagin inclòs altres resolucions de concessió no publicades encara o bé publicades en altres pàgines.

7. Conscient que la manca d'informació dificulta l'anàlisi de les mesures, el CTESC considera que seria desitjable més col·laboració per part d'alguns departaments o organismes de la Generalitat.

D'altra banda, el CTESC constata que per tal de fomentar la recuperació econòmica i la transformació productiva, s'ha aprovat l'Estratègia nacional d'impuls del treball autònom (ENDITA) 2022-2027 a la qual s'ha fet referència i diferents mesures previstes d'àmbit català amb aquesta mateixa finalitat, com ara el programa Catalunya Emprèn+I 2021-2023, el programa "Ocupació + Transformació" i l'ajut a l'ocupació creada per les persones treballadores autònomes "TU + 1".

Amb la finalitat de millorar la definició i concreció d'algunes de les mesures actuals o de les que es preveu adoptar en un futur, el CTESC destaca les següents actuacions com a vies a explorar i fomentar:

8. Una compra pública oberta als diferents tipus d'empreses, que tingui en compte les característiques jurídiques i econòmiques del treball autònom i alhora reconegui altres valors, com ara el treball autònom, la sostenibilitat i l'eficiència energètica, l'aposta pel producte de proximitat, etc.
9. La digitalització dels tràmits administratius arran de l'aprovació del Decret 76/2020 d'Administració digital i una major disponibilitat per part de les administracions d'informació sobre la situació real dels professionals (amb dades reals i fidedignes) hauria de permetre definir millor les mesures de suport generalistes i alhora oferir suport específic, adaptat a la situació de cada sector, territori, etc.
10. Buscar i fomentar vies de col·laboració públicoprivada, que comparteixin objectius i finançament.
11. En línia amb el que s'estableix a la recomanació sisena, avaluar els resultats de les mesures endegades, tenint en compte els seus objectius, els recursos (humans, materials i econòmics) aplicats i el temps de resposta.

La correcta implantació de l'Administració digital necessita que tant la ciutadania com els professionals autònoms i les empreses puguin accedir-hi (bretxa digital d'accés) i operar-hi (bretxa digital de capacitació). Així mateix, els processos de transformació digital de molts negocis necessiten també que els clients potencials puguin accedir-hi. La capacitació digital pot ser generalista o bé més específica, vinculada a determinats sectors d'activitat i determinades operacions.

12. El CTESC recomana al Govern eliminar les bretxes d'accés i de capacitació digital. La inversió en aquest àmbit és clau i estratègica. En aquest sentit, el Pla de xoc contra la bretxa digital i per a la inclusió i capacitació de la ciutadania pot ser un bon instrument per avançar en aquest objectiu i garantir l'accés universal a les eines de comunicació i al treball a distància. Ara bé, es necessita que es concreti, es doti pressupostàriament i s'executi amb la màxima celeritat possible.
13. En línia amb les directrius d'Europa, Espanya i Catalunya, el CTESC considera imprescindible la formació per adquirir unes competències digitals mínimes. En aquest sentit, demana al Govern la posada en marxa de cursos de formació subvencionada per millorar el *reskilling* de les persones treballadores autònomes.
14. El CTESC considera que en alguns casos, s'han posat en marxa cursos de *reskilling* per millorar les competències digitals de treballadors, tant per compte propi com per compte aliè, però atenent al fet que la pandèmia ha provocat el tancament de molts negocis demana que aquesta formació es pugui fer extensiva al conjunt de treballadors en situació de cessament d'activitat per tal de facilitar la posada en marxa d'un nou negoci.

15. El CTESC considera que per posar en marxa les transicions digitals i sostenibles cal disposar de mecanismes de finançament per tal que les persones treballadores autònomes puguin incorporar la infraestructura necessària per poder assolir aquest fi.
16. El CTESC considera que un dels àmbits que cal millorar i fomentar és l'accés i el coneixement de la ciutadania i els professionals a les eines per operar en un entorn digital, com ara els certificats digitals (tant d'àmbit estatal com autonòmic) i la signatura digital, entre d'altres vies per facilitar la relació de les persones treballadores autònomes amb les administracions.
17. En relació amb la FUE, el CTESC valora positivament la incorporació de l'Ajuntament de Barcelona, si bé considera que el fet que els tràmits vinculats a les cooperatives no hi estiguin integrats és un greuge que no permet, d'una banda, la normalització telemàtica dels processos vinculats amb les cooperatives i, de l'altra, agilitat en la creació d'aquesta forma jurídica.
18. El CTESC considera important el desplegament i l'agilització telemàtica de tots els tràmits relatius a les cooperatives que gestiona el Registre de Cooperatives. Així mateix, considera essencial que la informació registrada pugui ser objecte d'exploració estadística.

Amb caràcter general en matèria de mesures de suport i consolidació, el CTESC considera que cal garantir:

19. En línia amb altres països europeus, la creació d'una plataforma pública on els autònoms i les pimes puguin introduir la seva informació bàsica i rebre alertes de les diferents línies, ajudes i subvencions de les diferents administracions públiques de les quals siguin potencials beneficiaris.
20. L'accés a ajuts en l'inici de l'activitat i pel manteniment de l'activitat econòmica, tant per a treballadors i treballadores autònoms com per a societats d'autònoms de base col·lectiva. En aquest sentit, el CTESC recomana la creació de línies ICO amb imports mínims inferiors als actualment vigents (25.000 euros o 15.000 euros, respectivament).
21. La millora de les línies de finançament, tant per inversió com per circulat, ja sigui a través de programes públics o bé a través d'entitats privades, tant per a les etapes inicials com per a les de consolidació.
22. L'establiment i dotació d'una línia d'ajuts orientada a aquelles persones més desfavorides, els rendiments dels quals no arriben a l'SMI anual, per ajudar a la consolidació de la seva activitat i evitar-ne el tancament.
23. Una via de finançament o ajut destinat a les persones més grans de 45 anys, amb especial atenció a aquelles persones amb dificultat d'inserció laboral, amb l'objectiu de constituir-se i consolidar-se com a treballadors autònoms i com a societats d'autònoms de base col·lectiva.

24. La creació d'un fons d'aval per facilitar la continuïtat, reconversió o reestructuració de l'activitat productiva a través de la constitució d'una societat d'autònoms de base col·lectiva.
25. Que l'Institut Català de Finances i AVALIS s'assegurin que els intermediaris financers no apliquin altres tipus d'interès ni estableixin condicions diferents (per exemple, contractar assegurances o altres productes financers addicionals) en els productes que compten amb el seu aval públic.
26. La possibilitat que, amb caràcter general, els treballadors i treballadores autònoms puguin concórrer a més convocatòries de licitacions. Actualment, en moltes convocatòries públiques de concurrència competitiva s'exigeix un determinat capital social o xifra de negoci elevada per poder presentar-se. Això impedeix en moltes ocasions que els autònoms puguin oferir els seus serveis a l'Administració pública.
27. El restabliment i dotació dels ajuts als autònoms per a la contractació de joves dins del programa Garantia Juvenil.
28. L'equiparació de les deduccions en concepte d'inversió per un àngel inversor que es fan a les empreses en general i que també s'apliquin per a l'adquisició de participacions socials de societats cooperatives, noves o de creació recent.
29. La millora de l'accés a la informació del col·lectiu d'autònoms sobre les diverses possibilitats de finançament que s'ofereixen, incloses les noves modalitats de finançament alternatiu (*crowdfunding*, etc.) així com les de l'economia social mitjançant entitats de finances ètiques i solidàries.
30. El reforç i la continuïtat de les línies de suport a les inversions en immobilitzat material o immaterial que contribueixin a la consolidació o millora de la competitivitat dels treballadors autònoms i de les societats d'autònoms de base col·lectiva, en especial a les inversions relatives a la transformació digital i a l'ús del programari lliure i els béns comuns digitals i a la transició energètica.
31. El manteniment de les subvencions atorgades en l'àmbit dels programes de creació d'ocupació i d'incorporació de persones sòcies per a autònoms i autònoms col·lectius, quan hagin demanat un ERTO o la prestació extraordinària del RETA.
32. El manteniment d'ajuts per fer front a les despeses corrents en els casos d'aturada total o parcial de l'activitat.
33. El CTESC recomana millorar la informació sobre les conseqüències tributàries dels ajuts rebuts.

Després que l'any 2020 davallés de manera significativa (més del 30% en cada cas) el nombre de persones que utilitzen la prestació d'atur com a recurs per finançar l'inici d'una activitat per compte propi, l'any 2021 creix tant el nombre de persones que la capitalitzen (el 4,8%) com les que la compatibilitzen amb el treball per compte propi (el 9,3%). En canvi, les persones que la suspenen davalla el 4,2%.

Malgrat això, el CTESC constata que gairebé una de cada quatre persones (el 24,5%) que són beneficiàries de la prestació d'atur contributiva l'han utilitzada per endegar una activitat per compte propi. La majoria de persones en compatibilitzen la percepció amb l'inici de l'activitat (el 43,0%), mentre que la resta o bé la suspenen (el 28,5%) o bé la capitalitzen (el 28,4%).

L'anàlisi de l'evolució d'aquestes mesures permet constatar com des de l'any 2008 davalla de manera sostinguda la capitalització de la prestació d'atur a Catalunya: aquell any van capitalitzar-la 33.848 persones, mentre que el 2021 ho han fet 9.959. Aquesta reducció (de més d'un terç) es va intensificar a partir de l'any 2016, quan es van eliminar els requisits d'edat per poder compatibilitzar o suspendre la percepció de la prestació en iniciar una activitat per compte propi.

Ateses aquestes dades,

34. El CTESC reitera la necessitat d'analitzar els motius d'aquesta evolució, que sembla apuntar cap a una preferència per les opcions que permeten mantenir en el temps la prestació, com a garantia d'ingressos en el moment d'emprendre. Les conclusions de l'anàlisi haurien de permetre redefinir aquesta mesura per adequar-la a les necessitats de les persones que hi opten.

D'altra banda, en el context actual d'incertesa sobre la plena capacitat de recuperació i el restabliment de l'activitat empresarial pren especial importància la regulació del procediment d'insolvència i de la morositat, atès que, malgrat els ajuts posats en marxa com a conseqüència de la situació derivada de la pandèmia de la COVID-19, la supervivència financera d'un nombre important d'empreses requerirà un procés de reestructuració, i en cas de no ser factible, una liquidació eficient.

Pel que fa al procediment d'insolvència, la Llei 16/2022 aprovada recentment reforma el sistema d'insolvència per tal de transposar la Directiva (UE) 2019/1023. Constata les limitacions del sistema d'insolvència vigent, entre les quals la reduïda utilització dels instruments preconcursals, especialment per part de les petites i mitjanes empreses; la durada excessiva dels concursos, que majoritàriament acaben en liquidació; i, finalment, la utilització reduïda del procediment de segona oportunitat.

Per fer front a aquestes limitacions, la Llei 16/2022 se centra en la prevenció per tal d'evitar la desaparició d'activitats econòmicament viables. Així, augmenta la flexibilitat de l'àmbit preconcursal, posant a disposició del deutor mètodes alternatius per reestructurar empreses viables amb l'objectiu d'evitar la insolvència o superar-la.

Els nous plans de reestructuració es regulen de manera flexible partint del principi d'intervenció judicial mínima i *a posteriori* (el jutge només intervé al final del procés per homologar el pla aprovat). Es permet la suspensió temporal de les execucions (tant judicials com extrajudicials) sobre els béns necessaris per continuar l'activitat empresarial i s'estableixen mecanismes d'alerta primerenca que permetin al deutor responsable detectar la necessitat d'actuar per evitar o encarrilar la insolvència.

La Llei 16/2022 també modifica el procediment de segona oportunitat. Així, es reforma el règim de l'exoneració del passiu insatisfet a través de l'ampliació de la relació de deutes

exonerables i de la introducció de la possibilitat d'exoneració sense liquidació prèvia del patrimoni del deutor i amb un pla de pagaments, permetent així que aquest conservi l'habitatge habitual i els seus actius empresarials. S'admet, si bé amb limitacions, l'exoneració dels deutes de dret públic (Hisenda i Seguretat Social).

D'altra banda, la llei reforma el procediment concursal per fer-lo més eficient i àgil i facilitar l'aprovació d'un conveni quan l'empresa sigui viable i la liquidació ràpida, quan no ho sigui. En particular cal destacar la introducció d'un procediment especial per a les microempreses, que es considera que representen aproximadament el 94% de les empreses espanyoles. Aquest procediment especial té per objectiu encarrilar tant les situacions concursals (insolvència actual o imminent) com les preconcursals (probabilitat d'insolvència). La seva entrada en vigor es posposa a 1 de gener de 2023 i s'aplicarà a les persones naturals o jurídiques que duguin a terme una activitat empresarial o professional i hagin tingut l'any anterior una plantilla de menys de 10 persones i un volum de negoci anual inferior a 700 mil euros o un passiu inferior a 350 mil euros segons els comptes de l'exercici anterior.

35. El CTESC considera que caldrà estar atents a l'aplicació de la nova regulació del sistema d'insolvència així com al seu desenvolupament reglamentari per tal de valorar la seva adequació als objectius de la Directiva que transposa.

36. En el marc de les línies d'aval COVID-19 de l'ICO, el CTESC constata que l'any 2022 finalitza el període de carència, establert en un màxim de 24 mesos, independentment que s'hagi sol·licitat o no l'ampliació del termini de venciment de les operacions de finançament amb aval públic. En aquest sentit, el CTESC recomana a les autoritats competents anticipar-se a eventuais escenaris d'impagaments originats per la dificultat d'afrontar-ne els venciments.

Addicionalment, el CTESC constata que ha finalitzat el termini establert per sol·licitar l'ampliació del termini de venciment, per sol·licitar l'extensió del període de carència sobre el pagament del principal del préstec avalat així com per sol·licitar la conversió de les operacions de finançament avalades en préstecs participatius no convertibles en capital. El CTESC recomana establir mecanismes per facilitar l'amortització dels préstecs, com ara l'ampliació dels terminis de venciment i l'extensió dels períodes de carència.

37. El CTESC considera que s'hauria d'incloure el dret a la justícia gratuïta per a persones físiques amb activitat econòmica.

Pel que fa a la morositat, el CTESC constata que la morositat pot afectar de forma especial els treballadors i treballadores autònoms i les pimes, que normalment operen amb gran dependència del curt termini.

38. El CTESC reitera la necessitat de garantir el compliment de la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials. Tot i valorar les mesures relacionades amb la lluita contra la morositat comercial introduïdes per la llei de creació i creixement d'empreses, aprovada pel Congrés el 15 de setembre de 2022, el CTESC considera que s'ha d'insistir en l'aprovació d'un règim sancionador que vetlli pel compliment de la Llei 3/2004, en el qual s'hauria d'incloure una bústia de denúncia anònima similar a

l'establert contra el frau laboral; la possibilitat que les administracions siguin sancionades així com que en els criteris de graduació de la sanció es tingui en compte la causa de l'incompliment.

En matèria de **Seguretat Social**, l'informe posa de manifest la baixa quantia de les pensions del RETA: l'any 2021, la pensió mitjana d'aquest règim (747,1 euros) és el 37,4% més baixa que la de l'RG (1.194,0 euros). Les diferències més grans s'observen en les pensions de jubilació, les quals són el 39,2% més baixes en el RETA que en el RG (la quantia de les pensions de jubilació del RETA és de les més baixes del sistema). A més, cal destacar que la tendència a la disminució de la divergència entre les pensions mitjanes d'ambdós règims s'ha estancat en els darrers anys. Aquesta situació s'explica principalment perquè a 31.12.2021 el 86,4% dels treballadors i treballadores autònoms persones físiques cotitzen a la Seguretat Social per la base mínima.

En aquest sentit, cal tenir present que la cotització al RETA s'ha vingut regint per un sistema en el qual els treballadors i treballadores autònoms poden fixar la seva base de cotització. No obstant això, mitjançant el Reial decret llei 13/2022, de 26 de juliol, s'estableix un nou sistema de cotització al RETA, el qual és fruit de l'acord entre Govern i agents socials d'1.07.2021.

Aquest nou sistema de cotització es fixa en funció dels rendiments de l'activitat econòmica, a través de l'aproximació de les bases de cotització als ingressos reals, i es preveu la seva implantació gradual a partir del 2023 durant un període de nou anys. Al llarg del període transitori, les persones treballadores autònomes hauran de triar la base de cotització mensual en funció de la seva previsió de rendiments nets anuals dins d'una taula general de bases fixada en la respectiva LPGE. A partir de l'1.01.2032, les bases de cotització es fixaran en funció dels rendiments nets obtinguts anualment.

Per als anys 2023 a 2025, s'estableixen 15 trams d'ingressos en els quals s'hauran d'emmarcar els treballadors i treballadores autònoms en funció dels seus rendiments nets. A cada tram correspon una base i una quota de cotització. Per a l'any 2023, les quotes previstes van des dels 230 euros per als treballadors i treballadores autònoms amb rendiments nets de menys de 670 euros mensuals fins als 500 euros per als que tinguin rendiments nets de més de 6.000 euros mensuals.

Altrament, s'introdueix una figura jurídica similar a l'anterior tarifa plana, si bé adaptada al nou sistema de cotització, que consisteix en una reducció de la cotització per inici d'activitat per compte propi durant els 12 mesos següents a la data d'alta en el RETA. Es preveu que aquesta reducció sigui aplicable durant el segon any d'activitat respecte dels treballadors i treballadores per compte propi amb rendiments nets anuals inferiors a l'SMI. La quantia de la quota es fixa en 80 euros durant el període comprès entre els anys 2023 i 2025. A partir de l'any 2026, es fixarà en la corresponent LPGE.

Tenint en compte l'anàlisi feta en aquest àmbit:

39. El CTESC considera necessari garantir que tota la informació i eines que la Seguretat Social posa a disposició de l'autònom, especialment l'autocàlcul de la pensió de jubilació, estiguin actualitzades permanentment.

40. El CTESC valora positivament l'aprovació, mitjançant el Reial decret 13/2022, del nou sistema de cotització al RETA en funció dels ingressos reals que es preveu implantar de manera gradual a partir del 2023".
41. Amb independència del canvi de sistema de cotització, el CTESC valora com a necessari que existeixi l'opció de fer aportacions voluntàries al RETA a l'inici de l'exercici, que no modifiquin la quota mensual, però que computin com si s'estigués cotitzant per una base més gran.
42. Tot i valorar l'acord assolit en matèria de cotització, el CTESC reitera la proposta de fer un enviament anual de l'informe de vida laboral dels treballadors autònoms i autònomes que s'acompanyi de simulacions de la quantia de les pensions de jubilació en funció de la base per la qual es cotitza i segons la base de cotització incrementada.
43. El CTESC demana ampliar la jubilació activa, és a dir, la possibilitat de compaginar el 100 per cent de la pensió de jubilació amb el treball per compte propi, a tots els treballadors i treballadores autònoms, amb independència que tinguin o no assalariats a càrrec.
44. En línia amb l'anterior, el CTESC considera que caldria bonificar la contractació dels assalariats a càrrec de les persones autònomes que accedeixin a la jubilació activa.
45. El CTESC proposa que s'estableixin mecanismes dirigits al col·lectiu de treballadors autònoms que tinguin deutes amb la Seguretat Social i vulguin accedir a la pensió de jubilació, com per exemple línies de finançament i pactes amb la Seguretat Social.
46. El CTESC constata que cal evitar les llacunes de cotització que es puguin produir quan hi ha un canvi del règim general al RETA en edats avançades pròximes a la jubilació com a conseqüència del límit de base de cotització.
47. El CTESC considera que els requisits exigits en l'actual configuració del subsidi per a majors de 52 anys dificulten que, en la pràctica, els treballadors autònoms s'hi puguin acollir. En conseqüència, recomana que, o bé es revisin aquests requisits (com ara, l'exigència d'una cotització per atur mínima de 6 anys), o bé es reguli un subsidi específic per aquest col·lectiu.
48. El CTESC recomana reformular la quota reduïda i vincular-la a projectes lligats a un pla de viabilitat, tenint en compte els següents supòsits:
 - a. Creació d'una tarifa especial i reduïda per als dos primers anys d'activitat, sempre que el rendiment net anual no superi l'SMI (13.510 euros per a l'any 2021). En cas que, revisada la declaració de renda, el rendiment hagi superat el llindar, s'haurà de fer el retorn corresponent a la Seguretat Social.
 - b. Creació d'una tarifa especial i reduïda, d'una bonificació o reducció durant 24 mesos, per a les dones de l'àmbit rural que emprenguin, iniciïn una nova activitat o estiguin en un supòsit de successió empresarial.

- c. Ampliació a 24 mesos de la bonificació a la quota de Seguretat Social per a les treballadores autònomes que es reincorporen a l'activitat després de la maternitat.

En l'informe també s'analitza la prestació per cessament d'activitat, la qual s'ha anat adaptant a les diferents fases de la pandèmia. Les modalitats vigents durant l'any 2021 han estat: la prestació extraordinària per suspensió d'activitat, la prestació ordinària compatible amb el treball autònom, la prestació extraordinària compatible amb el treball autònom (també anomenada de baixos ingressos), la prestació extraordinària per al treball autònom de temporada i la prestació per suspensió o cessament d'activitat per l'erupció del Cumbre Vieja.

Durant l'elaboració d'aquest informe, mitjançant el Reial decret llei 2/2022 s'ha procedit a adequar les mesures de protecció social del treball autònom partint de la millora de les dades sanitàries sobre l'evolució de la pandèmia. En aquest sentit, a partir de l'1 de març de 2022 resten vigents la prestació de cessament d'activitat per suspensió de l'activitat, la destinada als treballadors i treballadores autònoms perjudicats per l'erupció del Cumbre Vieja, així com una reducció de cotitzacions a la Seguretat Social per a aquells treballadors i treballadores autònoms que estaven rebent alguna de les prestacions per al treball autònom (el 90% al març, el 75% a l'abril, el 50% al maig i el 25% al juny).

El CTESC vol posar de manifest que en l'informe no s'ha pogut realitzar una anàlisi exhaustiva d'aquestes mesures, degut a que la informació publicada per la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social no proporciona dades suficientment desagregades per a l'àmbit de Catalunya.

D'altra banda, cal tenir present que el Reial decret llei 18/2021 preveu la revisió de la regulació de la prestació de cessament d'activitat en el marc del diàleg social, amb la finalitat d'estendre els supòsits d'accés a aquesta prestació al cessament temporal de l'activitat i a les situacions relacionades amb causes derivades d'un cicle econòmic negatiu o altres tipus de canvis econòmics de naturalesa estructural.

A partir d'aquesta previsió, el Reial decret llei 13/2022 introdueix dues noves causes del cessament d'activitat per motius econòmics, tècnics, productius i organitzatius. En primer lloc, la reducció del 60% de la jornada de la totalitat dels treballadors i treballadores de l'empresa o la suspensió temporal dels contractes de treball del 60% de la plantilla, sempre que hi hagi hagut reducció del 75% d'ingressos o vendes i que els rendiments nets mensuals no arribin a l'SMI o a la base de cotització si fos inferior. En segon lloc, respecte dels autònoms i autònomes que no tinguin treballadors o treballadores assalariats, es considerarà situació legal de cessament d'activitat el manteniment de deutes per import superior al 150% dels ingressos ordinaris o vendes durant els dos trimestres fiscals previs quan, alhora, aquests ingressos o vendes suposin una reducció del 75% respecte dels mateixos períodes de l'any anterior. No es permet el càmput dels deutes amb la Seguretat Social ni amb l'Administració tributària. En aquest segon supòsit s'exigeix també que els rendiments nets mensuals no arribin a l'SMI o a la base de cotització si fos inferior.

En cap d'aquestes dues noves situacions legals de cessament d'activitat s'exigeix el tancament de l'establiment obert al públic o la seva transmissió a tercers.

Així mateix, s'aclareix en quins supòsits es considera que existeixen motius de força major en el cessament temporal parcial de l'empresa. També s'introdueix el cessament d'activitat temporal parcial (abans només es contemplava el total), el qual es preveu quan es produeix una reducció de l'activitat.

Cal ressaltar que el cessament d'activitat serà compatible amb l'activitat que causi el cessament en els dos nous supòsits motivats per causes econòmiques, tècniques, productives i organitzatives, així com en el cas de cessament temporal parcial per força major, sempre que, com s'ha assenyalat, els rendiments nets mensuals obtinguts durant la percepció de la prestació no siguin superiors a l'SMI o a l'import de la base de cotització, si aquesta fos inferior.

El CTESC fa una sèrie de recomanacions amb relació al cessament d'activitat:

49. El CTESC valora positivament la modificació de la prestació de cessament d'activitat realitzada pel Reial decret llei 13/2022, amb la creació de dos nous supòsits d'accés a la prestació, entre d'altres modificacions”
50. El CTESC considera que, un cop finalitzin les prestacions extraordinàries vinculades a la COVID-19, caldria garantir que no s'ha consumit el període de carència necessari per accedir a la prestació ordinària de cessament d'activitat.
51. Crear un “*Bonus Baby Sitter*” per a professionals autònoms amb persones al seu càrrec (infants i persones dependents) en funció dels ingressos de la unitat familiar.

En matèria de **formació i competitivitat**, el CTESC posa de manifest que la formació per a l'ocupació suposa un pilar elemental en la capacitació dels professionals i constata que existeix una àmplia oferta en la formació contínua dels treballadors assalariats mentre que en el cas de les persones treballadores autònomes aquesta oferta és menys àmplia i menys especialitzada i no té en compte les diferents tipologies del treball autònom.

52. En conseqüència, el CTESC novament sol·licita una revisió de l'oferta formativa dirigida a aquest col·lectiu i que es concretin les seves necessitats, així com fer el nou disseny formatiu adaptat a les circumstàncies de cada moment. Aquesta adequació adquireix especial rellevància a partir del Reial decret llei 28/2018 que introdueix l'obligació de cotitzar per formació professional.
53. Així mateix, en la línia de reforçar la competitivitat, el CTESC valora positivament el programa Consolida't. No obstant això, passades diverses edicions considera imprescindible dur a terme una reflexió profunda encaminada a introduir millores necessàries. D'altra banda, denota que segueixen sent recomanables més accions de divulgació d'aquest programa entre el col·lectiu d'autònoms per tal de fomentar la seva inscripció.
54. El CTESC sol·licita a la Generalitat que garanteixi una línia d'ajuts per finançar l'acompanyament/assessorament als autònoms per part d'experts especialistes en diferents matèries (activitat/negoci, digitalització, internacionalització, etc.). Val a dir que l'acompanyament/assessorament és una acció positivament valorada pels autònoms que participen en el programa Consolida't.

55. El CTESC recomana establir un sistema d'ajuts o subvencions que financin, totalment o parcial, l'elaboració de plans estratègics i de viabilitat, sobre el sistema productiu o els serveis, orientats a facilitar, també, la conciliació del treball autònom.

Pel que fa a la governança de les polítiques relatives al treball autònom,

56. El CTESC recomana que les polítiques i accions relatives al treball autònom i l'emprenedoria, actualment gestionades per la Direcció General de Relacions Laborals, Treball Autònom, Seguretat i Salut Laboral (Secretaria de Treball) i la Direcció General d'Innovació i Emprenedoria (Secretaria d'Empresa i Competitivitat), respectivament, s'unifiquin en una única unitat administrativa.

57. Dins d'aquesta unitat administrativa, el CTESC proposa estudiar la possibilitat de crear una Oficina del Treball Autònom en el marc del Departament d'Empresa i Treball, per tal de donar assessorament, acompanyament i suport en la fase de consolidació, reorientació, professionalització i creixement del treball autònom en tota la seva amplitud (valoració i viabilitat de projectes, orientació en programes i ajuts públics, suport en tramitacions administratives, creixement...).

D'altra banda, el CTESC recomana

58. Potenciar l'associacionisme i el cooperativisme entre els treballadors i les treballadores autònoms, per tal d'oferir les millors alternatives per a la cooperació entre aquest col·lectiu.

59. Regular les cooperatives de foment empresarial previstes a la Llei catalana de cooperatives, concebudes com una forma legal de donar suport a l'emprenedoria i alhora resposta a les necessitats dels treballadors autònoms que puguin iniciar una activitat o bé la duen a terme de manera esporàdica o intermitent.

60. Promoure l'economia col·laborativa a través de cooperatives, cooperativisme de plataforma, i, per tant, d'autònoms de base col·lectiva.

Pel que fa a l'adequació de la normativa a la realitat del mercat de treball, el CTESC:

61. Constata la inseguretat jurídica que deriva de la manca de definició legal precisa dels elements determinants de l'existència de treball autònom i insta a la represa dels esforços iniciats en aquest sentit, tenint en compte, especialment, els canvis en l'organització del treball produïts per les noves tecnologies. En aquesta línia, s'ha aprovat el Reial decret Llei 9/2021, posteriorment tramitat com a Llei 12/2021, per garantir els drets laborals de les persones dedicades al repartiment en l'àmbit de les plataformes digitals. El debat sobre l'existència d'una relació laboral segueix obert per a altres col·lectius, com succeeix en els supòsits d'utilització fraudulenta de la subcontractació de serveis a través de cooperatives de treball associat.

62. Recomana actualitzar la Llei 20/2007 del LETA, on la figura del TRADE o treballador autònom econòmicament dependent és aquell que, estant inscrit en el règim d'autònoms, realitza una activitat professional de manera habitual i directa per a un client del qual rep, almenys, un 75% dels ingressos totals anuals i que, a més, la

legislació preveu per a aquesta mena d'autònoms una especial protecció. Actualitzar el reglament és absolutament necessari per la millora dels mecanismes de control i coordinació i evitar el frau per evitar la mercantilització de les relacions laborals.

63. Considera necessari, en línia amb les recomanacions de l'OIT, dotar a la Inspecció de Treball de més mitjans humans (i també materials) per dur a terme les funcions inspectores que li són pròpies també en relació amb el treball autònom. El CTEESC recomana que en el Pla anual de la Inspecció de Treball s'incorpori un punt específic sobre el treball autònom i que es desenvolupi en tot l'àmbit de les comarques de Catalunya.

D'altra banda, amb caràcter transversal:

64. El CTEESC recomana que la Generalitat posi eines en matèria de prevenció de riscos laborals a l'abast dels treballadors autònoms pròpiament dits sense treballadors a càrrec i que no presten serveis a les instal·lacions d'un tercer i que, al mateix temps, faci accions de sensibilització en aquesta matèria.

65. Finalment, el CTEESC recomana potenciar bones pràctiques en aquest col·lectiu, prenent consciència de la seva responsabilitat social empresarial.